

Β. ΠΕΤΡΟΥΝΙΑ - Φ. ΚΟΛΟΒΟΥ
Σ. ΣΠΕΡΑΝΤΣΑ - Α. ΜΕΤΑΛΛΙΝΟΥ

ΑΝΑΓΝΩΣΤΙΚΟ Γ' ΔΗΜΟΤΙΚΟΥ

ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ ΕΚΔΟΣΕΩΣ ΔΙΔΑΚΤΙΚΩΝ ΒΙΒΛΙΩΝ
ΑΘΗΝΑΙ 1964

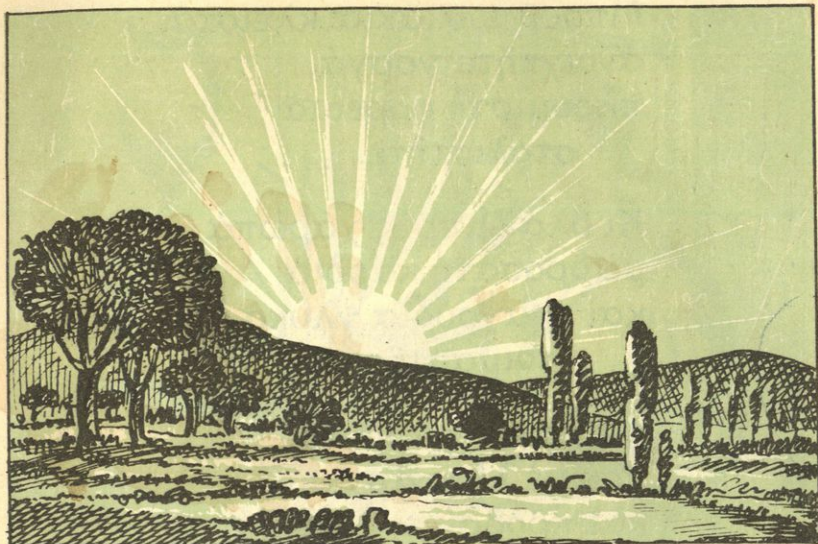
ΣΤ
ΕΑ
1964

18089

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

ΦΘΙΝΟΠΩΡΟ

1. Η ΑΥΓΟΥΛΑ

\\ 'Η Αύγούλα προβάλλει από τὸ βουνό. Δ
Μὲ τὴν οὐράνια φωνή της ἀναγγέλλει τὸν
ἐρχομὸ τοῦ Ἡλίου καὶ λέει:

ΣΗΚΩΘΗΤΕ ΠΑΙΔΙΑ

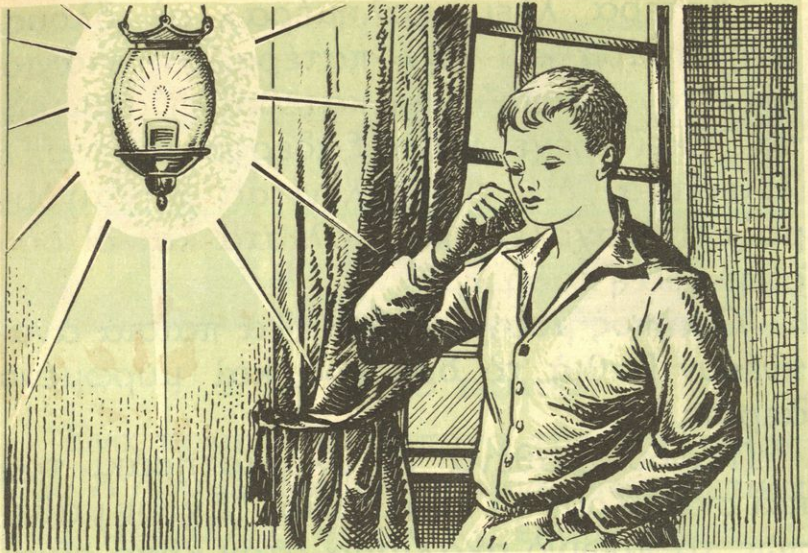
Σηκωθῆτε, παιδιά,
κελαηθῆστε, πουλιά,
δέντρα, φύλλα, κλαδιά,
πρασινίστε.

Μπουμπουκάκια κλειστά,
άνοιχτήτε γοργά,
πλουμιστή φορεσιά
στολιστήτε.

Κι όλα έμπρός χαρωπά
μέ δροσάτη καρδιά
και τραγούδια γλυκά
'τοιμαστήτε.

Τò χρυσò βασιλιά,
πού σέ λίγο άρχινά
και προβαίνει λαμπρά,
νά δεχτήτε.

2. Ο ΚΩΣΤΑΚΗΣ ΚΑΙ Η ΕΛΕΝΙΤΣΑ

Ὁ Κωστάκης σηκώνεται τὸ πρωὶ ἀπὸ τὸ κρεβάτι του καὶ ντύνεται ἀμέσως. Πλύνεται μὲ κρύο νερὸ καὶ χτενίζει τὰ μαλλιά του.

Ἐπειτα πηγαίνει ἐμπρὸς στὸ εἰκόνισμα καὶ κάνει τὴν προσευχή του :

Θεέ μου, Σὲ παρακαλῶ,
κάνε με παιδὶ καλὸ,
φρόνιμο καὶ καθαρὸ
καὶ στὸ σῶμα μου γερὸ,
νὰ μαθαίνω γράμματα,
τοῦ Θεοῦ τὰ πράματα.

Ἔστερα λέει «καλημέρα» σὲ ὄλους. Στὴ μητέρα καὶ στὸν πατέρα, στὴ γιαγιά καὶ στὸν παππού, καὶ κατεβαίνει στὸν κῆπο. Ἐκεῖ τρέχει καὶ ἡ ξαδερφοῦλα του, ἡ Ἐλενίτσα. Μὲ τὴν Ἐλενίτσα πηγαίνουν μαζὶ στὸ σχολεῖο καὶ μάλιστα καὶ οἱ δυὸ στὴν τρίτη τάξη.

Ὁ κῆπος μοσχομυρίζει. Τὰ παιδιὰ ἀναπνέουν βαθιὰ τὸ δροσερὸ καὶ μυρωμένο ἀεράκι.

Πιάνουν καθένα τὸ σκαλιστηράκι του καὶ σκαλίζουν τὰ λουλούδια. Ἔχουν μάθει πὼς τὸ πρωινὸ σκάλισμα στὸν κῆπο εἶναι ἡ καλύτερη γυμναστική.

Κόβουν μερικὰ λουλούδια καὶ φτιάχνουν καθένα ἀπὸ ἓνα ὠραῖο μπουκέτο. Ἔστερα γυρίζουν μέσα στὸ σπίτι καὶ βάζουν τὰ λουλούδια στὸ ἀνθογυάλι. Μὲ αὐτὸ στολίζουν τὸ τραπέζι, πὺ εἶναι στρωμένο μὲ καθαρὸ τραπέζομάντηλο.

Ἐκεῖ ἡ μητέρα φέρνει τὸ γάλα καὶ κάθονται ὄλοι νὰ πάρουν τὸ πρωινὸ τους φαγητό.

3. ΑΝΟΙΞΕ ΤΟ ΣΧΟΛΕΙΟ

“Ένα πρωινὸ ἢ καμπάνα τῆς ἐκκλησίας τοῦ Ἁγίου Γεωργίου σήμανε διαφορετικὰ ἀπὸ τὶς ἄλλες φορές κι ἔκαμε φωτεινὰ καὶ χαρούμενα τὰ πρόσωπα ὄλων τῶν παιδιῶν τοῦ χωριοῦ.

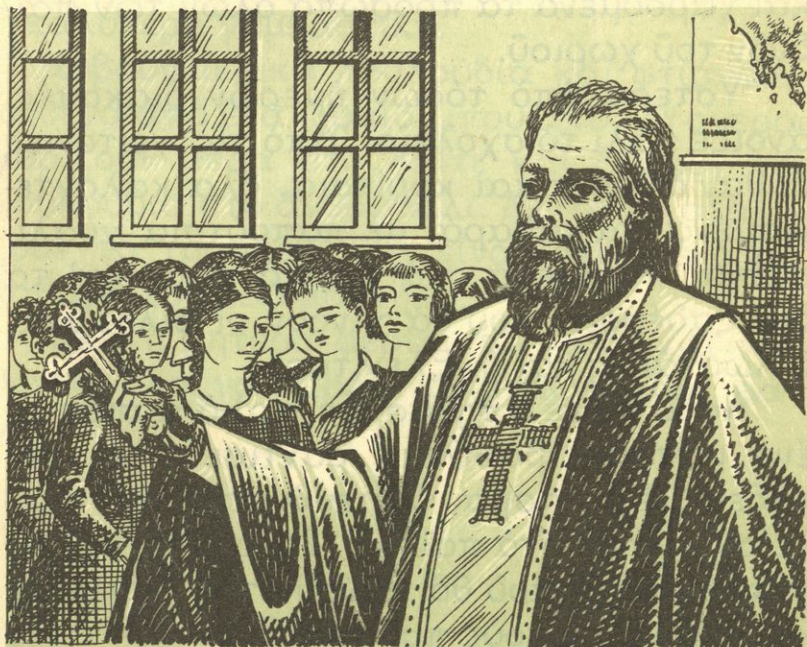
“Υστερα ἀπὸ τόσων ἡμερῶν διακοπές, ἄνοιξε πάλι τὸ σχολεῖο. Ἐπὶ τὶς γειτονιές ἦρθαν ἀγόρια καὶ κορίτσια, ὅλα καλοχτενισμένα καὶ καθαρὰ, μὲ παπούτσια γυαλισμένα. Ἄνάμεσα στὰ παιδιά εἶναι καὶ τὰ δυὸ ξαδέρφια, ποὺ θὰ γίνουν οἱ φίλοι μας, ὁ Κωστάκης καὶ ἡ Ἐλενίτσα.

Ἐπὶ ἔγινε ὁ ἀγιασμός, καὶ ὁ παπὰς μ' ἓνα ματσάκι βασιλικὸ ράντισε ὅλες τὶς τάξεις μὲ ἀγίασμα, ὁ Διευθυντὴς τοῦ σχολείου μίλησε στὰ παιδιά. Τοὺς εἶπε πολλὰ γιὰ τὴν ἀρχὴ ποὺ θὰ κάνουν τῆς δουλειᾶς καὶ στὸ τέλος τοὺς πρόσθεσε :

— Όλα τὰ παιδιά, σὰν ἀδέρφια ἀγαπημένα, θὰ ἐργασθῆτε μαζί μὲ τοὺς δασκάλους σας, πού θὰ σᾶς φωτίσουν τὸ μυαλὸ καὶ θὰ κάμουν καλὴ τὴν καρδιά σας. Θὰ γίνετε ὅλοι χαρούμενοι σύντροφοὶ στὴ δουλειὰ καὶ στὸ παίγνιδι.

Πόσα καινούργια πράγματα ἔχετε νὰ μάθετε ἐφέτος! Ἱστορίες γιὰ ζῶα, γιὰ φυτὰ, γιὰ τὴ ζωὴ σας, τὴ ζωὴ τοῦ χωριοῦ σας καὶ τὴ ζωὴ τῆς πατρίδας σας.

Κάθε σας καλὴ κι εὐγενικὴ πράξη θὰ σᾶς δίνη χαρὰ κι εὐχαρίστηση.

4. ΞΑΝΑΓΥΡΙΖΩ ΣΤΟ ΣΧΟΛΕΙΟ

Μὲ νέα χαρὰ ξαναγυρίζω.
στὸ ἄγαπημένο μου σχολειό.
Σὲ ξαναβρίσκω μὲ λαχτάρω,
μικρὸ θρανίο μου παλιό.

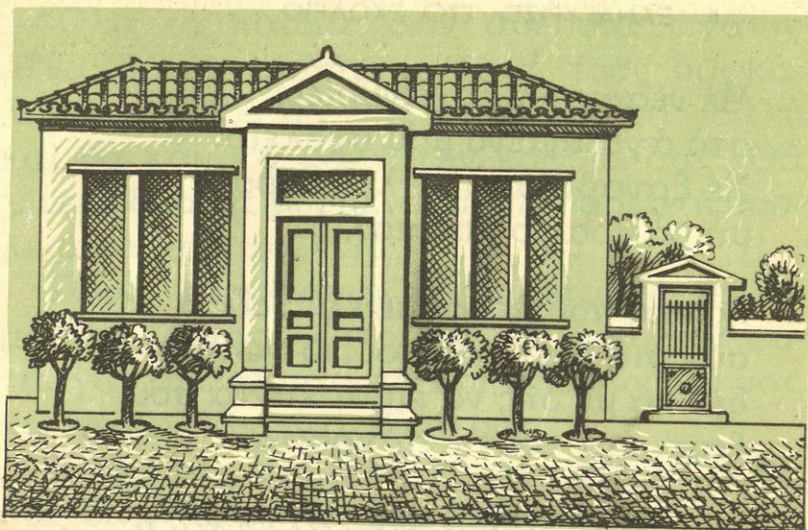
Γωνιά, ποὺ πέρσι σὲ κρατοῦσα
σάν μιὰ φωλίτσα μου, ὦ γωνιά,
δὲν θὰ μὲ δῆς νὰ εἶμαι κοντὰ σου
ξανά καὶ τούτη τῆ χρονιά.

Μιὰ ἄλλη γωνιά στὴν ἄλλη τάξη
τώρα, γιὰ κοίτα, καρτερεῖ.
Κρατῶ βιβλία πιὸ μεγάλα
κι ἔχω ἓνα χρέος πιὸ βαρύ.

«Τραγουδιστὴς τῶν παιδιῶν»

Στέλιος Σπεράντσας

✦ 5. ΤΟ ΣΧΟΛΕΙΟ ΤΟΥ ΧΩΡΙΟΥ

Τὸ σχολεῖο τοῦ χωριοῦ εἶναι πολὺ ὄμορφο. Ἔχει εὐρύχωρη αὐλὴ, πού τὴ βλέπει σχεδὸν ὅλη τὴ μέρα ὁ ἥλιος. Οἱ αἴθουσες εἶναι μεγάλες, φωτισμένες καὶ ἠλιόλουστες, μὲ ἀρκετὰ καθαρὰ θρανία ἢ κάθε μιά. Ἐπίσης τὸ σχολεῖο ἔχει μιὰ μεγάλη καὶ ὠραία αἴθουσα γιὰ τὶς γιορτὲς κι ἓνα γραφεῖο γιὰ τὸν Διευθυντὴ καὶ τοὺς δασκάλους.

Ἔίναι καινούργιο τὸ σχολεῖο. Εἶναι πλουτισμένο μὲ πολλὰ εἰκόνες καὶ χάρτες, μὲ ὄργανα Φυσικῆς καὶ Χημείας καὶ μὲ παιχνίδια. Ἀπ' αὐτὰ ἄλλα ἔφτιασε καὶ ἄλλα

ἀγόρασε ἡ Κοινότης τοῦ χωριοῦ. Γιατὶ ἓνα τέτοιο κτίριο θὰ ἦταν μεγάλη ντροπὴ νὰ εἶναι γυμνό, ὅπως εἶπε καὶ ὁ Πρόεδρος τῆς Κοινότητος.

Στὸ πίσω μέρος τοῦ σχολείου εἶναι ὁ σχολικὸς κήπος μὲ διάφορα καρποφόρα δέντρα. Αὐτὰ τὰ ἔχουν φυτέψει μαθητὲς τῶν ἀνωτέρων τάξεων, πού σήμερα ἄλλοι εἶναι στρατιῶτες, ἄλλοι σπουδάζουν κι ἄλλοι δουλεύουν στὰ κτήματά τους στὸ χωριό. "Ἀρχισαν τώρα νὰ δίνουν καρπούς. Οἱ πορτοκαλιές καὶ οἱ μανταρινιές εἶναι γεμάτες πορτοκάλια καὶ μανταρίνια, πού, ὅταν ὠριμάσουν, θὰ τὰ πουλήσουν, γιὰ νὰ οἰκονομήσουν χρήματα γιὰ τὶς ἀνάγκες τοῦ κήπου, καὶ θὰ φᾶνε καὶ τὰ παιδιά.

Αὐτὲς τὶς μέρες ἀρχισαν τὰ μεγαλύτερα παιδιά, μὲ τὴν ἐπίβλεψη τῶν δασκάλων, νὰ σκάβουν καὶ νὰ λιπαίνουν τὰ δέντρα. Τὰ μικρότερα παιδιά περιποιοῦνται τὰ λουλούδια. Γιατὶ ἔχει καὶ πολλὰ λουλούδια ὁ κήπος τοῦ σχολείου: Γαρύφαλα, πανσέδες, βιολέτες, γεράνια, τριαντάφυλλα καὶ ἄλλα. Εἶναι ὁμορφα φυτεμένα ὅλα σὲ βραγιές. Μερικὰ τὰ ἔχουν φυτέψει καὶ σὲ γλάστρες, πού εἶναι ἀραδιασμένες στὴν

αύλη. Μὲ τὰ λουλούδια τοῦ κήπου στολίζουν τὶς τάξεις. Ὅταν χρειάζεται, δίνουν καὶ στὴν ἐκκλησία γιὰ στολισμό.

Τὸ καλοκαίρι δὲν τὸν κλείνουν τὸν κήπο. Ἔρχονται τὰ παιδιὰ συντροφιές-συντροφιές καὶ τὸν περιποιοῦνται. Ἐφέτος τὸ καλοκαίρι εἶχαν ἀναλάβει τὴν περιποίηση καὶ τὴν ἐπίβλεψη τοῦ κήπου οἱ μαθητὲς τῆς ἐφετινῆς ἕκτης τάξης. †

6. ΤΟ ΜΙΚΡΟ ΣΧΟΛΕΙΟ

Μές στην πρασινάδα,
μές στην όμορφιά,
τὸ μικρὸ σχολειὸ μας
μοιάζει ζωγραφιά.)

Διάπλατα στὸν ἥλιο
παραθύρια, νά.
Σὰν γυρνᾶ τὸ μάτι,
φτάνει ὡς τὰ βουνά.

Πάντα μὲ τραγούδια
τοῦ μιλαῖ ἡ ψυχὴ,
κι ἡ χαρὰ μας ὅλη
γύρω του ἀντηχεῖ.

Κι ὅταν τραγουδοῦμε
πάνω ἀπ' τὴ φτελιά,
τραγουδοῦν μαζί μας
κι ὅλα τὰ πουλιά.)

« Τὸ βιβλίό ποῦ τραγουδεῖ »

Στέλιος Σπεράντσας

7. "Η ΚΑΘΑΡΙΟΤΗΤΑ ΕΙΝΑΙ ΜΙΣΗ ΑΡΧΟΝΤΙΑ,"

"Όλα τὰ παιδιὰ τοῦ χωριοῦ πηγαίνουν στοῦ σχολεῖο καθαρά. Τὰ ροῦχα τους μπορεῖ νὰ εἶναι σὲ μερικὰ παιδιὰ παλιά, στενὰ ἢ μπαλωμένα. Ὅμως ποτὲ δὲν εἶναι λερωμένα, σχισμένα ἢ ξηλωμένα.

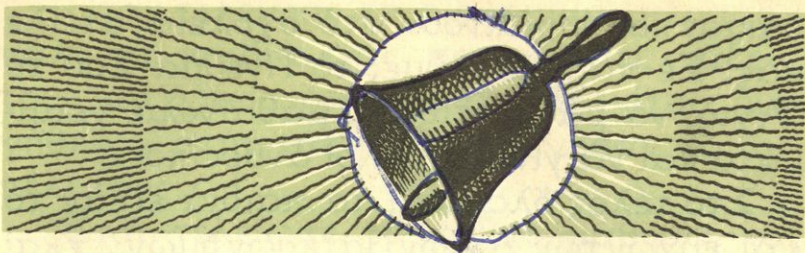
Φοροῦν πάντα τὴν ποδιὰ τοῦ σχολεῖο. Κι ὅταν πηγαίνουν στοῦ σπιτί, τὴ βγάζουν καὶ φοροῦν τὴν ποδιὰ τοῦ σπιτιοῦ.

Ἐπάρχει καρφωμένη στὴν τάξη τους μιὰ ταινία, ποὺ λέει : « Ἡ καθαριότητα εἶναι μισὴ ἀρχοντιά ». Τὴν ἔχει τοποθετήσει ἡ ὁμάδα τῶν παιδιῶν ποὺ ἔχει ἀναλάβει τὴν ἐπίβλεψη τῆς καθαριότητος τοῦ σχολεῖο.

Καθαρὸ τὸ σῶμα, καθαρὰ τὰ ροῦχα, τὰ παπούτσια. Πολλὰ παιδιὰ μποροῦν καὶ τὰ φροντίζουν μόνον τους ὅλ' αὐτά.

Συχνὰ μπαίνουν στὴ σκάφη καὶ σαπουνίζουν. Καθαρίζουν τὰ δόντια τους, βουρτσίζουν τὰ ροῦχα τους, κόβουν τὰ νύχια τους. Μήπως εἶναι δύσκολα ὅλ' αὐτά ;

Βέβαια δὲν πλύνουν ροῦχα, γιατί αὐτὸ εἶναι λίγο δύσκολο γιὰ τὴν ἡλικία τους. Ἄλλὰ τὰ μαντηλάκια τους, τὶς κάλτσες καὶ τὶς ποδιές τὶς πλύνουν καὶ τὶς σιδερώνουν μόνον τους τὰ κορίτσια.

8. ΤΟ ΠΡΩΤΟ ΜΑΘΗΜΑ

Σήμερα αρχίζουν ταχτικά τὰ μαθήματα τοῦ σχολείου. Τὰ παιδιά μαζεύτηκαν τὴν ὀρισμένη ὥρα στὴν αὐλὴ τοῦ σχολείου, μπῆκαν στὴ γραμμὴ, μόλις χτύπησε τὸ κουδουνάκι, καὶ πέρασαν ὅλα στὶς καινούργιες τάξεις τους.

Ὁ Κωστάκης καὶ ἡ Ἐλενίτσα πέρασαν στὴν τρίτη τάξη καὶ κάθισαν στὰ θρανία τους σὲ ὀρισμένη θέση.

Χάρτες, θρανία, ἔδρα, πίνακες, εἶναι ὅλα ἔτοιμα.

Σ' αὐτὴ τὴν αἴθουσα θὰ περάσουν τὰ παιδιά σχεδὸν ἕναν ὀλόκληρο χρόνο.

Σὲ λίγο μπαίνει ὁ δάσκαλος στὴν τάξη. Τὰ μάτια του ἀστράφτουν ἀπὸ εὐχαρίστηση. Τὰ παιδιά σηκώθηκαν κι ἔκαμαν τὴν προσευχή τους. Ἡ Ἐλενίτσα εἶπε τὴν προσευχή:

«Θεέ μας, Σὺ ποὺ ἀγαπᾶς τὰ καλὰ παι-

δάκια, πού πηγαίνουν στο σχολείο, στείλε μας, Σὲ παρακαλοῦμε, τὸ Πνεῦμα Σου τὸ Ἅγιο, νὰ μᾶς φωτίζει νὰ μαθαίνουμε γράμματα καὶ νὰ γίνουμε καλοὶ ἄνθρωποι.»

Στὸ τέλος ὅλα μαζί τὰ παιδιὰ εἶπαν τὸ « Δι' εὐχῶν τῶν Ἁγίων Πατέρων ἡμῶν... » καὶ κάθισαν στὰ θρανία.

Ὁ δάσκαλος ζητεῖ νὰ μάθη ἀπὸ τὰ παιδιὰ πῶς πέρασαν τὸ καλοκαίρι. Ὅλα τὰ παιδιὰ μὲ τὴ σειρά τους διηγοῦνται πῶς διασκέδασαν στὸ βουνό, πῶς πέρασαν στὶς ἀκροθαλασσιές, πῶς παραθέρισαν στὰ χωριά τους καὶ ἄλλα πολλά.

Μιλοῦσαν γιὰ τὰ παιγνίδια τους, γιὰ τὴ θάλασσα, γιὰ τὸ βουνό, γιὰ τὶς ψαρόβαρκες, γιὰ τὰ κοπάδια, γιὰ τὶς δροσιές, γιὰ τὶς ἀμμουδιές, γιὰ τὶς δροσερὲς βρύσες, γιὰ τὰ μπάνια τους.

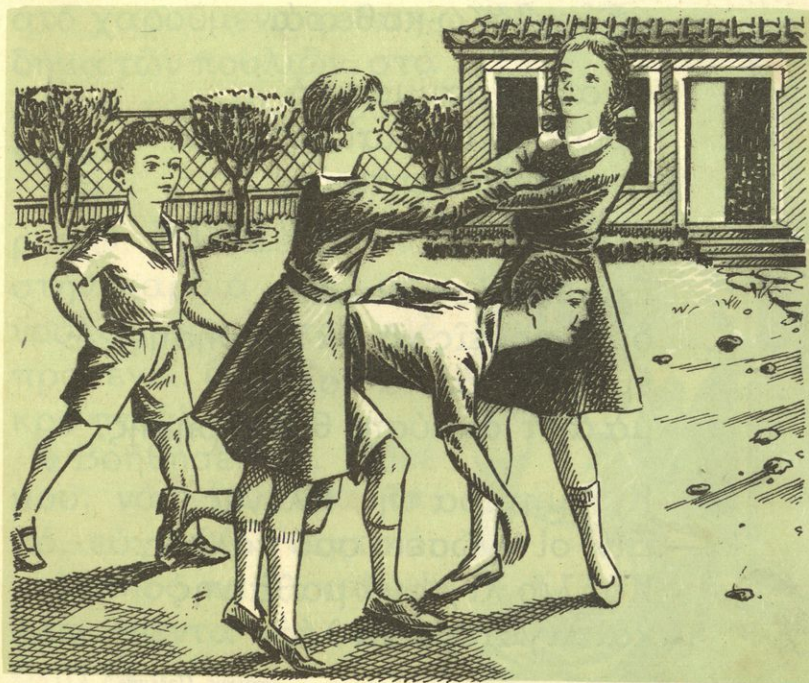
Τραγούδησαν μάλιστα καὶ μερικὰ τραγούδια, πού εἶχαν μάθει τὸ καλοκαίρι στὰ πανηγύρια καὶ στοὺς γάμους τῶν χωριῶν.

Στὸ διάλειμμα ἡ αὐλὴ γέμισε ἀπὸ τὶς χαρούμενες φωνές τῶν παιδιῶν.

Ἄλλα παιδιὰ παίζουν κυνηγητό, ἄλλα τὴ μέλισσα καὶ ἄλλα παίζουν στὴ μέση τῆς αὐλῆς τὸ παιγνίδι τοῦ λύκου μὲ τὸ ἄρνι.

“Όταν τελείωσε τὸ διάλειμμα, πέρασαν πάλι τὰ παιδιὰ στὶς καινούργιες τάξεις τους καὶ ὁ Κωστάκης μὲ τὴν Ἐλενίτσα διηγήθηκαν στὴν τάξη πῶς τρύγησαν τὸ ἀμπέλι τους.

Ἔτσι τελείωσε τὸ πρῶτο μάθημα καὶ τὰ παιδιὰ γύρισαν στὰ σπίτια τους. Οἱ γονεῖς τους ἄκουαν μὲ εὐχαρίστηση τὶς ἐντυπώσεις τῶν παιδιῶν ἀπὸ τὸ πρῶτο μάθημα τοῦ σχολείου.

9. Ο ΓΥΡΙΣΜΟΣ ΑΠΟ ΤΟ ΣΧΟΛΕΙΟ

Στὴ μητέρα της σιμὰ
ἢ Ἑλένη πλησιάζει :

— Καλησπέρα σου, μαμά !
ἀπὸ μακριὰ φωνάζει.

Ἔμαθα εἰς τὸ σχολεῖο,
σήμερα πρώτη φορά,
στὸ καινούργιο μου βιβλίο
νὰ διαβάζω καθαρά.

Ἔμαθα γραμματική,
πρώτη κλίση καὶ δευτέρα,
ἔμαθα ἀριθμητικὴ
κι ὅλα αὐτὰ σὲ μιὰν ἡμέρα.

Ἔμαθα τόσα καλά,
δὲν μπορεῖς νὰ τὰ μετρήσης,
ἔμαθα κι ἄλλα πολλά,
μὰ ἂν τ' ἀκούσης θ' ἀπορήσης.

Κι ἡ μητέρα τῆς Ἑλένης :
— Εἶν' οἱ γνώσεις σου πολλές.
Κάλλιο λίγα νὰ μαθαίνης
καὶ λιγότερα νὰ λές.

Ἰωάννης Πολέμης

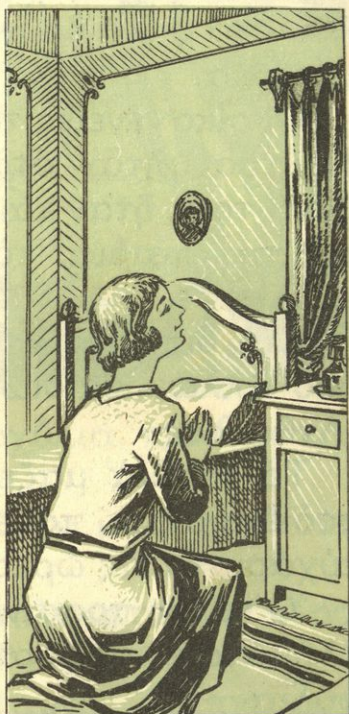
10. ΜΙΑ ΑΛΛΗ ΠΡΟΣΕΥΧΗ

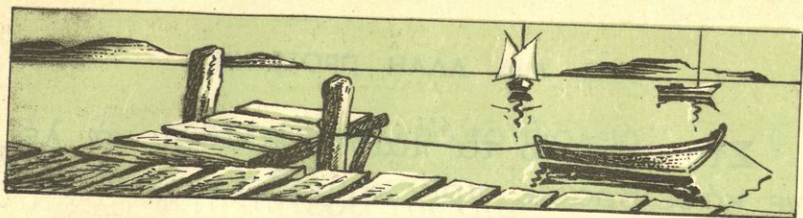
Στὸ σχολεῖο τὰ παιδιὰ ἔμαθαν νὰ λέ-
νε κάθε βράδυ, πρὶν κοιμηθοῦν, μιὰ νέα
προσευχή :

« Θεέ μου, Σὺ, ποὺ εἶσαι ὁ Δημιουργὸς
τοῦ κόσμου, Σ' εὐχαριστῶ, ποὺ μ' ἔκαμες
νὰ Σὲ βλέπω στὸ λουλούδι, στὸν οὐρανὸ μὲ
τ' ἄστρα, στὸ ψωμί ποὺ μὲ τρέφει, στὸν ἥλιο
ποὺ μὲ ζεσταίνει, στὴ
βρύση ποὺ μὲ ξεδιψᾷ,
στὸ χαρούμενο κελάη-
δημα τῶν πουλιῶν, στὰ
λόγια τὰ καλὰ ποὺ ἀ-
κούω.

» Θεέ μου, Σ' εὐχα-
ριστῶ, ποὺ Σὲ βλέπω
στὴν καρδιά τῆς μα-
νούλας μου, ποὺ μὲ
προσέχει, ὅσο εἶμαι μι-
κρὸ παιδί.

» Βοήθησέ με, Θεέ
μου, νὰ γίνω ἕνα κα-
λό, εὐγενικό, ταχτικό,
μελετηρὸ παιδί καὶ νὰ
λέω πάντα τὴν ἀλή-
θεια ».

11. Η ΖΩΗ ΣΤΗΝ ΕΞΟΧΗ

‘Ο Κωστάκης και ἡ ‘Ελενίτσα διηγούνται στὴν τάξη τί χαρούμενη ζωὴ πέρασαν τὸ καλοκαίρι.

Ἦταν Αὐγούστος. “Ὁλος ὁ κόσμος βρισκόταν στὶς ἐξοχὲς καὶ στὰ κτήματα.” Ἄλλοι στὰ ψηλά βουνά κι ἄλλοι στὰ δροσερὰ νησάκια.

Οἱ οἰκογένειες τοῦ Κωστάκη καὶ τῆς ‘Ελενίτσας ἦταν στὸ ἐξοχικὸ τους κτῆμα. Μαζί τους ἦταν καὶ ἡ κυρα-Γιαννούλα μὲ τὰ δύο τῆς παιδιὰ, τὸ Φώτη καὶ τὴ Βασιλικούλα.

Στὸ διπλανὸ κτῆμα μένει ἡ οἰκογένεια δύο ἄλλων παιδιῶν, τοῦ Μήτσου καὶ τῆς ‘Ανθούλας.

Τὰ παιδιὰ μαζεύονται ὅλα μαζί, πότε στὸ ἓνα σπίτι, πότε στὸ ἄλλο καὶ περνοῦν εὐχάριστα τὶς ὥρες τους

‘Ο τόπος πρασινίζει ἀπὸ τ’ ἀμπέλια. Τὰ κλήματα εἶναι φορτωμένα ἀπὸ γλυκὰ σταφύλια.

Οί συκιές και οί ἀχλαδιές γεμάτες μωροδάτα σύκα και ἀχλάδια.

Σέ μικρή ἀπόσταση εἶναι ἡ θάλασσα. Ἡ μεγαλύτερη χαρὰ τῶν παιδιῶν. Παίζουν με

τὰ κύματα, μαζεύουν κοχύλια, πιάνουν καβουράκια.

Μιά μέρα πέρασαν ὅλοι μαζί με τοὺς γονεῖς τους ἐκεῖ.

Ἡ θάλασσα ἤσυχη, ἀπλώνεται ὡς πέρασάν καθρέφτης.

Τὰ παιδιά, μόλις ἔφτασαν, ἀνέπνευσαν

βαθιά τὸ θαλασσινὸ ἄέρα, ποὺ ἦταν δροσε-
ρὸς καὶ μοσχοβολοῦσε.

— Σήμερα θὰ κάμωμε πρώτης τάξεως
μπάνιο, φωνάζει ὁ Κωστάκης. Θὰ κολυμπή-
σωμε καὶ μὲ τὶς κολοκύθες. Θὰ παίξωμε
ὅσο θέλομε.

— Θὰ κάμωμε καὶ βουτιές, λέει ὁ Μῆ-
τσος.

— Καὶ μακροβούτια, λέει ὁ Φώτης.

— Ἄταξιές ὄχι! φωνάζει ἡ μητέρα τοῦ
Κωστάκη. Θὰ γδυθῆτε καὶ θὰ βουτήξετε
ἀμέσως.

“Ὅποιος δὲν εἶναι φρόνιμος δὲν θὰ ξα-
νάρθη στὴ θάλασσα, νὰ τὸ ξέρετε!

Ὁ Κωστάκης βιάζεται νὰ βουτήξει, μὰ ἡ
μητέρα του φωνάζει :

— Κωστάκη, μὴ βιάζεσαι! Θὰ βουτήξετε
ὄλοι μαζί. “Ετοιμοι, ἐμπρός, μάρς. “Ενα, δύο,
τρία!

Μπλάφ! μπλούφ! μέσα στὰ νερὰ ὄλοι
μαζί.

— Κρύα ποὺ εἶναι ἡ θάλασσα! φωνάζουν.

— Βουτηχτήτε, βουτηχτήτε ἀμέσως μέ-
σα, φωνάζει ἡ μητέρα τοῦ Κωστάκη.

Ὁ ἕνας πετᾶ στὸν ἄλλο νερὰ καὶ ἔτσι
ἀναγκάζονται νὰ βουτηχτοῦν ὄλοι μέσα.

Ὁ Κωστάκης καὶ ὁ Μῆτσος παίρνουν

τώρα τις κολοκύθες τους και κολυμπούν
μ' αυτές.

Ὁ Μῆτσος ἔρχεται ἔξω-ἔξω καὶ φωνάζει:
— Νὰ ἕνα μεγάλο ψάρι!

Καὶ βουτᾶ, τάχα, νὰ τὸ πιάση. Πιάνει
τὸν ἄμμο καὶ τὸν πετᾶ ὕστερα ψηλά.

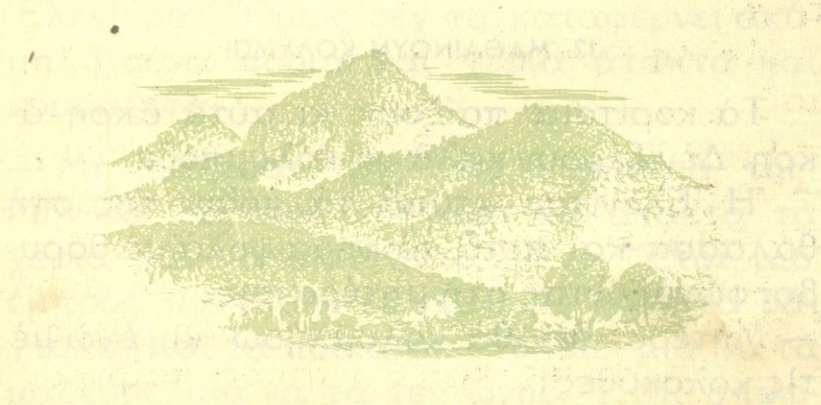
Πῶς γυαλίζουν ὄλα στὸ βυθό!

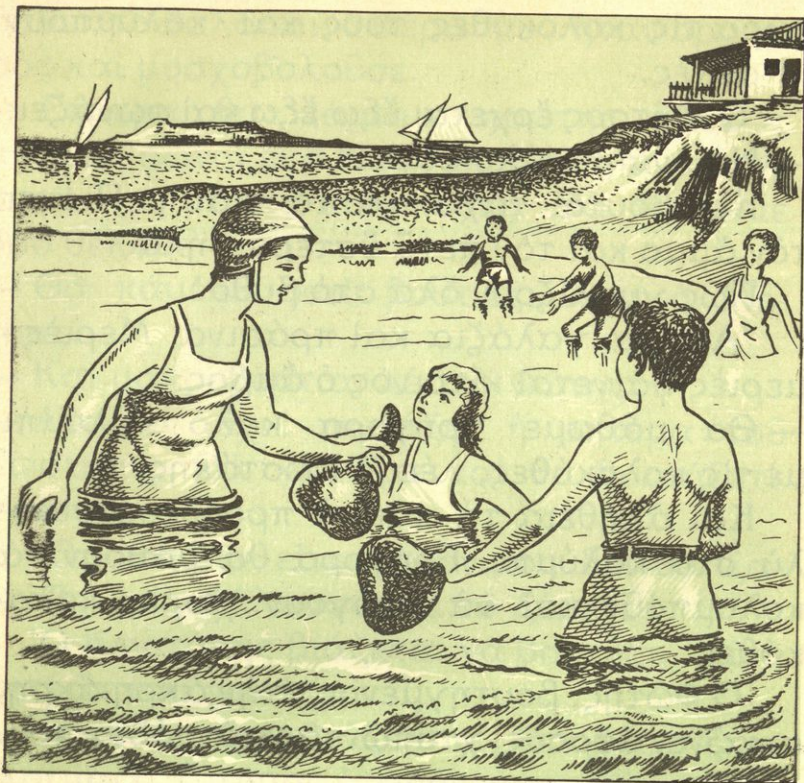
Ἄσπρα, γαλάζια καὶ πράσινα. Μεριές-
μεριές φαίνεται κίτρινος ὁ ἄμμος.

— Θὰ μάθωμε γρήγορα καλὸ κολύμπι
μὲ τις κολοκύθες, λέει ὁ Κωστάκης.

Καὶ ἀλήθεια τὰ παιδιὰ προοδεύουν πο-
λὸ στὸ κολύμπι. Γρήγορα θὰ μάθουν νὰ
κολυμπούν καὶ νὰ φεύγουν χωρὶς κολο-
κύθες.

Ὁ Φώτης, βουτηγμένος στὴν ἄκρη-ἄκρη,
σηκώνει ἀφρούς, χτυπώντας τὰ πόδια του.

12. ΜΑΘΑΙΝΟΥΝ ΚΟΛΥΜΠΙ

Τὰ κορίτσια παίζουν κι αὐτὰ ἄκρη-ἄκρη. Δὲν ξέρουν καλὰ νὰ κολυμποῦν.

Ἡ Ἐλενίτσα κτυπᾷ τὰ πόδια της στὴ θάλασσα καὶ πετᾷ τὰ νερὰ ψηλὰ μὲ θόρυβο, φωνάζοντας στὴ μητέρα της :

— Μητέρα, δὲν θὰ κολυμπήσω κι ἐγὼ μὲ τίς κολοκύθες ;

— Ναί, ναί! φωνάζουν καὶ τ' ἄλλα τὰ κοριτσάκια. Θέλομε κι ἐμεῖς τὶς κολοκύθες.

— Καλά, λέει ἡ μητέρα τῆς Ἐλενίσσας.

Ὁ Κωστάκης εὐχαρίστως δίνει τὶς κολοκύθες του καὶ ὁ Μῆτσος τὶς δικές του.

Ἡ μητέρα τῆς Ἐλενίσσας πέφτει σὲ λίγο καὶ αὐτὴ στὴ θάλασσα καὶ ὁδηγεῖ τὰ κοριτσάκια νὰ κολυμποῦν μὲ τὶς κολοκύθες. Τὶς περνᾷ κάτω ἀπὸ τὶς μασχάλες τους καὶ βάζει τὴν κορδέλα πάνω ἀπὸ τὴ ράχη τους.

— Προσέχετε! λέει ἡ μητέρα τῆς Ἐλενίσσας· τώρα σᾶς κρατοῦν οἱ κολοκύθες ἐπάνω στὸ νερό. Θὰ κινηθεῖτε τὰ χέρια σας καὶ τὰ πόδια σας. Νά, ἔτσι.

Τί ὠραῖα πού στέκει ἐπάνω στὸ νερό ἡ Ἐλενίσσα! Ὅμως δὲν τὰ καταφέρνει ἀκόμη! Κουνᾷ πόδια καὶ χέρια ἄτακτα καὶ κουράζεται.

— Μὴ βιάζεσαι! τῆς λέει ἡ μητέρα της. Μὴν κουνᾷς ἔτσι γρήγορα καὶ ἄτακτα τὰ χέρια σὰν γατάκι. Κοίτα ἐμένα. Ἔτσι, μιὰ ἐμπρός, μιὰ πίσω, τὰ χέρια μὲ κλειστὰ δάχτυλα. Καὶ τὰ πόδια σου τὸ ἴδιο, μιὰ νὰ τὰ μαζεύης, μιὰ νὰ τὰ τεντώνης. Ἔτσι σπρώ-

χνεις τὸ νερὸ καὶ φεύγεις. Χρειάζεται τε-
χνη. Κοίτα ἔμένα.

— Σὰν ψάρι φεύγεις, μητέρα, τῆς λέει ἡ
Ἐλενίτσα καὶ προσπαθεῖ νὰ πάη καὶ αὐ-
τὴ κοντὰ μὲ τὶς κολοκύθες.

— Καὶ σὺ θὰ μάθης γρήγορα σὰν καὶ
μένα. Τώρα δῶσε καὶ τῆς Βασιλικούλας
τὶς κολοκύθες. Ἐγὼ θὰ βγῶ καὶ σὲ λίγο
θὰ βγῆτε καὶ σεῖς. Μείνατε ἄρκετὰ γιὰ
σήμερα.

Τὴν ἴδια ὥρα ἡ μητέρα τοῦ Κωστάκη
φωνάζει :

— Ἐλᾶτε ἔξω τώρα. Ἄρκετὰ μείνατε μέ-
σα στὸ νερὸ.

Μὰ ἐκεῖνα θέλουν νὰ μείνουν ἄκόμη.

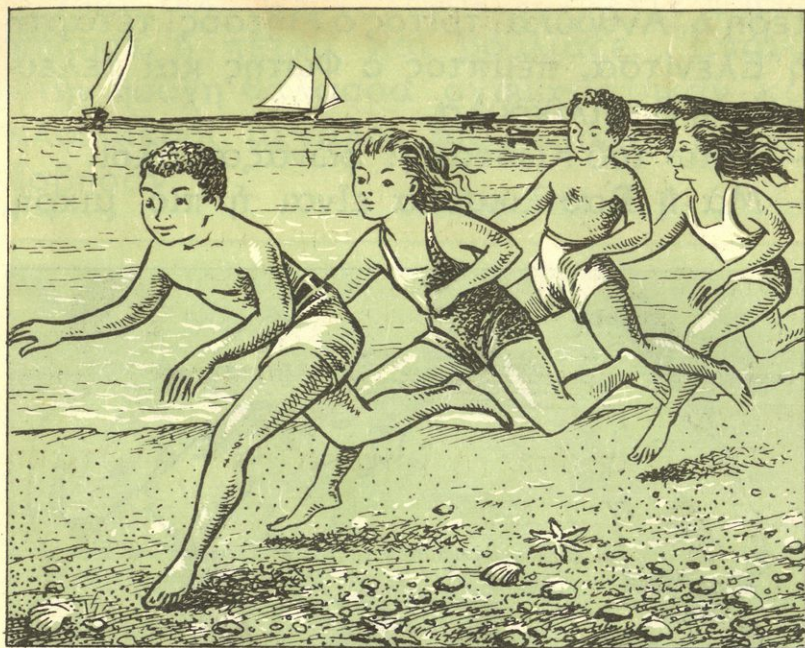
— Μητερούλα, ἄκόμη λίγο. Εἶναι τόσο
ὁμορφα σήμερα, φωνάζει ὁ Κωστάκης.

Μὰ ἡ μητέρα του λέει αὐστηρά :

— Ὅποιος δὲν εἶναι φρόνιμος δὲν θὰ κο-
λυμπήσῃ ἄλλη φορά.

Τότε ὅλα τὰ παιδιὰ ἔτρεξαν καὶ βγῆ-
καν ἀμέσως.

13. ΑΛΛΑ ΠΑΙΓΝΙΔΙΑ

— Έμπρός, φωνάζει ο πατέρας του Κωστάκη, στη γραμμή, ποιός θα φτάση πρώτος σ' εκείνο εκεί τὸ σημάδι. Μὲ τὸ «τρία!» πὺ θὰ πῶ, θὰ ξεκινήσετε. Λοιπὸν, ἔτοιμοι! Ἔνα, δύο, τρία!

Ἄ, εἶναι πολὺ δύσκολο νὰ τρέχη κανεὶς στὴν ἄμμουδιά. Τὰ πόδια βουλιάζουν.

— Εὖγε, εὖγε! Πρῶτος ὁ Κωστάκης, δεύ-

τερη ἢ Ἀνθούλα, τρίτος ὁ Μῆτσος, τέταρτη ἢ Ἐλενίτσα, πέμπτος ὁ Φώτης καὶ τελευταία ἡ Βασιλικούλα.

— Ζήτω τοῦ Κωστάκη! φώναξαν ὅλοι.

— Μὰ ἡ Βασιλικούλα εἶναι ἡ πιὸ μικρή.

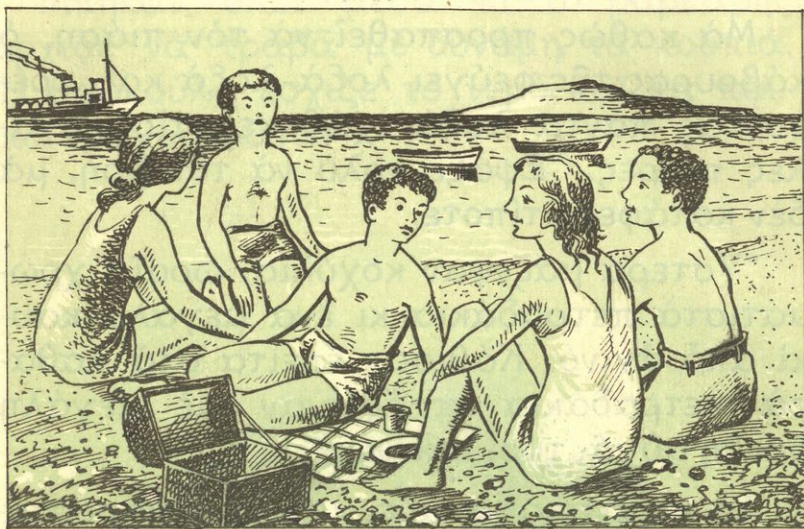

εἶπε ὁ Κωστάκης· γι' αὐτὸ ἦρθε τελευταία.

— Ἔλα, Ἐλενίτσα, νὰ πετάξωμε πετραδάκια, λέει ὁ Κωστάκης, νὰ δοῦμε ποιὸς θὰ τὰ πάη πιὸ μακριά.

— Ποιὸς θὰ κάμη τὴν πέτρα νὰ πηδήσῃ πολλὰς φορές, εἶπε ὁ πατέρας τοῦ Κωστάκη καὶ πέταξε ἕνα βότσαλο, μιὰ στρογγυλὴ πλακουδερὴ πέτρα, στὴ θάλασσα.

Μιά, δυό, τρεῖς, τέσσερες, πέντε φορές πήδησε ἡ πέτρα καὶ βούλιαξε. Ἐπάνω στὴν ἡσυχὴ θάλασσα σχηματίστηκαν κύκλοι μικροί, μεγάλοι. πὶο μεγάλοι, ὥσπου ἔσβησαν.

Μιά, δυό, τρεῖς πήδησε ἡ πέτρα τοῦ Κωστάκη. Ἡ Ἐλενίτσα καὶ ἡ Βασιλικούλα δὲν τὰ καταφέρνουν νὰ πηδήσουν οἱ πέτρες τους. Καθὼς τὶς πετοῦν, μπλούμ! καὶ βουλιάζουν ἀμέσως.

Ὁ Μῆτσος μὲ τὴν Ἀνθούλα καὶ τὸ Φῶτη ψάχνουν γιὰ καβουράκια. Ἡ Ἐλενίτσα πηγαίνει κοντὰ τους.

— Πιάσατε κανένα; τοὺς ρωτᾷ.

—”Οχι ἀκόμη, ἀπαντοῦν.

Σκύβει ἡ Ἐλενίτσα καὶ σηκώνει καὶ αὐτὴ τὶς μεγαλούτσικες πέτρες, μήπως καὶ πετύχη κανένα καβουράκι ἀπὸ κάτω.

— Νά τος! φωνάζει ἔξαφνα.

Μὰ καθὼς προσπαθεῖ νὰ τὸν πιάσῃ, ὁ κάβουρας τῆς φεύγει λοξὰ-λοξὰ καί, τρέχοντας πάντα λοξά, χώθηκε στὶς μεγάλες πέτρες. Ἔψαξε πολὺ νὰ τὸν βρῆ, μὰ δὲν κατάφερε τίποτε.

Ἦστερα μάζεψαν κοχύλια, ὠραῖα χρωματιστὰ πετραδάκια κι ἓνα μεγάλο καυκὶ ἀπὸ ἀχινό. Κάθισαν ἔπειτα στὰ καθαρὰ πετραδάκια κι ἔφαγαν μὲ μεγάλη ὄρεξη αὐγά, τυρὶ καὶ ψωμί.

Τὸ κυματάκι σπάζει μαλακὰ μπροστὰ στὰ πόδια τους μὲ τὸ τραγουδάκι του, φλίσβς... φλίσβς... φλίσβς.

Δυὸ βαρκοῦλες κυλοῦν ἤσυχα - ἤσυχα στὰ γαλανὰ νερὰ καὶ πιὸ πέρα πετοῦν κατάλευκοι γλάροι.

Νά καὶ ἓνα πλοῖο μακριά, πού περνᾷ ἀφήνοντας πίσω του μαῦρο καπνό.

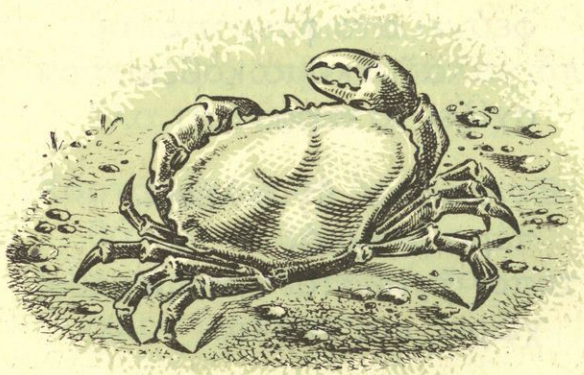
— Τί ὠραῖα νὰ ἤμαστε μέσα, νὰ ταξιδεύαμε, εἶπε ὁ Κωστάκης.

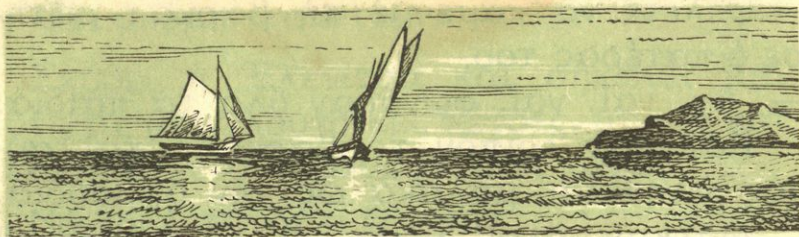
— Θέλετε νὰ πᾶμε μὲ τὴ βάρκα; ρώτησε ὁ πατέρας του.

— "Ἄχ, ναί, ναί, φώναξαν ὅλα τὰ παιδιά.

Κάλεσαν λοιπὸν τὸ βαρκάρη καὶ αὐτὸς πλησίασε μαλακὰ ὡς τὴν ἄμμουδιά.

Μπήκαν ὅλοι μέσα κι ὁ βαρκάρης ἄρχισε νὰ τραβᾷ μὲ δύναμη τὰ κουπιά. Ἡ βαρκούλα ἔσχιζε τὸ νερὸ καὶ τὰ παιδιά τραγουδοῦσαν:

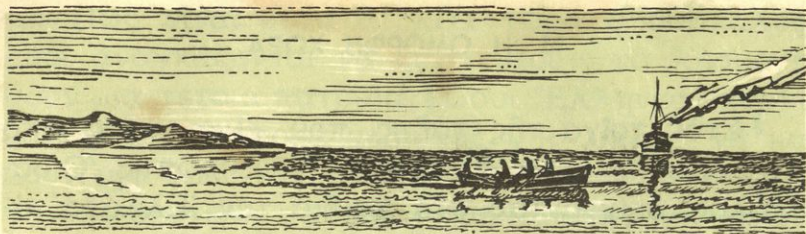

Ἔγια μόλα, ἔγια λέσα,
τράβα τὰ κουπιὰ,
φύσα, ἀέρα, τὸ πανάκι,
πᾶμε στὰ βαθιά.

Σὰν δελφίني τρέχει ἡ βάρκα,
φεύγει στὸ φτερό,
τὸ γαλάζιο κύμα κόβει,
σχίζει τὸ νερό.

Ἔγια μόλα, ἔγια λέσα,
πέρα μακριὰ,
τόποι ἄγνωστοι προσμένουν,
χῶρες καὶ χωριά.

Φύσα, ἄερα, τὸ πανάκι,
φύσα το μ' ὄρμη,
κράτα ἴσια τὸ τιμόνι,
κράτα το γραμμή.

Ἔγια μόλα, ἔγια λέσα,
θάλασσα πλατιά,
κράτα μας στὴν ἀγκαλιά σου
ὄλα τὰ παιδιά.

Χόρτασέ μας τὴ δροσιά σου,
θάλασσα ἄρμυρή,
χάρισέ μας τὴν πνοή σου,
αὔρα δροσερή.

14. Η ΟΜΟΡΦΗ ΧΩΡΑ

Στὸν τοῖχο τῆς τάξης, ποὺ εἶναι πίσω ἀπὸ τὴν ἔδρα, κρέμεται ὁ χάρτης τῆς Εὐρώπης. Ὁ δάσκαλος, δείχνοντας στὰ παιδιά τὴν Ἑλλάδα, ἀκούει τὸν Κωστάκη νὰ φωνάζη:

— Πόσο εἶναι μικρή, κύριε, ἔμπρὸς σὲ τόσες χώρες καὶ τόσες θάλασσες!

— Εἶναι μικρή, ὅμως εἶναι ὁμορφή, ἀπαντᾷ ἡ Ἐλενίτσα.

— Ναί! εἶναι πολὺ ὁμορφή, ἡ Ἑλλάδα. Μοῦ τὸ εἶπε καὶ ὁ θεῖος μου, ποὺ ταξίδεψε καὶ γύρισε ὅλη σχεδὸν τὴν Ἑλλάδα καὶ πολλοὺς ξένους τόπους.

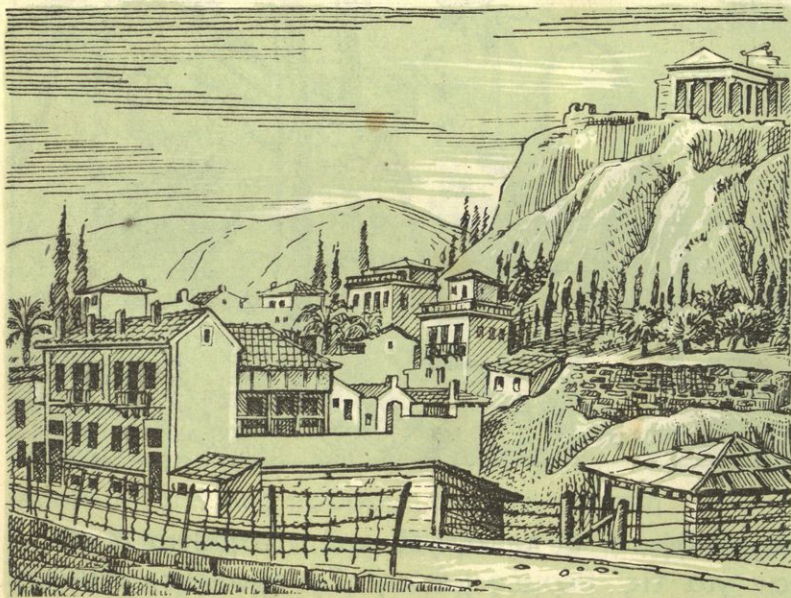
— Σωστά, λέει ὁ δάσκαλος. Ἐμεῖς ἔχομε τὸ δῶρο ἀπὸ τὸ Θεὸ νὰ ἔχωμε πατρίδα ἀπὸ τὶς πιὸ ὁμορφες. Καταπράσινοι λόφοι, ἡμερα βουνὰ μὲ δάση καὶ νερά, γόνιμες κοιλάδες καὶ πεδιάδες, τοπία γελαστά τὴν στολίζουν. Ἐπειτα μεγάλες πολιτείες, ὅπως ἡ Ἀθήνα μὲ τὴν Ἀκρόπολὴ τῆς, ἡ Θεσσαλονίκη, ἡ Πάτρα κι ἄλλες πολλές. Καὶ πάνω ἀπὸ ὅλες αὐτὲς τὶς ὁμορφιές, ἕνας φωτεινὸς καὶ γαλάζιος οὐρανός, ὁ ὠραιότερος τοῦ κόσμου.

Κι ἐξακολούθησε ὁ δάσκαλος:

— Γιὰ νὰ τὴν ἀγαπήσετε πιὸ πολὺ αὐτὴ τὴν ὁμορφὴ χώρα, πρέπει, παιδιά, νὰ μάθετε τὴν ἱστορία τῆς. Πρέπει νὰ μάθετε τὶς θυσίες, τοὺς ἥρωισμούς, ποὺ ἔχουν κάνει οἱ πρόγονοί μας, γιὰ νὰ εἴμαστε σήμερα ἐμεῖς ἐλεύθεροι! Κι ἀκόμα πρέπει νὰ μάθετε τὸν πολιτισμὸ τῆς, γιὰ νὰ γεμίση ἡ καρδιά σας ὑπερηφάνεια, ποὺ εἶστε Ἕλληνες.

Πώς είναι δυνατό, λέει τώρα ο δάσκαλος, όσοι αναγκάζονται να ξενιτευτούν, να λησμονήσουν μιὰ τέτοια πατρίδα; Όσοι Έλληνες σκορπίζονται στα διάφορα μέρη τῆς γῆς μπορεί νὰ κάμουν νέα ζωή ἐκεῖ. Μπορεῖ ν' ἀγαποῦν τὴν ξένη γῆ σὰν δεύτερη πατρίδα τους. Μπορεῖ νὰ γίνονται ἐκεῖ πλούσιοι κι εὐτυχημένοι. Μὰ τίποτε δὲν μπορεῖ νὰ σβῆσει ἀπὸ τὴν καρδιά καὶ ἀπὸ τὸ νοῦ τους τὴν Ἑλλάδα.

Εἶδατε καὶ τὸ θεῖο τῆς Ἑλενίτσας. Ξενιτεύτηκε στὴ Ἀμερική. Καὶ ὅμως ποτὲ δὲν ξέχασε τὸ χωριό του. Ξαναγύρισε νὰ ζήσει ἐδῶ, πού ἔμαθε τὰ πρῶτα γράμματα καὶ πού ποτὲ δὲν τὸ λησμόνησε. /

15. ΤΟ ΦΘΙΝΟΠΩΡΟ

Πέρασε πιά τὸ καλοκαίρι. Τελείωσαν οἱ μαθητικὲς κατασκηνώσεις. Τὰ γοργόφτερα πουλιά,

τὰ χελιδόνια, οἱ πελαργοὶ καὶ τ' ἀηδόνια, ταξίδεψαν γιὰ τὶς θερμὲς χώρες. Τὰ σχολεῖα γέμισαν

ἀπὸ τὶς χαρούμενες φωνές καὶ τὰ ξεφωνητὰ τῶν παιδιῶν. |

Τὰ χορταράκια κιτρίνισαν καὶ τὰ μαραμμένα φύλλα τῶν δένδρων ἄρχισαν νὰ πέφτουν. Οἱ μέρες ἀρχίζουν νὰ μικραίνουν καὶ οἱ νύχτες νὰ μεγαλώνουν. Ὁ οὐρανὸς ἀρχίζει πότε-πότε νὰ συννεφιάζη καὶ κάποτε-κάποτε ἡ διψασμένη γῆ δέχεται τὴ βροχοῦλα, σὰν εὐλογία Θεοῦ.

Στ' ἀμπέλια συνεχίζεται ὁ τρύγος καὶ στ' ἀλώγια τὸ μάζεμα τῆς σταφίδας, πού ἦταν ἀπλωμένη στὸν ἥλιο.

Δὲν ἔχει ὅμως ἀρχίσει ἀκόμη τὸ κρῦο καὶ ὁ καιρὸς εἶναι εὐχάριστος. Δὲν κάνει οὔτε μεγάλη ζέση οὔτε πολὺ κρῦο.

Ἀνθίζουν τὰ χρυσάνθεμα. Τὰ σχολεῖα κάνουν ἐκδρομές, γιὰ νὰ χαροῦν τὰ παιδιά τὸ φθινόπωρο στὸ ὑπαιθρο.

Στὸ σχολικὸ κῆπο μαλάκωσε τώρα τὸ χῶμα καὶ τὰ παιδιά ἄρχισαν τὶς ἐργασίες τους.

Οἱ βοσκοὶ κατεβαίνουν μὲ τὰ κοπάδια τους ἀπὸ τὰ βουνὰ στοὺς χαμηλοὺς κάμπους.

Οἱ γεωργοὶ καταγίνονται τώρα μὲ τὸ σκάψιμο καὶ τὴ λίπανση τῶν δέντρων καὶ μὲ τὴ σπορὰ τῶν χωραφιῶν τους. Οἱ ἐλιές ὠριμάζουν.

Ἀπὸ τὸν Ὀκτώβριο γίνονται προετοιμασίες καὶ προμήθειες γιὰ τὸ χειμῶνα. Ἀπὸ τὸν Νοέμβριο δυναμώνει τὸ κρῦο καὶ φοροῦμε βαρύτερα ροῦχα. Χρειάζεται ὅμως προσοχὴ ἀπὸ τὴ γρίπη.

Ἡ Ἐλενίτσα ἀπάγγειλε στὴν τάξη της καὶ ἓνα ὄραϊο ποίημα γιὰ τὸ φθινόπωρο: |

Φ Θ Ι Ν Ο Π Ω Ρ Ο

Φεύγουν πιά τὰ χελιδόνια.
Κρύωσε ὁ καιρός.
Πέφτουν φύλλα ἀπὸ τὰ κλώνια·
στὸ χαντάκι μαζευτῆκαν
κίτρινος σωρός.

Τέλειωσε τὸν τρύγο τώρα
πιά κι ὁ ἀμπελουργός.
Κι ἦρθε εὐλογημένη ἡ ὥρα,
πού θὰ σπείρη στὸ χωράφι
στάρι ὁ γεωργός.

Ὁ καλὸς Θεός, πού βλέπει
τὴν καλὴ σπορά,
καὶ βροχοῦλες ὅσες πρέπει
θὰ τοῦ στείλῃ, νὰ ἔβγουν τόσα
στάχια καρπέρα.

Τὸ φθινόπωρο θὰ πάγη,
θὰ ἔρθῃ ἡ χειμωνιά.
Θὰ ἔρθουν κρύα, θὰ ἔρθουν πάγοι
κι ὅλοι μας θὰ μαζευτοῦμε
στὴ ζεστὴ γωνιά.

« Τραγουδιστὴς τῶν παιδιῶν »

Στέλιος Σπεράντσας

16. ΤΙ ΕΜΑΘΑΝ ΤΑ ΠΑΙΔΙΑ ΓΙΑ ΤΟΝ ΤΖΙΤΖΙΚΑ

Τὴν ὥρα τοῦ φαγητοῦ, ὅλοι μαζεύτηκαν κάτω ἀπὸ τὴ μεγάλη ἀχλαδιά, γεμάτοι ὄρεξη.

— Τί ὠραῖο ἴσκιο ποὺ ρίχνει ἡ ἀχλαδιά!

— Τὴν ἀχλαδιά αὐτὴ τὴν ἔχει φυτέψει ὁ παππούς τῶν παιδιῶν, ὅταν ἦταν μικρός. Εἶναι λοιπὸν γέρικη. Ὅμως γιὰ δὲς πόση φρεσκάδα, πόση ζωὴ ἔχει ἀκόμη μέσα της! Τί γλυκὰ καὶ μυρωδάτα ἀχλάδια κάνει κάθε χρόνο!

Καθὼς ἔτρωγαν, τοὺς διασκέδαζαν τὰ τζίτζικια μὲ τὴ μουσικὴ τους. Θαρρεῖς καὶ τοὺς εἶχαν προσκαλέσει τοὺς μουσικοὺς νὰ βάζουν ὅλη τὴ δύναμή τους τὴν ὥρα τοῦ φαγητοῦ: τζ, τζ, τζ, τζ... Χιλιάδες τζίτζικια. Κρυμμένα στὰ κλήματα, στὰ δέντρα, ἐπάνω στὰ κλαδιά καθισμένα, τραγουδοῦν ἀδιάκοπα.

— Μὰ δὲν κουράζονται τὰ τζίτζικια νὰ τραγουδοῦν ὅλη τὴν ὥρα, πατέρα; λέει ὁ Κωστάκης.

— Αὐτὴ εἶναι ἡ δουλειά τους, ἀποκρίθηκε ὁ πατέρας. Νομίζει κανεὶς πὼς εἶναι τόσο ἐνθουσιασμένα, ποὺ δὲν ξέρουν πὼς νὰ δείξουν τὴ χαρὰ τους. Καὶ τραγουδοῦν ἀκούραστα.

Κάποιο παλιὸ παραμῦθι λέει, πὼς ὁ τζίτζικας πεθαίνει ἀπὸ τὴν πείνα, γιατί δὲν τὸν ἀφήνει τὸ τραγούδι νὰ φροντίσει γιὰ τροφή.

Καὶ λέει μάλιστα τὸ παραμῦθι, πὼς ὁ τζίτζικας στὸ τέλος κατάντησε ζητιάνος καὶ γύρευε φαγητὸ στὶς φωλιές τῶν μυρμηγκιῶν. Ὅμως ἐγὼ δὲν τὸ πολυπιστεύω αὐτὸ τὸ παραμῦθι. Ἄλλο

παραμύθι λέει, πώς ο τζίτζικας κάθεται στα τρυφερά κλαδιά των δέντρων και βουτᾶ τὴ σουβλερὴ του γλώσσα στὴ φλούδα.

Ἄπο κεί ρουφᾶ τὸ χυμὸ, ποὺ τρέχει μέσα στὸ δέντρο, καὶ καθὼς ρουφᾶ τραγουδάει ἀπὸ τὴν εὐχαρίστηση καὶ τὴν νοστιμάδα.

— Πατέρα, λέει ὁ Κωστάκης, θὰ πιάσω ἕναν νὰ τὸν δῶ.

— Ὅχι, εἶπε ἡ μητέρα τοῦ Κωστάκη· τὰ μικρὰ πλάσματα τοῦ Θεοῦ δὲν τὰ βασανίζουν.

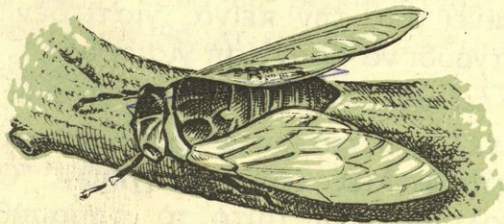
— Λίγο θὰ τὸν κρατήσω, ὅσο νὰ τὸν δῶ, εἶπε πάλι ὁ Κωστάκης.

Ὁ μπαρμπα-Θανάσης εἶπε:

— Στάσου, Κωστάκη, νὰ σοῦ πιάσω ἐγὼ ἕναν ποὺ βλέπω στὸν κορμὸ ἐκείνης τῆς ἐλίτσας.

Πλησίασε ὁ μπαρμπα-Θανάσης προσεχτικὰ στὸ δεντράκι καὶ ἀπλωσε ξαφνικὰ τὴν παλάμη του νὰ πιάσῃ τὸν τζίτζικα. Ἐκεῖνος ὅμως τοῦ ἔφυγε καὶ πέταξε ψηλὰ τσιτσιρίζοντας. Ὅλοι γέλασαν.

Ἐστερα σηκώθηκαν ἀπὸ τὸ τραπέζι κι ἔπιασαν τὴ δουλειὰ καὶ τὰ παιδιὰ ξανάρχισαν τὰ παιχνίδια.

17. ΤΑ ΠΑΙΔΙΑ ΕΙΔΑΝ ΦΙΔΙ ΓΙΑ ΠΡΩΤΗ ΦΟΡΑ

Έκεί που έπαιζαν, έξαφνα μιὰ κοπέλα έβαλε μιὰ δυνατή και τρομαγμένη φωνή:

— Ένα φίδι, ένα φίδι!

Όλοι έτρεξαν γρήγορα εκεί και ό μπαρμπα-Θανάσης μ' ένα χοντρό παλούκι χτύπησε δυνατά τó φίδι στο κεφάλι. Οί εργάτριες τó χτυπούσαν με τις πέτρες.

Καθώς πλησίασαν τά παιδιά, είδαν τó φίδι. Ήταν πιά σκοτωμένο από τά χτυπήματα, μά κου-νούσε ακόμα λίγο τήν άκρη τής ούρας του.

— Όχιά είναι! έλεγαν οί εργάτριες.

— Πώς δέν μās δάγκωσε! Καλά που τó είδε ή Έλενιώ! Ή Παναγία μās φύλαξε.

Έφτασε και ό πατέρας τής Έλενίτσας και τó είδε.

— Πατέρα, είναι φαρμακερό; ρώτησε ή Έλε-νίτσα.

— Ναι, ^{καί είτα} άποκρίθηκε ό πατέρας της. Έχει δόντια σουβλερά σαν βελόνες και άπ' αυτά χύνει φαρ-μάκι. Όποιον δαγκώση, άν δέν τόν προφτάσουν, πεθαίνει. Έγώ λίγο νά χαθώ, όταν ήμουν μικρός.

— Σέ είχε δαγκώσει όχιά, πατέρα;

— Ναι, στο πόδι. Δέν τήν είχα δει και τήν πά-τησα. Άμέσως ένωσα δυνατó πόνο στο πόδι και έβαλα τις φωνές. Τρέχουν όλοι γύρω μου και ένας γέρος—Θεός χωρέσ' τον, τώρα είναι μακαρίτης, ό γερο - Δημήτρης—γονάτισε άμέσως, έπιασε τó πόδι μου και άρχισε νά ρουφά τó αίμα τής πληγής

καὶ νὰ τὸ φτύνη. Ἔτσι γινόταν τότε. Δὲν πρόφτασε λοιπὸν νὰ περάσῃ τὸ φαρμάκι σ' ὄλο μου τὸ κορμί καὶ σώθηκα.

Τὰ παιδιὰ κοιτοῦσαν τὸν πατέρα τῆς Ἐλενίσσας μὲ ἀπορία. Κι ὁ πατέρας ἐξακολούθησε:

— Δὲν εἶναι σπάνιο νὰ δαγκωθῇ κανεὶς ἀπὸ φίδι, ὅταν βρίσκεται στὰ χωράφια καὶ στὰ βοσκοτόπια. Εἶναι λοιπὸν ἀπαραίτητο νὰ γνωρίζῃ ὁ καθένας τί πρέπει νὰ κἀνῃ σὲ τέτοια περίπτωσι. | 1

Τὸ μαγιύτερο ὄστημα'

— Πές μας, πατέρα, εἶπε ὁ Κωστάκης.

— Πρῶτα-πρῶτα, πρέπει ἀμέσως νὰ δέσωμε τὸ μέρος ποὺ δαγκώθηκε, πιο ψηλά ἀπὸ ἐκεῖ ποὺ εἶναι τὸ δάγκωμα, μὲ σπάγγο, μὲ στριμμένο μαντίλι, μὲ σύρμα ἢ ὅ,τι ἄλλο ἔχομε πρόχειρο. /

Τὸ δέσιμο νὰ εἶναι πάρα πολὺ σφιχτὸ, ὥστε νὰ σταματήσῃ ἡ κυκλοφορία τοῦ αἵματος, καὶ νὰ μὴν μπορέσῃ νὰ προχωρήσῃ τὸ δηλητήριο πρὸς τὴν καρδιά.

Ἀμέσως ὕστερα κοιτάζομε μήπως ἔμεινε στὸ τραῦμα κανένα σπασμένο δόντι τῆς ὀχιάς, ποὺ πρέπει νὰ τὸ βγάλωμε. Χαράζομε μὲ τὴ μύτη ἑνὸς σουγιᾶ τὸ δέρμα στὸ μέρος, ὅπου εἶναι τὸ τραῦμα, καὶ πιέζομε ὀλόγυρα μὲ τὰ δάχτυλα, γιὰ νὰ τρέξῃ ὅσο τὸ δυνατὸν περισσότερο δηλητηριασμένο αἷμα.

"Ἄν ἔχωμε τὰ μέσα, κολλᾶμε ἐκεῖ πάνω μιὰ βεντούζα, γιὰ νὰ τραβήξῃ πολὺ αἷμα καὶ μαζί μ' αὐτὸ καὶ πολὺ δηλητήριο. Πλύνομε τὴν πληγὴ μὲ ἄφθονο νερό. ←

Ἐπίσης πολὺ καλὸ εἶναι τὸ καυτηρίασμα τῆς πληγῆς μὲ πολὺ καυτερὸ σίδερο.

Αὐτὲς οἱ πρῶτες βοήθειες, δηλαδή τὸ σφιχτὸ δέσιμο, τὸ χάραγμα, τὸ πλύσιμο, ἢ καυτηρίαση, πρέπει νὰ γίνουν ἀμέσως καὶ χωρὶς τὴν παραμικρὴ χρονотριβή.

Μετὰ τίς πρῶτες αὐτὲς βοήθειες, πρέπει νὰ καταφύγωμε στὸ γιατρό.

Πόσο φοβήθηκε ἡ Ἐλενίτσα ἀπὸ τὴν ἱστορία αὐτὴ τῆς ὀχιάς! Κάθε λίγο νόμιζε πὼς θὰ πεταχθῇ

καμιά όχιά νά τήν δαγκώση. Κοίταζε τò σκοτωμένο φίδι καί θαύμαζε τὰ τόσα χρώματα καί τὰ στολίδια, πού στόλιζαν τò κορμί του. Όλόκληρο κέντημα μέ χρυσοπράσινο καί μαύρο γαϊτάνι.

Ό μπαρμπα-Θανάσης τò έσπρωξε μέ τò πόδι του καί φάνηκε τò κάτω μέρος τής κοιλιᾶς του, τò ἄσπρο. |

— Άντε τώρα νά ψάξης γιά πουλάκια, βρωμόφιδο, εἶπε.

Έπειτα ξανάρχισε ἡ δουλειά. Μά τὰ παιδιὰ δέν μποροῦσαν νά βοηθήσουν ἀπò τò φόβο τους.

Ἦρθαν μάλιστα οἱ μητέρες τους, τρομαγμένες ὡς ἄκουσαν γιά τò φίδι, καί θέλησαν νά πάρουν τὰ παιδιὰ ἀπò τὸν τρύγο.

Ό πατέρας τοῦ Κωστάκη εἶπε, γιά νά τις ἡσυχάση: |

— Τώρα πάει πιά, τò σκότωσαν, Φίδια δέν βγαίνουν ὅλη τήν ὠρα, οὔτε ὑπάρχουν πολλὰ ἐδῶ.

Τῆ στιγμή ἐκείνη ἦρθε καί ὁ ἀγοφύλακας, ὁ κύρ Νικόλας. Ἦταν ἕνας ψηλός, λιγνός ἄντρας, μέ τò ὄπλο του κρεμασμένο στὸν ὦμο καί μέ τῆ μεγάλη του ψάθα φορεμένη λίγο στραβά.

— Γειά σας καί χρόνια πολλά! εἶπε.

— Καλῶς τὸν κύρ Νικόλα, ἀποκρίθηκε ὁ πατέρας τοῦ Κωστάκη. Κόπιασε, κάθισε λίγο στὸν ἴσκιο.

Ό κύρ Νικόλας κάθισε καί ὁ πατέρας τοῦ Κωστάκη τοῦ πρόσφερε τσιγάρο!

— Μιά όχιά σκότωσαν τώρα δά οἱ ἐργάτριες, τοῦ εἶπε.

Μπά; ἔκαμε ὁ κύρ Νικόλας. Βρὲ τὴν κακο-
μοῖρα! Γλύτωσε λοιπὸν ἀπὸ τὸ σκαντζόχοιρο,
γιὰ νὰ τὸ βρῆ ἀπὸ τὶς κοπέλες. Ἐδῶ δίπλα,
στοῦ κύρ Γιώργη τὸ ἀμπέλι, ἔπιασαν ἓνα σκαν-
τζόχοιρο ὡς μιὰ ὀκά.

— Πῶς εἶναι ὁ σκαντζόχοιρος, πῶς εἶναι; ρώ-
τησαν τὰ παιδιὰ.

— Δὲν τὸν ξέρετε; Ἄ! εἶναι χαριτωμένο ζων-
τανό. Θέλετε νὰ πᾶμε νὰ τὸν δῆτε; ρώτησε ὁ
κύρ Νικόλας.

— Ναί, ναί, ἄς πᾶμε, πατέρα, εἶπε ὁ Κωστάκης.

— Πᾶμε, εἶπε ὁ πατέρας.

18. ΤΑ ΠΑΙΔΙΑ ΕΙΔΑΝ ΤΟ ΣΚΑΝΤΖΟΧΟΙΡΟ

Πήγαν λοιπόν στο διπλανό αμπέλι.

Μόλις τους είδε ο Μήτσος και η Άνθούλα, έτρεξαν γεμάτοι χαρές. Ο πατέρας τους, ο κύρ Γιώργης, σηκώθηκε και τους δέχτηκε.

— Καλώς τους, καλώς τους! είπε. Χρόνια πολλά!

— Έδω τα παιδιά, κύρ Γιώργη, άκουσαν πώς πιάσατε ένα σκαντζόχοιρο. Ήρθαμε λοιπόν να τον δούμε, είπε ο πατέρας του Κωστάκη.

Ο κύρ Γιώργης, χωρίς άλλη κουβέντα, ξεκρέμασε από μια συκιά ένα καλάθι και τὸ άνοιξε. Ένα πράγμα στρογγυλό, ὄλο άγκάθια, ήταν εκεί μέσα. Ο κύρ Γιώργης γύρισε τὸ καλάθι, τὸ άδειασε και εκείνο τὸ πράγμα κύλησε στο χῶμα σαν μπάλα και στάθηκε. Σε λίγο άρχισε να κουνιέται, ν' άνοιγισιγά σιγά και να μακραίνει. Φάνηκαν κάτι ποδαράκια πρῶτα και ύστερα ένα μικρὸ μουσουδάκι σαν τοῦ γουρουνιῦ.

— Ά, τί περίεργο ζῶο! είπε ο Κωστάκης και πήγε να τὸ δῆ πιὸ κοντά.

Ο σκαντζόχοιρος άρχισε να τρέχει, μα ο κύρ Γιώργης τὸν έπιασε και τὸν γύρισε ανάποδα. Η κοιλιά του δέν είχε άγκάθια και τὰ μαῦρα του

ματάκια τὰ γυαλιστερά ἦταν τόσο φοβισμένα! Ἀμέσως κουλουριάστηκε πάλι κι ἔγινε ἓνα στρογγυλὸ τόπι ἀγκαθερό.

— Κοιτάξετε, λέει ὁ πατέρας τοῦ Κωστάκη στὰ παιδιά. Ὁ σκαντζόχοιρος πιάνει τὴν ὀχιά σφιχτὰ μὲ τὸ στόμα του ἀπὸ τὴν οὐρὰ καὶ ἀμέσως κουλουριάζεται. Ἡ ὀχιά πολεμᾷ νὰ φύγη, μὰ δὲν μπορεῖ. Χτυπιέται, δέρνεται μὲ ἀπελπισία πάνω στὰ ἀγκάθια τοῦ σκαντζόχοιρου, ὥσπου σκοτώνεται καὶ ψοφᾷ. Τότε ὁ καλὸς σου ὁ σκαντζόχοιρος ξεδιπλώνεται καὶ τὴν τρώει μὲ τὴν ἡσυχία του.

— Ἄμ τὰ σταφύλια, πῶς τὰ κουβαλᾷ στὴ φωλιά του, ξέρετε; ρώτησε ὁ κύρ Νικόλας.

— Πῶς, πῶς; ρώτησαν τὰ παιδιὰ περίεργα.

— Νά, τινάζει τὸ κλῆμα καὶ πέφτουν οἱ ρῶγες κάτω. Ὑστερα κυλιέται ἐπάνω στὶς ρῶγες κι αὐτὲς καρφώνονται στ' ἀγκάθια του. Ἔτσι φορτωμένος πηγαίνει τότε στὰ παιδιὰ του, στὴ φωλιά.

— Ἀφοῦ εἶναι τόσο καλὸ ζῶο καὶ κυνηγᾷ τις ὀχιές, εἶπε ἡ Ἐλενίτσα, γιατί δὲν τὸν ἀφήνετε νὰ πάη στὴ φωλιά του;

— Ἐλενίτσα, ἀποκρίθηκε ὁ κύρ Γιώργης, τὸν θέλω γιὰ τὸ περιβόλι μου. Θὰ τὸν διορίσω ἐκεῖ φύλακα.

Ἀφοῦ εἶπαν αὐτά, ὁ Μῆτσος καὶ ἡ Ἀνθούλα πῆραν τὰ παιδιὰ καὶ τὰ φίλεψαν γλυκά, γινωμένα σύκα.

Ἄ Ἐπειτα τὰ παιδιὰ, μὲ τὸν πατέρα τοῦ Κωστάκη καὶ μὲ τὸν κύρ Νικόλα, τὸν ἀγροφύλακα, γύρισαν πίσω στὸ ἀμπέλι τους.

19. Ο ΤΡΥΓΟΣ

“Όλος ό κόσμος βρίσκεται σέ κίνηση.

Κάρα και αυτόκίνητα γεμάτα σταφύλια περ-
νούν όλοένα. Άνάμεσα στά κλήματα παλληκάρια
και κοπέλες, με τὰ καλάθια στά χέρια, τρυγούν.

“Ο Κωστάκης και ή Έλενίτσα βρίσκονται άκόμα
στό κτήμα τους, στην έξοχή. Έχουν την άδεια νά
βοηθήσουν κι αυτοί στον τρύγο. Άπό πολύ πρωί
μέ τó γλυκοχάραμα, σηκώθηκαν και πήγαν και αυ-
τοί στό άμπέλι με τούς άλλους έργάτες.

Κρατούν ό καθένας τó μικρό του καλάθι και
ένα μαχαιράκι. Σέ κάθε κλήμα σταματούν. Άφή-

νουν κάτω τὸ καλάθι καὶ κόβουν μὲ πολλὴ προσοχὴ τὸ σταφύλι ἐπάνω στὸ κοτσάνι του. Τὸ βάζουν στὸ καλάθι καὶ κόβουν ἄλλο.

“Αμα γεμίσουν τὸ καλάθακι τους, πηγαίνουν καὶ τὸ ἀδειάζουν στὸ μεγάλο κοφίνι.

Πόσες φορές τὸ γέμισαν καὶ τὸ ἀδειασαν οὔτε ξέρουν!

Ἐργάζονται μὲ ὄρεξη μεγάλη καὶ τραγουδοῦν μαζί μὲ ὄλους τοὺς ἄλλους ἐργάτες καὶ τίς ἐργάτριες διάφορα τραγούδια. Νὰ ἕνα ἀπ’ αὐτά :

ΕΝΑ ΠΟΥΛΙ ΘΑΛΑΣΣΙΝΟ ΚΙ ΕΝΑ ΠΟΥΛΙ ΒΟΥΝΙΣΙΟ

“Ἐνα πουλί θαλασσινὸ
κι ἕνα πουλί βουνίσιο,
τὰ δυὸ πουλιὰ μαλώνανε
στοῦ σταυραῖτοῦ τὸν τόπο.
Γυρίζει τὸ θαλασσινὸ
καὶ λέει τοῦ βουνίσιου :
— Μὴ μὲ μαλώνης, βρὲ πουλί,
καὶ μὴ μὲ παραδιώχνης
κι ἐγὼ πολὺ δὲν κάθομαι
στὸν τόπο τὸ δικό σου.
“Αν κάτσω Μάη καὶ Θεριστὴ
κι ὄλον τὸν Ἄλωνάρη
κι ἂν πάρω κι ἀπ’ τὸν Αὔγουστο,
τὸν Τρυγητὴ μισεύω.
Κι ἀφήνω γειὰ στίς ὄμορφες
καὶ γειὰ στίς μαυρομάτες
κι ἐγὼ πάω στὸν τόπο μου,
γυρνῶ στοὺς ἰδικούς μου.

Δ η μ ο τ ι κ ὸ

20. ΤΟ ΤΣΙΡΙΤΡΟ

Σε μιὰ ρώγα ἀπὸ σταφύλι
ἔπεσαν ὄχτῳ σπουργίτες
καὶ τρωγόπιναν οἱ φίλοι.
Τσίρι τίρι, τσιριτρό,
τσιριτρί, τσιριτρό!

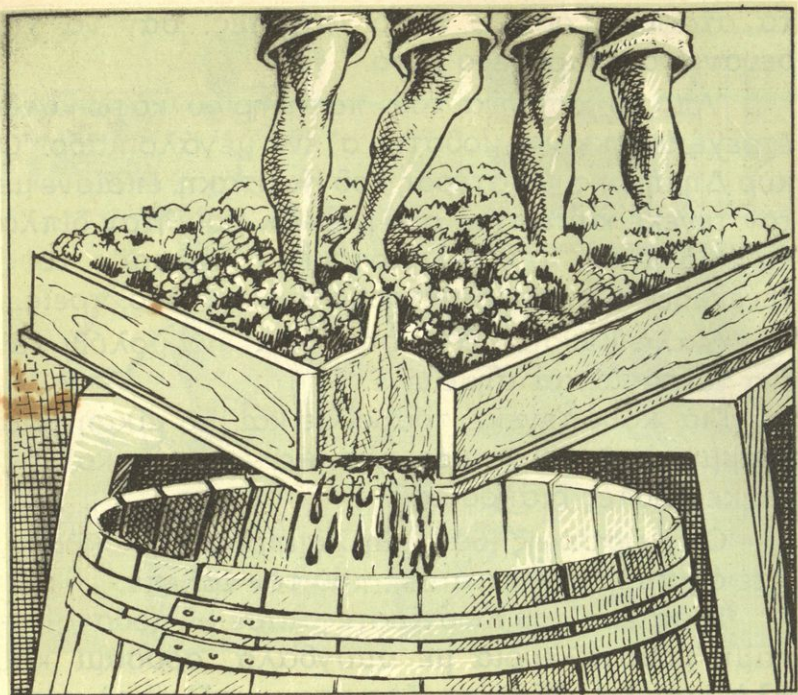
Ἐχτυπούσανε τὶς μύτες
καὶ κουνούσαν τὶς οὐρές,
κι εἶχαν γέλια καὶ χαρές.
Τσίρι τίρι, τσιριτρό,
τσιριτρί, τσιριτρό!

Πώπω, πώπω, σὲ μιὰ ρώγα
φαγοπότι καὶ φωνή!
τὴν ἀφῆκαν ἀδειανή.
Τσίρι τίρι, τσιριτρό,
τσιριτρί, τσιριτρό!

Καὶ μεθύσαν, κι ὄλημέρα
πᾶνε δῶθε, πᾶνε πέρα,
τραγουδώντας στὸν ἄερα.
Τσίρι τίρι, τσιριτρό,
τσιριτρί, τσιριτρό!

« Παιδικὰ τραγούδια »

Ζαχαρίας Παπαντωνίου

21. ΤΟ ΠΑΤΗΜΑ ΤΩΝ ΣΤΑΦΥΛΙΩΝ

Τὴν ἄλλη μέρα ἄρχισε τὸ πάτημα τῶν σταφυλιῶν στὸ πατητήρι, πὺ ἦταν γεμάτο ὡς ἄπάνω.

Δυὸ γερὰ καὶ καλοδεμένα παλληκάρια ἐπλυναν καθαρὰ-καθαρὰ τὰ πόδια τους καὶ ἀνέβηκαν ἐπάνω.

— Καλὰ κρασιά, κύρ Δημήτρη. Καὶ τοῦ χρόνου! εἶπαν στὸν πατέρα τοῦ Κωστάκη καὶ ἄρχισαν τὸ πάτημα.

Πλάτς, πλάτς, πλάτς! πατοῦσαν καὶ ἔλιωναν

τά σταφύλια οί δύο αὐτοί ἐργάτες, σάν νά χό-
ρευαν ἕναν παράξενο χορό.

Ἄπο τό σωλήνα τοῦ πατητηριοῦ κάτω-κάτω
ἔτρεχε ὁ κόκκινος μοῦστος σ' ἕνα μεγάλο κάδο. Ὁ
κύρ Δημήτρης, ὁ πατέρας τοῦ Κωστάκη, ἔπαιρνε μέ
τόν τενεκέ καί ἔριχνε στό βαρέλι, πού ἦταν δίπλα
καθαρό, πλυμένο καί λιβανισμένο. Ἄδειαζε τούς
τενεκέδες καί τούς μετροῦσε: ἕνας, δύο, τρεῖς...

Δίπλα καθόταν ὁ Κωστάκης μ' ἕνα μολύβι καί
ἕνα τετράδιο καί σημείωνε.

Γιά κάθε τενεκέ τραβοῦσε καί μιὰ μικρή ἴσια
γραμμή. Στό τέλος μέτρησε τίς γραμμές καί τίς
βρῆκε σωστές διακόσιες.

— Ὁ Κωστάκης θά γίνῃ λαμπρός νοικοκύρης,
εἶπε ὁ μπαρμπα-Θανάσης, πού τόν ἔβλεπε.

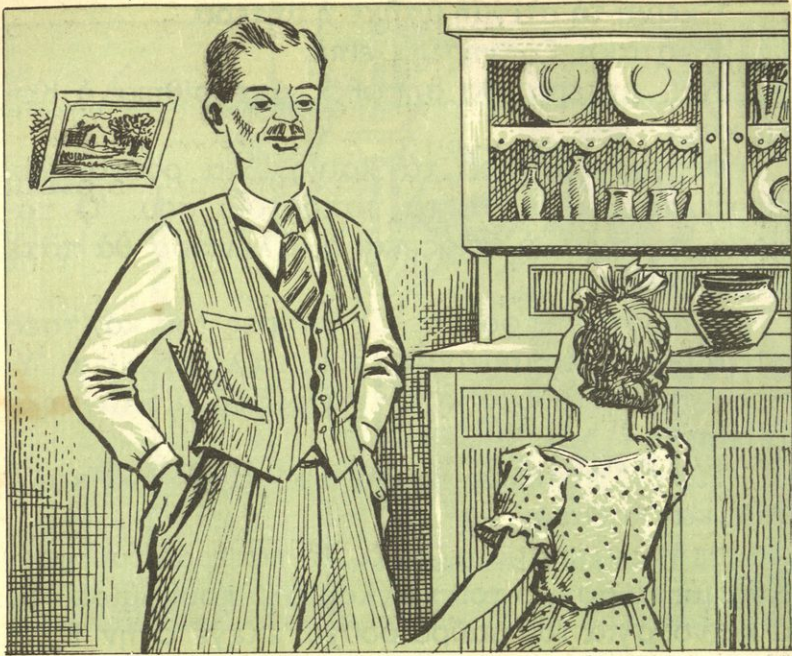
Ἡ μητέρα τοῦ Κωστάκη ἔφτιασε μέ μοῦστο νό-
στιμη μουσταλευριά μέ ἀμύγδαλα, σουσάμι καί
φιλή κανέλα. Ἐπειτα ἔφτιασαν μαζί μέ τή μητέ-
ρα τῆς Ἐλενίτσας μουστοκούλουρα καί σουτζού-
κια γεμισμένα μέ καρύδια.

Στό μεγάλο καζάνι βράζουν μοῦστο γιά νά
φτιάσουν γλυκό πετιμέζι, νά βουτοῦν τό χειμώνα
τό ψωμί τους.

Πόσα πράγματα δίνει τό γλυκό σταφύλι!

Ὅταν οί δουλειές στό κτήμα εἶχαν τελειώσει
καί ὁ καιρός ἄρχισε νά δροσίζη, οί δυο οἰκογένειες
γύρισαν στήν πόλη.

Ἐκεῖ στήν πόλη περίμενε τά παιδιά μιὰ και-
νούργια χαρά, τό σχολεῖο.

22. Η ΓΙΟΡΤΗ ΤΟΥ ΠΑΤΕΡΑ

Ο Κωστάκης πρωί-πρωί ξύπνησε και άκουσε τὸν πατέρα του, πὸ ἔψαλλε:

«Μεγαλομάρτυς Δημήτριεε...»

Ἄ, ναι! Ἀμέσως θυμήθηκε. Ὁ πατέρας του ἔχει σήμερα τὴ γιορτὴ του. Ἡ μητέρα του θὰ φορέσει τὸ καινούργιο της φόρεμα καὶ θὰ στέκεται στὴ σάλα νὰ δέχεται τὶς ἐπισκέψεις. Ἡ σάλα θὰ εἶναι ὠραία στολισμένη μὲ ἀγιοδημητριατικά καὶ τριαντάφυλλα καὶ στὸ ἐρμάρι θὰ εἶναι σωρὸ γλυκά, κουραμπιέδες, σοκολάτες...

Ἐκείνη τὴ στιγμή μῆκε ἡ μητέρα.

— Κωστάκη, ξύπνησες ; εἶπε.

— Ναί, μητέρα, θὰ σηκωθῶ, ἀποκρίθηκε ὁ Κωστάκης.

— Φόρεσε γρήγορα τὰ καινούργια ρούχα σου, τὶς κάλτσες σου καὶ τὰ παπούτσια σου. Ὁ πατέρας, ἡ γιαγιά, ὁ θεῖος καὶ ἡ Ἐλενίτσα θὰ πάτε στὴν ἐκκλησία.

Ὁ Κωστάκης φόρεσε τὶς ἄσπρες τοῦ κάλτσες καὶ τὰ μαῦρα παπουτσάκια του, τὰ λουστρίνια. Ὑστερα πῆγε μπροστὰ στὸν καθρέφτη, κοιτάχτηκε καὶ εἶπε :

— Τώρα ὁ πατέρας θὰ πῆ, πὼς εἶμαι ἓνα καλὸ παιδί καὶ καθαρό.

Μῆκε στὴν τραπεζαρία. Ὁ πατέρας τοῦ φρέσκος, μὲ τὸ ἄσπρο τοῦ κολλαριστὸ πουκάμισο καὶ τὰ καινούργια του μαῦρα ρούχα, ἔλεγε στὴν Ἐλενίτσα, ποῦ εἶχε ἔρθει λίγο πρὶν, ντυμένη τὸ καλὸ της φόρεμα :

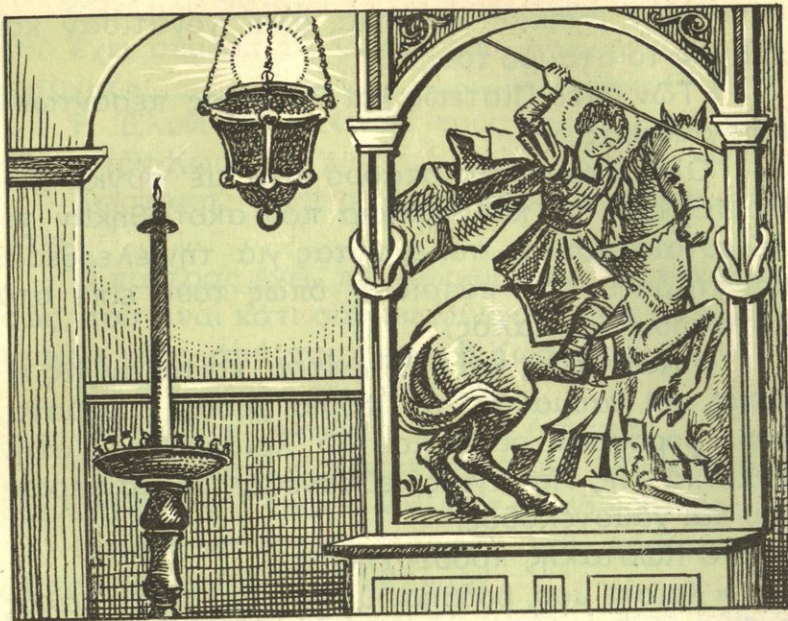
— Στὴν ἐκκλησία τὰ καλὰ παιδιά στέκουν φρόνιμα καὶ προσέχουν τί λέει ὁ παπὰς καὶ τί ψάλλει ὁ ψάλτης.

Καθὼς εἶδε τὸν Κωστάκη, εἶπε :

— Ἄ, Κωστάκη, θὰ εἶσαι φρόνιμος στὴν ἐκκλησία ;

— Ναί, πατέρα, θὰ εἶμαι φρόνιμος, ἀποκρίθηκε ὁ Κωστάκης.

— Ἐμπρὸς λοιπόν, πᾶμε !

23. ΣΤΗΝ ΕΚΚΛΗΣΙΑ

Ἐφτασαν στὴν ἐκκλησία. Ἦταν γεμάτη ἀπὸ κόσμο.

Ὁ πατέρας τοῦ Κωστάκη, ὁ κύρ Δημήτρης, ἀγόρασε κεριὰ, τ' ἀναψε καὶ τὰ ἔβαλε μπροστὰ στὴν εἰκόνα. Τὰ καντήλια ἦταν ἀναμμένα καὶ φεγγοβολοῦσε ὅλη ἡ ἐκκλησία.

Ἐκαμαν τὸ σταυρὸ τους, ἀσπάστηκαν τὴν εἰκόνα ὅλοι μὲ τὴ σειρὰ καὶ ὕστερα στάθηκαν στὴ θέση τους.

Ὁ ψάλτης ἔψαλλε. Ὅλοι στέκονταν μ' εὐλάβεια, ἀμίλητοι κι ἄκουαν προσεχτικά.

“Όταν βγήκαν τὰ Ἅγια, ὅλοι γονάτισαν καὶ ἔκαναν τὸ σταυρό τους.

« Τῶν ὑπὲρ Πίστεως καὶ Πατρίδος πεσόντων » εἶπε ὁ παπάς.

“Όλοι ἔκαναν τὸ σταυρό τους μὲ συγκίνηση. Θυμήθηκαν τὰ παλληκάρια ποὺ σκοτώθηκαν τὰ τελευταῖα χρόνια, πολεμώντας γιὰ τὴν ἐλευθερία καὶ τὴ δόξα τῆς πατρίδας, ὅπως τοὺς εἶπε στὸ λόγο του ὁ δάσκαλος.

Ὁ Κωστάκης καὶ ἡ Ἐλενίτσα κοίταζαν τὶς εἰκόνες καὶ θαύμαζαν τὰ ὠραῖα χρυσὰ φορέματα, ποὺ φοροῦσαν οἱ Ἅγιοι. Ὁ Χριστούλης, στὴν ἀγκαλιά τῆς Παναγίας, εὐλογοῦσε μὲ τὸ χεράκι του καὶ χαμογελοῦσε.

Ὁ Κωστάκης προσευχήθηκε :

« Χριστέ μου, βοήθησέ με νὰ γίνω πολὺ καλὸς ἄνθρωπος ».

Καὶ ἡ Ἐλενίτσα προσευχήθηκε ἀπὸ μέσα της καὶ εἶπε :

« Παναγίτσα μου, βοήθησέ με νὰ γίνω μιὰ καλὴ νοικοκυρά ».

Ἔστερα ἀπὸ λίγο ὁ Κωστάκης εἶπε σιγὰ τῆς Ἐλενίτσας :

— Κοίταξε τὸ μάτι τοῦ Θεοῦ ἐκεῖ ψηλά.

Ἡ Ἐλενίτσα κοίταξε. Ἐνα μεγάλο μάτι ἦταν ἐκεῖ ψηλά, πάνω ἀπὸ τὴν Ὠραία Πύλη, καὶ τοὺς κοίταζε.

Ὁ πατέρας τοῦ Κωστάκη εἶπε :

— Σιωπή! Κάμετε τὸ σταυρό σας :

Ὁ Κωστάκης ἔκαμε τὸ σταυρό του καὶ εἶπε πάλι μέσα του :

« Θεέ μου, Σὲ παρακαλῶ, δῶσε στὸν πατέρα μου, ποὺ ἔχει σήμερα τὴ γιορτὴ του, πολλὴ χαρὰ καὶ εὐτυχία ».

Ἡ Ἐλενίτσα κοίταξε τοὺς ἁγίους καὶ εἶπε σιγὰ στὸν Κωστάκη :

— Κωστάκη, γιατί οἱ ἅγιοι φοροῦν χρυσὸ στεφάνι ;

— Ὁ πατέρας ἔχει πεῖ πῶς οἱ ἅγιοι ἔχουν ἅγιο φῶς, ποὺ εἶναι κάτι σὰν φωτεινὸ στεφάνι γύρω στὸ κεφάλι τους, ἀπάντησε σιγὰ ὁ Κωστάκης.

Μὰ ὁ πατέρας του εἶπε πάλι :

— Μὴ μιλάτε. Ἀκοῦστε τί λέει ὁ παπάς.

Ἡ Ἐλενίτσα πρόσεχε πολὺ, μὰ δὲν καταλάβαινε τί ἔλεγε ὁ παπάς καὶ εἶπε μὲ τὸ νοῦ της :

— Πρέπει νὰ σταθῶ ἀκίνητη καὶ προσεχτική, ὥσπου νὰ σχολάση ἡ ἐκκλησία.

Καθὼς κοίταξε τὸ χρυσὸ καντήλι, ποὺ κρεμόταν ἐπάνω ἀπὸ τὴν Ὠραία Πύλη, τῆς ἤρθε στὸ νοῦ τὸ ποίημα, ποὺ τῆς εἶχε μάθει ἡ μητέρα της :

Χρυσὸ καντήλι κρέμεται
μπροστὰ στὸ εἰκονοστάσι.
Χύνει τὸ φῶς του τὸ ἀπαλὸ
κι ὅλα γλυκαίνουν ἀπ' αὐτό,
μιὰ ἀκτίνα του ἂν τὰ φτάση.

Ἐνα καντήλι ἀκοίμητο
κάθε καρδιά φωτίζει
καὶ τῆς γλυκαίνει τὸν παλμό,
σὰν εἶναι πάντα στὸ καλὸ,
ποὺ ὁ Θεὸς ὀρίζει.

Σὲ λίγο πλησίασε κοντά της ἡ συμμαθήτριά της ἡ Γεωργία καὶ τῆς ψιθύρισε :

— Ἐλενίτσα, μὲ γειὰ τὸ καινούργιο σου φόρεμα ποιὸς σοῦ τὸ ῥαψε;

Μὰ ἡ Ἐλενίτσα δὲν μίλησε καθόλου, παρὰ ἔκαμε νόημα τῆς Γεωργίας νὰ σωπάση.

Ὅταν ὁ παπὰς εἶπε τὸ « Δι' εὐχῶν τῶν ἁγίων... », ὁ πατέρας τοῦ Κωστάκη εἶπε :

— Πᾶμε νὰ πάρουμε ἀντίδωρο.

Στὴν Ὁραία Πύλη στεκόταν ὁ παπὰς καὶ μοίραζε τὸ ἀντίδωρο. Ὁ κόσμος ἔπαιρνε ἀντίδωρο, τοῦ φιλοῦσε τὸ χέρι κι ἔφευγε κάνοντας τὸ σταυρό του.

Πῆραν ὅλοι ἀντίδωρο κι ὁ πατέρας τοῦ Κωστάκη εἶπε στὰ παιδιά :

— Εἶμαι πολὺ εὐχαριστημένος σήμερα ἀπὸ σᾶς γιατί σταθήκατε στὴν ἐκκλησία φρόνιμα.

Καθὼς ἔβγαιναν ἀπὸ τὴν ἐκκλησία, οἱ γνωστοὶ χαιρετοῦσαν τὸν πατέρα τοῦ Κωστάκη καὶ τοῦ ἔλεγαν :

— Χρόνια πολλὰ, κύρ Δημήτρη!

Ὁ Κωστάκης θυμήθηκε τὸ ποίημα γιὰ τὴν Κυριακή, ποῦ εἶχαν μάθει στὸ σχολεῖο :

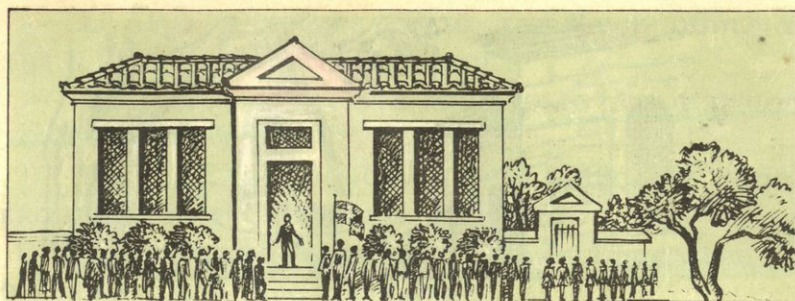

24. Η ΚΥΡΙΑΚΗ

Μόλις έλαμπαν τὰ κάλλη τῆς αὐγῆς τερπνά,
τὰ παιδάκια ἢ μητέρα τρέχει καὶ ξυπνᾶ.

- Ἔ, παιδιά, καιρός, ξυπνᾶτε, εἶναι Κυριακή,
ἢ καμπάνα μᾶς φωνάζει, τὴν ἀκούτ' ἐκεῖ;
- Τώρα ἀμέσως, μητερίτσα, λένε μὲ χαρὰ
καὶ πηδοῦν ἀπ' τὸ κρεβάτι ὄλα ζωηρά.
Ἡ μητέρα μὲ δροσάτο τὰ ἔπλυνε νερό,
τὰ μαλλάκια των μὲ κτένι χώρισε ἀργυρό.
Τ' ἄλλαξε σιδερωμένα ρούχα γιορτερά,
κι ἔλαμπαν σὰν ἀγγελούδια κι ἦταν μιὰ χαρά.
Τώρα νά, στὸ πεζοδρόμι, τὰ παιδιὰ κι αὐτὴ
τὸ μικρὸ της ἀπ' τὸ χέρι τρυφερὰ κρατεῖ.
Φρόνιμα στὴν ἐκκλησία στέκουν τὰ παιδιὰ
καὶ τὴ λειτουργία ἀκοῦνε μ' ἀνοιχτὴ καρδιά.
Φῶς καὶ μέσσα, φῶς κι ἀπ' ἔξω. Πάλι νά, μαζί
στὸ σπιτάκι ἢ συνοδεία ἔρχεται πεζή.
Σ' ὄλη χύθηκε τὴ στράτα μόνος θαυμαστός
καὶ ἄορατος μαζί τους ἔρχεται ὁ Χριστός.

25. Η ΕΟΡΤΗ ΤΗΣ ΣΗΜΑΙΑΣ ΜΑΣ

Σήμερα τὸ σχολεῖο ἐορτάζει τὴν Ἑορτὴ τῆς Σημαίας.

Ἀπὸ τὴν ἐκκλησίᾳ ὄλα τὰ παιδιὰ καὶ ὄλος ὁ κόσμος πῆγαν στὸ σχολεῖο.

Παρατάχτηκαν ὄλα τὰ παιδιὰ τοῦ σχολείου στὴ γραμμὴ.

Ὁ Διευθυντὴς κάλεσε τὸν πιὸ καλὸ μαθητὴ τῆς Ἑκτῆς καὶ τὸν ὄρισε σημαιοφόρο. Τοῦ παρέδωσε τὴ Σημαία. Πίσω του στέκονταν τρία ἀγόρια καὶ τρία κορίτσια.

Ἦταν ἡ τιμητικὴ φρουρὰ τῆς Σημαίας.

Ὁ δάσκαλος τῆς Πέμπτης ἔδωσε τὸ παράγγελμα «Προσοχή!» καὶ ὁ σημαιοφόρος καὶ ἡ φρουρὰ τῆς Σημαίας πέρασαν καὶ στάθηκαν μπροστὰ ἀπὸ τὴ γραμμὴ τῶν παιδιῶν.

Ἡ ἐορτὴ ἄρχισε μὲ μιὰ ὠραία προσευχή.

Ὁ Κωστάκης, ἡ Ἐλενίτσα καὶ ἄλλα παιδιὰ εἶπαν ὠραία ποιήματα καὶ τραγούδησαν διάφορα τραγούδια γιὰ τὴ Σημαία μας.

26. Η ΣΗΜΑΙΑ

Πάντα κι ὅπου σ' ἀντικρύζω
μὲ λαχτάρα σταματῶ,
καὶ περήφανα δακρύζω,
ταπεινά σὲ χαιρετῶ.

Δόξα ἀθάνατη στολίζει
κάθε θεία σου πτυχὴ
καὶ μαζί σου φτερουγίζει
τῆς Πατρίδας ἡ ψυχὴ.

Ὅταν ξάφνου σὲ χαϊδεύη
τ' ἀγεράκι τ' ἀλαφρό,
μοιάζεις κύμα πού σαλεύει
μὲ χιονόλευκον ἄφρο.

Κι ὁ Σταυρός πού λαμπυρίζει
στὴν ψηλὴ σου κορυφῇ,
εἶν' ὁ φάρος πού φωτίζει
μιὰν ἐλπίδα μας κρυφῇ.

Σὲ θωρῶ κι ἀναθαρρεύω
καὶ τὰ χέρια μου χτυπῶ,
σὰν ἀγία σὲ λατρεύω,
σὰν μητέρα σ' ἀγαπῶ.

Κι ἀπ' τὰ στήθη μου ἀνεβαίνει
μιὰ χαρούμενη φωνή:
Νά 'σαι πάντα δοξασμένη,
ὦ Σημαία γαλανή!

«Τὰ πρῶτα βήματα»

Ἰωάννης Πολέμης

27. ΜΙΑ ΟΜΙΛΙΑ ΓΙΑ ΤΗ ΣΗΜΑΙΑ ΜΑΣ

Ὁ Διευθυντὴς τοῦ σχολείου εἶπε περίπου τὴν παρακάτω ὁμιλία:

Κυρίες καὶ Κύριοι, ἀγαπημένα μας παιδιά,
Συγκεντρωθήκαμε σήμερα ἐδῶ γιὰ νὰ τιμήσω-
με τὸ ἱερὸ σύμβολο τοῦ Ἔθνους μας, τὴν ἔνδοξη
Γ α λ α ν ὀ λ ε υ κ η.

Ἡ Κάθε Ἔθνος ἔχει τὴ δική του Σημαία.

Τὴ Σημαία μας, τὴ Γ α λ α ν ὀ λ ε υ κ η, τὴν ὕφανε ἢ Δόξα, τὴν κέντησε ἢ Ἐλευθερία καὶ ὑπερήφανη κυματίζει καὶ διαλαλεῖ στὰ πέρατα τῆς γῆς τὴν ἑλληνικὴ τιμὴ καὶ τὸν ἥρωισμό τῆς φυλῆς μας.

Αὐτὴ στὰ χρόνια τῆς μαύρης σκλαβιάς δυνάμωσε τοὺς γίγαντες τοῦ 21. Αὐτὴ διάβηκε τιμημένα καὶ ὑπερήφανη τὴν Ἥπειρο, τὴ Μάκεδονία, τὴ Θράκη, αὐτὴ κυμάτισε στὴν Κρήτη καὶ στὰ νησιά. Αὐτὴ ἀγκάλιασε κάτω ἀπὸ τὶς δοξασμένες πτυχές της τὰ μαρτυρικὰ καὶ ἥρωικὰ Δωδεκάνησα.

Σὰν σήμερα, κάτω ἀπ' τὴ γαλανόλευκὴ Σημαία καὶ μὲ τὴ βοήθεια τοῦ Ἁγίου Δημητρίου, ὁ ἑλληνικὸς στρατὸς ἐλευθέρωσε στὰ 1912 τὴν ὁμορφὴ Θεσσαλονίκη, μὲ ἀρχηγὸ τὸ στρατηλάτη Βασιλέα Κωνσταντῖνο.

Περιμένει νὰ στηθῆ στὴν Κύπρο καὶ στὴν Βόρειο Ἥπειρο, πού εἶναι ἀκόμη σκλαβωμένες!

Ἡ Σημαία μας συμβολίζει τὴν Ἑλλάδα μας. Τὸ λευκὸ τῆς χρῶμα συμβολίζει τὸ χιόνι τῶν βουνῶν

μας, τὸ γαλάζιο, τὸν ξάστερο οὐρανὸ καὶ τὰ γαλά-
ζια πέλαγα τῆς πατρίδας μας, καὶ ὁ σταυρὸς τὴν
ὀρθόδοξη χριστιανικὴ θρησκεία μας.

Ζήτω τὸ Ἔθνος!

Ζήτω ὁ Βασιλεὺς!

Ζήτω ἡ γαλανόλευκη Σημαία μας!

Ὅλοι ἐφώναξαν δυνατὰ «Ζήτωωωω!» καὶ
ἔκλεισε ἡ ἑορτὴ μὲ τὸν Ἐθνικὸ Ὑμνο.

28. ΕΠΙΣΚΕΨΕΙΣ

Ἡ μητέρα τοῦ Κωστάκη ἔδωσε τὴν ἄδεια στὰ παιδιά νὰ καθίσουν σήμερα κι αὐτὰ στὴ σάλα, ὅπου θὰ περίμεναν ἐπισκέψεις.

Ἦρθαν κυρίες καὶ κύριοι, συγγενεῖς, φίλοι, γνωστοὶ καὶ γειτόνοι.

Ἔλεγαν « χρόνια πολλά ».

Ἡ μητέρα τοῦ Κωστάκη τοὺς πρόσφερε κουραμιεὶ καὶ ποτό. Ἦταν πάρα πολὺ εὐχαριστημένη καὶ χαρούμενη. Κι ὁ πατέρας του τὸ ἴδιο. Μιλοῦσε κι αὐτὸς χαρούμενος καὶ γελαστός μὲ ὄλους.

Ἦρθαν καὶ οἱ φίλοι τοῦ Κωστάκη καὶ οἱ φίλες τῆς Ἐλενίτσας μὲ τοὺς γονεῖς τους.

Ἡ μητέρα τῆς Ἐλενίτσας καὶ ἡ μητέρα τοῦ Κωστάκη εἶπαν στὰ παιδιά :

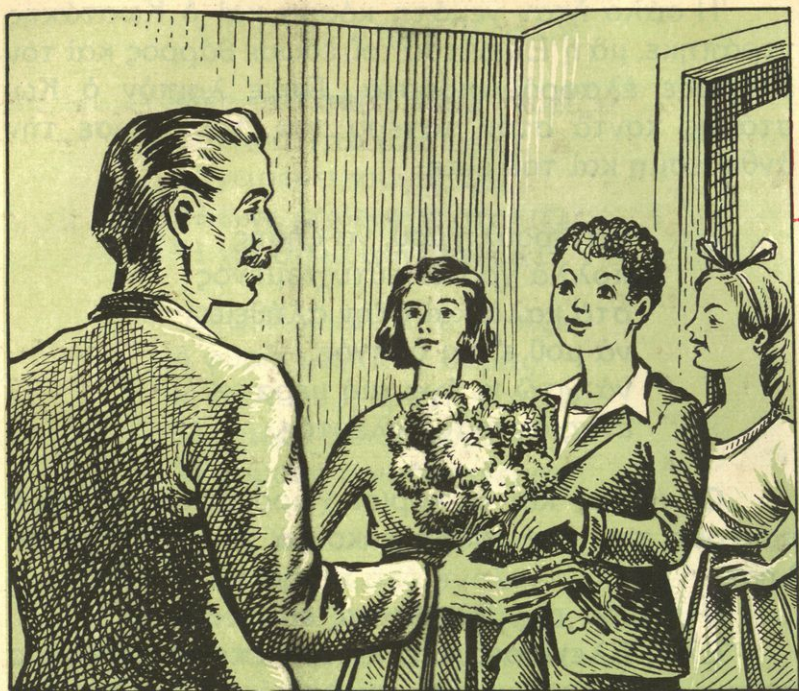
— Ἐμπρός, Ἐλενίτσα, Κωστάκη, νὰ περιποιηθῆτε σεῖς τοὺς φίλους σας. Νὰ πᾶτε μέσα στὴν τραπεζαρία.

Πέρασαν λοιπὸν ὄλα τὰ παιδιά μέσα στὴν τραπεζαρία καὶ ἡ Ἐλενίτσα μὲ τὸν Κωστάκη τοὺς ἔδωσαν ἀπὸ ἕναν κουραμιεὶ. Πῆραν καὶ αὐτοὶ ἀπὸ ἕναν καὶ κάθισαν ὄλοι στὶς καρέκλες τους, γύρω στὸ στρογγυλὸ τραπέζι.

— Χρόνια πολλά, Κωστάκη, νὰ ζήση ὁ πατέρας σου.

— Χρόνια πολλά, Ἐλενίτσα, νὰ ζήση ὁ θεῖός σου. Καὶ τὰ ἐξαδερφάκια ἀποκρίθηκαν :

— Εὐχαριστοῦμε πολὺ. Νὰ χαίρεστε τοὺς γονεῖς σας.

Ἄφου ἔφαγαν τὸν κουραμπιέ τους, λέει ὁ Κωστάκης :

— Κόβομε ἄνθη νὰ κάμωμε μιὰ ἀνθοδέσμη, νὰ τὴν πᾶμε στὸν πατέρα μου ;

— Ναί, ναί, εἶπαν ὅλα μὲ μιὰ φωνή.

Ἔκοψαν λοιπὸν ὠραῖα ἄσπρα καὶ κόκκινα ἀγιοδημητριάτικα κι ἔφτιασαν μιὰ ὠραῖα ἀνθοδέσμη.

Καθὼς μπήκαν στὴ σάλα, ὁ πατέρας τοῦ Κωστάκη χαμογέλασε εὐχαριστημένος καὶ εἶπε :

— Ἔλα, Κωστάκη, πές μας ἀκόμα μιὰ φορὰ τὸ ποίημά σου.

Ἡ σάλα ἦταν γεμάτη κόσμο καὶ ὁ Κωστάκης ντράπηκε, μὰ ἡ Ἐλενίτσα τοῦ ἔδωσε θάρρος καὶ τὸν ἔσπρωξε ἐλαφρὰ μπροστά. Πῆγε λοιπὸν ὁ Κωστάκης κοντὰ στὸν πατέρα του, τοῦ ἔδωσε τὴν ἀνθοδέσμη καὶ τοῦ εἶπε:

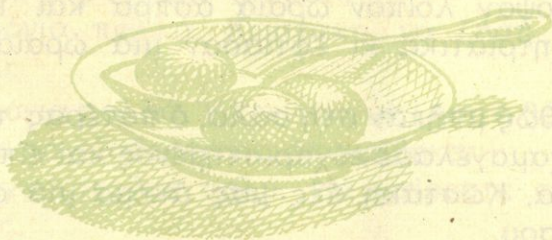
Πατερούλη μου, νὰ ζήσης
πολλὰ χρόνια εὐτυχισμένος'
στὸ καλὸ καὶ στὴν ἀλήθεια
νὰ μοῦ εἶσαι ὁδηγός,
νὰ γινῶ κι ἐγὼ μιὰ μέρα
ἕνας ἄντρας ζηλευτός.

Οἱ κυρίες καὶ οἱ κύριοι χειροκρότησαν καὶ ὁ πατέρας του τὸν τράβηξε κοντὰ του καὶ τὸν φίλησε.

Ἡ μητέρα τῆς Ἐλενίτσας εἶπε τότε:

— Ἐλα, Ἐλενίτσα, πές κι ἐσύ ἐκεῖνο τὸ ὠραῖο ποίημα, ποὺ ἔμαθες στὸ σχολεῖο, γιὰ τὸν πατέρα καὶ τὴ μητέρα.

Ἡ Ἐλενίτσα μὲ ὠραία φωνὴ εἶπε τὸ παρακάτω ποίημα:

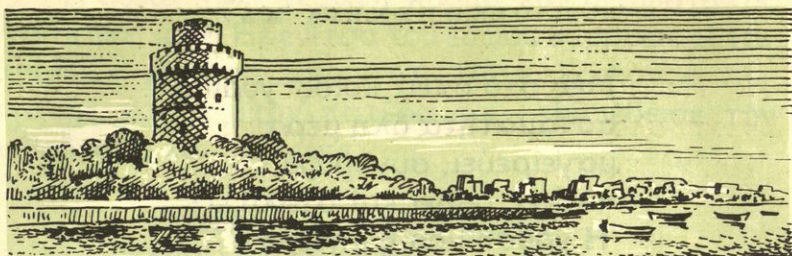
Η ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑ ΜΑΣ

Μές στὸ σπίτι ποιός γυρίζει
ἀσταμάτητα ὅλη μέρα,
μαγειρεύει, συγυρίζει,
πλένει, ράβει καὶ στολίζει ;
— Ἡ χρυσή μου ἡ μητέρα !

Ἐξω, πὺ ἀλλοτε χιονίζει
ἢ φυσᾶ τρελλὸς ἀέρας,
κι ἀλλοτε ἡ βροχὴ ποτίζει,
ὅλη μέρα ποιός γυρίζει ;
— Ὁ χρυσός μου ὁ πατέρας !

Ποιός μαθαίνει κάθε μέρα
τόσα ὠραία στὸ σχολειό ;
Ποιός ἀκούει τὸν πατέρα,
δὲν πικραίνει τὴν μητέρα ;
— Δὲν τὸ ξέρετε ; εἰμ' ἐγώ !

29. Η ΦΘΙΝΟΠΩΡΙΝΗ ΕΘΝΙΚΗ ΕΟΡΤΗ

(28η Ὀκτωβρίου)

Προχθές ὁ Διευθυντής τοῦ σχολείου εἶχε μιλήσει γιὰ τὸν Ἑλληνικὸ στρατό. Ἦταν ἡ ἑορτὴ τοῦ Ἁγίου Δημητρίου καὶ εἶπε πὼς μιὰ τέτοια μέρα, στὰ 1912, ὁ στρατός μας ἐλευθέρωσε τὴ Θεσσαλονίκη.

Σήμερα πάλι ἄλλη ἑορτὴ. Ἡ μεγάλη Ἐθνικὴ Ἑορτὴ τῆς 28ης Ὀκτωβρίου.

Σημαίες στολιζοῦν ὅλα τὰ σπίτια καὶ μιὰ μεγάλη κυματίζει στὸν ἐξώστη τοῦ κοινοτικοῦ γραφείου. Οἱ καμπάνες ἀπὸ τὸ πρωὶ σημαίνουν χαρμόσυνα. Ἔτσι σήμαιναν καὶ μιὰν ἡμέρα στὰ 1940, ἀλλὰ γιὰ νὰ εἰδοποιήσουν τὸν κόσμον γιὰ τὸν κίνδυνον, πὺ ἀπλωνε τὰ φτερά του ἐπάνω ἀπὸ τὴν ὁμορφὴ πατρίδα μας. Ἐχθροὶ τῆς Ἑλλάδας μᾶς εἶχαν κηρύξει τότε ξαφνικὰ τὸν πόλεμον.

28 Ὀκτωβρίου 1940. Μεγάλες ἄσπρες κόλλες, κολλημένες στοὺς τοίχους, ἔδιναν τὴν ἡμέρα ἐκείνη τὴν εἶδηση σ' ὅλες τὶς πόλεις καὶ στὰ χωριά καὶ καλοῦσαν ὅλους τοὺς Ἕλληνας στὰ ὅπλα. Κινδύνευε ἡ ἐλευθερία μας καὶ ὅλοι ἔπρεπε νὰ ὑπερασπίσωμε τὴ γῆ τῶν πατέρων μας.

“Ολοι οί “Ελληνες ἔτρεξαν πρόθυμα στή φωνή τῆς πατρίδας. “Αφησαν τὰ σπίτια τους, τοὺς γονεῖς, τὴν οἰκογένειά τους, τὴ δουλειά τους. “Ετρεξαν ἀπ’ ὄλα τὰ μέρη ἐνθουσιασμένοι, ὄλοι ἀγαπημένοι, μὲ πίστη στοῦ Θεοῦ γιὰ τὴ νίκη. Γιατί ὁ πόλε-

μος, ποὺ μᾶς εἶχαν κηρύξει οἱ ἐχθροί, ἦταν ἄδικος.

Μὲ τὴν τίμια στολή τοῦ στρατιώτη, νέοι καὶ ἡλικιωμένοι, ὄρμησαν στή φωτιά. Μὲ τὸ τραγούδι στὰ χεῖλη σκαρφάλωσαν στ’ ἀπόκρημνα καὶ χιονισμένα βουνὰ τῆς Ἀλβανίας. Καὶ μὲ τὴ βοήθεια τῆς Παναγίας νίκησαν νίκη μεγάλη καὶ ἔνδοξη. Τὸ ὄνομα τῆς Ἑλλάδας γέμισε λάμψη.

Αὐτὴ τὴ μεγάλη νίκη γιορτάζουν σήμερα καὶ
στὸ χωριό.

Ἐκ τῶν ἡμερῶν τὰ παιδιά ἔχουν στολίσει τὸ σχολεῖο μὲ μικρὲς χάρτινες σημαῖες καὶ μὲ διάφορες γαλανόλευκες ἐπιγραφές.

Μετὰ τὴ δοξολογία, ὅλος ὁ κόσμος πηγαίνει στὸ Ἡρώο τοῦ χωριοῦ, γιὰ νὰ καταθέσῃ στεφάνια ἀπὸ δάφνη καὶ ἄλλα στεφάνια ἀπὸ λουλούδια. Τὸ Ἡρώο εἶναι μιὰ μεγάλη μαρμάρινη στήλη. Ἐπάνω στὴ στήλη αὐτὴ εἶναι γραμμένα τὰ ὀνόματα τῶν ἡρώων τοῦ χωριοῦ, ποὺ ἔπεσαν γιὰ τὴν πατρίδα. Τὸ ἔχουν κλεισμένο τριγύρω μὲ κάγκελα καὶ ἔχουν φυτέψει τὰ παιδιά τοῦ σχολείου λογιῶν-λογιῶν ἄνθη καὶ πρασινάδες.

Ἐμπρὸς στέκονται οἱ ἀνάπηροι μὲ τὰ μετάλια στὸ στήθος, ὁ πρόεδρος τῆς κοινότητος μὲ τὸ κοινοτικὸ συμβούλιο, ὁ παπὰς, ὁ διευθυντὴς τοῦ σχολείου καὶ ἄλλοι ἐπίσημοι τοῦ χωριοῦ. Ἐπειτα εἶναι τὰ παιδιά τοῦ σχολείου σὲ παράταξη. Ὁ ἀέρας γεμίζει ἀπὸ ἐμβατήρια καὶ πατριωτικὰ τραγούδια.

30. ΕΜΠΡΟΣ

Ἐμπρός ! Ὀλόρθοι, ἀτρόμαχοι.

Μαυρίλα, ἀστροπελέκι.

Νά τὸ σπαθί, γοργάστραψε,

καὶ νά ἡ βροντή, τουφέκι.

Στὸν Πίνδο ἀπ' τὸν Ταῦγετο

καὶ στὰ Βαλκάνια ὡς πέρα

μιὰ φλόγα, μιὰ φοβέρα

κι ἕνας ὁ νοῦς : Ἐμπρός !

Ἐμπρός, ἀδέρφια, ἀτράνταχοι,

κι ἄς πέφτη ἀστροπελέκι.

Νά τὸ σπαθί, γοργάστραψε,

βρόντησε τὸ τουφέκι.

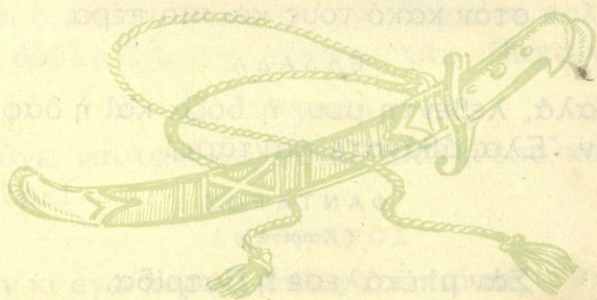
Κρήτη, ὁ Μοριάς, ἡ Ρούμελη,

ἐμπρός. Ἡ Ἑλλάδα λάμπει,

ἀχολογᾶν οἱ κάμποι,

καίνε οἱ καρδιές. Ἐμπρός !

Κ. Παλαμᾶς

31. ΟΙ ΝΙΚΗΤΕΣ ΤΟΥ ΣΑΡΑΝΤΑ

(Πατριωτικός διάλογος)

Π Ρ Ο Σ Ω Π Α

Η ΕΛΛΑΔΑ — Ο ΤΣΟΛΙΑΣ — Ο ΦΑΝΤΑΡΟΣ — Ο ΝΑΥΤΗΣ
Ο ΑΕΡΟΠΟΡΟΣ — Η ΝΟΣΟΚΟΜΑ — Η ΕΛΛΗΝΙΔΑ — ΤΟ ΣΩΦΕΡΑΚΙ

Ε Λ Λ Α Δ Α

28η Ὀκτωβρίου 1940. Ἡμέρα νίκης καὶ δόξας. Τὴν ἡμέρα αὐτὴ δώσαμε στὴν καταφοβισμένη ἀνθρωπότητα τὴν ιδέα ὅτι οἱ ἐχθροὶ δὲν ἦταν ἀνίκητοι. Δώσαμε τὸ θάρρος καὶ τὴν ἐλπίδα στοὺς σκλαβωμένους. Σώσαμε τὸν πολιτισμὸ. Χαρίσαμε στοὺς ἐλεύθερους λαοὺς τὴ νίκη. Θέλω σήμερα νὰ εὐχαριστήσω τοὺς ἀγαπημένους μου πρωτεργάτες τῆς νίκης. Ἔλα, ἀθάνατε τσολιά !

Τ Σ Ο Λ Ι Α Σ

(Χαιρετᾶ καὶ στέκεται κοντὰ στὴν Ἑλλάδα)

Σὰν μ' ἐκάλεσε ἡ πατρίδα
στὰ ὄπλα ἐκείνη τῆ φορά,
ἐπῆγ' ἀμέσως στὸ στρατό,
εἶχα στὰ πόδια μου φτερὰ
κι ἐκεῖ μὲ λόγχη
βροντοφωνάζοντας « ἀέρα ! »
ἔστειλα τοὺς ἐχθροὺς μας
στὸν κακὸ τους καὶ πιὸ πέρα.

Ε Λ Λ Α Δ Α

Καλά, λεβέντη μου, ἡ δόξα καὶ ἡ δάφνη σου ἀξίζουν. Ἔλα, ἀθάνατε φαντάρε !

Φ Α Ν Τ Α Ρ Ο Σ

(Χαιρετᾶ)

Σὰν μ' ἐκάλεσε ἡ Πατρίδα

στά ὄπλα ἐκεῖνο τὸν καιρό,
βρέθηκα μεμιᾶς στή μάχη
μ' ἕναν ὕπουλο ἐχθρό.

Μέ τὴν πίστη στὸ Θεό μας
καὶ τὸ ἑλληνικὸ τὸ θάρρος,
ἔγινα γιὰ τὴν πατρίδα
ὁ ἀθάνατος φαντάρος.

Καὶ στή Βόρειο Ἡπειρό μας,
μ' ἄλλα μας παιδιὰ γενναῖα,
ἔστησα τὴ δοξασμένη
τῆς Ἑλλάδας μας σημαία.

ΕΛΛΑΔΑ

Εὖγε σου καὶ σύ, λεβέντη. Δόξεις, δάφνες σου
ἀξίζουν. Ἔλα, ἀθάνατο ναυτάκι!

ΝΑΥΤΗΣ

Σὰν μᾶς πνίξανε τὴν «Ἑλλη» μας, στήν Τήνο,
τὸ δοξασμένο τὸ καράβι μας ἐκεῖνο,
ὀρκίστηκα πῶς πρὶν περάσουν λίγοι μόνο μῆνες
θά ἴκανα ἐγὼ στὸ ναυτικὸ καινούργιες Σαλαμίνες.
Καὶ μὲ τῆς Παναγιᾶς μας τὴ βοήθεια καὶ τὴ χάρη
ζωντάνεψα ξανά τὸν μπουρλοτιέρη τὸν Κανάρη.
Κι ἔτσι ὁ ἐχθρὸς ὁ δόλιος τὰ πλήρωσε πολὺ,
ἔκανα θρύλο ἐγὼ στά πέλαγα τὸν «Παπανικολή».

ΕΛΛΑΔΑ

Εὖγε, ναυτάκι τιμημένο. Ἔλα κι ἐσύ, καλέ μου
ἀεροπόρε!

ΑΕΡΟΠΟΡΟΣ

Ἦμουν κι ἐγὼ παρών, ὅπως καὶ πάντα,

μές στο μεγάλο πανηγύρι του Σαράντα.
Τόν έχθρο, πού έφευγε, από ψηλά κοιτούσα
και με τις βόμβες μου τόν γλυκοχαιρετούσα.
Δέν σταματούσα· και με ήλιο και με τ' άστρα
γκρέμιζα του έχθρου τ' άτσάλινα τά κάστρα.
Τ' άεροπλάνο μου πάντοτε πρώτο πετούσε
και πάντα άνίκητο, γιατί ή πατρίδα τó ζητούσε.

ΕΛΛΑΔΑ

Εϋγε σου, σταυραετέ μου δοξασμένε. "Ελα κι
έσύ, μικρή μου νοσοκόμα!

ΝΟΣΟΚΟΜΑ

Μαζι με τόν τσολιά και τόν φαντάρο
βρέθηκα πρώτη στοϋ πολέμου τή φωτιά.
Ποτέ μου δέν λογάρισα τó χάρο
για τήν πατρίδα, τήν Έλλάδα τή γλυκιά.
Πόσες φορές στοϋ πόνου τó κρεβάτι
σάν μάνα κι άδερφή πονετικιά,
πόσες νυχτιές δέν έκλεισα σϋτε μάτι
σε κάποιο χειρουργείο ή φτωχιά.

ΕΛΛΑΔΑ

Εϋγε σου, νοσοκόμα τιμημένη. "Ελα κι έσύ,
καλή μου Έλληνίδα!

ΕΛΛΗΝΙΔΑ

Κι έγώ στο πανηγύρι του Σαράντα
έδούλεψα, δέν ξμεινα στήν μπάντα,
κουβάλαγα στήν πλάτη ταχτικά
έκει στήν Πίνδο πυρομαχικά.

Δούλεψα νύχτα-μέρα στοῦ Στρατιώτη τῆ Φανέλλα.
Πῆρα τουφέκι πλάι στοῦ τσολιᾶ τῆ φουστανέλα.
Κι ὅταν ἐλεύθερη νὰ ζήσω δὲν μπορῶ,
χορεύω τότε τοῦ Ζαλόγγου τὸ χορό!

ΕΛΛΑΔΑ

Εὖγε, καλή μου Ἑλληνίδα! Ἔλα, καλό μου σω-
φεράκι.

ΣΩΦΕΡΑΚΙ

Σὰν ἔπιασα στὸ χέρι τὸ τιμόνι
γιὰ τὴν Ἑλλάδα, τῆ γλυκιά μας μάνα,
φόρτωνα ὅσο μποροῦσε νὰ σηκῶνῃ
μὲ πυρομαχικά καὶ κουραμάνα.
Κι ὅταν τὸ αὐτοκίνητο γιὰ λίγο παρατοῦσα,
ἐκεῖ στὴν πρώτη τοῦ πολέμου τῆ γραμμῆ,
ἄρπαζα τάνκς καὶ τὸν ἐχθρό μας πολεμοῦσα
γιὰ οἰκογένεια, γιὰ σπίτι, γιὰ τιμῆ.

ΕΛΛΑΔΑ

Εὖγε καὶ σύ, καλό μου σωφεράκι. Εὖγε σὲ ὅ-
λους σας. Εὖγε καὶ στὸν ἔνδοξο Ἑλληνικὸ λαό,
ποῦ μὲ τὴν ὀλόψυχη συνδρομῆ του κερδήσαμε τὴ
νίκη|καὶ δείξαμε στὸν κόσμο ὅτι

ΟΛΟΙ ΜΑΖΙ

(Τραγουδοῦν)

Ἡ Ἑλλάδα ποτὲ δὲν πεθαίνει
δὲν τῆ σκιάζει φοβέρα καμιὰ κ.λ.π.

(Μὲ βῆμα καὶ μὲ τραγούδι χαιρετοῦν ὅλοι στρατιωτικά καὶ φεύγουν).

32. ΠΩΣ ΠΗΡΕ ΤΟ ΟΝΟΜΑ Η ΑΘΗΝΑ ΜΑΣ

Ἄθῆνα χρυσοστέφανη καὶ τιμημένη χώρα,
οἱ μεγαλόχαροι θεοὶ ἐπάνω σου ἀγρυπνοῦνε.

Ἡ Ἄθῆνα ζαφειρόπετρα στῆς γῆς τὸ δαχτυλίδι.

Παλαμᾶς

Μιὰ μέρα, πού ἔτυχε νὰ μιλοῦν στὸ μάθημα γιὰ τὴν πρωτεύουσά μας, τὴν Ἀθήνα, ὁ δάσκαλος ἐξήγησε στὰ παιδιά πῶς πῆρε τὸ ὄνομα ἡ Ἀθήνα μας.

Καμιὰ πολιτεία στὸν κόσμο, εἶπε, δὲν ἔχει τὴ δόξα, τὴν ἱστορία καὶ τὴν ὁμορφιά τῆς Ἀθήνας μας. Στὰ πολὺ παλιὰ ὅμως χρόνια, τότε πού ἡ Ἀθήνα ἦταν ἀκόμη ἓνα μικρὸ χωριό, δὲν εἶχε τὸ ὄνομα πού ἔχει σήμερα. Λεγόταν Κεκροπία, ἀπὸ τὸ ὄνομα τοῦ πρώτου τῆς βασιλιᾶ Κέκροπα. Οἱ ἀρχαῖοι ὅμως θεοὶ τοῦ Ὀλύμπου ἀποφάσισαν νὰ γίνῃ ἡ μικρὴ αὐτὴ πόλη μιὰ μέρα μεγάλη καὶ σπουδαία πολιτεία, μὲ ἐξαιρετικὴ ὁμορφιά, μὲ σπάνια ἱστορία, μὲ μεγάλη δόξα. Ἔτσι τὴν πῆραν στὴν προστασία τους.

Ὅλοι οἱ θεοί, χωρὶς ἐξάιρεση, ἤθελαν νὰ προστατέψουν τὸν ὁμορφο αὐτὸν τόπο, μὰ περισσότερο ἀπ' ὅλους ἐπέμεναν ἡ Ἀθηνᾶ, ἡ θεὰ τῆς σοφίας, καὶ ὁ Ποσειδῶν, ὁ θεὸς τῆς θάλασσας.

Ὁ Ζεὺς τότε, ὁ βασιλιάς τῶν θεῶν καὶ τῶν ἀνθρώπων, διέταξε νὰ διαγωνισθοῦν ἡ Ἀθηνᾶ καὶ ὁ Ποσειδῶν καὶ ὄρισε ὅτι θὰ νικήσῃ ἐκεῖνος ἀπὸ τοὺς δυὸ θεοὺς, πού θὰ χάριση στὸν τόπο τὸ πιὸ

χρήσιμο δῶρο. Ὁ νικητὴς θὰ δώσῃ τ' ὄνομά του
στὴν πόλη καὶ θὰ τὴν πάρῃ ὑπὸ τὴν προστασία του.

Ὁ διαγωνισμὸς τῶν θεῶν ἄρχισε ἐπάνω στὴν
Ἀκρόπολη, μπροστὰ στὸ βασιλιά Κέκροπα καὶ σ' ὄ-
λους τοὺς θεοὺς, ποὺ γιὰ τὸ σκοπὸ αὐτὸ κατέβη-
καν ἀπ' τὸν Ὀλυμπο.

Πρῶτος ὁ Ποσειδῶν χτύπησε τὴν τρίαινά του
καὶ ἀμέσως βγῆκε νερό. Δὲν ἄρесе ὅμως τὸ δῶρο
αὐτὸ στοὺς Ἀθηναίους.

Ξαναχτύπησε ὁ θεὸς τῆς θάλασσας τὸ βράχο
μὲ τὴν τρίαινά του καὶ ἀμέσως πετάχτηκε ἓνα ὡ-
ραῖο ἄλογο, πολὺ κατάλληλο γιὰ τοὺς πολέμους.
Καὶ αὐτὸ ὅμως δὲν ἐνθουσίασε τοὺς εἰρηνικοὺς
Ἀθηναίους.

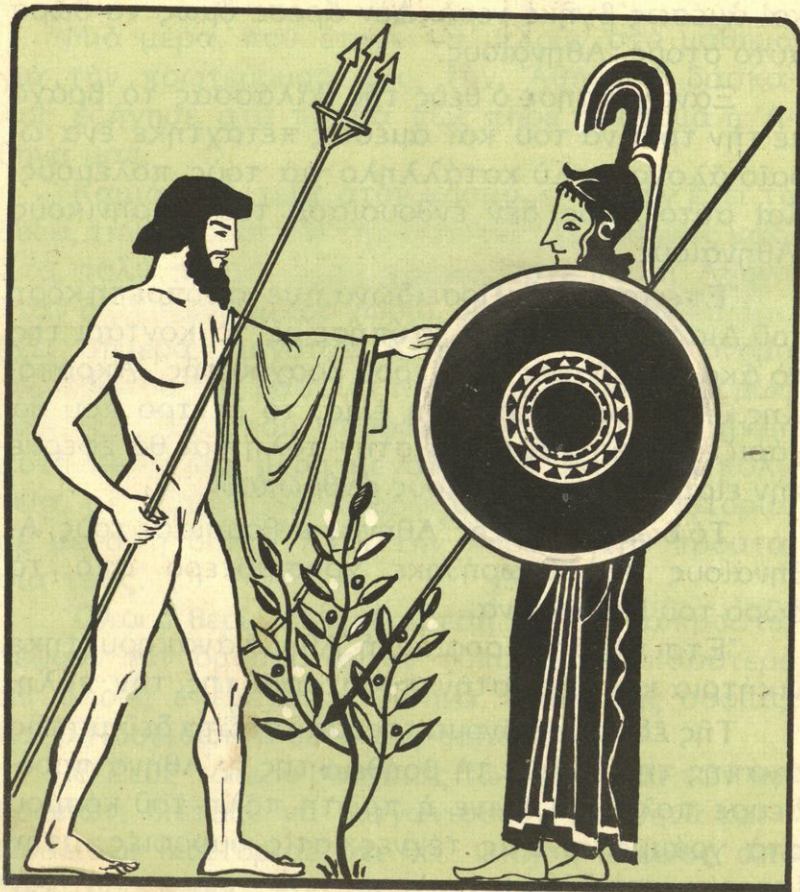
Ἐπειτα ἀπ' τὸν Ποσειδῶνα, ἡ μεγαλόπρεπη κόρη
τοῦ Δία, ἡ θεὰ Ἀθηνᾶ, χτύπησε μὲ τὸ κοντάρι τῆς
τὸ ἄκαρπο ἔδαφος τοῦ ἱεροῦ βράχου τῆς Ἀκρόπο-
λης. Ἀμέσως φύτρωσε ἡ ἐλιά, τὸ δέντρο ποὺ θὰ
χάριζε τροφή καὶ υἰεία στὴν πόλη καὶ θὰ ἔφερνε
τὴν εἰρήνη ἀνάμεσα στοὺς ἀνθρώπους.

Τὸ δῶρο αὐτὸ τῆς Ἀθηνᾶς ἐνθουσίασε τοὺς Ἀ-
θηναίους καὶ θεωρήθηκε χρησιμότερο ἀπὸ τὸ
δῶρο τοῦ Ποσειδῶνα.

Ἔτσι ἡ θεὰ τῆς σοφίας, ἡ Ἀθηνᾶ, ἀνακηρύχτηκε
νικήτρια καὶ πῆρε στὴν προστασία τῆς τὴν πόλη.

Τῆς ἔδωσε τὸ ὄνομά της, σὰν πρῶτο δείγμα τῆς
ἀγάπης της, καὶ μὲ τὴ βοήθειά της ἡ Ἀθήνα προό-
δευσε πολὺ καὶ ἔγινε ἡ πρώτη πόλη τοῦ κόσμου
στὰ γράμματα, στὶς τέχνες, στὶς ὁμορφιές, στὴν
ἱστορία, στὴ δόξα!

Τὴν ἄλλη μέρα τὰ παιδιά ἀναπαράστησαν στὴν τάξη τὴν παραπάνω σκηνή. Ὁ Κωστάκης παράστησε τὸν Ποσειδῶνα, ἡ Ἐλενίτσα τὴν Ἀθηνᾶ κι ἄλλα παιδιά τοὺς ἄλλους θεοὺς τοῦ Ὀλύμπου καὶ τὸ βασιλιά Κέκροπα. Ἦταν ἀλήθεια μιὰ ὑπέροχη σκηνή, πού τὴν εἶχαν κάμει μόνα τους τὰ παιδιά.

33. ΤΑ ΠΡΩΤΟΒΡΟΧΙΑ

Σήμερα τὰ παιδιά ξύπνησαν πολὺ πρῶι.

Τοὺς φάνηκε σὰν νὰ χτυποῦσαν δυνατὰ τὴν πόρτα, σὰν νὰ ἔτρεχαν ἔξω πολλοὶ ἄνθρωποι.

Μὰ καθὼς ξύπνησαν, ἄκουσαν τὶς δυνατὲς βροντὲς καὶ τὴ βροχή, πού χτυποῦσε τὰ τζάμια, σὰν νὰ τοὺς φώναζε!

— Ξυπνᾶτε, ξυπνᾶτε νὰ δῆτε!

Ὁ Κωστάκης σηκώθηκε πρῶτος. "Ἐτρεξε ἀμέσως στὸ παράθυρο. "Α, τί γινόταν ἔξω! Ἀπὸ τὴ μεγάλη βροχὴ ποτάμια ἔτρεχαν στὸ δρόμο τὰ νερά. Ὁ οὐρανὸς ἦταν σκεπασμένος μὲ σκοτεινὰ σύννεφα. "Αστραφτε πότε-πότε καὶ βροντοῦσε. Ὁ κύρ Γιάννης, ὁ πατέρας τοῦ Μήτσου, πήγαινε στὴ δουλειά του μὲ μιὰ μεγάλη ὀμπρέλα, πού ἔσταζε γύρω-γύρω νερά. Τὰ παπούτσια του ἦταν ὅλο λάσπες.

Μιὰ μεγάλη βροντὴ ἀκούστηκε καὶ μιὰ δυνατὴ λάμψη ἔκαμε τὸν Κωστάκη νὰ κλείσῃ τὰ μάτια του.

Ἔπειτα τραβήχτηκε ἀπὸ τὸ παράθυρο καὶ ἄρ-
χισε νὰ ντύνεται.

— Θὰ βρέξει πολὺ σήμερα, εἶπε ἡ μητέρα του.

— Θὰ ποτίση τὰ δέντρα καὶ τὰ λουλούδια, τὰ
χωράφια καὶ τ' ἄμπελια. Θὰ καθάριση τὸν ἀέρα
καὶ θὰ τὸν ξεπλύνῃ ἀπὸ τὴ σκόνῃ καὶ τοὺς καπνοὺς.
Θὰ γεμίση καὶ τὰ πηγὰδια καθαρὸ νερό.

Νά, ἐκείνη τὴ στιγμὴ ἀκούεται ἡ φωνὴ τῆς Ἐλε-
νίτσας :

— Κωστάκη, Κωστάκη, καλημέρα !

— Καλημέρα, Ἐλενίτσα, καλημέρα ξαδερφού-
λα. Πῶς σοῦ φαίνεται σήμερα ὁ καιρὸς ;

Ἡ Ἐλενίτσα γιὰ ἀπάντησιν τραγούδησε :

Βρέχει, βρέχει καὶ χιονίζει
καὶ τὸ μάρμαρο ποτίζει
καὶ ἡ γάτα μαγειρεύει
καὶ ὁ ποντικὸς χορεύει.

Καὶ ὁ Κωστάκης τῆς ἀπάντησε μ' ἓνα γνωστὸ
ποίημα :

Η ΒΡΟΧΟΥΛΑ

Ψιλὴ, ψιλὴ βροχούλα
ποτίζει τὸ χωράφι.
Ἡ κάθε μιά της στάλα
κι ἓνα ἀκριβὸ χρυσάφι.

Μὲς τοῦ ζευγαῖο τὸ σπίτι
λαμποκοπᾷ τὸ τζάκι.
Μὲ τὴ γιαγιά, πού γνέθει,
μιλεῖ τὸ ἐγγονάκι.

X Χαμογελᾶ ὁ πατέρας
καὶ τὴ φωτιά σκαλίζει.
Καὶ δὸς τοῦ πιὰ ἢ βροχούλα
τοῦ γλυκομουρμουρίζει.

Σὰν νὰ τοῦ λήη, χτυπώντας
σιγὰ στὸ παραθύρι,
πὼς πλούσια θὰ θερίση
ὄσα καλὰ ἔχει σπείρει. X

Στέλιος Σπεράντας

— Εἶσαι ἔτοιμος γιὰ τὸ σχολεῖο, Κωστάκης; ρώ-
τησε ἡ Ἐλενίτσα.

— Ναί, ναί, εἶπε ὁ Κωστάκης, ἐσύ;

— Νά, τὴν ὀμπρέλα μου περιμένω νὰ μοῦ δώση
ἡ μητέρα μου.

— Κι ἐμένα, εἶπε ὁ Κωστάκης.

Ἡ μητέρα του τὸν βοήθησε νὰ περάση τὴ σά-
κα του στοὺς ὤμους καὶ τὸν ἔβγαλε στὴν πόρτα.
Ἐκεῖ τοῦ ἄνοιξε τὴν ὀμπρέλα καὶ ὁ Κωστάκης τὴν
κράτησε στὸ δεξί του χέρι.

Ἦρθε καὶ ἡ Ἐλενίτσα κάτω ἀπὸ τὴν ὀμπρέλα
της καὶ τὰ δυὸ ξαδερφάκια, περπατώντας προσε-
χτικὰ ὅσο μπορούσαν στὰ στεγνὰ μέρη τοῦ δρό-
μου, πήγαιναν γιὰ τὸ σχολεῖο.

Τὸν Ὀκτώβριο, μὲ τὶς πρῶτες βροχές, ὁ γεωργὸς ὀργώνει καὶ σπέρνει τὰ χωράφια του. Στοὺς κήπους καὶ στὰ περιβόλια σπέρνει τὰ λαχανικά.

Ἔχει ἐτοιμάσει διαλεχτὸ σπóρο σιταριοῦ, σίκαλης, βρώμης, κριθαριοῦ καὶ ἄλλων δημητριακῶν, πού θὰ σπείρη τὸ φθινόπωρο. Ἔβαλε τὸ σπóρο μέσα σὲ φάρμακα γιὰ νὰ καθαριστῆ ἀπὸ τὶς ἀσθένειες.

Στὶς μεγάλες ἐκτάσεις ἀρχίζει ἡ καλλιέργεια μὲ τὰ βενζινάροτρα, δηλαδή μὲ ἄροτρα μὲ πολλὰ ὕνια, πού κινοῦνται μὲ βενζίνη καὶ μοιάζουν μὲ αὐτοκίνητα.

Μ' αὐτὰ καλλιεργοῦνται οἱ μεγάλες πεδιάδες τῆς πατρίδας μας.

Κάθε πρωὶ ὁ γεωργός, ἀφοῦ κάμη τὴν προσευχή του, ἀρχίζει τὴν ἐργασία του. Μὲ τ' ἀργοκίνητα βόδια του ὀργώνει καὶ σπέρνει τοὺς ἀγρούς του.

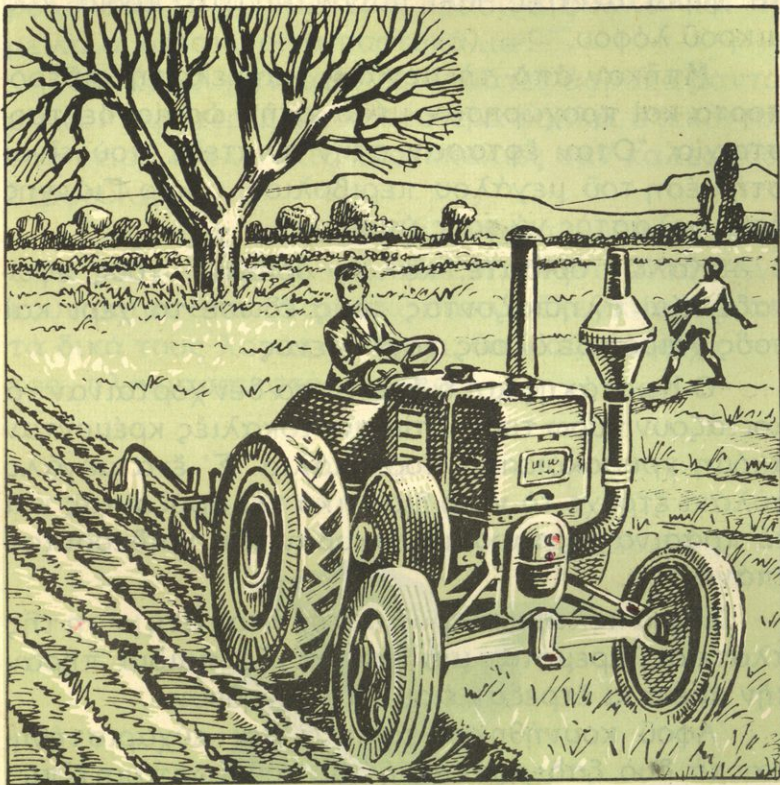
Τὸ εὐλογημένο χῶμα σκεπάζει τοὺς σπόρους, πού ὁ γεωργός ἔχει σκορπίσει μὲ τὸ χέρι του ἢ μὲ τὴ σπαρτική του μηχανή, γιὰ νὰ βλαστήσῃ σὲ λίγο μιὰ ἀπέραντη πρασινάδα. Πίσω του μερικὲς σιταρῆθρες καὶ μερικὲς μαυρόφτερες κουρούνες σκαλίζουν τὸ χῶμα νὰ βροῦν κανένα σκουληκάκι ἢ κανένα σπóρο σιταριοῦ γιὰ τὸ φαγητό τους.

Τὸ βράδυ ὁ γεωργός θὰ γυρίσῃ χαρούμενος στὴν οἰκογένειά του καί, ἀφοῦ ταχτοποιήσῃ τὰ βόδια του στὸ στάβλο καὶ τὰ ἐργαλεῖα του στὴν ἀποθήκη, θὰ ξεκουραστῆ.

Τὰ παιδιά του θὰ τοῦ διηγηθοῦν κάτι ἀπὸ τὰ

μαθήματα τῆς ἡμέρας καὶ ἡ γυναίκα του θὰ τὸν βοηθήσῃ στὶς ἐργασίες του καὶ θὰ τοῦ μιλήσῃ γιὰ τὶς φροντίδες τοῦ σπιτιοῦ.

Καὶ ὅλοι μαζί, πρὶν κοιμηθοῦν, θὰ ψιθυρίσουν

πάλι τὴν προσευχή τους καὶ θὰ παρακαλέσουν τὸ Θεὸ νὰ εὐλογήσῃ τοὺς κόπους τοῦ γεωργοῦ. Νὰ ζεστάνῃ τὸ σπóρο μὲ τὶς χρυσῆς ἀκτίνες τοῦ ἡλίου καὶ νὰ τὸν δροσίση μὲ τὴν οὐράνια δροσιά του.

Τὴν Κυριακὴ τὸ ἀπόγευμα τὰ παιδιά μὲ τοὺς γονεῖς τοὺς πῆγαν περίπατο στὸ μεγάλο περιβόλι τοῦ κύρ Γιάννη. Στὸ δρόμο ἀπὸ μακριὰ ἔβλεπαν τὰ ψηλὰ δέντρα, ποὺ μαύριζαν στὰ πόδια τοῦ μικροῦ λόφου.

Μπήκαν ἀπὸ τὴ μεγάλη καγκελωτὴ σιδερόπορτα καὶ προχώρησαν μέσα στὴν ωραία δεντροστοιχία. Ὅταν ἔφτασαν στὴν πλατεία, ποὺ εἶναι στὴ μέση τοῦ μεγάλου περιβολιοῦ, ὁ κύρ Γιάννης ἦρθε γελαστός νὰ τοὺς ὑποδεχτῆ.

— Καλῶς ὀρίσατε, καλῶς ὀρίσατε, τοὺς ἐφώνασε. Καὶ πλησιάζοντας τοὺς ἔδωσε τὸ χέρι καὶ τοὺς χαιρέτισε ὅλους χαρούμενος.

Ὁ Κωστάκης καὶ ἡ Ἐλενίσα δὲν χόρταιναν νὰ κοιτάζουν γύρω τους. Στὶς πορτοκαλιές κρέμονταν ἀκόμη χρυσοκόκκινα πορτοκάλια. Σ' ἓνα μεγάλο αὐλάκι ἔτρεχε τὸ νερὸ βιαστικὰ κελαρύζοντας καὶ τὰ πράσινα χορταράκια ἔσκυβαν καὶ χαϊδεύονταν ἐπάνω του.

Σὲ μιὰ πελώρια καρυδιά, ποὺ ἦταν στὴ μέση τῆς πλατείας, κρεμόταν μιὰ κούνια. Τὰ παιδιά πῆραν τὴν ἄδεια κι ἔτρεξαν ἐκεῖ νὰ κουνηθοῦν.

Ἄφου κουνήθηκαν ἀρκετὰ καὶ εὐχαριστήθηκαν τὰ δυὸ ξαδερφάκια, ἡ θεία τοῦ Κωστάκη εἶπε :

— Ἐλάτε, ἄς πᾶμε νὰ περπατήσωμε στὸ περιβόλι καὶ ἔπειτα ξαναγυρίζομε.

— Ὅριστε, περάστε ἀπὸ δῶ, εἶπε ὁ κύρ Γιάννης.

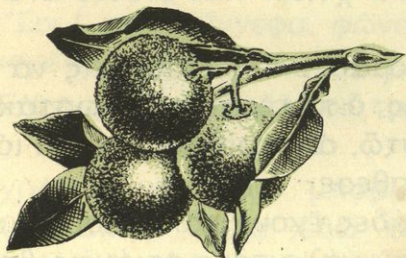
Καὶ ἄρχισε νὰ τοὺς δείχνη καὶ νὰ τοὺς μιλῆ γιὰ τὰ δέντρα του.

— Οί πορτοκαλιές μου, ἔλεγε ὁ κύρ Γιάννης, κάνουν τὰ καλύτερα πορτοκάλια τοῦ κόσμου. Νοστιμότατα, μὲ λεπτὴ φλούδα καὶ γεμάτα χυμό.

Ἔκοψε ἕναν κλῶνο, ποὺ εἶχε ἐπάνω του τρία πορτοκάλια, καὶ τοὺς τὰ πρόσφερε. Πῶς μοσχολοῦσαν τὰ γυαλιστερά πράσινα φύλλα καὶ τὰ μεγάλα κατακίτρινα πορτοκάλια!

Νά καὶ οἱ μανταρινιές, γεμάτες ἀφράτα μανταρινία. Μικρότερες, μὲ λεπτότερα φύλλα, στέκονταν στὴ σειρὰ δίπλα στὶς πορτοκαλιές σὰν καλὲς ἑξαδερφοῦλες.

Στὶς ρίζες τους ἔτρεχε τὸ νεράκι μέσα στὸ αὐλάκι του κελαρύζοντας. Καὶ οἱ κλῶνοι ἀπὸ πάνω κουνιόνταν ἀπὸ τὸ ἀεράκι, σὰν νὰ ἔλεγαν καὶ αὐτοὶ τὰ δικά τους λογάκια. Ἔτσι, θαυμάζοντας τὰ δέντρα, πλησίασαν στὸ στάβλο.

* Ὁ στάβλος ἦταν ἓνα μεγάλο ὑπόστεγο, κλεισμένο ἀπὸ τὶς τρεῖς πλευρὲς μὲ τοίχους καὶ στρωμένο μὲ πλακάκια.

Οἱ τοῖχοι ἦταν σοβατισμένοι μὲ κάτασπρον ἀσβέστη.

Ὁλος ὁ στάβλος ἔλαμπε ἀπὸ φῶς καὶ καθαριότητα. Τὸ ἔδαφος τοῦ στάβλου ἦταν λίγο κατηφορικό, γιὰ νὰ τρέχουν τὰ νερά στὸ αὐλάκι καὶ ἀπὸ κεῖ στὸν ὑπόνομο.

Στὴν ἐπάνω πλευρὰ εἶχε τρία μεγάλα χτιστὰ παχινιά. Τὰ ζῶα ἔλειπαν.

— Ποῦ εἶναι τὰ ζῶα, κύρ Γιάννη; ρώτησε ἡ μητέρα τοῦ Κωστάκη.

— Τώρα βόσκουν στὸ λιβάδι, ἐδῶ πάρα κάτω, εἶπε ὁ κύρ Γιάννης. Τὸ βράδυ-βράδυ θὰ πάω νὰ τὰ φέρω. Ἔχω ἓνα βόδι καὶ δυὸ ἀγελάδες. Λογαριάζω νὰ κάμω ἓνα μεγάλο βουστάσιο. Ἐλπίζω τοῦ χρόνου νὰ χτίσω καὶ ἄλλον ἓνα στάβλο πιο μεγάλο.

— Σοῦ εὐχόμαστε ὅ,τι ἐπιθυμεῖς νὰ γίνῃ, εἶπε ὁ κύρ Δημήτρης, ὁ πατέρας τοῦ Κωστάκη.

— Εὐχαριστῶ, ἀποκρίθηκε ὁ κύρ Γιάννης.

Καὶ πρόσθεσε:

— Οἱ ἀγελάδες ἔχουν καλὸ εἰσόδημα. Μὲ τὸ νόστιμο καὶ παχὺ γάλα τους φτιάχνεις βούτυρο, τυρί, κρέμες καὶ γιαούρτι.

Ἄφοῦ εἶπαν αὐτά, γύρισαν πάλι ὄλοι στὴ μέση τοῦ περιβολιοῦ, πού ἦταν ἡ μεγάλη καρυδιά καὶ ἡ κούνια.

Τὰ παιδιὰ θέλησαν πάλι νὰ κουνηθοῦν στὴν κούνια καὶ ἡ μητέρα τῆς Ἐλενίσσας εἶπε :

— Ἐλᾶτε νὰ σᾶς κουνήσω λίγο ἐγώ. Ἄνεβῆτε καὶ οἱ δυὸ καὶ πιαστήτε καλά. Ἔτσι, κρατᾶτε σφιχτὰ τὰ σχοινιά. Ἐμπρός, τὸ νοῦ σας !

Στὴν ἀρχὴ τοὺς ἔδωσε ἐλαφρὲς σπρωξιὲς καὶ ὕστερα δυνατότερες.

— Τί ὠραία πού εἶναι ! φώναζαν τὰ παιδιὰ.

— Ἔλα, μητερούλα, καὶ ἄλλη μιὰ, καὶ ἄλλη, καὶ ἄλλη πιὸ δυνατὴ, φώναξε ἡ Ἐλενίσσα.

— Κρατηθῆτε καλά, φώναξε ἡ μητέρα τῆς Ἐλενίσσας.

— Ὠπ, ὦπ ! Ὡς τὰ κλαδιὰ ψηλά. Ὠπ ! σὰν πουλιὰ πετᾶμε. Ὠπ ! στὰ σύννεφα, φώναζαν τὰ παιδιὰ ἐνθουσιασμένα.

Ὁ κύρ Γιάννης καὶ οἱ ἄλλοι τοὺς κοίταζαν γελαστοί.

— Χίλια χρόνια νὰ ζῆς, μπάρμπα Γιάννη, φώναξε ὁ Κωστάκης. Ὅλα ἐδῶ στὸ περιβόλι σου εἶναι ὠραία, μὰ πιὸ πολὺ ἀπ' ὅλα ἀξίζει ἡ κούνια σου.

— Ἐλᾶτε τώρα, ἐλᾶτε, εἶπε ἡ μητέρα τῆς Ἐλενίσσας. Εἶναι πιὰ ἀργὰ καὶ πρέπει νὰ φύγωμε. Ὁ ἥλιος πηγαίνει νὰ βασιλέψη.

Κατέβηκαν λοιπόν τὰ παιδιά καὶ ὄλοι ἐτοιμάστηκαν νὰ φύγουν.

Ὁ κύρ Γιάννης τοὺς ἔδωσε μερικά πορτοκάλια νὰ πάρουν μαζί τους. Τὸν εὐχαρίστησαν ὄλοι γιὰ τὶς ὠραίες ὥρες πὺ πέρασαν στὸ περιβόλι του, καὶ ὁ κύρ Γιάννης τοὺς παρακάλεσε νὰ ἔρχονται συχνά.

Ἔδωσαν λοιπὸν τὸ χέρι, ἀποχαιρέτισαν καὶ ξεκίνησαν νὰ γυρίσουν στὸ σπίτι.

Ὅλοι ἦταν χαρούμενοι καὶ τὰ παιδιά σ' ὄλο τὸ δρόμο τραγουδοῦσαν.

Πόσα εἶχαν νὰ ποῦν τὸ βράδυ στὴ γιαιγιά καὶ στὸν παππού!

38. Ο ΠΑΤΕΡΑΣ ΤΟΥ ΚΩΣΤΑΚΗ

Ἡ καμπάνα χτυπᾷ ἔσπερινό! Τὰ κοπάδια γυρίζουν στὴ στάνη. Κουρασμένοι, μὰ κι εὐχαριστημένοι οἱ χωρικοὶ γυρίζουν στὰ σπίτια τους νὰ βροῦν τὸ δεῖπνο, τὴν ξεκούραση.

Ὁ κύρ Δημήτρης τριγυρνᾷ ἀκόμη στὰ χωράφια. Κάποτε σκύβει, μαζεύει κανένα χόρτο, βγάζει καμιά πέτρα κι εἶναι σὰν νὰ λυπᾶται ν' ἀφήση αὐτὰ τὰ μέρη.

Κάθε πρωί, μὲ τὸ πρῶτο κελάηδημα τοῦ πουλιοῦ, σηκώνεται κι ἔρχεται στὰ χωράφια, ὅπου τὸν περιμένει ἡ δουλειά. Μαζί μὲ τὸν ἀδερφό του ὀργώνουν μὲ βενζινάροτρο τὰ μεγάλα τους χωράφια.

Ὅλη τὴν ἡμέρα ἐργάζονται. Τὴν αὐγὴ μὲ τὴ δροσιά, τὸ μεσημέρι μὲ τὸν ἥλιο καὶ τὸ βραδάκι μὲ τὸ δροσερὸ ἀεράκι.

Τὶς Κυριακές, ὅταν εἶναι καλὸς καιρὸς, μετὰ τὴ

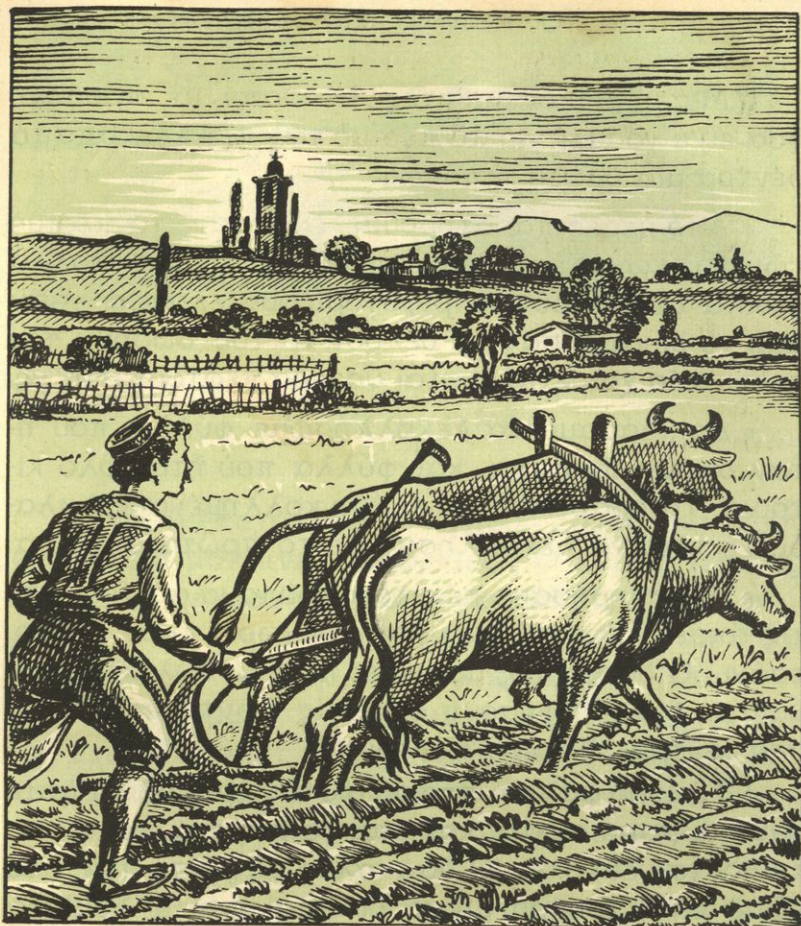
λειτουργία παίρνει τὸν Κωστάκη καμιά φορά καὶ πηγαίνουν μαζί στὰ χωράφια. Θέλει πάντα νὰ αἰσθάνεται τὴ μυρωδιὰ τῆς δουλεμένης γῆς. Θέλει νὰ βλέπη τὴ γῆ, ποὺ ὄργωσε κι ἔσπειρε, νὰ τὴ δείχνη καὶ στὸν Κωστάκη μὲ χαρὰ. Γιατὶ τὸν προορίζει γιὰ τὰ κτήματα.

—|Νὰ δουλεύης καὶ σὺ στὸ σχολεῖο σου μὲ ὄρεξη, τοῦ λέει. Ὅταν τελειώσης τὸ Δημοτικὸ, θὰ σοῦ ἀγοράσω γεωργικὰ βιβλία. Τὰ ἔχουν γράψει ἄνθρωποι ποὺ φροντίζουν γιὰ νὰ καλυτερεύωμε ἐμεῖς οἱ γεωργοὶ τὴ δουλειά μας. Κι ὅταν ἡ δουλειά μας καλυτερεύη, πλουτίζει καὶ τὸ σπίτι μας καὶ τὸ χωριό μας καὶ ἡ πατρίδα μας.

39. Η ΚΑΜΠΑΝΑ ΤΟΥ ΧΩΡΙΟΥ

Χτυπᾶς καὶ τῶν περιστεριῶν τὸ κάτασπρο κοπάδι
ξελαγιασμένο ἀψήλωσε στὸ γαλανὸ τὸ βράδυ.
Ἡ σιδερένια σου φωνὴ ἀπ' τὸ καμπαναριὸ
ὄλη τὴν ἱστορία του τὴν εἶπε στὸ χωριό.

Μὲ σὲ ζευγάδες τὴν αὐγὴ τὰ βόδια τους κεντροῦν
καὶ σὲ θὰ πρωτακούσουνε τὸ βράδυ, σὰν γυρνοῦν.
Μὲ τὶς φωνές σου σταματᾶ ἡ κόρη τ' ἀργαλειὸ
καὶ τὸ παιδάκι γελαστὸ γυρίζει ἀπ' τὸ σχολεῖο.

Ὁ δουλευτῆς τ' ἀλέτρι του στὸ χῶμα παρατᾶ
καὶ τὸ σταυρὸ του κάνοντας ἀπάνω του κοιτᾶ.
Ἐσὺ ἴσαι τοῦ μικροῦ χωριοῦ τὸ στόμα τὸ τρανό,
ποὺ τὶς μικρὲς λαχτάρες του τὶς λὲς στὸν οὐρανό.

«Ἀνοιχτὰ μυστικὰ»

Ἄλεκος Φωτιάδης

Μιά μέρα οί μαθητές άκουσαν με προσοχή όσα είχε γράψει για τὸ πέσιμο τῶν φύλλων ἀπὸ τὰ δέντρα μιὰ ὁμάδα παιδιῶν.

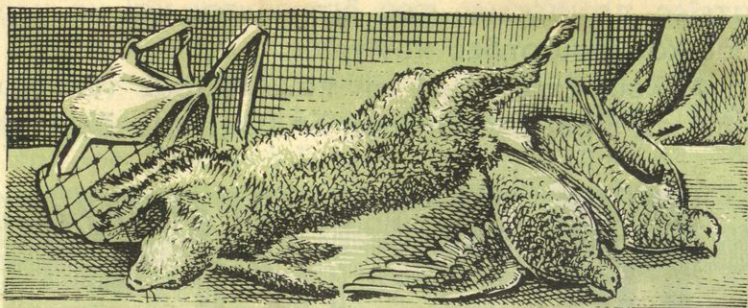
« Ἀπὸ μέρες παρατηροῦμε, ἔγραφαν, τὸ πέσιμο τῶν φύλλων. Σὲ κάθε φύσημα τοῦ ἀνέμου πολλὰ φύλλα ξεκολλοῦν, στριφογυρίζουν ἑλαφρὰ γύρω ἀπὸ τὸ δέντρο, σὰν νὰ θέλουν νὰ τοῦ δώσουν τὸν τελευταῖο χαιρετισμό. Καὶ ὕστερα πέφτουν στὴ γῆ.

» Δοκιμάσαμε νὰ ξεκολλήσωμε φύλλα ποὺ ἦταν ἀκόμη πράσινα, καὶ φύλλα ποὺ ἦταν ὄλο κίτρινα. Τὰ πράσινα ἦταν ἀκόμη κολλημένα στὸ κλαδί. Τὰ κίτρινα ξεκόλλησαν μὲ τὸ πρῶτο ἄγγιγμα.

» Παρατηρήσαμε πὼς τὸ κιτρίνισμα ἀρχίζει ἀπὸ τὶς ἄκρες τῶν φύλλων καὶ προχωρεῖ πρὸς τὸ κοτσάνι. Ὁ δάσκαλος μᾶς εἶπε πὼς τὰ φύλλα ξεραίνονται, γιὰ ν' ἀφήσουν ὅλες τὶς ζωντανές οὐσίες στὸ δέντρο. Ὑστερα πέφτουν.

» Τὰ ξερά φύλλα, πεσμένα στὸ χῶμα, ἄλλα ἦταν τρύπια, μαυρισμένα καὶ μισοσαπισμένα καὶ ἄλλα τρίβονταν εὐκόλα. Ὁ δάσκαλος μᾶς εἶπε πὼς στὸ χῶμα εἶναι ἄπειρα μικρὰ ζῶντια, ποὺ ἡ δουλειὰ τους εἶναι ἀπὸ τὰ πεσμένα φύλλα νὰ φτιάνουν λίπασμα, ποὺ τρέφει τὰ δέντρα τὸ χειμῶνα.

» Εἶναι ὁμορφὴ ἡ ἱστορία τῶν φύλλων! Φυτρῶνουν καὶ μεγαλώνουν, γιὰ νὰ τρέφουν τὸ δέντρο. Κι ὅταν ξεραίνονται, γίνονται λίπασμα καὶ τρέφουν πάλι τὸ δέντρο, γιὰ νὰ μπορῆ τὴν ἀνοιξὴ ν' ἀνθίσῃ ξανὰ καὶ νὰ πρασινίσῃ».

41. ΤΟ ΚΥΝΗΓΙ

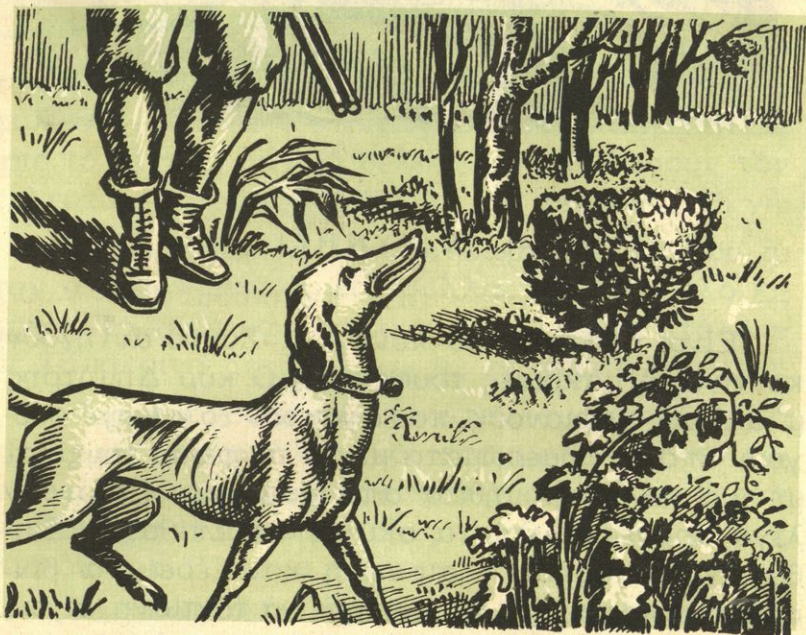
†Είναι ή εποχή του κυνηγιου. Συχνά άντηχοϋν|
| κοντινές ή μακρινές τουφεκιές. †Ο κύρ Δημήτρης
μ' άλλους χωριανούς, που άγαποϋν τὸ κυνήγι, φεύ-
γουν από τὰ ξημερώματα με τὰ τουφέκια τους και
με μιὰ καλή προμήθεια από φυσίγγια. Παίρνουν
λίγο πρόγευμα και τὸ σκύλο, τὴ Σπίθα. †Η Σπί-
θα έχει ὄσφρηση ἐξαιρετική και ξέρει νὰ βρί-
σκη τ' άγρίμια, νὰ τὰ κυνηγᾶ, νὰ τὰ πιάνη, δίχως
νὰ τοϋς κάνη κακό, και νὰ τὰ φέρνη στοῦ ἀφεντι-
κό της.

† Πολλές φορές οί κυνηγοί γυρίζουν με τὸ βασι-
λεμα του ἡλιου κουρσμένοι, πεινασμένοι, λα-
σπωμένοι, φέρνοντας στη σακούλα τους κανένα
λαγὸ, παχουλά ὀρτύκια ή καμιὰ πέρδικα. †

Κάποτε τὸ βράδυ, ὄλη ή συντροφιά ἔρχεται στοῦ
σπίτι της Ἐλενίτσας και τότε γίνεται μεγάλη συ-
ζήτηση για ἐπιτυχημένες ή χαμένες τουφεκιές, για
† δύσκολα κυνήγια. † Είναι νὰ γελᾶ κανείς με τις

ἀστείες περιπέτειες πού διηγούνται καί μέ μερικούς καυχησιάρηδες κυνηγούς.

Μιλοῦν ἐπίσης γιά τήν παλληκαριά τῶν σκυλιῶν καί πρό πάντων τῆς Σπίθας, πού ὄλοι τήν

βρίσκουν τὸ πιὸ ἐπιδέξιο κυνηγετικὸ σκυλί ὅλης τῆς περιοχῆς.

Ὁ Κωστάκης ἀκούει μέ προσοχὴ ὅλες τὶς διηγήσεις τοῦ κυνηγιοῦ. Ἡ Ἐλενίτσα ὅμως δὲν ἐνδιαφέρεται καί πολὺ γι' αὐτές. Αὐτὴ χαϊδεύει τὰ δυστυχισμένα πουλιά, πού τὰ βλέπει σκοτωμένα, πρὶν τὰ πάρῃ ἢ μητέρα τῆς νὰ τὰ μαγειρέψῃ.

Μιά ὅμως ἱστορία τοῦ παπποῦ ἔκαμε πολὺ μεγάλη ἐντύπωση στὰ παιδιὰ.

42. ΤΟ ΘΑΡΡΟΣ ΤΟΥ ΣΠΟΥΡΓΙΤΗ

Ένα πρωί, ένας κυνηγός πήγαινε στο δάσος για κυνήγι μαζί με το σκύλο του. Ο σκύλος έτρεχε εμπρός. Ξαφνικά άρχισε να περπατῆ με μεγάλη προσοχή, ἔχοντας τὸ λαιμό του τεντωμένο. Ἔτσι περπατοῦν οἱ σκύλοι, ὅταν μυρίζονται κυνήγι.

Ὁ κυνηγὸς κοίταξε πέρα κατὰ τὰ δέντρα καὶ νομίζοντας πὼς ἦταν καμιὰ πέρδικα, ἔβαλε τὸ χέρι του στὸ τουφέκι. Ἄλλ' ἀμέσως σταμάτησε. Τί ἦταν; Ἐνας μικρούλης σπουργίτης, πὺ εἶχε πέσει ἀπὸ τὴ φωλιά του. Τὸ ράμφος του ἦταν ἀκόμη κίτρινο καὶ μόλις στεκόταν στὰ πόδια του. Κουνοῦσε τὶς φτεροῦγες του καὶ δὲν μποροῦσε νὰ πετάξῃ.

Ὁ σκύλος ἦταν ἔτοιμος νὰ τοῦ ριχτῆ, ὅταν ἀπὸ τὸ κοντινὸ δέντρο ἕνας μεγάλος σπουργίτης πέφτει σὰν πέτρα ἀκριβῶς μπροστὰ στὸ στόμα τοῦ σκύλου. Ἦταν ὁ πατέρας τοῦ μικροῦ σπουργίτη καὶ ἤθελε νὰ ὑπερασπίσῃ τὴ ζωὴ τοῦ παιδιοῦ του. Εἶχε ἀνασηκωμένα τὰ φτερά κι ἔβγαζε ἀπελπισμένες φωνές.

Ὁ σκύλος εἶχε τὸ στόμα ἀνοικτὸ κι ἔδειχνε τὰ δόντια του. Δυὸ φορές ὁ πατέρας σπουργίτης πήδησε ἐπάνω στὸ πρόσωπο τοῦ σκύλου. Καὶ ὁ σκύλος, ξαφνιασμένος ἀπὸ τὸ θάρρος τοῦ μικροῦ πουλιοῦ, σταμάτησε. Ὅπισθοχώρησε λιγάκι, γὰρ γίσε δυὸ-τρὶς φορές καὶ κοίταξε μὲ ἀπορία τὸν κυνηγό.

— Κι ὁ κυνηγὸς τί ἔκαμε; ρώτησε ἀνυπόμονα ἡ Ἐλενίτσα.

— Έχε λίγη ύπομονή, είπε ο παππούς. Ο κυνηγός δεν ήταν σκληρός. Θαύμασε κι αυτός το θάρρος του σπουργίτη και την αγάπη του για το παιδί του κι άμέσως φώναξε πίσω το σκύλο του. Έσκυψε έπειτα, πήρε άπαλά το πουλάκι στα χέρια του και τὸ έκρυψε μέσα σ' ένα βάτο.

† Άχ! είπε η Έλενίτσα. Πόσο εύχαριστήθηκα, που αυτός ο κυνηγός είχε καλή καρδιά! Φαντάζομαι πώς ο πατέρας θά του έφερνε εκεί φαγητό, ώσπου νά δυναμώσουν οι φτερούγες του. †

— Κι εγώ έτσι λέω, πρόσθεσε ο παππούς. Γιατι ύστερα από τέτοιο θάρρος, θά έπρεπε νά δῆ τὸ σπουργιτάκι του νά ζῆ και νά πετᾶ στα δέντρα, μαζί με τ' άλλα πουλιά.

43. ΜΙΑ ΧΑΡΙΤΩΜΕΝΗ ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑ †

• Η Μιμή είναι η κομψή και χαριτωμένη γάτα του σπιτιού. Έχει μεγάλη εύκινησία και έπιδεξιότητα νά σκαρφαλώνη στα δέντρα.

Τῆ Σπίθα στήν άρχή πολύ τῆ φοβόταν, γιατί τὴν κυνηγοῦσε. Η Μιμή εύρισκε τῆ σωτηρία της στα δέντρα. Μά όταν δεν προλάβαινε νά φύγη, καμπούριαζε τῆ ράχη της, άγρίευε τὰ μάτια της και περίμενε τὴν κατάλληλη στιγμή νά ριχτῆ στο σκύλο.

• Από τὸν Αὔγουστο η Μιμή έγινε μητέρα τριῶν χαριτωμένων μικρῶν. Τὰ είχε γεννήσει στὸν άχυρώνα, σέ μιὰ σκοτεινή γωνιά, που τὴν ἀνακάλυψε η Έλενίτσα και πήγαινε συχνά νά τῆ βλέπη. Και

νά τί ἔγραψε ἡ Ἐλενίτσα στίς πρῶτες σελίδες τοῦ ἡμερολογίου της :

« Μόλις τὰ μικρά χορτάσουν γάλα, πέφτουν μέ τὸ πλάι σέ ὕπνο βαθύ. Ἡ Μιμῆ ἀγρυπνᾷ κοντά τους μέ ἀγάπη. Ὅταν ξυπνοῦν τὰ μικρά, ἡ καλή μανούλα τὰ πλένει καί μέ τήν τραχιά της γλώσσα βουρτσίζει καλὰ-καλὰ τὸ τρίχωμά τους. »

» Κάποια μέρα, τὸ πιὸ ζωηρὸ δὲν ἤθελε νὰ καθίση νὰ τὸ πλύνῃ. Ἡ μητέρα του τὸ ἄρπαξε τότε δυνατὰ καί τὸ κράτησε ἀνάμεσα στὰ μπροστινά της πόδια. Ποῦ νὰ μπορέση πιά νὰ τῆς φύγῃ! Ἄρχισε τότε τὸ πλύσιμο στή ράχη. Ὑστερα ἡ Μιμῆ τὸ γύρισε ἀνάσκελα κι ἄρχισε τὸ πλύσιμο τῆς ἄσπρης κοιλίτσας. Κάποια στιγμή τὸ κεφαλάκι τοῦ μικροῦ ἀκούμπησε στὸ κεφάλι τῆς μανούλας του. Μοῦ φάνηκε ἔτσι πῶς φιλήθηκαν ».

Σ' ἄλλη σελίδα πάλι ἔγραφε :

« Τὰ μικρά τῆς Μιμῆς μεγαλώνουν κι ἡ Μιμῆ τ' ἀφήνει μόνα γιὰ λίγο. Σήμερα πῆγα νὰ τὰ δῶ. Καί τὰ τρία, τὸ ἓνα κοντὰ στὸ ἄλλο, κοιμόνταν. Τὰ χάιδεψα κι ἔφυγα. Σὲ λίγο ἄκουσα ἓνα παράξενο κλάμα. Τρέχω πίσω καί βλέπω τῆ Μιμῆ νὰ κρατᾷ στὸ στόμα της ἓνα γατάκι της, ποῦ εἶχε ξεστρατίσει. Τὸ ἔφερε πίσω, κοντὰ στ' ἀδερφάκια του ».

Σὲ ἄλλες σελίδες ἡ Ἐλενίτσα ἔγραφε πῶς ἡ Μιμῆ μάθαινε παιγνίδια στὰ μικρά της καί πῶς μ' ἓνα ποντικάκι τὰ μάθαινε νὰ κυνηγοῦν.

44. ΤΑ ΓΑΤΑΚΙΑ

Με μιὰ ρόδινη γλωσσίτσα
ή ψιψίνα μας, ή Κάκια,
καθαρίζει στή γωνίτσα
τά κατάσπρα της γατάκια.

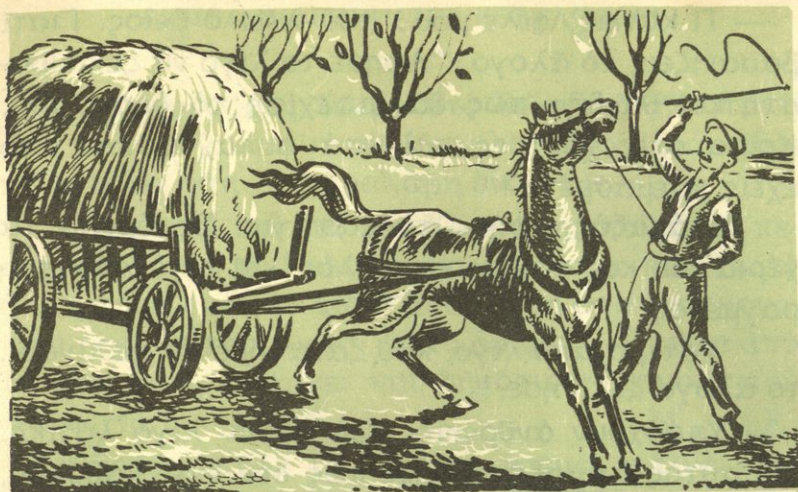
Τά 'χει κάνει σαν τὸ χιόνι
κι ὅπως μοιάζουν πουπουλένια,
τά κοιτᾶ καὶ καμαρώνει
κι εἶναι ή μοναχή της ἔννοια.

Κι αὐτὰ παίζουνε με τρέλα
καὶ πηδοῦν ὀλόγυρά της.
Μιά τῆς λύνουν τὴν κορδέλα,
μιὰ τραβοῦνε τὴν οὐρά της.

« Μικρὲς φωνὲς »

Στέλιος Σπεράντσας

45. ΚΑΡΟ ΦΟΡΤΩΜΕΝΟ

Με τις τελευταίες μέρες του Νοεμβρίου ήταν πολύ ωραίες οι λιακάδες. Ένα απόγευμα ο Κωστάκης περπατούσε με το θείο του στο δημόσιο δρόμο του χωριού. Έρχόταν ένα κάρο φορτωμένο.

Ξαφνικά το άλογο στάθηκε. Ήταν καταϊδρωμένο. Ίσως να είχε κουραστή με το τόσο βάρος που έφερε. Ο άμαξάς, χωρίς να δώσει καιρό στο άλογο να πάρη ανάσα, τράβηξε δυνατά το χαλινάρι και του φώναξε για να ξεκινήσει. Του κάκου! Το άλογο δεν προχωρούσε.

Χάνει την υπομονή του ο άμαξάς κι αρχίζει να χτυπά το άλογο με το μαστίγιο. Το άλογο δεν κουνιόταν κι ο άμαξάς έξακολουθούσε να το χτυπά και να φωνάζει.

— Τί κάνεις, φίλε μου! τοῦ λέει ὁ θεῖος. Γιατί βασανίζεις τὸ ἄλογο; Ἄφησέ το λίγο νὰ ξεκουραστῆ καὶ θὰ δῆς πὼς θὰ συνεχίση τὸ δρόμο του. Κρίμα στὶς χάντρες καὶ στὰ φυλαχτὰ πού τοῦ ἔχεις κρεμασμένα!

Ὁ ἀμαξὰς ἄφησε τὸ μαστίγιο. Σταύρωσε τὰ χέρια του καὶ κάθισε σιωπηλὸς καὶ λίγο σὰν πειραγμένος.

Ἔστερα ἀπὸ λίγο, πού ξαναπῆρε τὸ χαλινάρι, τὸ ἄλογο ξεκίνησε.

— Ὑπάρχουν ἄνθρωποι πού ἔχουν λίγο λογικό. Μὰ αὐτὸς ὁ ἀμαξὰς ἔδειξε πὼς δὲν ἔχει καθόλου, λέει ὁ θεῖος στὸν Κωστάκη. Ὑπάρχει πιὸ ὠραῖο, πιὸ ἐξυπνο καὶ πιὸ ἐξυπηρετικὸ ζῶο ἀπὸ τὸ ἄλογο;

Πρὶν ἐφευρεθοῦν τὰ τραίνα καὶ τ' αὐτοκίνητα, ὁ ἄνθρωπος μὲ τὸ ἄλογο κέρδιζε τὴν ἀπόσταση. Στὴν ἀρχὴ-ἀρχὴ ἀνέβαινε ὁ ἴδιος ἐπάνω σ' αὐτό. Ἀργότερα σκέφτηκε καὶ τὸ ἔξεψε πρῶτα στὸ σῦρ-τὸ χαιραμάξι του, ὕστερα στὸ κάρο μὲ ρόδες καὶ τέλος στ' ὁμορφοστολισμένο ἀμάξι του.

Σήμερα βέβαια τὸ πιὸ μέτριο αὐτοκίνητο μπορεῖ νὰ ξεπεράσῃ καὶ τὸ πιὸ γρήγορο ἄλογο. Ὅμως σ' ὅλα τὰ χωριὰ καὶ σὲ πολλὰς πόλεις ἀκόμη προσφέρει τὶς ὑπηρεσίες του.

Ἔστιν πολὺ ὠραῖο νὰ βλέπη κανεὶς νὰ τρέχουν ἄλογα μὲ ὄρμη, μὲ τὸ κεφάλι ψηλά, μὲ ἐλαφρὰ τὰ πόδια, εἴτε στὸν πόλεμο, εἴτε στὶς ἵπποδρομίες τοῦ Φαλήρου, ὅπως τὰ εἶδα ἐγὼ καὶ στὰ δύο.

Ἡ ὁ ταχυδρόμος ἔφερε στὸ θεῖο τοῦ Κωστάκη ἀπὸ τὸ Ταχυδρομεῖο τοῦ Κεφαλοχωριοῦ μιὰ εἰδοποίηση, νὰ πάη νὰ παραλάβῃ ἓνα δέμα. |

Πῆρε μαζί του καὶ τὸν Κωστάκη, ποὺ ἦταν περιέργως νὰ δῆ τὸ Κεφαλοχώρι. Δὲν εἶχε πάει ποτὲ ἄλλη φορὰ ἐκεῖ, ἂν καὶ ἡ ἀπόστασις ἀπὸ ἓνα μονοπάτι ἦταν σχεδὸν μιᾶς ὥρας δρόμος. Ἐκτὸς ἀπὸ τὸ μονοπάτι, ὑπάρχει καὶ δημόσιος δρόμος, ποὺ ἔνωει τὰ δυὸ χωριά.

Πῆραν λοιπὸν τὸ δημόσιο δρόμο, γιὰ νὰ περπατήσουν πιὸ ἄνετα, κι ἔφτασαν σιγὰ-σιγὰ συζητώντας ὡς τὸ γεφύρι. Τὸ γεφύρι ἦταν βέβαια καὶ τοποθεσία. Μὰ ἦταν καὶ ἀληθινὸ γεφύρι, ποὺ ἔνωε τὶς δυὸ ὄχθες ἑνὸς μικροῦ ὀρμητικοῦ ποταμοῦ.

— Αὐτὸ τὸ ποτάμι, Κωστάκη, εἶπε ὁ θεῖος, ἔκαμε νὰ χτιστοῦν τόσα χωριά γύρω. Γιὰ τὸ νερό. Ἄν δὲν ἦταν αὐτὸ τὸ ποτάμι, πῶς θὰ ζοῦσαν τόσοι ἄνθρωποι χωρὶς νερό; Εἶδες τί γίνεται, ὅταν ἀργῆ νὰ βρέξη; Ἀνησυχοῦμε ὅλοι μας γιὰ τὰ ζῶα καὶ τὰ φυτὰ μας. Ὁ ἀέρας, ὁ ἥλιος, ἡ γῆ καὶ τὸ νερὸ εἶναι τὰ πιὸ μεγάλα δῶρα ποὺ μᾶς χάρισε ὁ Θεὸς γιὰ τὴ ζωὴ μας.

Ὁ ἀέρας χρειάζεται γιὰ τὴν ἀναπνοὴ μας. Ὁ ἥλιος μᾶς ζεσταίνει καὶ μᾶς φωτίζει. Χωρὶς ἀέρα καὶ χωρὶς ἥλιο δὲν θὰ εἶχαμε ζωὴ. Ἡ γῆ εἶναι ἡ μητέρα μας. Αὐτὴ τρέφει καὶ μᾶς καὶ τὰ ζῶα, ποὺ κι αὐτὰ πάλι μᾶς τρέφουν. Χωρὶς νερὸ πάλι, πῶς θὰ γίνονταν ὅλα αὐτὰ; |

— Και ἀπὸ ποῦ κατεβαίνει αὐτὸ τὸ νερό, θεῖε;

— Ἔνα μέρος ἀπ' αὐτὸ τὸ νερό ἔρχεται ἀπὸ πολὺ μακριά. Ἔκαμε πρῶτα ἓνα μακρινὸ ταξίδι κάτω ἀπὸ τὴ γῆ. Ἰ Ὑστερα ξαναβγήκε στὸ φῶς ἀπὸ μιὰ σχισμὴ τοῦ βράχου ψηλά στὸ βουνό, ἀπ' ὅπου ἔρχεται τὸ νερό τῆς βρύσης τοῦ χωριοῦ μας. Ἰ Ἐκεῖ τὸ νερό εἶναι δροσερό καὶ κατακάθαρο. Ἄλλα ὅταν μ' αὐτὸ ἐνωθοῦν τὰ νερά τῆς βροχῆς καὶ τοῦ ρυακιοῦ, θολώνει. Τὸ νερό, κατεβαίνοντας, δροσίζει τὰ φυτὰ στὶς ὄχθες. Προχωρεῖ ἔπειτα, πλαταίνει, πηδᾶ ἀπὸ βράχια, συναντᾶ ἄλλα ρυάκια, ποὺ τρέχουν κι αὐτὰ νὰ ἐνωθοῦν μαζί του. Ἔτσι σχηματίζεται τὸ ποτάμι αὐτό, ποὺ βλέπομε τώρα νὰ διασχίζει τὴν περιοχὴ.

— Ἄκουσα τὸν παπποῦ νὰ λέη, εἶπε ὁ Κωστάκης, πῶς μιὰ φορὰ τὸ ποτάμι πλημμύρισε κι ἔκαμε γύρω μεγάλες καταστροφές στὰ ζῶα καὶ στὰ περιβόλια.

Ἰ — Ναί, ἀποκρίθηκε ὁ θεῖος. Ἦταν τὴ χρονιά, ποὺ ἔπεσε πολὺ χιόνι. Ἰ Κι ὅταν τὸ χιόνι ἔλιωσε στὶς βουνοκορφές, ἡ κοίτη τοῦ ποταμιοῦ δὲν βάσταξε τόσα νερά. Ἦ Ὅμως ὅλοι οἱ κάτοικοι ἀπὸ τὰ γύρω χωριὰ φρόντισαν ἔπειτα κι ἔφτιασαν κανάλια καὶ προχώματα. Κι ἔτσι ἐμπόδισαν τὸ ποτάμι νὰ ξεχειλίζη πιὰ καὶ νὰ πλημμυρῇ. Ἰ

Μὲ τὴ συζήτηση, χωρὶς νὰ τὸ καταλάβουν, ἔφτασαν στὸ Κεφαλοχώρι, πῆραν τὸ δέμα ἀπὸ τὸ ταχυδρομεῖο καὶ γύρισαν στὸ χωριό. Ἰ

— Δέν μᾶς διαβάζεις, Κωστάκη, καμιά ἱστορία, ἀπὸ τὸ βιβλίο, πού εἶχε γιὰ σένα τὸ δέμα;

— Ναί, παππού. Νὰ σοῦ διαβάσω ἀπόψε κάτι γιὰ τὴ θυσία τῆς Ἰφιγένειας. |

Ὁ Κωστάκης πῆρε ἓνα σκαμνάκι καὶ κάθισε κοντὰ στὸν παππού κι ἄρχισε νὰ διαβάζη ἀργὰ - ἀργὰ, γιὰ νὰ τὸν καταλαβαίνει καὶ ὁ παππούς. |

Στὰ χρόνια τὰ παλιὰ ὁ Πάρης, ὁ γιὸς τοῦ Πριάμου, τοῦ βασιλιᾶ τῆς Τροίας, ἄρπαξε τὴν Ἑλένη, τὴν ὁμορφὴ βασίλισσα τῆς Σπάρτης, καὶ τὴν ἔφερε στὴν Τροία.

Αὐτὸ ὄλοι οἱ Ἕλληνες τὸ θεώρησαν προσβολὴ γιὰ τὴν πατρίδα τους καὶ ἀποφάσισαν νὰ πολεμήσουν καὶ νὰ τιμωρήσουν τοὺς Τρῶες.

Στὸ λιμάνι τῆς Αὐλίδας, στὸ στενὸ πού χωρίζει τὴ Στερεὰ Ἑλλάδα ἀπὸ τὴν Εὐβοία, χίλια καράβια μὲ τοὺς πολεμιστὲς ἦταν ἔτοιμα νὰ σηκώσουν τὴν ἄγκυρα, γιὰ νὰ ξεκινήσουν. Τὸ πρόσταγμα θὰ τὸ ἔδινε ὁ γενικὸς ἀρχηγὸς τοῦ στρατοῦ καὶ τοῦ στόλου Ἀγαμέμνων, ὁ βασιλιάς τῶν Μυκηνῶν καὶ ἀδερφὸς τοῦ Μενελάου, τοῦ ἀντρα τῆς Ἑλένης.

Τρομερὸς ὅμως ἄνεμος, μεγάλη τρικυμία, γιὰ πολλὰς μέρες ἐμπόδιζε τὸ ξεκίνημα τοῦ στόλου. |

| Οἱ στρατιῶτες ἄρχισαν νὰ στενοχωριοῦνται καὶ οἱ στρατηγοὶ δὲν ἤξεραν τί νὰ κάμουν. Παίρνουν τότε τὴν ἀπόφαση νὰ ρωτήσουν τὸν περίφημο

μάντη Κάλχαντα, για ποιά λόγο οί θεοί τούς έστειλαν αυτή τή φοβερή κακοκαιρία.

— Η θεά Άρτεμις είναι θυμωμένη μαζί μας, ή αποκρίθηκε ο μάντης, γιατί ο Άγαμέμνων έχει σκοτώσει στο κυνήγι τὸ ιερό έλάφι της.

— Καί τί θέλει τώρα ή μεγάλη θεά ;

— Η θεά τότε μόνον θά προστάξη νά ήσυχάσουν οί άνεμοι, όταν ο Άγαμέμνων θυσιάση στο βωμό της τήν κόρη του Ίφιγένεια.

Καταλυπημένοι άκουσαν τὰ λόγια αυτά του Κάλχαντα οί στρατηγοί και οί βασιλιάδες. Και ο καθένας ρωτούσε τόν άλλο, πώς θά μπορούσε ο Άγαμέμνων νά κάμη μιὰ τέτοια μεγάλη θυσία.

— Για τήν πατρίδα, είπε ο Άγαμέμνων, μόλις τὸ έμάθε, άποφασίζω νά θυσιάσω και τήν άγαπημένη μου κόρη.

Άμέσως ο Άγαμέμνων έστειλε μήνυμα στη γυναίκα του, τήν Κλυταιμήστρα, στις Μυκήνες, και τής παράγγειλε νά του στείλη τήν Ίφιγένεια για κάποιο μεγάλο σκοπό.

Άνύποπτη ή Κλυταιμήστρα φαντάστηκε, πώς ο Άγαμέμνων θά ήθελε, πριν φύγη για τήν Τροία, νά παντρέψη τήν κόρη τους. Γι' αυτό τήν πήρε και τήν οδήγησε ή ίδια στο στρατόπεδο.

Ο Άγαμέμνων στην αρχή δέν τόλμησε νά φανερώση στη γυναίκα του τή φοβερή αλήθεια. Άλλά, μη μπορώντας νά κάμη κι άλλιώς, τήν φανέρωσε στο τέλος και στις δύο.

— Πατέρα, θέλω νά πεθάνω, αν είναι για τὸ καλό τής πατρίδας μας, φώναξε ή κόρη. ΕΙ-

ναι, ἀλήθεια, εὐχάριστο νὰ ζῆ κανεὶς, ἢ μὰ εἶναι ἀκόμη πιὸ εὐχάριστο νὰ πεθαίνῃ γιὰ τὴν πατρίδα.

Αὐτὰ τὰ λόγια εἶπε ἡ Ἰφιγένεια καὶ τράβηξε κατὰ τὸ δάσος, γιὰ τὸ βωμὸ τῆς θεᾶς, ὅπου περιμένε ὁ Κάλχας.

— Εἶμαι ἔτοιμη! τοῦ εἶπε παλληκαρίσια ἢ βασιλοπούλα. Σύρε τὸ ξίφος σου. Ἐσεῖς οἱ ἄλλοι ἀνοίξετε ἀμέσως πανιά γιὰ τὴν Τροία. Καὶ γρήγορα νὰ γυρίσετε νικητές.

Ὁ μάντης ἔβαλε ἓνα στεφάνι ἐπάνω στὸ ὠραῖο ξανθὸ κεφάλι τῆς κόρης καὶ εἶπε μὲ δάκρυα :

— Θεὰ τοῦ φεγγαριοῦ, θεὰ τοῦ κυνηγιοῦ, δέξου γιὰ θυσία τὴν ἥρωικὴ αὐτὴ κόρη καὶ χάρισε τὴ νίκη στοὺς Ἀχαιοὺς.

Καὶ λέγοντας αὐτὰ, σήκωσε τὸ ξίφος, γιὰ νὰ χτυπήσῃ τὸ θῦμα.

Μὰ ἓνα θαῦμα ἔγινε ἐκείνη τὴ στιγμὴ! Πρὶν προφτάσῃ τὸ ξίφος ν' ἀγγίξῃ τὸ λαιμὸ τῆς κόρης, στὴ θέση της βρέθηκε μιὰ ἄσπρη χαριτωμένη ἐλαφίνα, ποὺ ἤσυχχα πρόσμενε νὰ θυσιαστῇ. Ἡ θεὰ δὲν θέλησε νὰ πεθάνῃ ἔτσι ἡ Ἰφιγένεια. Καὶ τὴν πῆρε καὶ τὴν ἔφερε σ' ἓνα μέρος μακρινό, στὴν Ταυρίδα, ὅπου τὴν ἔκαμε ἰέρεια στὸ ναό της.

Ὁ Ἀγαμέμνων, ὁ Μενέλαος, ὁ Ὀδυσσεύς, ὁ Ἀχιλλεὺς καὶ ὄλοι οἱ βασιλιάδες καὶ οἱ πολεμιστὲς χάρηκαν πολὺ. Ἡ τρικυμία ἀμέσως ἔπαυσε καὶ, ἄνεμοι εὐνοϊκοὶ φούσκωσαν τὰ πανιά τῶν πλοίων. Σὲ λίγο ὁ στόλος τῶν Ἑλλήνων ἄφηνε τὸ λιμάνι καὶ ἀπὸ τὸν πορθμὸ τοῦ Εὐρίπου, βγαίνοντας στ' ἀνοιχτά, ἔβαζε πλώρη γιὰ τὴν Τροία.

48. Ο ΔΕΚΑΛΟΓΟΣ ΤΟΥ ΣΧΟΛΕΙΟΥ

Ύστερα από δυό μηνῶν ἐργασία τοῦ σχολείου τὰ παιδιά, μπαίνοντας στήν τάξη, ἀντικρίζουν κρεμασμένη στόν τοίχο μιὰ καρτέλα μέ καλλιγραφικά γράμματα.

Εἶναι τοποθετημένη σέ πλαίσιο ξύλινο ὁμορφοκαλισμένο καί στολισμένο.

Τὰ γράμματα καί τὸ σκάλισμα εἶναι τῆς Ἑλενίτσας, πού εἶναι πρώτη στήν καλλιγραφία καί τῆ χειροτεχνία. Ἡ καρτέλα αὐτή εἶναι ὁ Δεκάλογος τοῦ σχολείου.

Τὸν συνέταξαν οἱ μαθητὲς τῶν δύο ἀνωτέρων τάξεων.

Εἶναι γραμμένες δέκα συστάσεις τοῦ σχολείου, πού πρέπει νὰ τις τηροῦν ὅλοι οἱ μαθητὲς καί πού φροντίζουν νὰ τις ἐκτελοῦν.

* Νά τί λέει ὁ Δεκάλογος :

1. Νά χτυπᾶς τή θύρα πρὶν μπῆς στήν τάξη τὴν ὥρα τοῦ μαθήματος, καὶ νά τὴν κλείνης πάντα, χωρὶς θόρυβο.

2. Νά μὴν τρέχης μέσα στοῦ σχολεῖο καὶ νά μὴ χτυπᾶς τὰ πόδια σου μέσα στήν τάξη.

3. Νά εἶσαι πάντα καθαρὸς στοῦ σῶμα καὶ στὰ ρούχα. Πρὶν μπῆς στοῦ σχολεῖο, νά καθαρίζης καλὰ τὰ παπούτσια σου, ἂν εἶναι λασπωμένα. Νά διατηρῆς καθαρὰ τὰ βιβλία σου, τὸ θρανίο σου, τὴν τάξη σου, τὸ σχολεῖο σου.

4. Νά ἀγαπᾶς τὸ κάθε τι ποὺ ἀνήκει στοῦ σχολεῖο, καὶ νά τὸ προσέχης.

5. Νά μὴν ἀπουσιάζης ἀπὸ τὸ σχολεῖο χωρὶς σοβαρὴ αἰτία, καὶ νά εἶσαι πάντα στὴ θέση σου τὴν ὥρα τοῦ μαθήματος.

6. Νά ἐτοιμάζης κάθε μέρα ὅλα τὰ μαθήματά σου. Καὶ ὅταν ἀπουσιάζης, νά τὰ συμπληρώνης.

7. Νά μιλῆς μὲ καλὸ τρόπο στοὺς συμμαθητές σου καὶ μὲ σεβασμὸ στοὺς δασκάλους σου καὶ στοὺς μεγαλύτερους σου.

8. Νά μὴ διακόπτης ποτὲ τὸ δάσκαλό σου, ὅταν μιλῆ. Νά περιμένης νά τελειώση πρῶτα κι ὕστερα νά ζητᾶς τὴν ἄδεια νά μιλήσης.

9. Νά λές πάντα τὴν ἀλήθεια καὶ νά μὴ κατηγορῆς τοὺς συμμαθητές σου.

10. Ν' ἀκοῦς ὅ,τι σοῦ λέει ὁ δάσκαλός σου, νά τὸν ἀγαπᾶς σὰν τὸν πατέρα σου καὶ νά μὴν κρύβης ποτὲ τίποτε ἀπ' αὐτόν.

49. ΟΙ ΠΑΡΟΙΜΙΕΣ ΓΙΑ ΤΟ ΦΘΙΝΟΠΩΡΟ

Άπο μέρες ό δάσκαλος είπε στα παιδιά να γράψουν στα τετράδιά τους όσες παροιμίες ξέρουν ή μπορούν να μάθουν για τούς φθινοπωρινούς μήνες.

Τά παιδιά έγραψαν στα τετράδιά τους πολλές. Νά οί σπουδαιότερες :

ΓΙΑ ΤΟ ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟ

1. Τόν Τρυγητή τ' άμπελουργοϋ πάνε χαλάλι οί κόποι.

2. "Αν ίσως βρέξη ό Τρυγητής, χαρά στον τυροκόμο.

ΓΙΑ ΤΟΝ ΟΚΤΩΒΡΙΟ

1. Ὀκτώβρης καὶ δὲν ἔσπειρες, σιτάρι λίγο θά ᾗξης.
2. Τὸ Σεπτέμβρη τὰ σταφύλια, τὸν Ὀκτώβρη τὰ κουδούνια.
3. Ὅποιος σπέρνει τὸν Ὀκτώβρη ἔχει ὄχτῶ σειρὲς στ' ἄλωνι.

ΓΙΑ ΤΟΝ ΝΟΕΜΒΡΙΟ

1. Τὸ Νοέμβρη καὶ Δεκέμβρη φύτευε καταβολάδες.
2. Ἡ Πούλια βασιλεύοντας τὸ μήνυμά της στέλνει. Οὔτε τσοπάνος στὰ βουνὰ οὔτε ζευγὰς στοὺς Ακάμπους. ♣

ΧΕΙΜΩΝΑΣ

50. ΧΕΙΜΩΝΑΣ

Στή γῆ κατάλευκο άπλωμένο
χιόνι πολύ.

Στή στέγη τρέμει κουρνιασμένο
κάθε πουλί.

Τό ξυλιασμένο άπλώνει χέρι
σέ μιá γωνιά
τό γεροντάκι πού ύποφέρει
άπ' τή χιονιά.

Μά έμείς κλειστά στό σπίτι τώρα
καί στή φωτιά,
όνειρευόμαστε τά δώρα
μές στά κουτιά.

Ι"Άγιε Βασίλη πού θά φτάσης
καί μās άκούς,
στό πέρασμά σου μήν ξεχάσης
καί τούς φτωχούς.

Στέλιος Σπεράντσας

Ὁ χειμώνας ἀρχίζει ἀπὸ τὸ Δεκέμβριο καὶ τελειώνει στὸ τέλος τοῦ Φεβρουαρίου.

Τὸ χειμώνα τὰ κιτρινοσιμέννα φύλλα τῶν δέντρων ἔχουν πέσει καὶ τὸ δυνατὸ κρῦο παγώνει καὶ κοκκινίζει τ' αὐτιά καὶ τὶς μύτες μας. Ὁ ἀέρας φυσᾷ δυνατὰ καὶ λυγίζει τὰ δέντρα μὲ τὸ φύσημά του. Τὰ γέρικα δέντρα τοῦ δάσους δὲν ἀντέχουν στὸ πολὺ φύσημα καὶ κάπου - κάπου ξαπλώνονται στὸ χῶμα. Ἐκεῖ τὸ καλοκαίρι θὰ ξεραθοῦν καὶ θὰ γίνουν καυσόξυλα.

Ἄλλα θὰ τὰ κάμουν κάρβουνα οἱ καρβουνιάρηδες στὰ καμίνια.

Τὰ ξύλα στὶς σόμπες ἢ στὸ τζάκι μας καὶ τὰ κάρβουνα στὸ μαγκάλι μᾶς χαρίζουν τὴ ζεστασιά τὶς κρύες μέρες καὶ τὶς ἀτελείωτες νύχτες τοῦ χειμώνα.

Ὁ βοριάς φυσᾷ πολὺ συχνὰ καὶ πολλές φορές παγώνει τ' ἀρνάκια. Συχνὰ οἱ λευκὲς πεταλούδες τοῦ χιονιοῦ σκεπάζουν ἀθόρυβα τὴ γῆ καὶ ὅλα γύρω μᾶς γίνονται κάτασπρα.

Ἄς χιονίζη ὅμως καὶ ἄς φυσᾷ ὁ βοριάς ὅσο θέλει. Οἱ ἄνθρωποι φοροῦν τὰ μάλλινα ροῦχα τους. Μὲ τὸ μαλλί, ποῦ μᾶς χάρισαν τὰ ἀθῶα προβατάρικα, κάναμε φανέλες καὶ ἄλλα μάλλινα ροῦχα.

Τὰ πορτοκάλια εἶναι τὸ χειμώνα στὶς δόξες τους καὶ τὸ μάζεμα τῶν ἐλιῶν συνεχίζεται.

Κατὰ τὰ μέσα τοῦ Ἰανουαρίου γίνεται μιὰ καλοκαιρία ποῦ κρατεῖ λίγες μέρες. Οἱ μέρες αὐτὲς λέγονται « Ἄλκυονίδες μέρες ».

Ὁ δάσκαλος ἐξήγησε σήμερα στὰ παιδιά, γιατί οἱ μέρες τῆς καλοκαιρίας τοῦ Ἰανουαρίου λέγονται « Ἀλκυονίδες μέρες ».

— Ἀλκυών, εἶπε, εἶναι ἓνα πουλί, πού ὁ κόσμος τὸ λέει ψαροπούλι ἢ θαλασσοπούλι. Ἔρχεται στὴν Ἑλλάδα στὶς ἀρχὲς τοῦ Σεπτεμβρίου καὶ φεύγει στὸ τέλος τοῦ Μαρτίου.

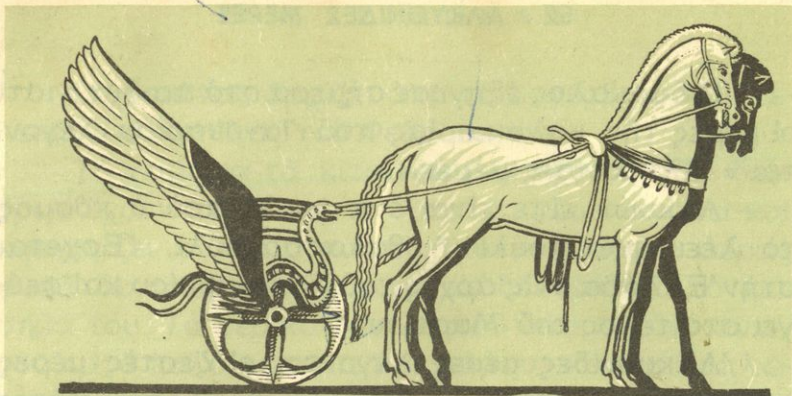
Ἀλκυονίδες μέρες λέγονται οἱ ζεστὲς μέρες τῶν Ἰανουαρίου, πού ὁ κόσμος τὶς λέει « Μέρεις τῶν Πουλιῶν », δηλαδή τὶς δίνει τὶς ζεστὲς αὐτὲς μέρες ὁ καλὸς Θεός, γιὰ νὰ ἐτοιμάσουν τὰ ψαροπούλια τὶς φωλιές τους.

Οἱ ἀρχαῖοι Ἕλληνες ἐξηγοῦσαν τὶς ζεστὲς αὐτὲς μέρες μὲ τὸν ἀκόλουθο μῦθο :

Ὁ Αἰόλος, ὁ θεὸς τῶν ἀνέμων, εἶχε κατὰ τὴ μυθολογία θυγατέρα τὴν Ἀλκυόνη.

Ἐπειδὴ ὅμως κάποτε ἡ Ἀλκυόνη ἔδειξε ἀσεβεία πρὸς τὸν Δία, μεταμορφώθηκε σὲ πουλί καὶ καταδικάστηκε νὰ μὴν κλωσᾷ τὴν ἀνοιξη τὰ αὐγά της, ὅπως ὅλα τὰ πουλιά, ἀλλὰ τὸ χειμῶνα.

Ἐπειδὴ ὅμως γεννάει τὰ αὐγά της στὶς ὄχθες τῶν ποταμῶν καὶ στοὺς βράχους τῆς θάλασσας καὶ οἱ χειμωνιάτικες παγωνιές καὶ τὰ ἀγριεμένα κύματα ἐμπόδιζαν τὸ κλώσημα καὶ τὸ μέγαλωμα τῶν πουλιῶν της, ἔκλαιγε γιὰ τὴ συμφορὰ της καὶ παρακαλοῦσε τὸ Δία νὰ τὴ συχῶρέση. Ἐκεῖνος τὴ λυπήθηκε καὶ τῆς χάρισε στὰ μέσα τοῦ χειμῶνα, δέκα τέσσερες καλὲς μέρες, γιὰ νὰ κλωσᾷ τὰ αὐγά της.

53. ΔΗΜΗΤΡΑ ΚΑΙ ΠΕΡΣΕΦΟΝΗ

Τὰ παιδιά ξμαθαν στὸ σχολεῖο τὸ μῦθο τῆς Δήμητρας καὶ τῆς Περσεφόνης, μὲ τὸν ὁποῖο οἱ ἀρχαῖοι Ἑλληνες ἐξηγοῦσαν τὴ γέννηση τοῦ χειμῶνα. Νά τί ξμαθαν τὰ παιδιά :

Ἐστὰ ψηλὰ καὶ ἀπάτητα βουνὰ τῆς Σικελίας ἦταν, στὰ παλιὰ χρόνια, μιὰ ὀμορφη κοιλάδα πού τὴν ἔλεγαν Ἐννα. Καμιὰ κοιλάδα στὸν κόσμῳ δὲν ἔμοιαζε μ' ἐκείνην. Ἀμέτρητες ἦταν οἱ πηγές, πού ἀνάβλυζαν ἐκεῖ τὰ κρῦα τους νερά. Τὰ χορτάρια τῆς ἦταν πάντα καταπράσινα καὶ τὰ λουλούδια τῆς πάντοτε ἀνθοῦσαν.

Ἐκεῖ, σ' αὐτὴ τὴν ὀμορφη κοιλάδα, ἔπαιζε συχνὰ ἡ μικρὴ ξανθομαλλοῦσα κόρη τῆς θεᾶς Δήμητρας, ἡ ὀμορφη Περσεφόνη, μὲ τὶς φίλες τῆς, τὶς κόρες τοῦ Ὀκεανοῦ, τὶς ξακουσμένες Νεράιδες. Μιὰ μέρα, καθῶς ἔπαιζε ἡ Περσεφόνη, εἶδε μπροστά τῆς ἓνα μεγάλο καὶ ὠραῖο λουλούδι, πού σκορποῦσε στὸν ἀέρα μιὰ γλυκιά μυρωδιά. Τὸ

λουλούδι εκείνο ήταν ο μυρωδάτος νάρκισσος. Καθώς πλησίασε η Περσεφόνη το νάρκισσο και ή μυρωδιά του την είχε μισοζαλίσει, βρήκε την ευκαιρία ο θεός του Άδη, ο Πλούτων, την έβαλε επάνω στο χρυσό άρμα του και την κατέβασε στο βασίλειό του, ενώ αυτή φώναζε άπελπισμένα.

Η Δήμητρα, ή μητέρα της, άκουσε τις άπελπισμένες κραυγές της κόρης της και τρέχει στην κοιλάδα. Μάταια καλούσε με το όνομά της την κορούλα της· δεν έπαιρνε καμιά άπάντηση. Ρώτησε τις Νεράιδες, μά κι εκείνες δεν ήξεραν τίποτε.

Όταν νύχτωσε, άναψε ή θεά δυο πυρσούς από τις φλόγες του ήφαιστείου της Αΐτνας και μέσα στα σκοτάδια της νύχτας άναζητούσε την κόρη της. Μόλις έφεξε ή μέρα, έτρεξε ή θεά στον Ήλιο, που ταξιδεύει όλόκληρο τον κόσμο και δεν του ξεφεύγει τίποτε. Έμαθε από τον Ήλιο, ότι ο Πλούτων, ο βασιλιάς του κάτω κόσμου, είχε κλέψει την Περσεφόνη με τη συγκατάθεση του Δία.

Ο πόνος της μητέρας Δήμητρας είναι τώρα άσυγκράτητος. Θυμωμένη με το Δία, φεύγει από τον Όλυμπο, μεταμορφώνεται σε μιá φτωχή γριούλα, τρέχει πόλεις και χωριά άναζητώντας την αγαπημένη της κόρη. Με την καρδιά σπαραγμένη από τον πόνο φτάνει στην Έλευσίνα. Εκεί τη φιλοξενεί στο παλάτι του ο βασιλιάς Κελεός.

Μόλις ή γριούλα μπήκε στο άνάκτορο, όλο το βασιλικό παλάτι φωτίστηκε από μιá ουράνια

λάμψη. Ἡ βασίλισσα Μετάνειρα καταλαβαίνει τὴ θεϊκὴ καταγωγὴ τῆς γριᾶς.

Ὅμως ὁ καημὸς τῆς Δήμητρας γιὰ τὴν κόρη τῆς Περσεφὸνῃ συνεχίζεται ἀβάσταχτος. Γιὰ νὰ ἀναγκάσῃ τὸ Δία νὰ διατάξῃ τὴν ἐπιστροφή τῆς κόρης τῆς, παραμέλησε τὴ γεωργία. Τὰ χωράφια ξεράθηκαν. Τὰ δέντρα καὶ τὰ χορτάρια μαρά-θηκαν καὶ οἱ ἄνθρωποι καὶ τὰ ζῶα χάνονταν ἀπὸ τὴν πείνα.

Μπροστὰ σ' αὐτὴ τὴν καταστροφή, ὁ Ζεὺς διέ-ταξε τὸν Ἑρμῆ νὰ πάῃ στὰ βασιλεῖα τοῦ Πλού-τωνα καὶ νὰ φέρῃ τὴ μικρὴ Περσεφὸνῃ στὴ μητέ-ρα τῆς.

Ὁ Πλούτων μὲ λύπη του δέχτηκε τὴν ἐντολὴ τοῦ Δία καὶ πρὶν χωριστῆ ἀπ' τὴν ὁμορφὴ Περσε-φὸνῃ, τῆς πρόσφερε ἀπὸ τὰ ρόδια ποὺ κρέμονταν στὶς ροδιές τοῦ κήπου του.

Ἡ Περσεφὸνῃ δοκίμασε τὸ φρούτο ἐκεῖνο, παίρνοντας μόνον τέσσερα σπειριά. Ἐπειτα, ἀκο-λουθώντας χαρούμενη τὸν Ἑρμῆ, ἔφτασε στὴ μη-τέρα τῆς.

Τοὺς θρήνους, τὴ λύπη καὶ τὸ πένθος τῆς Δή-μητρας τὰ διαδέχτηκε ἡ χαρά. Ἄλλὰ οἱ σπόροι ἀπὸ τὰ ρόδια ἦταν μαγεμένοι. Γιὰ κάθε σπόρο ἔπρεπε νὰ περνᾶῃ κι ἓνα μῆνα στὸν κάτω κόσμο. Ἔτσι περνοῦσε τέσσερες μῆνες τὸ χρόνο μὲ τὸν Πλούτωνα καὶ ὄχτῳ μὲ τὴ μητέρα τῆς. Τοὺς τέσ-σερες αὐτοὺς μῆνες, ποὺ ἔλειπε, ἡ γῆ δὲν καρπο-φοροῦσε κι αὐτοὶ οἱ μῆνες ἦταν οἱ μῆνες μὲ τίς παγωνιές καὶ τὰ κρύα, οἱ μῆνες τοῦ χειμῶνα.!

54. ΟΙ ΤΡΕΙΣ ΑΔΕΡΦΟΥΛΕΣ

Τρεις άγριες έλιές είχαν φυτρώσει έπάνω σ' ένα λόφο. Γύρω τους δέν ήταν άλλα δέντρα.

Όταν φυσούσε δυνατός άνεμος, τὰ αδύνατα και λεπτά δεντράκια υπέφεραν πολύ. Πολλές φορές κινδύνευαν νά ξεριζωθούν και νά στρωθούν στο χῶμα.

Μιά μέρα ή πιό μικρή και ή πιό αδύνατη από τις τρεις είπε :

— Άγαπημένες μου αδερφοῦλες, τὸ μέρος πού φυτρώσαμε είναι πολύ άσχημο. Και καθώς έγώ είμαι τόσο μικρή κι αδύνατη, σήμερα ή αύριο θά με ξεριζώση ὁ άνεμος. Γι' αυτό άς σμιξώμε τὰ κλαδιά μας, για νά στηρίξη ή μιὰ τήν άλλη, και άς γίνώμε και οί τρεις σάν ένα δέντρο.

— Πολύ σωστά, είπαν οί άλλες δυο άγριελιές.
"Ας γίνωμε λοιπόν και οί τρεις σάν ένα δέντρο.

Τήν άλλη μέρα περνώντας ο κύρ Δημήτρης, πού είχε τὸ κτῆμα του ἐκεῖ κοντά, ἔσκαψε και μά-
ζεψε χῶμα γύρω ἀπὸ τίς ρίζες τους. "Υστερα τίς
μπόλιασε και ἔνωσε τὰ κλαδιά τους.

Ἐπὸ κείνη τὴν ἡμέρα ἄρχισαν ν' ἀπλώνουν
τὰ κλαδιά τους και οί τρεις, ὥσπου σὲ λίγον
καιρό, ὅποιος τίς ἔβλεπε ἀπὸ μακριά, νόμιζε πῶς
ἦταν ἕνα δέντρο.

! Τοῦ κάκου τώρα ὁ ἄνεμος φυσᾶ δυνατά! Οί
τρεις ἀδερφές δὲν φοβοῦνται πιά τίποτε. "Απλω-
σαν και τίς ρίζες τους στὴ γῆ! Καί σιγά - σιγά
δυναμωσε και ὁ κορμός τους. Μεγάλωσαν και
εἶναι φορτωμένες ἀπὸ ἐλιές.

— Εὐλογημένο δέντρο ἢ ἐλιά, μὲ τὸ δυνατὸ και
τραχὺ κορμὸ της, ἔλεγε ὁ πατέρας τοῦ Κωστάκη
στά παιδιά τὸ βράδυ, πού γύρισε στὸ σπίτι.
Ἄνθει τὸ Μάη. Ἄλλὰ ποιός διακρίνει τοὺς ἀν-
θούς της; Οὔτε χρώματα φανταχτερὰ ἔχουν οὔτε
δυνατὴ μυρωδιά γιὰ νὰ τραβήξῃ τὸ βιαστικὸ
διαβάτη.

Μικρούλης εἶναι κι ὁ καρπὸς και μεγαλώνει
σιγά - σιγά. Εἶναι ὅμως πλούσιο δῶρο, πού δίνει τὸ
δέντρο στὸν καλλιεργητή, ὅταν τὸ περιποιητῆται.

Αὐτὸ τὸ δῶρο, κάτω ἀπὸ τίς βαριές πέτρες
τῶν ἐλαιοτριβείων μας, βγάζει τὸ μυρωδάτο λάδι,
τὴν τόσο ὑγιεινὴ αὐτὴ τροφή. Τὸ λάδι, μαζί μὲ τὸ
ψωμί και τίς φαγώσιμες ἐλιές, ἀποτελοῦν τὴ βάση
τῆς τροφῆς τοῦ χωριοῦ μας.

55. Η ΕΛΙΑ

Όπου κι αν λάχω κατοικία,
δέν μ' άπολείπουν οί καρποί.
Μ' έχει ο Θεός εύλογημένη
κι είμαι γεμάτη προκοπή!

Έδω στόν ίσκιό μου άπό κάτω
ήρθε ο Χριστός ν' άναπαυτή!
Κι άκούστηκε ή γλυκιά λαλιά του,
λίγο προτοϋ νά σταυρωθή!

« Τραγούδια τής Πατρίδος μου »

Κωστής Παλαμάς

“Όλοι οί λόφοι τῆς περιοχῆς καὶ πολλοὶ κάμποι εἶναι σκεπασμένοι μὲ ἐλαιῶνες, ποὺ ἔχουν χιλιάδες ἐλαιόδεντρα. Αὐτὰ εἶναι ἰδιοκτησία τῶν κατοίκων τῶν γύρω χωριῶν. Ἀπ’ αὐτὰ πολλὰ ἀνήκουν καὶ στοὺς κατοίκους τοῦ χωριοῦ. Γιατὶ κάθε οἰκογένεια, ἄλλη λίγα, ἄλλη πολλά, ἔχει τὰ δικά της.

Ὁ κύρ Δημήτρης ἔνωσε ὅλους τοὺς κατοίκους τοῦ χωριοῦ, ὅσους ἔχουν ἐλαιόδεντρα καὶ ἴδρυσε ἓνα συνεταιρισμό, ποὺ θὰ καλυτερεύσῃ τὴ ζωὴ καὶ τὴν ἐργασία τῶν χωρικῶν, καθὼς καὶ τὴν περικοίηση τῶν ἐλαιοδέντρων. Οἱ χωρικοὶ ἔκαμαν πρόεδρο τοῦ συνεταιρισμοῦ τὸν κύρ Δημήτρη, ἐπειδὴ ἦταν ἄνθρωπος πολὺ δραστήριος καὶ ἀγαποῦσε τὸ χωριὸ καὶ τοὺς χωριανούς του.

Ὁ συνεταιρισμὸς ἔχτισε ἓνα μεγάλο ἐλαιοτριβεῖο καὶ παράγγειλε τὰ μηχανήματα, ποὺ θὰ ἀλέθουν τὸν καρπὸ μὲ τὴ δύναμη μιᾶς μεγάλης ἠλεκτρικῆς μηχανῆς.

— Ἀλήθεια, πότε θὰ ρθοῦν, θεῖε, τὰ μηχανήματα, ποὺ παράγγειλε ὁ συνεταιρισμὸς τοῦ χωριοῦ μας ; ρώτησε μιὰ μέρα ἡ Ἐλενίτσα.

— Ἀκριβῶς σήμερα εἶχα μιὰ εἶδηση ἀπὸ τὴν Ἀγροτικὴ Τράπεζα τῆς Χώρας, πὼς πολὺ γρήγορα θὰ τὰ παραλάβωμε.

— Καὶ τότε θὰ ἔχη τὸ χωριὸ μας καὶ ἠλεκτρικό ;

— Ἡ μηχανή, ποὺ θὰ κινήσῃ τὰ ἐλαιοτριβεῖα, θὰ εἶναι δυνατὴ, γιὰ νὰ δώσῃ ἠλεκτρικὸ καὶ σ’ ὅλο τὸ χωριὸ, ἀποκρίθηκε ὁ θεῖος. Ἐπίσης ὁ συνεταιρι-

σμός θά φροντίση νά πολεμήση μιὰ πολὺ βλαβερὴ μυγίτσα. τὸ δάκο, πὺ καταστρέφει τὴν ἐλιά.

Ὅπως οἱ ἄνθρωποι ἀρρωσταίνουν, τὸ ἴδιο ἀρρωσταίνουν καὶ τὰ δέντρα, συνέχισε ὁ θεῖος. Καὶ οἱ ἐλιές παθαίνουν πολλὰς ἀρρώστιες κι ἔχουν πολλοὺς ἐχθροὺς. Ὁ μεγαλύτερος ἐχθρὸς τους εἶναι μιὰ μυγίτσα, πὺ τρυπᾷ τὸν καρπὸ καὶ ἀφήνει μέσα ἐκεῖ τ' αὐτὰ της. Τὸ αὐγὸ σκάει ἔπειτα καὶ γίνεται σκουλήκι καὶ τρώει τὴ σάρκα τῆς ἐλιάς, ἀνοίγοντας μέσα στοές. Ὑστερα, κοντὰ στὴ φλούδα, κάνει τὸ κουκούλι κι ἀπὸ τὸ κουκούλι βγαίνει μιὰ ἄλλη μυγίτσα, πὺ κι αὐτὴ μὲ τὴ σειρά της τρυπᾷ ἄλλον καρπὸ καὶ κάνει τὰ ἴδια. Ἔτσι, ὥσπου νὰ μαζευτῇ ὁ καρπὸς τῆς ἐλιάς, μποροῦν νὰ βγοῦν πέντε γενεές ἀπὸ αὐτὲς τίς μυγίτσες καὶ νὰ τὸν καταστρέψουν.

Εὐτυχῶς οἱ γεωπῶνοι βρῆκαν ἓνα φάρμακο, πὺ τὸ ἀνακατεύουν μ' ἓνα γλυκὸ ὑγρὸ. Γιατὶ στὴ μύγα ἀρέσουν τὰ γλυκά. Ὅταν τὰ δέντρα ραντιστοῦν μ' αὐτό, οἱ μυγίτσες ψοφοῦν.

Ἡ Ἐλενίτσα κάθεται συλλογισμένη κι ἀπορεῖ πῶς ἓνα τόσο μικρὸ ζῶακι φέρνει τόσο μεγάλη καταστροφή.

Τὰ δύο ξαδέρφια δὲν εἶχαν ἀπογευματινὸ μάθημα καὶ ἔτσι ἔμειναν νὰ παίζουιν μὲ τοὺς νέους φίλους τους. Μὰ ὁ καιρὸς χάλασε τὸ ἀπόγευμα καὶ ἀναγκάστηκαν νὰ μείνουν μέσα στὸ δωμάτιο. Ὁ Κωστάκης βάλθηκε τότε νὰ μάθη τὸ Φῶτη τῆς κυρα - Γιαννούλας τὴν ἀλφαβῆτα. Ὡς τὸ βράδυ λοιπόν, ποὺ ἡ κυρα - Γιαννούλα πῆρε τὰ παιδιὰ της νὰ φύγη, ὁ Φῶτης ἤξερε κάμποσα γράμματα.

Τῆ νύχτα γύρισε βοριάς καὶ τὸ πρωὶ τὴν ἄλλη μέρα εἶχε συννεφιά κι ἔκανε τσουχτερὸ κρὺο. Τὰ παιδιὰ ἔβαλαν ἀπὸ ἓνα σαλάκι νὰ τοὺς κρατῆ τὸ λαιμὸ καὶ τοὺς ὠμούς καὶ πῆγαν στὸ σχολεῖο τους. Τὸ μεσημέρι, ποὺ σχόλασαν, ἔριχνε ψιλὸ χιονάκι.

Στὸ σπίτι εἶχαν ἀνάψει τὸ τζάκι. Κούτσουρα χοντρά ἔκαιαν ἐκεῖ καὶ σπινθήριζαν. Μιὰ ἀπαλὴ ζέστα ἀπλωνόταν καὶ γέμιζε τὸ σπίτι.

Τὸ ἀπόγευμα τὰ παιδιὰ ἔμειναν ἴαλι στὸ σπίτι.

Ὅταν ὁ πατέρας τοῦ Κωστάκη κι ὁ πατέρας τῆς Ἐλενίτσας βγῆκαν νὰ τρέξουν στίς δουλειές τους, ὁ Κωστάκης ρώτησε τὴ μητέρα του :

— Μητέρα, γιατί ὁ πατέρας δὲν κάθεται στὸ σπίτι, ὅταν κἀνὴ τόσο κρὺο ;

— Παιδί μου, εἶπε ἡ μητέρα, ὁ πατέρας πρέπει νὰ ἐργαστῆ, γιὰ νὰ κερδίση χρήματα νὰ ζήσωμε. »
 Ἄν ὁ πατέρας δὲν ἐργαστῆ, ποιὸς θὰ μᾶς φέρη ψωμί καὶ κρέας ; Ποιὸς θὰ μᾶς ἀγοράση καὶ παπούτσια καὶ ὅ,τι ἄλλο χρειαζόμαστε ; Ὁ πατέρας

ὁ δικός σου, ὅπως κι ὁ πατέρας τῆς Ἐλενίτσας, κουράζονται καὶ ὑποφέρουν ὅλους τοὺς κόπους, γιὰ νὰ σᾶς μεγαλώσουν, νὰ γίνετε καλοὶ ἄνθρωποι. Ὅποιος ἐργάζεται ἔχει ἀπ' ὅλα τὰ καλὰ. Ὅποιος δὲν ἐργάζεται καὶ εἶναι τεμπέλης γίνεται φτωχός, κουρελῆς καὶ ζητιάνος. Οὔτε τὸν ἀγαπᾶ κανεὶς.

— Μητέρα, εἶπε ὁ Κωστάκης, θέλω κι ἐγὼ νὰ ἐργαστῶ καὶ νὰ κερδίζω χρήματα.

— Παιδί μου τοῦ ἀπάντησε ἡ μητέρα του, ἐστὶν τώρα εἶσαι μικρὸς καὶ ἡ ἐργασία σου εἶναι νὰ μαθαίνης τὸ μάθημά σου καὶ νὰ εἶσαι φρόνιμος, καλὸς καὶ ὑπάκουος. Ὅταν θὰ μεγαλώσης, τότε θὰ ἐργασθῆς, γιὰ νὰ κερδίσης χρήματα. Τότε καὶ ὁ πατέρας σου θὰ ξεκουραστῆ, ποὺ θὰ εἶναι γέρος καὶ δὲν θὰ μπορῆ νὰ ἐργάζεται πιά.

— Κι ἐγὼ, θεία, εἶπε ἡ Ἐλενίτσα, θὰ κάνω ὅλες τὶς δουλειές στὸ σπίτι, ὅταν ἡ μητέρα μου θὰ εἶναι γριά.

Ἡ μητέρα τῆς Ἐλενίτσας χαμογέλασε εὐχαριστημένη. Ὑστερα πῆρε τὰ στεγνωμένα ρούχα καὶ ἄρχισε νὰ μπαλώνη καὶ νὰ μαντάρη τὶς κάλτσες. Ἡ μητέρα τοῦ Κωστάκη ἐτοίμασε τὸ σίδερο γιὰ τὸ σιδέρωμα. Τὰ παιδιὰ πῆραν τὸ βιβλίον τους καὶ διάβαζαν τὸ μάθημά τους.

Ὅταν τελείωσαν τὸ μάθημά τους, ἄρχισαν νὰ κάνουν ζωγραφιές.

Ἡ Ἐλενίτσα εἶπε :

— Ἄν ἦταν ἐδῶ τὰ παιδιὰ τῆς κυρα-Γιαννούλας, θὰ τὰ μαθαίναμε νὰ ζωγραφίζουν. Νὰ ἔχουν τάχα φωτιά στὸ σπίτι τους ;

Ἡ γιαγιά, πού καθόταν σ' ἓνα χαμηλὸ κάθισμα δίπλα στὸ τζάκι καὶ ἐπλεκε τὴν κάλτσα τῆς, εἶπε :

— Ἐσύ, Κωστάκη, εἶπες γιὰ τὸν πατέρα σου, πού δὲν μπορεῖ νὰ καθίση στὸ σπίτι μ' αὐτὸν τὸν ἀσχημο καιρό. Πάλι καλά, πού ἡ δουλειὰ τοῦ πατέρα σου δὲν εἶναι σὰν ἄλλες πιὸ βαριές, ὅπως ἡ δουλειὰ πού ἔκανε ὁ πατέρας τῆς κυρα - Γιαννούλας.

— Τί δουλειὰ ἔκανε, γιαγιά ;

— Ἦταν ταχυδρόμος. Ἀπὸ τὸ χωριὸ ἔφευγε κάθε πρωὶ μὲ τὸ μουλάρι του φορτωμένο τὸν ταχυδρομικὸ σάκο καὶ τὶς παραγγελίες τῶν χωρικῶν καὶ πήγαινε στὴν πόλη, τρεῖς ὥρες δρόμο, περνώντας δάση, ράχες, ρεματιές. Καὶ τὸ βράδυ γύριζε πάλι, φέρνοντας τὶς ἐφημερίδες καὶ τὰ νέα, τὶς παραγγελίες καὶ τὰ καινούργια γράμματα, πού τὰ περίμεναν μὲ λαχτάρια ὅσοι εἶχαν ξενιτεμένους.

Καθόταν σ' ἓνα μικρὸ καλυβάκι στὴν ἄκρη τοῦ χωριοῦ. Τὸν ἔλεγαν κύρ Δῆμο καὶ εἶχε τότε τὴ γυναίκα του καὶ δυὸ κορίτσια, τὴ Στυλιανίτσα, πού ἦταν τότε ἑφτά χρονῶν, καὶ τὴ Γιαννούλα, πού ἦταν τότε ὀχτώ χρονῶν. Νά, σὰν τὴν Ἐλενίτσα.

Λοιπόν, ὅ,τι καιρὸ καὶ νὰ ἔκανε, ἢ ἔβρεχε, ἢ χιόνιζε, ἢ κατέστρεφε ὁ Θεὸς τὸν κόσμον, ὁ κύρ Δῆμος ἔπρεπε νὰ πάη τὸ ταχυδρομεῖο.

Θυμᾶμαι, τέτοια ἐποχὴ, ἦταν βαρὺς ὁ χειμῶνας. Τὸ χωριὸ εἶχε σκεπαστῆ μὲ χιόνια τρεῖς μέρες. Ὅλα κάτασπρα. Σπίτια, δρόμοι, δέντρα, βουνά. Ὅλα σὰν νὰ κοιμόνταν κάτω ἀπ' τὸ παχὺ ἄσπρο χιόνι.

Τὰ τζάκια κάπνιζαν καὶ οἱ ἄνθρωποι, καθισμένοι στὶς γωνιές, ἔλεγαν ἱστορίες καὶ παραμύθια. Πού καὶ πού ἄνοιγε καμιᾶ πόρτα καὶ βιαστικά περνοῦσε κανεὶς νὰ πάη στοῦ γείτονα.

Χιόνιζε, ὄλο χιόνιζε. Πυκνὸ - πυκνὸ, σὰν ἄσπρο μπαμπάκι, ἔπεφτε τὸ χιόνι. Καμιᾶ φορὰ σταματοῦσε λίγο, μὰ γιὰ νὰ ξαναρχίσῃ πάλι πιὸ πυκνὸ.

Ὁ κύρ Δῆμος, μὲ τὸ μουλᾶρι του φορτωμένο τὸν ταχυδρομικὸ σάκο, εἶχε φύγει τὴν ταχτικὴ του ὥρα. Τυλίχτηκε καλὰ μὲ τὴν κάπα του, σκεπάστηκε μ' ἓνα μουσαμά, πού ἄφηνε τὸ νερὸ καὶ τὸ χιόνι νὰ γλιστροῦν, καβάλησε στὸ μουλᾶρι του καὶ πῆρε τὸν ταχτικὸ του δρόμο.

Τὸ βράδυ, τὴ συνηθισμένη ὥρα, πού ἔπρεπε νὰ γυρίσῃ, ὁ κύρ Δῆμος δὲν φαινόταν.

Ἡ ὥρα περνοῦσε καὶ ἡ κυρὰ Δήμαινα ἄρχισε ν' ἀνησυχῆ. Ἄλλες βραδιές, πού ὁ καιρὸς ἦταν καλός, ἔβγαινε ἡ μόνη της ἡ καὶ μὲ τὰ παιδιὰ μαζί καὶ τὸν περίμεναν λίγο ἔξω ἀπὸ τὸ χωριό. Πολλές φορές ἔβγαιναν καὶ ἄλλοι χωριανοί, πού ἀνυπομονοῦσαν νὰ μάθουν γιὰ τὰ γράμματά τους ἢ τίς παραγγελίες τους. Καὶ ἐπειδὴ σχεδὸν πάντοτε ξεπέζεψε στὸ σπίτι καὶ ὕστερα πῆγαινε στὸ γραφεῖο τοῦ ταχυδρομείου, ἔρχονταν ἐκεῖ καὶ ρωτοῦσαν οἱ πιὸ βιαστικοί :

— Κυρα - Δήμαινα, ἦρθε ὁ κύρ Δῆμος ;

Μὰ σήμερα κανεὶς δὲν μποροῦσε νὰ βγῆ. Τὸ χιόνι ἦταν ἓνα μέτρο κι ὄλο ἔπεφτε νέο.

Ἡ κυρα - Δήμαινα ἦταν πάρα πολὺ ἀνήσυχη καὶ

ὁ νοῦς της πήγαινε στὸ κακό. Κάθε λίγο καὶ λιγάκι ἄνοιγε τὴν πόρτα καὶ ἔριχνε τὰ μάτια της μέσα στὸ σκοτάδι, μήπως δῆ τὸν ἄντρα της ἐπάνω στὸ μουλάρι νὰ ἔρχεται ἀπὸ μακριά. Μὰ ἡ ὥρα περνοῦσε, ἡ νύχτα ἔπεφτε καὶ ὁ κύρ Δημόσ δὲν φαινόταν.

Σηκώθηκε καὶ πῆγε στὰ διπλανὰ σπίτια.

— Ὁ ἄντρας μου δὲν φάνηκε ἀκόμα, ἔλεγε. Τί νὰ κάμω; Δὲν μπορῶ νὰ ἡσυχάσω.

— Ἡσύχασε, κυρα - Δημαίνα, τῆς ἔλεγαν ὅλοι. Θὰ ἔμεινε στὴν πόλη. Ποῦ νὰ ρθῆ μὲ τέτοιο χιόνι ;

— Θεέ μου ! ἂν βούλιαξε πουθενά, ἂν ξεπάγιασε ; ἔλεγε ἡ κυρα - Δημαίνα ἀναστενάζοντας. Ἄχ, δουλειὰ καὶ τούτη τοῦ ταχυδρόμου. Παναγία μου, ἄς μὴν ἔχη φύγει ἀπ' τὴν πόλη, ἄς εἶναι καλὰ ὅπου βρίσκεται !

Καὶ γύρισε στὸ σπίτι της.

Μὰ ἡσυχία δὲν εἶχε. Νὰ φάη δὲν μποροῦσε. Ἔδωσε στὰ παιδιὰ κι ἔφαγαν καὶ τὰ ἔβαλε νὰ κοιμηθοῦν. Ὑστερα, ἄλλοτε καθόταν στὴ φωτιά, ἄλλοτε ἄνοιγε τὴν πόρτα κι ἔψαχνε μὲ τὰ μάτια στὸ δρόμο, τὸν σκεπασμένο ἀπὸ τὸ χιόνι.

Ἐξαφνα ἀκούει τὸ σκυλί τους, τὸ Λαθούρη, νὰ γαυγίζει καὶ ἀμέσως τὰ χλιμιντρίσματα τοῦ μουλαριοῦ. Πετιέται ἔξω, μὰ τί νὰ δῆ! Τὸ μουλάρι εἶχε ἔρθει μοναχό του.

Ψάχνει ἀπὸ δῶ, ψάχνει ἀπὸ κεῖ, φωνάζει « Δῆμο! Δῆμο! », καμιὰ ἀπάντηση. Τρέχει στοὺς γείτονες σὰν τρελή. Τὸ χωριὸ σὲ λίγο ἀναστατώθηκε. Γιὰ νὰ ρθῆ μόνο του τὸ ζῶο, βέβαια κάτι κακὸ θὰ συνέβηκε στὸν κύρ Δημόσ.

59. Ο ΛΑΘΟΥΡΗΣ ΒΡΙΣΚΕΙ ΤΟΝ ΑΦΕΝΤΗ ΤΟΥ

α. 261

Ἄμεσως ἐτοιμάστηκαν καὶ ξεκίνησαν πέντε ἄντρες νὰ πᾶνε νὰ ψάξουν τὸ δρόμο.

Παίρνουν μαζί τους φυτάρια, φανάρια, ζῶα, παίρνουν καὶ τὸ σκύλο, τὸ Λαθούρη, καὶ ξεκινοῦν.

Περπατοῦν καὶ ψάχνουν καὶ κάθε τόσο φωνάζουν « Δῆμο!, Δῆμο!» καὶ τεντώνουν τ' αὐτιά ν' ἀκούσουν καμιὰ φωνή νὰ τοὺς ἀποκρίνεται. |

Τρέχουν δεξιὰ καὶ ἀριστερά, λαχανιάζουν, ἀψηφοῦν τὸ κρύο, τὸ χιόνι, τὸν κόπο αὐτῆς τῆς ξαγρύπνιας.

Ὅλοι παρακαλοῦν μέσα τους καὶ προσεύχονται :

— Θεέ μου, βοήθησέ μας νὰ τὸν βροῦμε, κάμε τὸ θαῦμα σου !

Καὶ ἡ δύστυχη ἡ κυρα - Δήμainera στὸ φτωχικὸ της τὸ καλύβι, γονατιστὴ μπροστὰ στὸ εἰκόνημα τῆς Παναγίας, παρακαλεῖ :

— Παναγία μου, γλύτωσέ τον, σῶσε τὸν πατέρα τῶν παιδιῶν μου !

Καὶ νὰ, ἐκεῖ ψηλά, στὸ στρίψιμο τοῦ δρόμου, ὁ σκύλος, ὁ Λαθούρης, στέκει καὶ μυρίζεται χάμω τὰ χιόνια. Σὲ λίγο ἀρχίζει νὰ σκαλίξη καὶ νὰ χώνη τὴ μύτη του μέσα, μυρίζοντας καὶ ξεφυσώντας δυνατά.

Τρέχουν ὅλοι ἐκεῖ γρήγορα, γονατίζουν καὶ ἀρχίζουν νὰ καθαρίζουν τὸ χιόνι, ἐνῶ ὁ Λαθούρης γαυγίζει ἀσταμάτητα, δείχνοντας τὴ χαρὰ του, πὺ βρέθηκε τὸ ἀφεντικό του.

Ὁ κύρ Δήμος βρέθηκε κάτω ἀπὸ τὰ χιόνια

ἀναίσθητος, ξεπαγιασμένος. Τὸν ἔτριψαν, τοῦ ἔριξαν κονιάκ στὸ στόμα, τὸν σήκωσαν τέλος στὰ χέρια καὶ τὸν ἔφεραν στὸ χωριό, στὸ σπίτι του. Ἡ κυρα - Δήμαινα, καθὼς τοὺς εἶδε, ἔβαλε τὶς φωνές :

— Δῆμο, Δῆμο μου, πωπὼ δυστυχία μου, ἢ κακομοίρα !

— Ἡσύχασε, κυρα - Δήμαινα. Δὲν ἔχει τίποτα, θὰ τοῦ περάση.

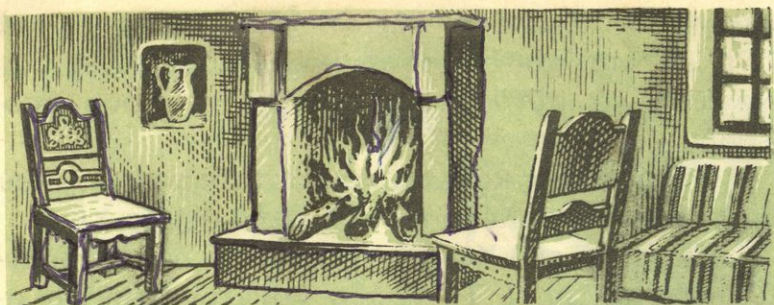
Τὸν ἔβαλαν στὸ κρεβάτι καὶ μὲ πολλές περιποιήσεις κατόρθωσαν νὰ τὸν σώσουν.

Ἔμεινε ὁμως πολὺν καιρὸ ἄρρωστος.

Ὅταν σηκώθηκε καὶ δυνάμωσε λίγο, εἶχαν λιώσει πιά τὰ χιόνια. Ἄρχισε λοιπὸν πάλι νὰ πηγαινοέρχεται μὲ τὸ ταχυδρομεῖο. Μὲ τὰ χιόνια τοῦ χειμῶνα, μὲ τὶς κάψες τοῦ καλοκαιριοῦ ὁ κύρ Δῆμος πάντα ἦταν ταχτικός στὴ δουλειά του. Καὶ ποτὲ δὲν παραπονέθηκε, ἀλλὰ χαρούμενος καὶ καλὸς φρόντιζε νὰ μὴ λείπουν ποτὲ οὔτε τὸ ψωμί οὔτε τὰ ροῦχα ἀπὸ τὸ σπίτι. Φρόντιζε νὰ κάνη καὶ τὴν οἰκονομία του, ὥσπου κατάφερε νὰ παντρέψη καὶ τὶς κόρες του.

Μόνον ἡ κυρα - Γιαννούλα ἢ καημένη στάθηκε ἄτυχη, γιατί σκοτώθηκε ὁ ἄντρας της στὸν πόλεμο. Μὰ καὶ αὐτή, σὰν τὸν μακαρίτη τὸν πατέρα της, τρέχει στὴ δουλειά ὅσο μπορεῖ καὶ πάντα μὲ τὸν καλὸ λόγο στὸ στόμα καὶ τὴ χαρὰ στὰ μάτια φροντίζει γιὰ τὰ παιδιά της.

Ἡ ἐργασία γιὰ τὸν ἄντρα καὶ ἡ οἰκονομία γιὰ τὴ γυναίκα γεμίζουν τὸ σπίτι καὶ τὸ κάνουν χαρούμενο.!

60. ΚΟΝΤΑ ΣΤΟ ΤΖΑΚΙ

✕ Χειμώνιασε για καλά. Ή βροχή πέφτει συχνά και τὸ κρύο κάθε πρωί και κάθε βράδυ είναι διαπεραστικό. Οἱ χωρικοὶ φόρεσαν τὰ βαριά μάλ-
λινά τους φορέματα. ✕ Και στὸ σπίτι τὸ τζάκι καίει
ἀδιάκοπα τὰ ξύλα, πὸ ἀπὸ τὸ καλοκαίρι τὰ ἔχουν
ἀποθηκεύσει. ✕

Ἡ οἰκογένεια τοῦ κύρ Δημήτρη μαζεύεται ἀ-
πὸ νωρὶς στὸ σπίτι, πὸ ἔγινε τώρα πιά χειμω-
νιάτικο. Στρώθηκαν ὅλα τὰ δωμάτια μὲ χαλιά
καὶ τὰ κρεβάτια μὲ χοντρές μάλλινες κουβέρτες.
Τις εἶχε ὑφάνει στὸν ἀργαλειὸ ἢ γιαγιά, ὅταν
ἦταν νέα.

Τί γλυκιὰ πὸ εἶναι ἡ ζεστασιά! Μὲ πόση
ὄρεξη συνεχίζονται ὅλες οἱ δουλειές μέσα στὸ
σπίτι!

Ἡ γιαγιά πότε ξαίνει μαλλι καὶ πότε γνέθει
μὲ τὴ ρόκα της. Ἡ Ἐλενίτσα βοηθαίει κι αὐτή,
ὅταν τελειώσῃ τὰ μαθήματά της. Περνᾶ στὰ μα-
σούρια τὸ κλωσμένο μαλλι μὲ τὴν ἀνέμη καὶ τὸ

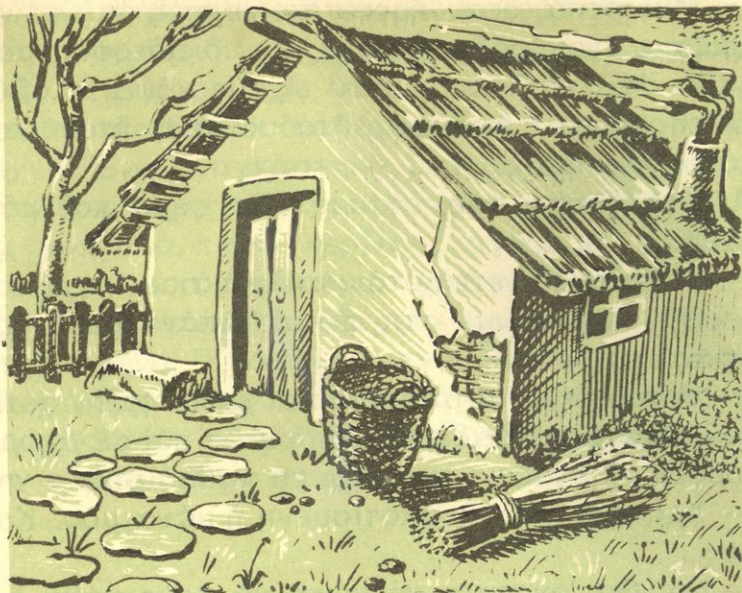
κάνει νήμα. Έχει αναλάβει νὰ πλέξη κάλτσες καὶ φανέλες γιὰ τοὺς στρατιῶτες, πὺ φυλάγουν ἄγρυπνοι τὰ σύνορά μας καὶ μὲ τὸ κρῦο ὑποφέρουν.

Ὁ Κωστάκης κάθεται κοντὰ στὸν παππού, πὺ τὸν μαθαίνει νὰ πλέκη καλάθια ἀπὸ ἄχυρο.

Ἡ μητέρα τοῦ Κωστάκη ὄλη τὴν ἡμέρα φροντίζει γιὰ τὸ σπίτι. Τὸ βράδυ κάθεται στὸν ἀργαλειὸ καὶ ὑφαίνει πότε κουβέρτες, πότε στρώματα καὶ σεντόνια ἢ πετσέτες.

Ὁ πατέρας κάτι κι ἐκεῖνος φτιάνει στὸ σπίτι τώρα, πὺ δὲν ἔχει πολλὲς δουλειὲς ἔξω. Μὰ φροντίζει περισσότερο γιὰ τὰ ζῶα. Ὅταν δὲν ἔχη ἐργασία στὸ συνεταιρισμὸ, κάνει συντροφιά στὰ παιδιά. †

61. ΑΠΟ ΤΗ ΛΥΓΑΡΙΑ ΚΑΙ ΤΟ ΑΧΥΡΟ ΧΡΥΣΑΦΙ

— Σήμερα, παππού, έλεγε ο Κωστάκης, ο δάσκαλος εύχαριστήθηκε πολύ με τὸ ἀχυρένιο καλάθι πὸν τοῦ πῆγα τελειωμένο. «Γεῖα στὰ χέρια σου!», μου εἶπε. Τ' ἄλλα τὰ παιδιά ἀκόμα παιδεύονται με τὸν πάτο τοῦ καλάθιου.

— Εἶναι ἀλήθεια, Κωστάκη, πὼς μοιάζεις σ' αὐτό. Ἔχεις κάποια ἐπιδεξιότητα στὰ χέρια καὶ θὰ μπορῆς γρήγορα νὰ φτιάγνεις πολὺ ὠραῖα πράγματα, ὅπως ἔφτιανα κι ἐγὼ μιὰ φορά. Τὶς ψάθινες καρέκλες, πὸν ἔχομε στὴ σάλα, ἐγὼ τὶς ἔχω φτιάσει. Καὶ θὰ σοῦ πῶ πῶς ἄρχισα.

Μιά φορά, όταν ήμουν πιό μικρός από σένα, γυρίζαμε ένα βράδυ ή μάνα μου, ο αδερφός μου κι εγώ από τὸ δάσος, ὅπου εἶχαμε κόψει κλαδιά γιὰ τὴ φωτιά. Ἀνάμεσα στὰ κλαδιά ἦταν καὶ κλαδιά λυγαριάς.

Στὸ δρόμο ἀπαντήσαμε ἕνα γέρο καὶ μᾶς ρώτησε :

— Τί θὰ τὰ κάνετε αὐτὰ τὰ κλαδιά;

— Θὰ τὰ κάψωμε στὴ φωτιά, ἀπάντησε ἡ μάνα μας.

— Ἀνάμεσα σ' αὐτὰ ἔχετε καὶ χρυσάφι. Μ' αὐτὰ τὰ κλαδιά — κι ἔδειξε τὴ λυγαριά — καὶ μὲ ἄχυρο μποροῦν νὰ βγάζουν χρυσάφι τὰ παιδιὰ σου.

— Χρυσάφι! ρωτᾶ σασιτισμένη ἡ μάνα μου. Καὶ πῶς;

— Νά. Θὰ ῥχωνται σὲ μένα, νὰ τοὺς μάθω νὰ φτιάνουν μ' αὐτὰ καλάθια.

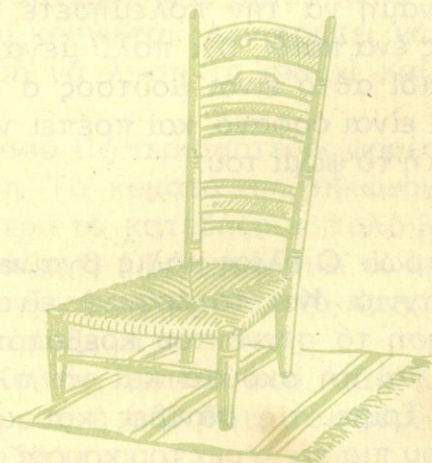
Σὰν εἶδε ἡ μάνα μου πὼς δὲν ἀστειευόταν ὁ γέρος, μᾶς πῆγε τὴν ἄλλη μέρα στὸ σπίτι του, πού ἦταν ἕνα καλυβάκι ἔξω ἀπὸ τὸ χωριό. Ἀρχίσαμε νὰ πλέκωμε κάθε λογῆς καλάθια. Τὰ πρῶτα τὰ φτιάναμε σὰν τοῦ γέρου. Μὰ ὕστερα σιγὰ-σιγὰ τὰ καλύτερέψαμε τόσο, πού, ὅταν τὰ παίρναμε στὰ γύρω χωριά καὶ στὸ Κεφαλοχώρι, γυρίζαμε φέρνοντας στὴ μάνα μας ἀληθινὸ χρυσάφι.

Ἀρρώστησε ὕστερα ὁ γέρος, τὸν περιποιοθήκαμε ἐμεῖς, μὰ ἦταν πολὺ γέρος καὶ πέθανε.

— Πόσο δίκιο εἶχε ὁ γέρος! εἶπε ἡ μητέρα τοῦ Κωστάκη, πού ἄκουε τὴν ἱστορία. Τὸ χέρι ἐκείνου πού δουλεύει, κάνει τὴ λυγαριά καὶ τ' ἄχυρο χρυσάφι!

— Κι ἀλήθεια! Ἄπο τότε, τόσο μοῦ ἄρεσε ἡ τέχνη αὐτή, πού ἀνοιξα μὲ τὶς οἰκονομίες μου ἓνα μαγαζάκι στὴ Χώρα καὶ ζούσαμε πολὺ καλά. Πῆρα καὶ δυὸ παιδιά, δυὸ ἀδέρφια, καὶ τοὺς ἔμαθα τὴν τέχνη. Ἐγὼ ἀναγκάστηκα, ὕστερα ἀπὸ χρόνια, νὰ πουλήσω τὸ μαγαζάκι καὶ νὰ ῥθω στὰ κτήματα. Μὲ τὰ χρήματα, πού κέρδισα, ἀγόρασα κι ἄλλα καὶ μεγάλωσα τὴν πατρικὴ μας περιουσία.

Τὰ δυὸ ἐκεῖνα ἀδέρφια βρίσκονται σήμερα στὴν Ἀθήνα. Ἔχουν ἓνα μεγάλο κατάστημα ψαθοπλεχτικῆς. Ὅταν κάποτε πῆγα στὴν Ἀθήνα, πέρασα νὰ τοὺς δῶ καὶ μὲ κάθε τρόπο μοῦ ἔδειχναν τὴν εὐγνωμοσύνη τους.

62. ΤΟ ΝΑΥΤΟΠΟΥΛΟ

—“Αργησες πάλι σήμερα, παιδί μου, είπε ο δάσκαλος στο Νίκο, ένα συμμαθητή του Κωστάκη.

‘Ο Νίκος κατακοκκίνισε, έσκυψε τὸ κεφάλι καὶ ψιθύρισε:

— Κρύωνα, κύριε, καὶ δὲ μποροῦσα νὰ σηκωθῶ πρωί.

‘Ο Νίκος δὲν ἦταν κακὸ παιδί. Ἄλλὰ ἡ ὀκνηρία τὸν κρατοῦσε στὸ κρεβάτι περισσότερες ὥρες ἀπὸ ὅσες ἔπρεπε νὰ κοιμᾶται. Ἡ μητέρα του κουραζόταν πολὺ κάθε πρωί, ὥσπου νὰ τὸν σηκώσει, γιὰ νὰ ἐτοιμαστῆ γιὰ τὸ σχολεῖο.

—“Ἄν συνεχίσης ἔτσι, τοῦ εἶπε ὁ δάσκαλος, τί θὰ γίνης; Στὴ ζωὴ πρέπει νὰ ἔχης θάρρος, νὰ νικᾷς τὸ κρῦο, τὸν ἄνεμο, τὶς δυσκολίες.

Καὶ ὁ δάσκαλος συνέχισε:

—“Ὅταν, παιδιά, σᾶς πιάνη ὀκνηρία· καὶ δὲν ἔχετε τὴ δύναμη νὰ τὴν πολεμήσετε, νὰ φέρνετε στὸ νοῦ σας ἓνα παιδί, ὄχι πολὺ μεγαλύτερο ἀπὸ σᾶς. Τὸ παιδί αὐτὸ εἶναι μοῦτσος σ’ ἓνα μεγάλο πλοῖο, γιὰτὶ εἶναι ὀρφανό, καὶ πρέπει νὰ δουλέψῃ, γιὰ νὰ βγάλῃ τὸ ψωμί του.

Εἶναι πρωί. ‘Ο ἥλιος μόλις βγαίνει μέσα ἀπὸ πυκνὴ καταχνιά. Καὶ τὸ ὀρφανὸ εἶναι ὑποχρεωμένο ν’ ἀφήσῃ τὸ στενὸ του κρεβατάκι, νὰ πάρῃ τὸν κουβά καὶ τὴ σκούπα καὶ νὰ πλύνῃ τὸ κατὰστρωμα. Τρίβει τὶς σανίδες καὶ καθαρίζει τὸ πλοῖο, ὥσπου πιά τὰ χέρια του κουράζονται.

Τὰ χοντρά σκοινιά τοῦ πλοίου εἶναι πεταμένα ἐδῶ κι ἐκεῖ καὶ πρέπει νὰ τὰ συμμαζέψη τὸ μικρὸ ναυτόπουλο.

Ἐνα σκοινί, ψηλά στὸ κατάρτι, δέθηκε ἄσκημα. Τὸ ναυτόπουλο σκαρφαλώνει ἐπάνω στὸ κατάρτι, ποὺ κουνιέται. Δὲν πρέπει νὰ ζαλίζεται, γιὰ νὰ μπορῇ νὰ λύσῃ τὸ σκοινὶ καὶ νὰ τὸ ξαναδέσῃ.

Ἡ θάλασσα τὶς περισσότερες φορές εἶναι πολὺ τρικυμισμένη. Τὰ κύματά της σηκώνουν τὸ πλοῖο ψηλά κι ὕστερα τὸ κατεβάζουν πολὺ βαθιά. Ὁ ἄνεμος οὐρλιάζει κι ἡ βροχὴ δέρνει τὸ πρόσωπο. Τὸ ναυτόπουλο, σκαρφαλωμένο στὸ κατάρτι, βαστιέται καλὰ καὶ μαζεύει τὰ πανιά.

Ὅταν λοιπόν, παιδιά μου, σᾶς λείψῃ καμιὰ φορὰ τὸ θάρρος ἢ φοβηθῆτε τὸ κρῦο, νὰ φέρνετε στὸ νοῦ σας τὸ μικρὸ ναυτόπουλο.

63. ΤΟ ΝΑΥΤΟΠΟΥΛΟ

Με καράβι στα ταξίδια
τὸ ναυτόπουλο γυρνᾶ.
Με τῆς θάλασσας τὰ φίδια
τὸν καιρό του τὸν περνᾶ.

Ὁ βοριάς δὲν τὸ τρομάζει,
οὔτε ἡ ἄπιστη νοτιά,
οὔτε χιόνι, οὔτε χαλάζι,
οὔτε κύματα πλατιά!

Στὴ δουλειᾶ πρωὶ καὶ βράδου
μὲ τὸ στρόμπο στὸ πλευρό,
ξεροτρώγει παξιμάδι,
πίνει ἀκάθαρτο νερό.

Πεταχτὸ σὰν τὸ ξεφτέρι
ἀνεβαίνει στὰ πανιά
καὶ μὲ ρόζους μὲς στὸ χέρι
λύνει - δένει τὰ σχοινιά.

Στοῦ κινδύνου τὴν τρομάρα
τὸ φυλάγει μοναχῆ
τῆς μανούλας του ἢ λαχτάρα
τῆς μανούλας του ἢ εὐχή.

« Παιγνία »

Ἡλίας Τανταλίδης

64. ΧΡΙΣΤΟΥΓΕΝΝΑ

Ἔφτασαν τὰ Χριστούγεννα.

Οἱ χριστουγεννιάτικες ἐτοιμασίες ἔκαμαν τὰ σπίτια ἄνω κάτω.

Τὰ χριστόψωμα, οἱ κουραμπιέδες καὶ τὰ κουλουράκια πηγαινοέρχονται στὸ φούρνο. Ὅλη ἡ γειτονιά στὸ πόδι!

Ὁ λαχανοπώλης, ὁ κρεοπώλης, ὁ παντοπώλης, ὁ ἔμπορος, ὁ ζαχαροπλάστης, ἔχουν στολίσει τὰ καταστήματά τους.

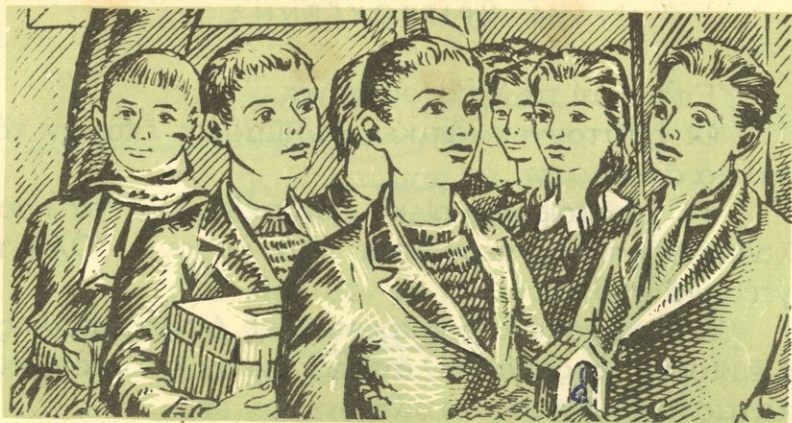
Οἱ μητέρες τῶν παιδιῶν ἐτοιμάζουν τὰ καινούργια φορέματα τῶν παιδιῶν καὶ τὰ δῶρα τῶν φτωχῶν.

Αὔριο τὴν παραμονὴ θὰ γίνῃ στὸ σχολεῖο ἡ Χριστουγεννιάτικη ἑορτὴ. Στὴ μεγάλη αἴθουσα ἔχουν ταχτοποιήσει τὰ θρανία γύρω-γύρω καὶ στὴ μέση ἔχουν στήσει τὸ Χριστουγεννιάτικο δέντρο. Ἔχουν στολίσει τὴν αἴθουσα μὲ κλάδους καὶ μὲ μιὰ ὠραία μεγάλη εἰκόνα ποὺ παρασταίνει τὴ Γέννηση.

Ὅσα παιδιὰ μποροῦν πρέπει νὰ φέρουν διάφορα πράγματα, γιὰ νὰ κρεμάσουν στὰ κλαδιὰ τοῦ δέντρου.

Ὁ Κωστάκης καὶ ἡ Ἐλενίτσα ἄδειασαν τοὺς κουμπάρδες τους καὶ ἀγόρασαν δυὸ σφυρίχτρες, τρία μπαλόνια χρωματιστά, δυὸ μαντηλάκια, ἕνα ζευγάρι κάλτσες, μιὰ κουβαρίστρα κι ἕνα χτένι.

Τὸ πρωὶ τῆς παραμονῆς τὰ παιδιὰ στόλισαν τὸ δέντρο. Τοποθέτησαν σὲ ὅλα τὰ μέρη ἄσπρα μικρὰ κεράκια. Ἐπειτα σὲ διάφορα μέρη κρέμασαν τὰ δῶρα.

65. ΤΑ ΚΑΛΑΝΤΑ ΤΩΝ ΧΡΙΣΤΟΥΓΕΝΝΩΝ

Είναι παραμονή Χριστουγέννων.

Πολύ πρωί σήμερα τὰ παιδιά τῆς τρίτης τάξεως βγήκαν νὰ ποῦν τὰ κάλαντα. Είναι χωρισμένα σὲ δυὸ ομάδες, γιὰ νὰ τελειώσουν γρήγορα.

Στὴν ομάδα τῶν ἀγοριῶν εἶναι ἀρχηγὸς ὁ Κωστάκης καὶ στὴν ομάδα τῶν κοριτσιῶν ἡ Ἐλενίτσα.

“Ὅσα χρήματα μαζέψουν σήμερα θὰ τὰ δώσουν ν’ ἀγοράσουν πρωτοχρονιάτικα δῶρα γιὰ τὰ σεισμόπληκτα φτωχὰ καὶ ὄρφανὰ παιδάκια.

Προχωροῦν τώρα τὰ παιδιά στὴ γραμμὴ. Μπροστὰ πηγαίνουν τὰ παιδιά, ποὺ κρατοῦν μιὰ ἐκκλησίτσα ποὺ ἔκαμαν ἀπὸ χαρτόνι.

Ἀκολουθεῖ ἓνα παιδί μὲ τὸ κουτί, ποὺ βάζουν τὰ χρήματα, καὶ πίσω τὰ παιδιά μὲ τὰ σιδερένια τρίγωνα. Δυὸ παιδιά κρατοῦν φουσαρμόνικες.

Τάκ ! τάκ ! χτυποῦν τὶς θύρες τῶν σπιτιῶν καὶ

οί νοικοκυραίοι ἀνοίγουν πρόθυμα, γιατί ξέρουν
γιὰ ποιὸ σκοπὸ τὰ παιδιὰ τραγουδοῦν τὰ κάλαντα.

Τὰ παιδιὰ τραγουδοῦν, ἐνῶ οἱ φυσαρμόνικες
καὶ τὰ τρίγωνα συνοδεύουν τὸ τραγούδι τους :

+ Καλὴν ἡμέραν, ἄρχοντες,
ἂν εἶναι ὄρισμός σας,
Χριστοῦ τὴν θεῖαν γέννησιν
νὰ πῶ στ' ἄρχοντικό σας.

Χριστὸς γεννᾶται σήμερον
ἐν Βηθλεὲμ τῇ πόλει,
οἱ οὐρανοὶ ἀγάλλονται
χαίрет' ἡ φύσις ὅλη. †

Ἐν τῷ σπηλαίῳ τίκτεται,
ἐν φάτνη τῶν ἀλόγων,
ὁ Βασιλεὺς τῶν οὐρανῶν,
ὁ Ποιητὴς τῶν ὄλων.

Οἱ νοικοκυραίοι ρίχνουν στὸ κουτί χρήματα,
ἐνῶ τὰ παιδιὰ συνεχίζουν :

Σ' αὐτὸ τὸ σπίτι τὸ ψηλὸ
πέτρα νὰ μὴ ραγίσῃ
κι ὁ νοικοκύρης τοῦ σπιτιοῦ
χίλια χρόνια νὰ ζήσῃ.

Τὰ παιδιὰ ποτὲ δὲν εἶπαν τὰ κάλαντα μὲ πε-
ρισσότερη χαρὰ καὶ ὑπερηφάνεια ἀπὸ τώρα, ποῦ
ἔκαμαν τὸ χρέος τους στὰ σεισμόπληκτα παιδάκια
τῶν νησιῶν μας καὶ τῆς Θεσσαλίας. †

66. Η ΓΙΟΡΤΗ ΣΤΟ ΣΧΟΛΕΙΟ

Τὸ βράδυ, τὰ παιδιά ἄρχισαν νὰ ἔρχονται στὸ σχολεῖο μὲ τοὺς γονεῖς τους. Ὅταν γέμισε ἡ αἴθουσα, εἶπε ὁ Διευθυντής :

— Ἐμπρός, παιδιά, τὰ κάλαντα !

Ἀμέσως ἄρχισαν ὅλα νὰ ψάλλουν μὲ μιὰ φωνὴ τὰ κάλαντα :

Καλὴν ἡμέραν, ἄρχοντες,
ἂν εἶναι ὀρισμός σας...

Τὴν ἴδια στιγμή ἡ δασκάλα τῆς πρώτης ἀναβε τὰ κεράκια τοῦ δέντρου.

Σὲ λίγο ὅλο τὸ δέντρο φεγγοβολοῦσε.

Τὸ φῶς τῶν κεριῶν ἔπεφτε στὰ διάφορα πράγματα τοῦ δέντρου καὶ τὰ ἔκανε νὰ λάμπουν. Πιο πολὺ ἄστραφταν τὰ ζαχαρωτὰ καὶ τὰ σοκολατάκια, ποὺ ἦταν διπλωμένα σὲ χρυσὰ χαρτιά.

Ὅλα τὰ ἄλλα δῶρα, κουκλάκια, σφυρίχτρες, εἰκονίτσες, χτένες, βουρτσάκια, βραχιολάκια, φάνταζαν καὶ λαμπύριζαν μὲ τὰ ὀμορφα χρώματά τους ! Ἐπάνω ἀπὸ τὸ δέντρο ἓνα μάτσο ἀπὸ μεγάλες χρωματιστὲς φοῦσκες ἔμοιαζε, καθὼς φωτιζόταν ἀπὸ κάτω, σὰν παράξενο τεράστιο λουλούδι.

Ὅταν τελείωσαν τὰ κάλαντα, ὁ διευθυντής

τοῦ σχολείου μὲ τὰ παιδιὰ τῆς ἕκτης ἔψαλαν τὸ τροπάριο τῶν Χριστουγέννων:

Ἡ παρθένος σήμερον...

Ἄγγελοι μετὰ ποιμένων δοξολογοῦσι.

Μάγοι δὲ μετὰ ἀστέρος ὁδοιποροῦσι.

— Χρόνια πολλά! φώναξαν ὅλοι.

— Χρόνια πολλά! Καὶ τοῦ χρόνου!

Ἐπειτα ἓνα παιδί ντυμένο Ἄι-Βασίλης ἄρχισε νὰ μοιράζη τὰ δῶρα, ἐνῶ τὰ παιδιὰ τραγουδοῦσαν τὸ τραγούδι τοῦ Ἄι-Βασίλη. Ἔδωσε γλυκὰ νηστήσιμα, μῆλα, πορτοκάλια. Ἐπειτα μοίρασε τὰ διάφορα παιγνίδια. Τοῦ Κωστάκη τοῦ ἔδωσε ἓνα χρωματιστὸ τόπι καὶ τῆς Ἐλενίτσας μιὰ μεταξωτὴ κορδέλα. Στὸ τέλος, ἀφήνοντας τὰ μπαλόνια νὰ πετάξουν, φώναξε:

— Ἐμπρός, παιδιὰ, ὅποιος τὰ πιάσει!

Ἄ, τί ἔγινε τότε! Σφύριζαν μὲ τις σφυρίχτρες, φώναζαν καὶ πηδοῦσαν ὅλοι κυνηγώντας τὰ μπαλόνια. Ὅλοι γελοῦσαν καὶ χαίρονταν.

Ἐπειτα ὁ Ἄι-Βασίλης μοίρασε στὰ πιδό φτωχὰ παιδάκια παπουτσάκια καὶ φορεσιές.

Ὅταν τὰ ἔπαιρναν, δὲν λέγεται ἡ χαρὰ τους. Ἐλεγαν εὐχαριστημένα:

— Εὐχαριστῶ! Καὶ τοῦ χρόνου! Καὶ φιλοῦσαν τὸ χέρι τῶν δασκάλων.

Τώρα εἶχε πιά νυχτώσει. Ὁ διευθυντὴς εἶπε:

— Αὔριο, παιδιὰ, ὅλοι στὴν ἐκκλησία. Καληνύχτα σας καὶ χρόνια πολλά!

Καὶ σιγὰ-σιγὰ ἄρχισαν νὰ φεύγουν εὐχαριστημένοι ἀπὸ τὴν ὠραία χριστουγεννιάτικη γιορτὴ.

67. ΤΟ ΠΡΟΣΚΥΝΗΜΑ ΤΩΝ ΜΑΓΩΝ

(Ἡ σκηνή παριστάνει στὸ βάθος μιὰ σπηλιά. Ἀπὸ μέσα βγαίνει μιὰ λάμψη. Ἐμπρὸς εἶναι ξαπλωμένοι στὸ ὑπαιθρο τρεῖς βοσκοὶ καὶ συνομιλοῦν. Φοροῦν πέδιλα κι ἓνα φόρεμα μακρὺ, μ' ἓνα κορδόνι ζωσμένοι. Εἶναι νύχτα).

ΠΡΩΤΟΣ ΒΟΣΚΟΣ

— Κοιτάζω πέρα τῆ Βηθλεέμ. Λίγοστὰ εἶναι τὰ φῶτα τῆς ἀκόμα. Ὁ κόσμος κοιμᾶται.

ΔΕΥΤΕΡΟΣ ΒΟΣΚΟΣ

— Κι ὁμως τὴ φωτίζει τὸ μεγάλο αὐτὸ ἀστέρι.

(Μιά ἀστραπή τοὺς κάνει νὰ σηκωθοῦν ὄρθιοι. Μιά φωνὴ ἀγγέλου ἀκούεται).

ΦΩΝΗ ΑΓΓΕΛΟΥ

— Μὴ φοβᾶστε. Ἐξ ἄψε γεννήθηκε στὴ Βηθλεέμ, τὴν πατρίδα τοῦ Δαβίδ, ὁ Μεσσίας, ὁ Σωτῆρας τοῦ κόσμου. Πηγαίνετε νὰ τὸν προσκυνήσετε.

(Οἱ βοσκοὶ κοιτάζονται μεταξύ τους σαστισμένοι).

ΤΡΙΤΟΣ ΒΟΣΚΟΣ

— Σάν νὰ ἦρθε ἀπὸ τὸν οὐρανὸ ἡ φωνή.

ΠΡΩΤΟΣ ΒΟΣΚΟΣ

— Ἀλήθεια ! Μὰ ποῦ εἶπε νὰ πᾶμε ;

ΔΕΥΤΕΡΟΣ ΒΟΣΚΟΣ

— Σύντροφοι, κοιτάξτε. Τὸ μεγάλο ἀστέρι στάθηκε ἐπάνω ἀπὸ κείνη τὴ σπηλιά. Ἐκεῖ πρέπει νὰ πᾶμε, φαίνεται.

(Ἐνῶ οἱ βοσκοὶ μπαίνουν μὲ φόβο στὴ σπηλιά, ἀκούεται φωνὴ ἀγγέλων νὰ ψάλλη).

ΦΩΝΗ ΑΓΓΕΛΩΝ

Ἡ παρθένος σήμερον τὸν ὑπερούσιον τίκει
καὶ ἡ γῆ τὸ σπήλαιον τῷ ἀπροσίτῳ προσάγει.
Ἄγγελοι μετὰ ποιμένων δοξολογοῦσι.
Μάγοι δὲ μετὰ ἀστέρος ὁδοιποροῦσι.
Δι' ἡμᾶς γὰρ ἐγεννήθη παιδίον νέον,
ὁ πρὸ αἰώνων Θεός.

(Τρεῖς Μάγοι ἔρχονται μὲ δῶρα στὰ χέρια καὶ προχωροῦν σιγά, κοιτάζοντας πρὸς τὸν οὐρανὸ).

ΠΡΩΤΟΣ ΜΑΓΟΣ

— Μὴν προχωρεῖτε πιά. Τὸ ἀστέρι στάθηκε. Ἐδῶ θὰ εἶναι τὸ μέρος, πού θὰ ζητήσωμε τὸν ἄγνωστο βασιλιά.

ΔΕΥΤΕΡΟΣ ΜΑΓΟΣ

— Σ' αὐτὸ τὸ φτωχὸ μέρος μπορεῖ νὰ γεννηθῆ ἕνας βασιλιάς ;

ΤΡΙΤΟΣ ΜΑΓΟΣ

— Θὰ γεννήθηκε ταπεινός, γιὰ νὰ ὑψώση τοὺς ταπεινοὺς τῆς γῆς.

(Ἀπὸ τὸ μέρος τῆς σπηλιάς ἀκούεται ψαλμωδία ἀγγέλων :)

Δόξα ἐν ὑψίστοις Θεῷ
καὶ ἐπὶ γῆς εἰρήνη,
ἐν ἀνθρώποις εὐδοκία.

ΠΡΩΤΟΣ ΜΑΓΟΣ

— Ἀκοῦτε ;... Κάτι θαυμάσιο γίνεται μέσα σ' ἐκείνη τὴ σπηλιά. Ἐλᾶτε μαζί μου. Ἐκεῖ μᾶς ὀδηγεῖ νὰ πᾶμε τὸ ἀστέρι.

(Μπαίνουν καὶ οἱ τρεῖς Μάγοι στὴ σπηλιά, ἐνῶ ἡ φωνὴ τῶν ἀγγέλων ἀκούεται νὰ ψάλλη).

Δόξα ἐν ὑψίστοις Θεῷ
καὶ ἐπὶ γῆς εἰρήνη,
ἐν ἀνθρώποις εὐδοκία.

(Μάγοι μὲ τοὺς βοσκούς βγαίνουν ἀπὸ τὴ σπηλιά. Εἶναι σαστισμένοι).

ΠΡΩΤΟΣ ΜΑΓΟΣ

— Ἀπὸ χρόνια οἱ προφητεῖες ἔλεγαν πῶς θὰ

γεννηθῆ στον κόσμο ὁ Θεός, Σωτήρας τῶν ἀνθρώπων. Αὐτὸς εἶναι ὁ Θεός, ὁ Θεὸς τῆς Ἀγάπης.

ΔΕΥΤΕΡΟΣ ΜΑΓΟΣ

— Πόσο γλυκὰ χαμογέλασε τὸ πανέμορφο Παιδί, ὅταν ἀφήσαμε στὰ πόδια του τὰ δῶρα, σμύρνα, χρυσάφι καὶ λιβάνι!

ΤΡΙΤΟΣ ΜΑΓΟΣ

(Στούς βοσκούς).

— Ἔσεῖς, ποῦ τοῦ προσφέρατε δῶρο τὴν πίστη σας, πηγαίνετε νὰ πῆτε στὴ Βηθλεέμ ὅσα εἶδατε. Ἐμεῖς θὰ πᾶμε νὰ τὰ ποῦμε στὸν Ἡρώδη, ποῦ μᾶς περιμένει.

ΦΩΝΗ ΑΓΓΕΛΟΥ

— Ὅχι! Ὁ Ἡρώδης ἔχει κακὸ στό νοῦ του γιὰ τὸ θεῖο Βρέφος. Πάρετε ἄλλο δρόμο, νὰ πᾶτε στὴν πατρίδα σας, τὴν Ἀνατολή.

• (Οἱ Μάγοι κοιτάζονται μεταξύ τους καὶ φεύγουν πρὸς ἄλλο δρόμο. Οἱ βοσκοὶ γονατίζουν καὶ προσεύχονται, ἐνῶ ἡ φωνὴ τῶν ἀγγέλων ἀκούεται πάλι νὰ ψάλλῃ :)

Δόξα στὸν ἄναρχο τὸν Πλάστη,
τὸν ὑψωτὴ τῶν ταπεινῶν.
Μύριες ὀλόχρυσες καμπάνες,
σημάνατε, τῶν οὐρανῶν.

Κι ὅλα τὰ χεῖλη ἄς ἀνοιχτοῦνε
μὲ τοὺς ἀυλοὺς, μὲ τὰ βιολιά,
ὕμνους νὰ ψάλλουν στὸν αἰώνιο
τῶν βασιλιάδων βασιλιά.

68. ΧΡΙΣΤΟΥΓΕΝΝΑ

Ἦίδα χτὲς βράδῳ στ' ὄνειρό μου
τὸ νεογέννητο Χριστό.
Τὰ βόδια ἐπάνω του φυσοῦσαν
ὄλα τὸ χνῶτο τους ζεστό. |

Τὸ μέτωπό του ἦταν σάν ἥλιος
καὶ μέσα ἡ φάτνη ἡ φτωχικὴ
ἄστραφτε πιὸ καλὰ ἀπὸ μέρα
μὲ κάποια λάμψη μαγικὴ.

Βοσκοὶ πολλοὶ καὶ βοσκοπούλες
τὸν προσκυνοῦσαν ταπεινά.
Ξανθόμαλλοὶ ἄγγελοι στεκόνταν
κι ἔψαλλαν γύρω του « Ὠσαννά ». |

« Παιδικὴ Ἀνθολογία »

Τέλλος Ἄγρας

Και τότε ο δάσκαλος εξήγησε σήμερα γιατί κάνουμε στά σπίτια μας βασιλόπιτα.

— Στά παλιά χρόνια, είπε στά παιδιά, όταν ήταν επίσκοπος στην Καισάρεια ο Μέγας Βασίλειος, έτυχε νά είναι διοικητής τής Καππαδοκίας ένας είδωλολάτρης, πολύ κακός, σκληρός και φιλοχρήματος άνθρωπος. Οί επισκέψεις του στά διάφορα μέρη τής έπαρχίας του σκοπό είχαν τή διαρπαγή και ληηλασία τών θησαυρών τών Χριστιανών. Κάποτε λοιπόν, πού θά έκανε τήν επίσκεψή του ο κακός αυτός άρχοντας στην Καισάρεια, οί Χριστιανοί έτρεξαν φοβισμένοι στον Μέγα Βασίλειο και του ζήτησαν τή συνδρομή του.

Κοι Άδερφοί μου, είπε ο Βασίλειος, τή σωτηρία θά τή ζητήσωμε πρώτα από τò Θεό. Ξέρετε βέβαια για ποιό σκοπό κάνει τήν επίσκεψή του ο κακός αυτός άνθρωπος. Σας συμβουλεύω νά μου δώση ο καθένας σας ό,τι πολύτιμο αντικείμενο έχει, και όταν θά τόν υποδεχτούμε, θά του τά παραδώσω με τρόπο, για νά σωθούμε.

Οί Χριστιανοί συμμορφώθηκαν με τὰ λόγια του Βασιλείου και έδωσαν πρόθυμα ό,τι μπορούσαν. Άλλοι έδωσαν φλουριά, άλλοι στολίδια, οί πλούσιοι έδωσαν και για τούς φτωχούς και έτσι μαζεύτηκε άρκετό χρυσάφι.

Ο Μέγας Βασίλειος όμως έκαμε τò θαύμα του. Ο κακός διοικητής, είτε γιατί έμεινε εύχαριστημένος από τήν υποδοχή και τήν προσφώνηση του επισκόπου, είτε γιατί έφτασε έλληνικός στρα-

τὸς ἀπὸ τὴν Πόλη, ἔφυγε καὶ δὲν πῆρε μᾶζι τοῦ τὸν συγκεντρωμένο θησαυρό.

Μετὰ τὴν ἀναχώρησιν τοῦ διοικητοῦ, συγκέντρωσε ὁ Μέγας Βασίλειος τοὺς Χριστιανούς καὶ τοὺς εἶπε :

— Ἀδερφοί μου, μὲ τὴ βοήθεια τοῦ Θεοῦ, τὰ δῶρα σας γλύτωσαν ἀπὸ τὸν ἄρχοντα. Τὴν Κυριακὴν, ποῦ μᾶς ἔρχεται, θὰ δώσω στὸν καθένα ὅ,τι χρυσαφικὰ ἢ φλουριὰ μοῦ ἔδωσε.

Ἄλλὰ πῶς νὰ ἐπιστρέψῃ ὅλον ἐκεῖνον τὸ θησαυρὸ στοὺς κατόχους του; Ποῦ νὰ ξέρῃ τί πρόσφερε ὁ καθένας;

Διέταξε λοιπὸν ὁ Μέγας Βασίλειος καὶ ἔφτιασαν τὸ Σαββατόβραδο μικρὰς πίτες γιὰ ὅλους τοὺς Χριστιανούς καὶ μέσα σὲ κάθε πίτα ἔβαλε ἀπὸ ἓνα χρυσαφικὸ. Ὅσα περίσσεψαν διέταξε καὶ τὰ μοίρασαν στοὺς φτωχοὺς.

Τὴν ἄλλη μέρα, δηλαδὴ τὴν Κυριακὴν, ἔδωσε ὁ Μέγας Βασίλειος ἀπὸ μιὰ πίτα σὲ κάθε Χριστιανὸ καὶ ἔτσι οἱ Χριστιανοί, καθὼς ἔτρωγαν τὴν πίτα, εὔρισκαν τὸ πολύτιμο ἀντικείμενον καὶ τὸ ἔπαιρναν δικό τους.

Ἀπὸ τότε ἔμεινε συνήθεια νὰ κάνουν οἱ Χριστιανοὶ βασιλόπιτες καὶ νὰ βάζουν νομίσματα, στὴν ἐπέτειον τῆς ἑορτῆς τοῦ Μεγάλου Βασιλείου.

Σήμερα είναι Τρίτη. Είναι ή μέρα πού ἐπιθεωροῦν καί καθαρίζουν τὸ κοτέτσι. Πρωί-πρωί ή μητέρα τῆς Ἐλενίτσας βγήκε στὸν κῆπο κι ἄρχισε νὰ ἐτοιμάζη.

— Μητέρα, τῆς εἶπε ή Ἐλενίτσα, ὅσο νὰ ἔρθη ή ὥρα τοῦ σχολείου, νὰ σέ βοηθήσω κι ἐγώ ;

— Ἐμπρός, τῆς ἀποκρίθηκε ή μητέρα της· πάρε τὸ κουβαδάκι καί γέμισέ το ψιλὴ ἄμμο.

Ἡ Ἐλενίτσα πήρε τὸ κουβαδάκι καί βγήκε στὴν ἄκρη τοῦ περιβολιοῦ, ὅπου εἶχε ἄμμο, καί ἄρχισε νὰ τὸ γεμίζει μ' ἓνα μικρὸ φτυάρι. Στὸ μεταξὺ ἦρθε καί ὁ Κωστάκης καί τὴν βοήθοῦσε.

Τὸ κοτέτσι ἦταν σὰν ἓνα ὠραῖο μικρὸ σπιτάκι χτιστό, ἀσπρισμένο, μὲ κόκκινα κεραμίδια καί μὲ πόρτα καί παραθυράκι βαμμένα πράσινα. Γύρω-γύρω εἶχε τὴν αὐλίτσα του, εὐρύχωρη, κλεισμένη μὲ συρματόπλεγμα, ὥστε νὰ μὴ μποροῦν νὰ βγαίνουν ἔξω οἱ κότες καί νὰ τρῶνε τὰ λουλούδια τοῦ κήπου.

Μέσα εἶχε τρία σανίδια γύρω-γύρω σὲ ραφάκια, ὅπου ἀνεβαίνουν οἱ κότες καί κουρνιαάζουν. Κάτω, δεξιά καί ἀριστερὰ στὶς δυὸ γωνίες, εἶχε δυὸ κασόνια χαμηλά, γεμάτα ἄχυρο, ὅπου πηγαίνουν οἱ κότες καί γεννοῦν.

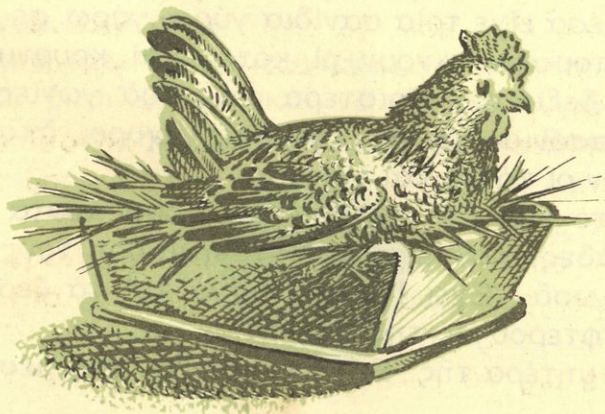
Στὸ ἓνα ἀπ' αὐτά, εἶναι τώρα κοντὰ τρεῖς ἑβδομάδες, πού ἔχει καθίσει ή μαύρη τους κότα καί κλωσᾶ. Ἐχει δώδεκα αὐγὰ καί τὰ ζεσταίνει μὲ τὶς φτεροῦγες της.

Ἡ μητέρα τῆς Ἐλενίτσας εἶχε μπη μέσα στὸ

κοτέτσι και τὸ εἶχε πιά σκουπίσει και συγυρίσει. Εἶχε καθαρίσει καλά τὰ σανίδια και εἶχε βάλει καθαρὸ ἄχυρο στὴ μιὰ φωλιά. Ἔπειτα βούτηξε τὴ σκούπα στὸν ἀσβέστη, ποῦ εἶχε ἀπὸ πρὶν ἐτοιμάσει, και ἄλειψε τοὺς τοίχους του μέσα κι ἔξω, τὶς σανίδες και τὰ κασόνια. Σκόρπισε ὕστερα κάτω στὸ πάτωμα τοῦ κοτετσιοῦ και ἔξω στὴν αὐλή του τὴν ἄμμο, ποῦ ἔφερε ἡ Ἑλενίτσα.

Τώρα τὸ κοτέτσι λάμπει ἄσπρο-ἄσπρο και θὰ εἶναι πάλι καθαρὸ ὡς τὴν ἄλλη Τρίτη. Οἱ κόττες θαρρεῖς και ἔνιωθαν πὼς τὸ σπίτι τους ἔγινε πάλι καθαρὸ και ὠραῖο, και ἔκαναν γύρω βόλτες, καμαρωτὲς και εὐχαριστημένες. Ὁ πετεινὸς μάλιστα, ὑπερήφανος, στολισμένος μὲ τὰ χρυσογάλαζα φτερά τῆς οὐρᾶς του και τὴν κόκκινη κορώννα τοῦ λειριοῦ του, ἀνέβηκε ψηλά στὴν κορφή τοῦ κοτετσιοῦ και φώναξε :

— Κικιρίκου ου ου ! σὰν νὰ διαλαλοῦσε παντοῦ τὴ σημερινὴ καθαριότητα τοῦ σπιτιοῦ τοῦ.

71. Η ΚΛΩΣΑ ΕΙΝΑΙ ΚΑΛΗ ΜΗΤΕΡΑ

Τὰ παιδιά μπήκαν μέσα καὶ πλησίασαν τὴν κλώσα στὴ φωλιά της. Σὰν πῆγαν ὅμως πολὺ κοντὰ της, ἡ κλώσα ἔβγαλε μιὰ δυνατὴ φωνή, σὰν νὰ φοβέριζε.

— Δὲν θέλει νὰ τὴν πειράξωμε. Μᾶς λέει νὰ φύγωμε, εἶπε ἡ Ἐλενίτσα.

— Ἐγὼ θέλω νὰ δῶ, ἂν βγῆκαν τὰ πουλάκια, εἶπε ὁ Κωστάκης.

Ἄπλωσε τὸ χέρι του, μὰ τὴν ἴδια στιγμή ἔβγαλε δυνατὴ φωνή:

— Ἄχ! μητέρα μου!

— Τί πάθατε; φώναξε ἡ μητέρα τῆς Ἐλενίτσας, πού εἶχε πάει νὰ φέρῃ νερό, γιὰ νὰ γεμίση τὰ δοχεῖα πού πίνουν οἱ κότες, καὶ γύριζε ἐκείνη τὴ στιγμή.

— Ἡ κλώσα μὲ τσίμπησε, μὲ δάγκωσε! εἶπε ὁ Κωστάκης, δείχνοντας τὸ ἐπάνω μέρος τοῦ χεριοῦ του, πού εἶχε κι ὄλας κάμει μαῦρο σημάδι.

→ Δὲν σᾶς ἔχω πεί νὰ μὴν τὴν πειράζετε; εἶπε ἡ μητέρα τοῦ Κωστάκη. Ἡ κλώσα ἀγαπᾶ πολὺ τὰ παιδιά της καὶ τὰ προστατεύει πολὺ. Ἔχετε ὑπομονὴ ὡς τὸ μεσημέρι. Ὅσο νὰ γυρίσετε σεῖς

ἀπὸ τὸ σχολεῖο, θὰ ἔχουν ἀρχίσει νὰ βγαίνουν τὰ πουλάκια καὶ τότε θὰ τὰ δοῦμε.

Ἔστερα βγῆκαν ὅλοι ἔξω, πέρασαν καὶ ἀπὸ τὸ συρματένιο φράχτη καὶ ἔκλεισαν τὴ συρματοπλεχτὴ πορτίτσα του.

— Ἔτσι, κοτοῦλες μου, εἶπε ἡ μητέρα τῆς Ἐλενίτσας, ἂν δὲν πειράζατε τὰ λουλούδια καὶ τὰ λαχανικά, θὰ σᾶς ἄφηνα νὰ κάνετε βόλτες στὸ περιβόλι. Τώρα ὅμως καλὰ περνᾶτε καὶ στὸ σπιτάκι σας.

Οἱ κότες μαζεύτηκαν ὅλες μπροστά της, σὰν κάτι νὰ περιμέναν.

— Νά, παιδιά, σκορπίστε τους λίγα σκύβαλα καὶ λίγο καλαμπόκι.

Τὰ παιδιά πῆραν ἀπὸ μιὰ φούχτα σκύβαλα καὶ καλαμπόκι καὶ τοὺς τὸ πέταξαν. Ὅλες ρίχτηκαν νὰ τσιμποῦν μὲ ὄρεξη μεγάλη.

— Κοιτάξετε! κάνουν σὰν νὰ μὴν ἔφαγαν πρῶι-πρῶι τὸ ζεστό τους φαγητὸ ἀπὸ πίτουρα. Ἔτσι εἶναι αὐτές, ὅλο νὰ τρῶνε θέλουν. Ὁλη μέρα δὲν κάνουν ἄλλη δουλειὰ παρὰ νὰ σκαλίζουν μὲ τὰ νύχια τους καὶ νὰ τσιμπολογοῦν μὲ τὴν κοκαλένια μύτη τους. Μὰ τώρα βιαστήητε νὰ φύγετε γιὰ τὸ σχολεῖο σας, γιατί ἡ ὥρα πλησίασε.

Τὰ παιδιά ἔτρεξαν, πῆραν τὶς σάκες τους, χαιρέτισαν ὅλους καὶ ἔφυγαν.

Ἐκείνη τὴ στιγμή ἓνας πετεινὸς λαλοῦσε* στὸ κοτέτσι.

Ὁ Κωστάκης θυμήθηκε ἓνα ποίημα γιὰ τὸν πετεινὸ:

72. ΠΕΤΕΙΝΟΣ

Πτεινός μές στήν αὐλή
κικιρίκοκου λαλεῖ.

Ἔχει ἓνα λοφίο πρώτης
καὶ σπιρούνια σὰν ἱππότης.

Ἔχει μίαν οὐρά ψηλή,
φουντωτή καὶ παρδαλή,
καὶ στή μούρη του γιὰ γένια
δυὸ λειράκια κρεατένια.

Τὴν αὐγούλα, ποὺ λαλεῖ,
σειεῖ φτερά καὶ κεφαλὴ,
Κικιρίκοκου, γειτόνοι,
σηκωθῆτε, ξημερώνει.

« Διάπλασις τῶν Παίδων »

Γεώργιος Βιζυηνός

73. ΟΙ ΠΑΡΟΙΜΙΕΣ ΤΟΥ ΧΕΙΜΩΝΑ

Είναι πολλές μέρες τώρα, πού ὁ δάσκαλος εἶπε στὰ παιδιά τῆς τάξεως νά γράψουν στὰ τε-

ΓΙΑ ΤΟ ΔΕΚΕΜΒΡΙΟ

1. Δεκέμβριος, Χριστοῦ γέννηση καί καλός μας
[χρόνος.
2. Τὸ τραγούδι μὲ τὸν τρύγο, τὸ Δεκέμβρη πα-
[ραμῦθι.
3. Χιόνι τοῦ Δεκεμβριοῦ, χρυσάφι τοῦ καλο-
[καιριοῦ.
4. Νά ἴναι Χριστούγεννα στεγνά, τὰ Φῶτα χιο-
[νισμένα,
χαρὰ σ' ἐκεῖνο τὸ γεωργό, πού ἔχει πολλὰ σπαρ-
[μένα.
5. Νά ἴναι Χριστούγεννα στεγνά, τὰ Φῶτα χιο-
[νισμένα,
καί τὰ Λαμπρὰ βρεχούμενα, ἀμπάρια γιομι-
[σμένα.
6. Ἅγια Βαρβάρα μίλησε κι ὁ Σάββας ἀπεκρίθη:
— Μαζέψτε ξύλα κι ἄχυρα καί σύρτε καί στὸ
[μύλο,
γιατ' Ἅι-Νικόλας ἔρχεται στὰ χιόνια φορ-
[τωμένος.

τράδιά τους όσες παροιμίες μπορούν, για τούς χειμωνιάτικους μήνες.

Τά παιδιά έγραψαν στά τετράδιά τους πολλές παροιμίες :

ΓΙΑ ΤΟΝ ΙΑΝΟΥΑΡΙΟ

1. Χιόνισ' έβρεξ' ό Γενάρης, όλ' οί μύλοι μας
[θ' αλέθουν.
2. Χιόνι πέφτει τόν Γενάρη, χαρές θά 'ν' τόν 'Αλω-
[νάρη.
3. Τοῦ Γενάρη τόν φεγγάρι ήλιος τής ήμέρας
[μοιάζει.
4. Χαρά στά Φῶτα τά στεγνά και τή Λαμπρή
[βρεμμένη.

ΓΙΑ ΤΟ ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟ

1. 'Ο Φλεβάρης μέ νερό, κουτσός μπαίνει στό
[χορό.
2. 'Ο Φλεβάρης κι άν φλεβίση, καλοκαίρι θά μυ-
[ρίση.
3. 'Ο Φλεβάρης κι άν χιονίση, πάλι άνοιξη θ' άν-
[θίση.
4. 'Ο Φλεβάρης κι άν φλεβίζη, πάλι ή άνοιξη μυ-
[ρίζει
μά κι άν τύχη νά θυμώση, μέσ στά χιόνια θά
[μάς χώση.
5. Παπαντή καλοβρεμμένη, ή κοφίνα γεμισμένη.

Γ Μικρές κάτασπρες τουφες, σάν ελαφρές πεταλούδες, στριφογυρίζουν στὸν ἀέρα ὦρες πολλές ἐπάνω ἀπὸ τὸ χωριό. Πέφτουν ἀπαλά ἀπαλά καὶ στολίζουν τὰ δέντρα καὶ τοὺς θάμνους τῶν κήπων, τοὺς κάμπους καὶ τοὺς γύρω λόφους. Δὲν ἔχουν ξεχάσει τίποτε. 1

2 Τὰ δέντρα, χιονισμένα τώρα, μοιάζουν ἄλλα σάν ἄσπρες ὀμπρέλες, ἄλλα σάν πολυέλαιοι. Τὸ κωδωνοστάσιο τοῦ Ἁγίου Γεωργίου ντύθηκε μὲ ἓνα χοντρὸ χιονάτο ἐπανωφόρι.

3 Ὅλα τὰ σπίτια φοροῦν ἄσπρες κουκούλες. Κι ὅλα τὰ μικρὰ φυτὰ εἶναι θαμμένα κάτω ἀπὸ τὸ κάτασπρο χιόνι.

4 Ὡς ἐκεῖ πού μπορεῖ νὰ φτάση τὸ μάτι, τὸ χιόνι ὅλα τὰ σκεπάζει. Δὲν μπορεῖ νὰ ξεχωρίση κανεὶς οὔτε μονοπάτια οὔτε δρόμους.

5 Βαθιὰ σιωπὴ βασιλεύει σ' ὅλο τὸ χωριό. Πού καὶ πού φαίνεται κανένας ἄνθρωπος κουκουλωμένος. Οἱ ἄνθρωποι εἶναι μαζεμένοι στὰ σπίτια τους, κοντὰ στὴ φωτιά τους. Καὶ τὰ ζῶα εἶναι χωμένα στοὺς στάβλους καὶ στὶς φωλιές τους. 1

6 Μόνο νὰ καημένα τὰ σπουργίτια, οἱ παπαδίτσες κι ἄλλα πουλάκια πετοῦν ἀπὸ τοὺς γειτονικοὺς θάμνους μὲ παραπονιάρικες φωνοῦλες, γιατί δὲν βρίσκουν ἐκεῖ νὰ φᾶνε κάτι. Κι ἔρχονται ὡς τίς αὐλές καὶ ὡς τὰ σκαλοπάτια, νὰ τσιμπήσουν τὰ ψίχουλα καὶ τοὺς σπόρους, πού τοὺς ἔχουν ρίξει τὰ παιδιά.

75. ΧΙΟΝΟΠΟΛΕΜΟΣ

1

Χιόνισε και κάναμε
μιάν άσπρη στοίβα τόση!
Τέτοιο χιόνι πούπουλο,
Θεέ μου, νά μη λιώση. /

2

Έ! με τὸ χιονάνθρωπο,
τραβηχτήτε πέρα!
Άναψεν ὁ πόλεμος,
πάρτε πρώτη σφαίρα. >

3

Άν βαστᾶν τὰ κότσια σας,
πιάστε μετερίζι.
Όπου πέση ἡ μπάλα μας,
μύτες κοκκινίζει.

4

Πῶς; Γελᾶτε; Πάρτε την
πάνω στὸ στομάχι.
Φράπ! καὶ σκάζει ἡ δεύτερη
στοῦ ἀρχηγοῦ τὴ ράχη.

5

Φράπ! κι ἀπ' τὰ κεφάλια τους
πέφτουν κάτω οἱ κουῖκοι.
Φράπ! καὶ τοῦ χιονάνθρωπου
σπάζει τὸ τσιμποῦκι.

« Παιδικὲς ψυχὲς »

Στέλιος Σπεράντσας

1

Ὁ καινούργιος χρόνος μπήκε με ὄμορφη λιακάδα κι ὁ κύρ Δημήτρης ἀποφάσισε νὰ κάμη τὸ ταξίδι με τὰ παιδιὰ στὴν πόλη, πού εἶναι ἡ πιὸ μεγάλη στὴν περιοχὴ τοῦ χωριοῦ. Τὸ εἶχε ἀναβάλει τὶς παραμονές τῶν Χριστουγέννων, γιατί ὁ καιρὸς δὲν ἦταν καὶ τόσο καλός. Τὸ ἄλλο πρωὶ ξεκίνησαν. Θὰ ἔμεναν στὸ ξενοδοχεῖο δυὸ μέρες.

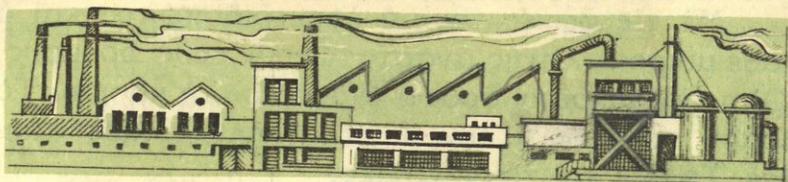
Μπήκαν στὸ λεωφορεῖο πού ἔκανε τὴ συγκοινωνία τοῦ χωριοῦ με τὴν πόλη.

Ὕστερα ἀπὸ δυὸ ὥρες ἀντίκρισαν τὴν πρωτεύουσα τῆς περιοχῆς τους, τὸ φρούριό της, τὶς συνοικίες καὶ τὸ ψηλὸ καμπαναριὸ τῆς Μητροπόλεως. Πιὸ πέρα φαινόταν ἡ θάλασσα, σὰν ἀπέραντος γαλάζιος κάμπος.

Ἀπὸ τὰ κλειστὰ τζάμια τοῦ λεωφορείου τὰ παιδιὰ κοιτάζουν με θαυμασμὸ ὅλη αὐτὴ τὴν εἰκόνα, ὥσπου σὲ λίγο χάθηκε.

Καθὼς τὸ αὐτοκίνητο ἔμπαινε μέσα στὴν πόλη, τὰ παιδιὰ δὲν πρόφταναν νὰ βλέπουν. Σπίτια μεγάλα καὶ ψηλὰ με πολλὰ πατώματα. Ἄλλα χαμηλά. Ἄλλα με στενὰ κι ἄλλα με πλατιά παράθυρα. Περνοῦσαν μέσα ἀπὸ μεγάλο δρόμο. Δεξιὰ καὶ ἀριστερὰ ἦταν καταστήματα με προθήκες στολισμένες με διάφορα ἔμπορεύματα. Στὰ πεζοδρόμια κυκλοφοροῦσαν πολλοὶ διαβάτες.

Ἐφτασαν τέλος στὸ σταθμὸ αὐτοκινήτων. Ἐκεῖ ὁ κύρ Δημήτρης με τὰ παιδιὰ κατέβηκαν ἀπὸ τὸ αὐτοκίνητο, πῆραν τὰ πράγματά τους καὶ πήγαν σ' ἓνα ξενοδοχεῖο, κοντὰ στὸ σταθμὸ.

77. ΠΟΣΟ ΔΙΑΦΟΡΕΤΙΚΗ ΗΤΑΝ Η ΠΟΛΗ

Τὴν πόλη ὁ Κωστάκης καὶ ἡ Ἐλενίτσα μόνον ἀπὸ μερικὲς φωτογραφίες τῆ γνώριζαν. Αὐτὲς ὅμως ἔδειχναν τὰ πιὸ ὀμορφα καὶ τὰ πιὸ κεντρικὰ μέρη. Καὶ τὰ παιδιὰ εἶχαν φανταστῆ, πὼς ὅλα τῆς τὰ σπίτια θὰ ἦταν ψηλὰ σὰν παλάτια καὶ πὼς ὅλοι οἱ δρόμοι τῆς θὰ εἶχαν δεντροστοιχίες. Πόσο ὅμως διαφορετικὰ βρῆκαν τὰ πράγματα!

Ἡ πόλη, χτισμένη κάτω ἀπὸ τὸ φρούριό τῆς, φτάνει ὡς τὴν παραλία. Τὴ διασχίζει ἓνα ποτάμι, φραγμένο δεξιὰ καὶ ἀριστερὰ μὲ τοίχους στερεοῦς. Ἔχει ὠραίους ἀσφαλτοστρωμένους δρόμους. Ἡ πόλη εἶναι παλιά, χτισμένη ἀπὸ χρόνια πολλά, καὶ δὲν ἔχει σχέδιο. Ἡ νέα ὅμως πολιτεία, πού σιγὰ-σιγὰ χτίζεται πρὸς τὴν παραλία, ἔχει ὠραιότερα κτίρια καὶ κανονικοὺς δρόμους.

Πόσο διαφορετικὴ βρῆκαν τὰ παιδιὰ τὴ ζωὴ στὴν πόλη! Οἱ νοικοκυρὲς παίρνουν τὸ γάλα ἀπὸ τὸ γαλατά. Ψωνίζουν ἀπὸ τὴν ἀγορὰ ἢ ἀπὸ διάφορους παντοπῶλες ἢ μανάβηδες, πού εἶναι στὶς συνοικίες.

Δυνατὲς σφυρίχτρες ἀπὸ τὰ ἐργοστάσια καλοῦν τοὺς ἐργάτες στὴ δουλειά. Κι ἀπὸ τὶς ψηλὲς καπνοδόχες ἀνεβαίνει πολὺ ψηλὰ ὁ καπνός.

Με τις φωνές τους ὁ ἔφημεριδοπώλης καὶ ὁ κάθε μικροπωλητῆς ἀναστατώνουν τοὺς δρόμους. Ἰὸλη τὴν ἡμέρα οἱ δρόμοι ἔχουν πολλὴ κίνηση. Τὸ βράδυ τοὺς φωτίζουν μεγάλες ἠλεκτρικὲς λάμπες. Τὸ ἴδιο καὶ τὶς πλατείες.

Τὰ παιδιὰ τὴν πρώτη ἡμέρα περπάτησαν ἀρκετὰ καὶ εἶδαν πολλὰ πράγματα, πού τοὺς ἔκαμαν ἐντύπωση. Ὁ πατέρας τοῦ Κωστάκη τοὺς τὰ ἐξηγοῦσε ὅλα.

78. ΩΡΑΙΟ ΦΩΣ

Ἐκεῖνο, πού ἔκαμε ἐντύπωση στὰ παιδιὰ, ἦταν τὸ « τὰκ », πού γινόταν μὲ μισὴ στροφή τοῦ διακόπτη δεξιά. Τὸ δωμάτιο τότε φωτιζόταν, σὰν νὰ ἔμπαινε μέσα ξαφνικὰ ὁ ἥλιος. Κι ὕστερα ἕνα « τὰκ » καὶ τὸ δωμάτιο βυθιζόταν πάλι στὸ σκοτάδι.

— Αὐτὸ τὸ ωραῖο φῶς, πού εἶναι κλεισμένο μέσα σ' αὐτὴ τὴ μικρὴ γυάλινη λάμπα, πότε θὰ τὸ ἔχωμε κι ἐμεῖς στὸ χωριό μας ; ρώτησε ἡ Ἐλενίτσα τὸ θεῖο Δημήτρη.

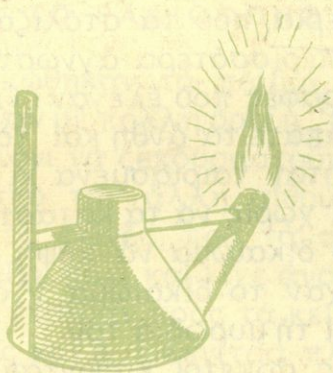
— Πολὺ γρήγορα ! Αὐριο θὰ σᾶς πάω νὰ μείνετε ὅλη τὴ μέρα, στὸ σπίτι μιᾶς ἐξαδέρφης μας. Ἔχει κι αὐτὴ παιδιὰ σὰν καὶ σᾶς. Θὰ μείνετε μαζί τους κι ἐγὼ θὰ φροντίσω γιὰ τὸ ζήτημα τῶν μηχανμάτων. Θὰ χρειαστῆ νὰ μείνωμε ἀκόμη δυὸ μέρες ἐδῶ καὶ θὰ φύγωμε τὴν παραμονὴ τῶν Φώτων γιὰ τὸ χωριό.

Ἰ— Ἄ, λέει ὁ Κωστάκης. Τί ωραῖα νὰ ἔχωμε καὶ

μείς αυτό τὸ φῶς καὶ νὰ περπατοῦμε ἔξω στοὺς δρόμους μας. Ὁχι, πὺ μόλις σκοτεινιάσῃ, χωνόμαστε μέσα στὰ σπίτια μας.

—Ἐχουν ἀπὸ καιρὸ, θεῖε, αὐτὸ τὸ φῶς ἐδῶ; ρώτησε ἡ Ἐλενίτσα. |

—Ὁχι, δὲν εἶναι πολλὰ χρόνια, εἶπε ὁ θεῖος Δημήτρης. Γιὰ νὰ γίνῃ ὅμως αὐτὸ καὶ νὰ τὸ χαρῶμαστε ἡμεῖς σήμερα, χρειάστηκαν πολλὰ χρόνια δουλειᾶς καὶ μελέτης. Πολλοὶ ἐπιστήμονες πέρασαν ὅλη τους τὴ ζωὴ, γιὰ νὰ πετύχουν τὸ ἠλεκτρικὸ ρεύμα! Ἄλλ' αὐτὰ ὅλα θὰ τὰ μάθετε πιὸ καλὰ στὸ σχολεῖο σας, στὶς μεγαλύτερες τάξεις. Μάλιστα, ὅταν θὰ στείλῃ ὁ θεῖος Ἀργύρης ἀπὸ τὴν Ἀμερικὴ καὶ τὰ ἄλλα σχολικὰ ὄργανα, θὰ στείλῃ μαζί καὶ μιὰ μικρὴ ἠλεκτρικὴ μηχανή. |

Τὴν ἄλλη μέρα ὁ κύρ Δημήτρης πῆγε τὰ παιδιά στοῦ κυρίου Θάνου, πού εἶχε γυναίκα τὴν κυρία Ἄννα, μιὰ ἀνεψιά τῆς γιαγιᾶς. Ἡ κυρία Ἄννα εἶχε δυὸ παιδιά, τὸ Γιώργο καὶ τὴ Μαρίκα, μὲ τὴ διαφορά πού ἦταν λιγάκι μεγαλύτερα. Ὁ Γιώργος πῆγαινε στὸ Γυμνάσιο κι ἡ Μαρίκα στὴν ΣΤ' τάξη τοῦ Δημοτικοῦ.

Ὁ θεῖος Δημήτρης εἶχε εἰδοποιήσει, πὼς θὰ πῆγαιναν ἐκεῖ καὶ τοὺς περίμεναν. Χάρηκαν πολὺ τὰ παιδιά. Καθὼς ἦταν καὶ ὠραῖος καιρὸς, βγῆκαν ὅλοι μαζὶ γιὰ περίπατο στὸ δημόσιο κῆπο.

Εἶδαν κτίρια πολλὰ καὶ ὠραῖα, τὸ δικαστήριο, τὰ σχολεῖα καὶ ἄλλα. Πέρασαν ἀπὸ μιὰ δεντροστοιχία, πῆγαν στὸ μητροπολιτικὸ νὰὸ καὶ θαύμασαν τὶς μεγάλες καὶ ὠραῖες εἰκόνες του.

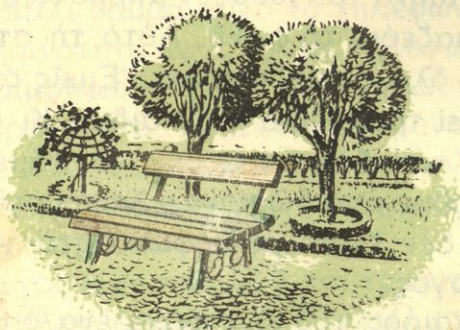
Μεγάλος ἦταν ὁ κῆπος, μὲ δέντρα μεγάλα καὶ μικρά, μὲ παρτέρια, πού τὰ στόλιζαν κάθε λογῆς λουλούδια. Τὰ περισσότερα ἄγνωστα στὰ παιδιά. Εἶδαν καὶ ἐπιγραφές πού ἔλεγαν: «Μὴν πειράζετε τὰ ἄνθη», «Ἀγαπάτε τὰ ἄνθη καὶ τὸ πράσινο». Ὅλα ἐκεῖ μέσα ἦταν ταιριασμένα κι ἔπρεπε νὰ τὰ χαίρωνται ὅλοι, χωρὶς νὰ τὰ καταστρέφουν. Κανένας δὲν εἶχε τὸ δικαίωμα νὰ κόψη ἓνα λουλούδι. Ὅμως ὅλοι εἶχαν τὸ δικαίωμα ν' ἀπολαμβάνουν τὴν ὁμορφιά καὶ τὴ μυρωδιά του.

Ἐπισκέπτες ἀρκετοὶ κάθονταν σὲ μπάγκους, κοντὰ στὰ δέντρα, γύρω ἀπὸ μιὰ μεγάλη δεξαμενὴ.

Ἐνας μόνον μπάγκος ἦταν ἀδειανὸς καὶ στὴν ἄκρη του καθόταν ἓνας κύριος. Ὁ Γιώργος ζή-

τησε τὴν ἄδεια νὰ καθίσουν καὶ κάθισαν καὶ τὰ τέσσερα παιδιὰ κοντὰ καὶ συζητοῦσαν γιὰ τὰ παιγνίδια τους.!

Ὁ Κωστάκης καὶ ἡ Ἐλενίτσα ἔβλεπαν τὸ συντριβάνι τῆς δεξαμενῆς, ποῦ τίναζε ψηλὰ τὸ νερὸ
/ κι ἐκεῖνο ἔπεφτε πάλι κάτω σὰν βροχή. /

80. ΤΟ ΡΑΔΙΟΦΩΝΟ

Σὲ λίγο σηκώθηκαν τὰ παιδιὰ, γιὰ νὰ πάνε στὸ σπίτι. Ἐφαγαν μὲ πολλὴ ὄρεξη. Ὅταν ἔφαγαν, κάθισαν στὸ σαλόνι νὰ ξεκουραστοῦν.

Ξαφνικὰ, ἀπὸ τὴν ἄλλη αἴθουσα ἀκούστηκαν κάτι δυνατὲς φωνές, ποῦ τὰ παιδιὰ τρόμαξαν. Ἡ Μαρίκα εἶχε πάει καὶ εἶχε ἀνοίξει τὸ ραδιόφωνο. Τὰ παιδιὰ ἔτρεξαν πρὸς τὰ κεῖ.

Ὁ Κωστάκης καὶ ἡ Ἐλενίτσα πλησίασαν καὶ εἶδαν μιὰ πλάκα, προφυλαγμένη μὲ γυαλί, γεμάτη ὀνόματα. Ἦταν τὰ ὀνόματα πολλῶν πόλεων ἀπὸ ὅλες τὶς χῶρες τῆς γῆς, ὅπως ἐξήγησε ὁ Γιώργος. Ἡ Μαρίκα ἔβαλε τὸ δείκτη ἐπάνω στὸ ὄνομα « Ἀ-

θῆναι» κι ἄκουσαν τραγούδια ἀπὸ τὸ ραδιοφωνικὸ σταθμὸ τῶν Ἀθηνῶν.

— Τί θαῦμα! εἶπε ἡ Ἐλενίτσα.

— Μὰ πῶς ἔρχονται ἔτσι τὰ τραγούδια ἀπὸ τὴν Ἀθήνα; ρώτησε ὁ Κωστάκης.

Ἡ Μαρίκα ἐξήγησε:

— Στὴν Ἀθήνα τραγουδοῦν μπροστὰ σ' ἓνα μηχανήμα, πού μαζεύει τὴ φωνή. Αὐτὸ τὴ στέλνει σὰν ἀστραπή σ' ὅλα τὰ ραδιόφωνα. Ἐμεῖς ἀκοῦμε τὴν ὥρα πού ἔχει τραγούδια γιὰ παιδιὰ. Κι ὅταν εἶναι κακοκαιρία καὶ δὲν μπορούμε νὰ πᾶμε στὴν ἐκκλησία, ἀκοῦμε ἀπὸ δῶ καὶ τὴ λειτουργία.

— Ἐσεῖς δὲν ἔχετε ραδιόφωνο στὸ χωριό; ρώτησε ὁ Γιώργος.

— Εἶναι καιρὸς πού εἶχε φέρει ἓνα ὁ θεῖος, εἶπε ἡ Ἐλενίτσα. Ἦμουν τότε πολὺ μικρή. Ἀλλὰ τοῦ χάλασε. Λειτουργοῦσε μὲ ἠλεκτρικὲς στήλες. Τώρα μᾶς εἶπε πῶς, ὅταν θὰ ἔχουμε ἠλεκτρικὸ ρεῦμα στὸ χωριό, θὰ τὸ ἀλλάξῃ καὶ θὰ φέρῃ ἓνα ἄλλο. Κι ἔτσι θὰ ἔχουμε κι ἐμεῖς ραδιόφωνο, σὰν αὐτό.

81. ΤΟ ΤΗΛΕΦΩΝΟ

— Ντρίν! Ντρίν! Ντρίν! ἀντήχησε τὸ κουδούνι τοῦ τηλεφώνου. Τρέχει στὸ διάδρομο ὁ Γιώργος καὶ παίρνει τὸ ἀκουστικό.

— Ἐμπρός! Ποιὸς ὀμιλεῖ, παρακαλῶ;... Ἐσὺ εἶσαι, πατέρα;... Ἐδῶ εἶναι τὰ παιδιὰ... Νὰ ἔρθωμε

στο μεταξουργείο; Κι ἔπειτα στὸν κινηματογράφο;
"Α! ώραία... Θὰ ἔρθωμε ἀμέσως.

Ἄπὸ τὸ μεταξουργεῖο ὁ κύριος Θάνος εἰδοποιοῦσε τὸ Γιώργο νὰ πάη με τὰ παιδιὰ στὸ μεταξουργεῖο, γιὰ νὰ τὸ δοῦν. Ὑστερα θὰ τοὺς ἔπαιρνε νὰ τοὺς πάη ὅλους στὸν κινηματογράφο.

Ἡ Ἐλενίτσα σκέφτηκε:

— "Ἄλλο πάλι θαῦμα αὐτὸ τὸ τηλέφωνο!

Στὴν κοινότητά τους ἔχουν τηλέφωνο. Ἀλλὰ δὲν τὸ χρησιμοποιοῦν ὅποια ὥρα θέλουν καὶ οὔτε γιὰ μικροπράγματα. Τηλεφωνοῦν μόνο τὰ τηλεγραφήματα πὺ θὰ σταλοῦν στὴν πολιτεία. Ἄν ἦταν εὐκόλο, θὰ ἔπαιρνε στὸ τηλέφωνο καὶ τὰ ἔξαιδερφάκια τῆς ἀπὸ τὴν Ἀθήνα.

Ὁ Γιώργος εἶπε πὺς ἐδῶ καὶ τριάντα χρόνια ὁ μέγας Ἰταλὸς ἐφευρέτης Γουλιέλμος Μαρκόνι πέτυχε με τὸ τηλέφωνο νὰ μιλοῦν οἱ ἄνθρωποι με ὅλες τῖς χῶρες τῆς γῆς. Ἔτσι ἐπικοινωνοῦν μεγάλα πλοία, πὺ ταξιδεύουν στῖς μεγάλες θάλασσες, στοὺς ὠκεανούς. Κι ἂν βρεθοῦν σὲ κίνδυνο, καλοῦν ἄλλα πλοία σὲ βοήθεια, πὺ τοὺς ἔρχεται βιαστικὴ καὶ σώζει ἀπὸ τὸ θάνατο χιλιάδες ἀνθρώπινες ζωές.

Τὸ ἀπόγευμα ἔκαμαν ὅλα τὰ παιδιὰ ἓνα περίπατο στὴν πόλη καὶ τὸ βραδάκι, ὁ Γιώργος τὰ πῆγε στὸ ξενοδοχεῖο, ὅπου τὰ περίμενε ὁ κύρ Δημήτρης.

Κοιίση

Μητρί

κατα

Τὴν ἄλλη μέρα τὸ πρωί, πῆγαν τὰ παι-
διὰ μὲ τὸν πατέρα τοῦ Κωστάκη νὰ δοῦν καὶ τὸ
λιμάνι. Νὰ τὴν ἢ θάλασσα, ἢ μεγάλη θάλασσα,
γεμάτη μικρὰ ἀφρισμένα κύματα. Γαλαζοπράσινη
ἀπλώνεται ὡς πέρα μακριά, ἐκεῖ ποῦ φαίνεται
σὰν νὰ ἐνώνεται μὲ τὸν οὐρανό. Ποτὲ τὰ παιδιὰ
δὲν εἶχαν φανταστῆ τόσο μεγάλη καὶ τόσο ὠραία
τῆ θάλασσα, ποῦ τὴν ἔκανε πιὸ ὠραία καὶ ἢ λια-
κάδα.

Ὅμορφα σπίτια στολίζουν τὴν παραλία κι
ἕνας λιμενοβραχίονας προχωρεῖ μέσα στὴ θά-
λασσα.

Δυὸ βαπόρια φορτηγὰ ἦταν ἀραγμένα στοῦ
λιμάνι καὶ περίμεναν νὰ φορτώσουν. Ἄλλο με-
γάλο βαπόρι φάνηκε στὴν εἴσοδο τοῦ λιμανιοῦ.
Ἦταν τὸ καράβι τῆς γραμμῆς, ποῦ ἄραζε σὲ διά-
φορα λιμάνια, ὥσπου νὰ φτάσῃ στοῦ μεγάλο λι-
μάνι τοῦ Πειραιᾶ.

Τὰ παιδιὰ ὅλο καὶ ρωτοῦσαν γιὰ τὴ θάλασσα,
γιὰ τὰ πλοῖα.

— Ἡ θάλασσα, τοὺς ἔλεγε ὁ κύρ Δημήτρης, μ' ὄ-
λες τὶς τρικυμίες τῆς καὶ μ' ὅλη τὴν ἀπεραντο-
σύνη τῆς, ἦταν πάντα ἕνας μεγάλος δρόμος, ἀνοι-
χτὸς στοὺς ἀνθρώπους.

Οἱ πρῶτοι θαλασσοπόροι μὲ θάρρος, μὰ καὶ
μὲ περιέργεια νὰ γνωρίσουν τὸν κόσμον, ἔφευγαν
μὲ μονόξυλα. Μαζί τους ἔπαιρναν καὶ διάφορα
προϊόντα τῆς πατρίδας τους. Κι ὕστερα ἀπὸ ἕνα
μακρινὸ κι ἐπικίνδυνον ταξίδι, ἀντίκριζαν μὲ λα-

χτάρα τὴν καινούργια γῆ. Στ' ἀκρογιαλὶ τῆς καινούργιας γῆς τοὺς περιμέναν ἄλλοι παράξενοι ἄνθρωποι, ποὺ μιλοῦσαν μιὰ γλώσσα διαφορετικὴ ἀπὸ τὴ δική τους.

Οἱ θαλασσοπόροι τότε τοὺς ἔδειχναν καὶ τοὺς ἔδιναν κάποια ὠραία πραγματάκια, ἀπὸ τὰ προϊόντα ποὺ εἶχαν φέρει μαζί τους. Καὶ οἱ ἄγνωστοι, μὲ σαστισμένα μάτια, ἄπλωναν δειλὰ τὰ χέρια τους καὶ τὰ ἔπαιρναν. Κι ἔδιναν δικά τους προϊόντα, ποὺ οἱ θαλασσοπόροι τὰ ἔφερναν πίσω στὴν πατρίδα τους.

— Σήμερα, ἐξακολούθησε ὁ κύρ Δημήτρης, ὅσο μεγάλες κι ἂν εἶναι οἱ θάλασσες, δὲν ἔχουν πιά μυστικὰ γιὰ τοὺς ἀνθρώπους. Τὰ πλοῖα δὲν κάνουν πιά δρόμους ἀγνώστους. Πηγαίνουν γρήγορα καὶ κατ' εὐθείαν στὴ γῆ ποὺ θέλουν νὰ πᾶνε. Δὲν ἔχουν πιά ἀνάγκη ἀπὸ τὸν ἀέρα, γιὰ νὰ φουσκώση τὰ πανιά τους καὶ νὰ τὰ σπρώχνη. Κινοῦνται γοργὰ μὲ μεγάλες μηχανές. Καὶ σὲ λίγες μέρες μποροῦν νὰ φτάσουν στὰ πιὸ μακρινὰ λιμάνια.

Ἡ Ὅπως στα παλιὰ χρόνια, ἔτσι καὶ σήμερα, τὰ πλοῖα κουβαλοῦν ἐδῶ κι ἐκεῖ προϊόντα τῆς γῆς, προϊόντα τῶν χειρῶν καὶ τῶν μηχανῶν.

Ἡ Τὸ βαπόρι εἶχε πλησιάσει πιά καὶ ἄρχισε μιὰ μεγάλη κίνηση στὸ λιμάνι. Βάρκες πήγαιναν κοντὰ κι ἔπαιρναν ἐπιβάτες, ποὺ τοὺς ἔφερναν στὴν ἀποβάθρα.

83. ΚΑΡΑΒΙ ΑΝΟΙΓΕΙ ΤΑ ΦΤΕΡΑ

Καράβι ἀνοίγει τὰ φτερά,
τὴν ἄγκυρα σηκώνει.
Καραβοκύρης στέκεται,
κρατώντας τὸ τιμόνι

Καράβι, στὰ ταξίδια σου
θὰ βρῆς λιμάνια χίλια.
Θ' ἀκούσης « Καλῶς ὤρισες »
ἀπὸ χιλιάδες χεῖλια.

Μὴν τὰ πιστέψης. Ἄπιαστες
εὐχές, πού ἀγέρας παίρνει
καὶ τὶς σκορπᾶ στὸ δρόμο του
καὶ πίσω δὲν τὶς φέρνει.

Τὸ μόνο « Καλῶς ὤρισες »,
τὴ μόνη εὐχή, πού πιάνει,
θὰ τὴν ἀκούσης στὸ μικρὸ
τοῦ τόπου σου λιμάνι.

Ἰωάννης Πολέμης

Πρὶν γυρίσουν στὸ χωριό, ὁ κύρ-Δημήτρης ἔπρεπε νὰ περάσῃ κι ἀπὸ τὸ μηχανουργεῖο τῆς πόλεως, γιὰ νὰ πληρώσῃ κάποια μηχανήματα τοῦ συνεταιρισμοῦ. Τὸ ἐργοστάσιο αὐτὸ εἶναι κοντὰ σὲ ἐξοχικὴ συνοικία τῆς πόλεως. Ὁλόγυρά του ἔχει ἕναν ψηλὸ τοῖχο. Καὶ ἡ καπνοδόχος του λές καὶ θέλει ν' ἀγγίξῃ τὸν οὐρανό.

Καθὼς πήγαιναν πρὸς τὸ ἐργοστάσιο, ἔβλεπαν τὴν καπνοδόχο νὰ βγάξῃ ἕναν καπνὸ, ποὺ ἔκρυβε τὸν ἥλιο. Μπήκαν ἀπὸ τὴ μεγάλη σιδερένια θύρα. Ὁ πατέρας τοῦ Κωστάκη πήγε στὸ γραφεῖο τοῦ διευθυντῆ. Ταχτοποίησε τοὺς λογαριασμοὺς του καὶ παρακάλεσε τὸ διευθυντὴ νὰ ἐπιτρέψῃ στὰ παιδιά νὰ δοῦν τὸ ἐργοστάσιο.

Ἕνας ἐπιστάτης τοὺς ὁδήγησε ὅλους σὲ ὅλο τὸ ἐργοστάσιο. Τὰ παιδιά ἔμειναν μὲ τὸ στόμα ἀνοιχτὸ κοιτάζοντας τὸ μηχανουργεῖο.

Τὸ ἀπέραντο κτίριο ἦταν γεμάτο μηχανές. Ἐδῶ γύριζαν μεγάλες ρόδες, ἐκεῖ σηκώνονταν κι ἔπεφταν κάποια σιδερένια χέρια. Ἄλλοῦ οἱ μηχανές ἔτριζαν, βογγοῦσαν, γρύλιζαν. Κι ἄλλοῦ κάποια πλατιά λουριά γύριζαν μὲ δύναμη μικρότερες ρόδες.

Μηχανές περίεργες πελεκοῦσαν τὸ σίδηρο ἢ τὸ λύγιζαν, τὸ πριόνιζαν, τὸ τρυποῦσαν, τὸ πίεζαν, τὸ ἔκοβαν. Μὲ τὰ κομμάτια οἱ ἐργάτες ἔφτιαναν διάφορα μηχανήματα, ἐργαλεῖα, κάθε λογῆς πράγματα.

Λές καὶ εἶχε σταματήσει τὸ μυαλὸ τῶν παιδιῶν

μέσα στο θόρυβο και στη μεγάλη κίνηση, που γινόταν γύρω τους. Ο πατέρας του Κωστάκη είπε:

— Οί μηχανές σε μιὰ στιγμή κάνουν τὴ δουλειὰ ἑκατὸ χερσιῶν.

Ὁ Κωστάκης καὶ ἡ Ἐλενίτσα κοίταζαν μὲ πολλὴ προσοχὴ τοὺς ἐργάτες, πού ἐπέβλεπαν τὶς μηχανές. Καὶ ἡ Ἐλενίτσα ἔλεγε ἀπὸ μέσα της:

— Τάχα θὰ μπορούσαν οἱ μηχανές νὰ κινηθοῦν χωρὶς ἐργάτες; Ἐδῶ εἶν' ὁ κόμπος, ὅπως λέει κι ὁ παππούς.

Καὶ πάλι ἀπὸ μέσα της ἔδινε τὴν ἀπάντηση:

— Δίχως τοὺς ἐργάτες οἱ μηχανές θὰ ἦταν ἄχρηστες! Αὐτὸ ἐμένα κατεβάζει τὸ κεφάλι μου.

Τὸ ἀπόγευμα ἔφυγαν γιὰ τὸ χωριό, ὅπου ὁ Κωστάκης καὶ ἡ Ἐλενίτσα δὲν ἔπαυαν νὰ διηγοῦνται σ' ὅλους ὅσα εἶδαν στὴν πόλη.

85. Η ΦΑΝΕΛΑ ΤΟΥ ΣΤΡΑΤΙΩΤΗ

— Μεθαύριο θὰ γίνῃ ὁ ἔρανος γιὰ τὴ φανέλα τοῦ Στρατιώτη. Εἶσαι ἔτοιμη; ρώτησε τὴν Ἐλενίτσα ὁ πατέρας τοῦ Κωστάκη.

— Λίγο θέλω, θεῖε, νὰ τελειώσω τὴ μιὰ κάλτσα. Ἀπόψε λέω νὰ τὴν τελειώσω.

— Νὰ τὴν τελειώσης γρήγορα, παιδί μου. Σοῦ εἶπα, οἱ στρατιῶτες μας, πού φυλάγουν ἄγρυπνοι τὰ σύνορά μας, κρυώνουν. Καὶ πρέπει ἐμεῖς ἀπὸ ἐδῶ κάτω νὰ τοὺς στείλωμε μάλλινα νὰ φορέσουν, νὰ ζεσταθοῦν. Γιὰ σκέψου τί κρύο εἶναι ἐκεῖ

πάνω στα σύνορα ! Γι' αυτό, την εποχή αυτή, κάθε μιὰ γυναίκα, κάθε κορίτσι ἐργάζεται για τὸ στρατιώτη. Πλέκει, για νὰ φτιάση ἢ μιὰ φανέλα ἢ ἓνα ζευγάρι κάλτσες ἢ ἓνα ζευγάρι γάντια. Ἔνας λόγος λέει : « Τὸ δῶρο, καὶ μικρὸ, μεγάλη χάρη ἔχει ».

— Πολὺ σωστά, λέει ἡ μητέρα τοῦ Κωστάκη. Ἡ μουν κόρη, Δημήτρη, ὅταν σεῖς πολεμούσατε στὰ βουνὰ τῆς Ἡπείρου καὶ τῆς Ἀλβανίας. Ἔσεῖς πολεμούσατε καὶ διώχνατε τὸν ἐχθρὸ μὲ τὴ λόγχη. Κι ἐμεῖς μὲ τὴ βελόνα πολεμούσαμε ἄλλον μεγάλον ἐχθρὸ σας, τὸ κρῦο. Δικὴ μας λόγχη ἦταν ἡ βελόνα. Λέγαμε : « Δὲν πρέπει ν' ἀφήσωμε κανένα στῆθος νὰ κρυολογήσῃ οὔτε κανένα πόδι νὰ πάθῃ ». Κάναμε οἰκονομία καὶ δὲν ἀγοράζαμε για μᾶς τίποτε, για νὰ μπορούμε νὰ ἀγοράζωμε μάλλινα νήματα καὶ νὰ πλέκωμε.

Ὁ κύρ Δημήτρης μένει λίγο συλλογισμένος. Ὕστερα χαμογελᾷ καὶ λέει :

— Ἔνα ἀπόγευμα, ἐκεῖ ἐπάνω στὰ βουνὰ τῆς Ἀλβανίας, μοῦ ἔδωσαν κι ἐμένα ἓνα ζευγάρι μάλλινα γάντια, σταλμένα ἀπὸ τὸ ἐξωτερικό. Πῆγα νὰ φορέσω τὸ ἓνα γάντι καὶ βρῆκα μέσα ἓνα χαρτάκι μὲ μιὰ διεύθυνση. Ἦταν τὸ ὄνομα τοῦ κοριτσιοῦ ποῦ εἶχε πλέξει τὰ γάντια. Ἀργότερα ἔγραψα στὴν Αὐστραλία κι εὐχαρίστησα τὸ κορίτσι ποῦ μοῦ εἶχε στείλει τὸ πολῦτιμο ἐκείνο δῶρο. Ἦταν αὐτὸ μιὰ σπουδαία βοήθεια, ποῦ μᾶς ἔδωσε τὴ δύναμη νὰ νικήσωμε.

Ἡ Ἐλενίτσα εἶπε τότε :

— Ἐγὼ κάνω οἰκονομία. Ὅταν ἡ μητέρα ἢ ὁ πατέρας μου δίνουν λεφτά γιὰ καραμέλες, ἀγοράζω λιγότερες καὶ ὅσα οἰκονομήσω τὰ ρίχνω στὸν κουμπάρά μου.

Ἡ μητέρα τοῦ Κωστάκη τὴ ρώτησε :

— Τί θὰ κάμης τὰ λεφτά σου, ἅμα γεμίση ὁ κουμπάρας σου, Ἐλενίτσα ;

— Ἐγὼ ἀγοράσω ὅ,τι μου πῆ ἡ μητέρα μου, ἀπάντησε ἡ Ἐλενίτσα.

— Ἐλενίτσα μου, εἶπε ἡ θεία της, πόσα παιδάκια εἶναι πολὺ φτωχὰ καὶ κοιμοῦνται νηστικὰ τὸ βράδυ ! Οἱ γονεῖς τους δὲν ἔχουν χρήματα νὰ τοὺς πάρουν γάλα, ψωμί. Δὲν βρίσκουν ἐργασία καθόλου ἢ πολὺ λίγη. Ἄλλα πάλι παιδάκια εἶναι ὀρφανά. Νά, τὰ παιδιὰ τῆς κυρα - Γιαννούλας οὔτε παπούτσια οὔτε καλὰ φορέματα ἔχουν. Μὰ οὔτε καὶ τρῶν κάθε μέρα ψωμί. Εἶναι, βλέπεις, λίγη ἢ δουλειὰ τῆς καημένης τῆς μητέρας τους.

— Ἄν εἶχα πολλὰ λεφτά, εἶπε ἡ Ἐλενίτσα, θὰ ἀγόραζα ὅ,τι χρειάζονται τὰ παιδιὰ τῆς κυρα - Γιαννούλας.

— Κι ἐγὼ, κι ἐγὼ, εἶπε ὁ Κωστάκης.

— Λοιπὸν τώρα, πού θὰ ἔρθη ὁ πατέρας σου, Ἐλενίτσα, καὶ ὁ δικός σου, Κωστάκη, θὰ τοὺς ποῦμε νὰ σᾶς δίνουν κάθε μέρα ἀπὸ μιὰ δραχμὴ τοῦ καθενός. Ἔτσι ὁ κουμπάρας σας θὰ

γείμιξη γρήγορα καὶ θὰ μπορῆτε νὰ βοηθᾶτε καὶ τοὺς φτωχοὺς ταχτικά.

Τὰ παιδιὰ ἐνθουσιάστηκαν μ' αὐτὴ τὴν ἰδέα, χτύπησαν τὰ χέρια τους καὶ φώναξαν:

— Ναί, ναί, τί ὠραία!

87. Η ΓΙΟΡΤΗ ΤΗΣ ΜΗΤΕΡΑΣ

Σήμερα τὸ ἀπόγευμα, στὴ μεγάλη αἴθουσα τῶν τελετῶν τοῦ σχολείου, γιορτάστηκε ἀπὸ τὰ παιδιὰ ἡ ἑορτὴ τῆς Μητέρας. Ἡ αἴθουσα ἦταν στολισμένη μὲ λουλούδια, μὲ σημαῖες, μὲ εἰκόνες καὶ μὲ ἐπιγραφές γιὰ τὴ μητέρα. Οἱ μητέρες τῶν παιδιῶν κάθονταν στὰ καθίσματα πού ἦταν στὶς πρῶτες σειρές.

Μετὰ τὴν προσευχὴ ὁ διευθυντὴς τοῦ σχολείου εἶπε τὴν ἀκόλουθη ὁμιλία:

« Παιδιά,

» ὅπως μέσα στοὺς τόνους τῆς ἄμμου ξεχωρίζει ἓνας κόκκος χρυσάφι, ἔτσι καὶ μέσα στὶς ἄπειρες λέξεις ξεχωρίζει μιὰ μαγικὴ λέξη, ἡ λέξη

Μητέρα. Ἡ σημερινή ἑορτὴ τῆς Ὑπαπαντῆς ἔχει καθιερωθῆ στὴν Ἑλλάδα, ὅπως καὶ σ' ὅλο τὸ χριστιανικὸ κόσμο, ὡς Παγκόσμια Ἡμέρα τῆς Μητέρας.

» Δὲν πρέπει ποτέ, παιδιά, νὰ πικραίνετε τὴ μητέρα σας. Ποτέ νὰ μὴν τῆς δίνετε ἀφορμὴ νὰ λυπηθῆ. Γιατὶ ἡ μητέρα εἶναι γιὰ σᾶς ὁ ἄγγελος, πού σᾶς φυλάγει ἀπὸ κάθε κακό. Αὐτὴ σᾶς ἔδωσε τὸ πρῶτο γάλα, σᾶς ζέστανε τὰ χεράκια σας μέσα στὰ δικά της, τὸ σῶμα σας μέσα στὴν ἀγκαλιά της. Αὐτὴ σᾶς ἔμαθε νὰ μιλάτε, νὰ περπατᾶτε.

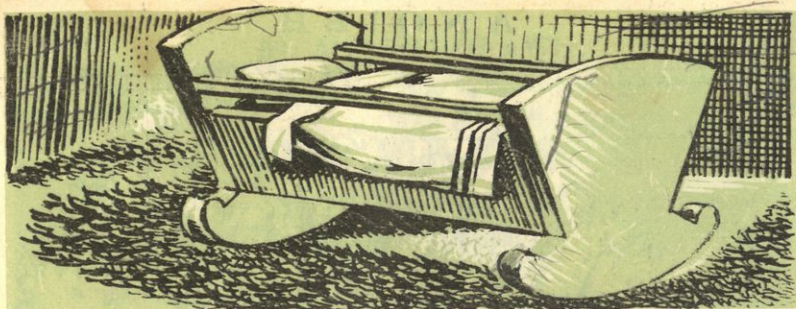
» Ἡ μητέρα δείχνει τὴν πιὸ μεγάλη ἀγάπη. Κάθε της σκέψη, κάθε της κούραση εἶναι γιὰ σᾶς. Πρέπει λοιπὸν ν' ἀκοῦτε τὰ λόγια της καὶ νὰ τῆς μιλάτε μὲ σεβασμό.

» Ὅταν τῆς λέτε μὲ τρυφερὴ φωνή: «Μανούλα!», ἐκείνη σᾶς ἀπαντᾷ: «Παιδί μου!» μὲ τόση γλύκα, πού φτάνει ὡς μέσα βαθιὰ στὴν καρδιά ὄλων μας.»

Ἀμέσως ἄρχισαν οἱ ἀπαγγελίες ποιημάτων, πού εἶχαν θέμα τὴ μητέρα, καὶ διαβάστηκαν ἐκθέσεις τῶν μεγάλων παιδιῶν μὲ τὸ ἴδιο θέμα.

Ὁ Κωστάκης ἀπάγγειλε τὸ ποίημα «Ἀποχαιρετισμὸς τῆς Μάνας», ἡ Ἐλενίτσα τὸ ποίημα «Ἡμανούλα» καὶ ἄλλα παιδιά ἄλλα ποιήματα.

Ἐπειτα τὰ παιδιά κατέβηκαν ἀπ' τὴ σκηνὴ χωρὶς θόρυβο, πρόσφεραν λουλούδια καθένα στὴ μητέρα του καὶ φίλησαν τὸ χέρι τους. Οἱ μητέρες τὰ φίλησαν καὶ κείνες. Τὰ παιδιά ξαναγύρισαν στὴ σκηνή, τραγούδησαν μερικὰ ἄσματα καὶ ἡ γιορτὴ ἔκλεισε μὲ τὸν Ἐθνικὸ Ὑμνο.

88. Η ΜΑΝΟΥΛΑ

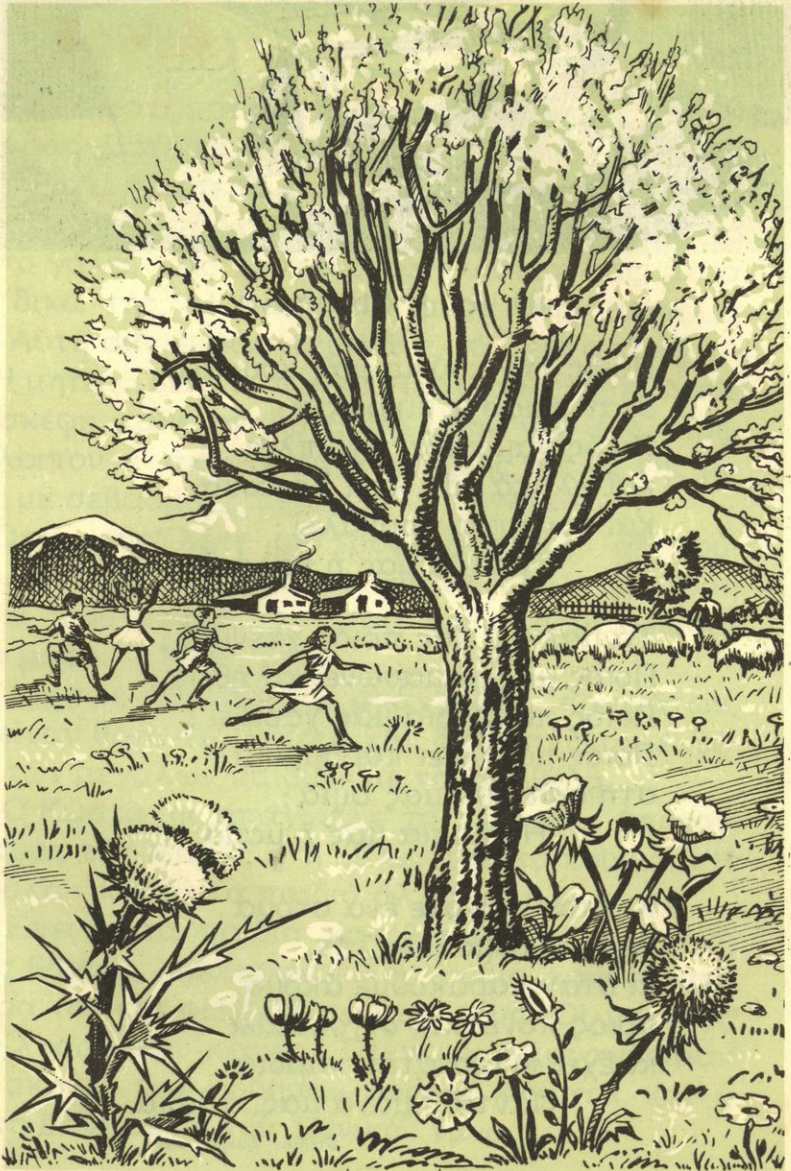
Ποιός τὴν κούνια μας κουνάει,
ὄταν εἴμαστε μικράκια ;
Ποιός χαμογελά στὸ πλάι
καὶ γλυκὰ μᾶς λέει λογάκια
καὶ τὸν ὕπνο προκαλεῖ ;
Ἡ μαμά μας ἢ καλή. ||

Τὰ μαλλιά μας ποιός χτενίζει ;
Ποιός μᾶς καμαρώνει, ἀλήθεια ;
Ποιός παιγνίδια μᾶς χαρίζει ;
Ποιός μᾶς λέει παραμύθια
στὴ φωτίτσα μας σιμά ;
Ἡ γλυκιά μας ἢ μαμά.

Κι ὄταν κάποτε ἓνα στόμα
κάτι μὲ θυμὸ μᾶς λέη,
κι ὄταν παρακοῦμε ἀκόμα,
ποιός πονεῖ καὶ σιγοκλαίει
κι ἔχει πίκρα στὴν καρδιά ;
Πάντα ἢ μάνα μας, παιδιά.

Στέλιος Σπεράντσας

ΑΝΟΙΞΗ

89. ΑΝΟΙΞΙΑΤΙΚΗ ΑΥΓΗ

Τὰ ἄστρα σβήστηκαν, Ἡ μέρα
γλυκοφέγγει ντροπαλὴ
καὶ στὸν ξάστερον ἀέρα
κελαηδοῦν κορυδαλλοί.

Γύρω στ' ἄνθη τὰ περίσσια
τῆς λευκῆς ἀγραμπελιᾶς
φτερουγίζουν τὰ μελίσσια
μέ τὴν ἔννοια τῆς δουλειᾶς.

Σὲ χωράφια ἀνθοστρωμένα
καὶ γεμάτα χλωρασιά,
χίλια ἄρνάκια σκορπισμένα
βόσκουν χόρτα καὶ δροσιά.

Κι ἀνασαίνουνε τὰ δάση,
μέσ στὴ διάπλατη γιορτῇ,
ποὺ γιορτάζει ὅλη ἡ πλάση
ἀνθισμένη, φτερωτή.

Γ. Δροσίνης

Ἦρθε ἡ ἀνοιξη! Μᾶς τὸ φανερώνει τὸ γαλανὸ χρῶμα τοῦ οὐρανοῦ, τὸ πράσινο χαλί τῆς γῆς, τὸ κελάηδημα τῶν πουλιῶν. Τὴν ἀνοιξη τὰ δέντρα ἀνθίζουν, οἱ μέλισσες πετοῦν ἀπὸ λουλούδι σὲ λουλούδι. Ὁ κοῦκος ἀκούεται «Κού-κου! Κού-κου!» καὶ διαλαλεῖ στὸ δάσος τὴν ἀνοιξη. Τὰ χελιδόνια μὲ τὶς ψαλιδωτὲς οὐρὲς πετοῦν χαρούμενα στὶς παλιές φωλιές ἢ χτίζουν καινούργιες, κάτω ἀπὸ τὶς στέγες ἢ τὰ μπαλκόνια. Τὰ πουλιὰ πετοῦν χαρούμενα καὶ καθαρίζουν τὸν ἀέρα ἀπὸ τὰ βλαβερά ἔντομα, πού φέρνουν τὶς ἀρρώστιες. Οἱ μέρες μεγάλωσαν καὶ οἱ νύχτες μίκρυναν. Μερικὲς ἀνοιξιάτικες βροχὲς δροσίζουν τὴ γῆ. Ὁ ἀνοιξιάτικος ἥλιος εἶναι ζεστὸς καὶ στὰ βουνὰ λιώνουν τὰ χιόνια. Οἱ ἀμυγδαλιὲς πέταξαν τὰ πέταλα τῶν λουλουδιῶν καὶ ἔδεσαν τὸν καρπὸ τους. Οἱ λεμονιὲς καὶ ἄλλα καρποφόρα δέντρα ἀνθίζουν καὶ σκορποῦν εὐωδιές.

Οἱ γεωργοὶ μὲ τὰ βόδια, τὰ ἄλογα, τὰ ἀλέτρια, ξεχύνονται στὸν κάμπο γιὰ τὴν ὄψιμη καλλιέργεια. Τὰ σπαρτὰ στὰ χωράφια, σὰν ἀπέραντη πράσινη θάλασσα, κυματίζουν ἀπὸ τὸ φύσημα τοῦ μυρωμένου ἀνέμου.

Τὸ λιβάδι εἶναι καταπράσινο καὶ γεμάτο πολύχρωμα ἀγριολούλουδα. Τὰ διάφορα ἔντομα ξυπνοῦν. Οἱ πεταλοῦδες πετοῦν στὰ λουλούδια. Οἱ μέλισσες βουίζουν καὶ ρουφοῦν τὸ μέλι τῶν λουλουδιῶν. Ἀνθίζουν τὰ χαμομήλια καὶ οἱ παπαρούνες. Κάπου-κάπου πηδοῦν μερικὲς μικρὲς ἀκρίδες.

Τώρα είναι άκινδυνες, όταν όμως μεγαλώσουν καταστρέφουν τὰ σπαρτά.

Οί πελαργοί, πού κάνουν τις φωλιές τους στα ψηλά καμπαναριά, παραμονεύουν στο λιβάδι να πιάσουν κανένα φίδι ή κανένα βάτραχο ή ποντικάκι ή σαύρα να ταΐσουν τὰ μικρά τους. Τα κοπάδια με τὰ πρόβατα ξεκινούν για τὰ βουνά. Τ' άρνάκια χοροπηδούν χαρούμενα.

Καθώς βόσκουν τὰ πρόβατα στο άπέραντο καταπράσινο λιβάδι, ο βοσκός παίζει χαρούμενος τή φλογέρα του, ενώ ο σκύλος τόν συντροφεύει δίπλα του.

Το ρυάκι τρέχει αδιάκοπα, ποτίζει τούς διψασμένους ανθρώπους, τὰ ζώα και τὰ πουλιά και δροσίζει τὰ δέντρα, τὰ χόρτα και τὰ άνηθ.

Τὰ τριαντάφυλλα είναι στις δόξες τους. Η θερμοκρασία ανεβαίνει και αρχίζουν να ώριμάζουν τὰ πρῶτα κεράσια. Πόσο ωραία είναι τήν άνοιξη! Χαρά Θεού!

Ο Κωστάκης και ή Έλενίτσα, καθως και όλα τὰ παιδιά του σχολείου και όλοι οί άνθρωποι, αγαπούν πολυ τήν άνοιξη. Η Έλενίτσα μάλιστα συχνά άπαγγέλλει το ποίημα « Η άνοιξη » και ο Κωστάκης άποχαιρετά το χειμώνα με το ποίημα « Στο καλό, γεροχειμώνα ! »

91. ΣΤΟ ΚΑΛΟ, ΓΕΡΟΧΕΙΜΩΝΑ

Μ' άνοιξιάτικα λουλούδια,
μυρωμένα, δροσερά,
μέ παιγνίδια, μέ τραγούδια,
μέ φωνές και μέ χαρά,
τό λευκόμαλλο χειμώνα
άς τόν διώξωμε και πάλι
κι ό καθένας άς του ψάλλη :

— Στο καλό, γεροχειμώνα !

Στό καλό !

Οί άγροί όλοι φοροϋνε
καταπράσινη στολή
και στους κήπους, που άνθοϋνε,
κελαδει κάθε πουλί.

Όλη ή φύση λουλουδιζει
και φωνάζουν τά παιδιά
μέ χαρούμενη καρδιά :

— Στο-καλό, γεροχειμώνα !

Στό καλό !

Πρώτη-πρώτη έχει ανοίξει τὰ λουλούδια της ἢ ἀμυγδαλιά. Νυφούλα σωστή στὰ ἀσπρορόδινα πέπλα της, στέκεται στὸν κῆπο, σὰν νὰ εἶναι ἔτοιμη ν' ἀρχίσῃ τὸ χορὸ τῆς ἀνοιξῆς. 1

— Τὰ ἄλλα δέντρα δὲν βιάζονται. Μὲ τὰ γυμνά κλαδιά τους κοιτάζουν τὸν οὐρανὸ, σὰν νὰ λένε:

— Ἄς ζεστάνῃ ὁ ἥλιος καλὰ, ν' ἀνοίξωμε καὶ μεῖς. 1

Ἡ ἀχλαδιά κουνᾷ λίγο τὴν κορυφή της καὶ λέει στὴ μικρὴ κερασιά, ποῦ στέκει δίπλα της:

— Τὴ βλέπεις τὴν ἀμυγδαλιὰ τὴν ἀμυγδαλιά; Λησμόνησε τὸ τί ἔπαθε πέρυσι μὲ τὰ χιόνια, ποῦ κᾶηκαν ὅλα τὰ πρῶιμα λουλούδια της. Νὰ τὴν τώρα πάλι. Πρώτη καὶ καλύτερη στολιστήκε.

— Ἐγώ, εἶπε ἡ κερασιά, δὲν βιάζομαι καθόλου. Τελευταία ἀνοίγω τὰ λουλούδια μου, μὰ πρώτη κοκκινίζω τὰ κεράσια μου.

Ἔτσι μιλοῦσαν τὰ δέντρα τότε. Μὰ ὅταν ἦρθε ὁ Ἀπρίλιος, νὰ τα ὅλα ἀλλαγμένα. Ὁ κῆπος στὶς δόξες του!

Ἡ ἀχλαδιά φορεῖ κάτασπρα, ἡ μηλιά ἀσπρορόδινα, ἡ βερικοκιά τριανταφυλλιά. Δὲς τὴ μικρούλα κερασιά! Σὰν κουκλίτσα γεμάτη στολίδια. Κάθε κλαδάκι της θὰ ἔχῃ ἐπάνω ἀπὸ ἕκατὸ λουλούδια.

— Γιὰ νὰ δοῦμε, θὰ τὰ κρατήσῃ ὅλα, νὰ τὰ κάμῃ κεράσια; Εἶναι πολὺ μικρὴ ἀκόμη, λέει ὁ παππούς. 1

1 Τὰ παιδιά δὲν χορταίνουν κάθε μέρα τὸ

λαμπρό αυτό πανηγύρι του κήπου. Όλο εκεί βρίσκονται.

Κάθονται κάτω από τη μεγάλη τήν κερασιά και άκουν τις μέλισσες που ζουζουνίζουν γυρίζοντας από λουλούδι σε λουλούδι.

— Για θυμήσου πέρυσι πόσα κεράσια μαζέψαμε, Έλενίτσα; είπε ο Κωστάκης.

— Ναι, Κωστάκη, άπαντᾶ ἡ Έλενίτσα. Θυμάμαι δυο μικρά καλαθάκια, του Άγίου Κωνσταντίνου ἀνήμερα. Ήταν ἕνα ἀπὸ τὰ δῶρα στὴ γιορτὴ μας.

Τὰ παιδιὰ προτιμοῦν τὰ κεράσια ἀπὸ τὰ ἄλλα φρούτα. Καὶ δὲν ἔχουν ἄδικο, γιατί καὶ νόστιμα πολὺ εἶναι καὶ τὰ καλύτερα στολίδια τοῦ κήπου, ὅταν ὠριμάζουν. Νὰ τὰ βλέπης στὴν κερασιά ἀνάμεσα στὰ φύλλα της, νὰ κρέμονται ἀπὸ τὸ μακρὺ πράσινο κοτσάνι τους σάν φουντίτσες, σάν κόκκινα κουδουνάκια!

Μὰ ἐκεῖνο πού κάνει τὰ παιδιὰ νὰ ἐνθουσιάζονται γιὰ τὴν κερασιά, εἶναι πὺ μποροῦν μ' αὐτὰ νὰ στολιστοῦν καὶ τὰ ἴδια. Τὰ κρεμοῦν στ' αὐτιά τους σάν δυο λαμπερά κόκκινα σκουλαρίκια.

Βῶ Κωστάκης σήμερα ἀργεὶ νὰ ξυπνήσῃ. Ἔχει περάσει ἡ συνηθισμένη ὥρα πὺ ξυπνᾶ κι ἀκόμη κοιμᾶται.

Βλέπει ἓνα γλυκὸ ὄνειρο καὶ εἶναι εὐτυχισμένος. Βλέπει τάχα πὺς εἶναι μέσα σὲ μιὰ ἀνθοστολισμένη ἄμαξα μαζί μὲ τὴν ἐξαδερφούλα του, τὴν Ἑλενίτσα, καὶ πηγαίνουν, ὄλο πηγαίνουν στὸν ἐξοχικὸ δρόμο. Ἀριστερὰ μιὰ δεντροστοιχία ἀπὸ πελώρια πλατάνια, πὺ δὲν τελειώνει. Ἐπάνω στὰ κλαδιά τους, πουλιὰ χρωματιστὰ πετοῦν καὶ κελαηδοῦν. Κι ἓνα ἀγγελικὸ τραγούδι χαίδεύει τ' αὐτιά του.

Αὐτὴ ὅμως ἡ φωνὴ σὰν νὰ μοιάζῃ τὴ γλυκιὰ φωνὴ τῆς μητέρας του. Καὶ νὰ, τώρα σταματᾶ τὸ ἀγγελικὸ τραγούδι καὶ ἀκούεται ἀλήθεια ἡ φωνὴ τῆς μητέρας τοῦ Κωστάκη, πὺ λέει :

— Κωστάκη, ἀγόρι μου ! Ξύπνα, χρυσό μου ἀγγελοῦδι ! Ξύπνα, φῶς μου !

Κι ἓνα ἀπαλὸ γλυκὸ χέρι ἀκουμπᾶ στὰ μαλλιά του κι ἓνα ζεστὸ φιλι νιώθει στὸ μάγουλό του. Ἀνοίγει τὰ μάτια του καὶ ἀντικρίζει τὰ γλυκὰ μάτια τῆς μητέρας του.

— Ἀχ, μητέρα μου, τί ὠραῖο ὄνειρο, πὺ ἐβλεπα, τί ὠραῖο !

— Ναί, μὰ ξέρεις πὺς εἶναι ἀργά ;

— Ἀλήθεια ; Ἔχει περάσει ἡ ὥρα κι ἐγὼ βρίσκομαι ἀκόμη στὸ κρεβάτι ; εἶπε ὁ Κωστάκης καὶ πετάχτηκε ἀμέσως ὄρθιος.

— Τώρα πιά είναι άνοιξη, είπε ή μητέρα του, και πρέπει νά σηκώνεσαι πιό νωρίς. Ἡ Ἐλενίτσα πιό νωρίς σηκώθηκε σήμερα. Ἐμπρός, ντύσου, ἐτοιμάσου γρήγορα καί ἔλα κάτι νά σοῦ δείξω.

Ὁ Κωστάκης ντύθηκε, πλύθηκε βιαστικά, προσευχήθηκε κι ἔτρεξε στήν τραπεζαρία. Καλημέρισε καί φίλησε τὸ χέρι τῆς μητέρας καί τῆς γιαγιάς, ποῦ ἦταν ἐκεῖ.

— Μάντεψε λοιπὸν ποιὸς ἦρθε σήμερα! τοῦ εἶπε ή μητέρα του.

— Ἡ θεία ή Ἄννα;

— Ὁχι.

— Ὁ θεῖος ὁ Πέτρος;

— Ὁχι.

— Μητέρα, σὺ τραγουδοῦσες πρὶν τὸ τραγούδι τῆς άνοιξης καί ἔλεγες: « ἦρθε πάλι ή άνοιξη ». Λοιπὸν γι' αὐτὴν λές. Ἡ Ἄνοιξη ἦρθε!

— Χμ! ἔκαμε ή μητέρα του γελώντας. Κάπως λιγάκι πλησιάζεις νά τὸ βρῆς.

Ἐκείνη τῆ στιγμή ἀκούστηκε ἐπάνω ἀπὸ τὸ άνοιχτὸ παράθυρο, κατὰ τὸν κήπο, ἓνα « τριτριλ-τριλ, τιτριλ... » καί εὐθὺς δυὸ μαῦρα σπαθωτὰ φτερά πέρασαν σάν άστραπή.

— Ἄ, τὰ χελιδόνια! φώναξε καί χτύπησε μὲ χαρὰ τὰ χέρια του ὁ Κωστάκης.

— Νάι, τὰ χελιδόνια ἦρθαν, εἶπε ή μητέρα του. Βρῆκαν τὴν παλιά τους φωλιά καί κελαηδοῦν γεμάτα ἀπὸ εὐχαρίστηση. Τώρα θά τὴν ἐπιθεωρῆσουν, θά τὴ διορθώσουν ὅπου χρειάζεται καί σὲ λίγες μέρες θά κάμουν τ' αὐγουλάκια τους.

Ἐκείνη τὴν ὥρα ἀκούστηκε ἡ Ἐλενίτσα :

— Κωστάκη, Κωστάκη, τὰ χελιδόνια ! Ἦρθαν τὰ χελιδόνια !

— Τὰ εἶδα, Ἐλενίτσα. Ἐλα νὰ τοὺς ποῦμε τὸ τραγουδάκι τους, φώναξε ὁ Κωστάκης βγαίνοντας στὴν αὐλή.

Ἦρθε τρέχοντας καὶ ἡ Ἐλενίτσα καὶ τὰ παιδιά, κοιτάζοντας τὰ καλὰ πουλάκια, εἶπαν τὸ τραγουδάκι :

ΧΕΛΙΔΟΝΙ ΜΟΥ ΓΟΡΓΟ

Ἢ Χελιδόνι μου γοργό,
πού ῥθες ἀπ' τὴν ἔρημο,
τί καλὰ μᾶς ἔφερες ;
Τὴν ὕγιᾶ καὶ τὴ χαρὰ
καὶ τὰ κόκκινα τ' αὐγά. !

Μάρτη, Μάρτη βροχερέ,
καὶ Ἀπρίλη δροσερέ,
τὰ πουλάκια κελαηδοῦν,
τὰ δεντράκια φύλλα ἀνθοῦν
τὰ πουλάκια αὐγά γεννοῦν
κι ἀρχινοῦν νὰ τὰ κλωσοῦν. !

Δημοτικὸ

Ἐπειτα μπῆκαν στὸ σπίτι, ἤπιαν τὸ γάλα τους, πῆραν τὶς σάκες τους καὶ πῆγαν στὸ σχολεῖο.

Ἐκεῖ τοὺς εἶπαν τὰ ἄλλα παιδιά ὅτι ὅλες οἱ φωλιές στὶς στέγες τῶν σπιτιῶν εἶχαν δεχτῆ πάλι τοὺς νοικοκυραῖους τους, πού γύρισαν ἀπὸ τὴν ξενιτειά. !

Ἡ δασκάλα μίλησε στὰ παιδιά γιὰ τὰ χελιδό-
νια. Τοὺς εἶπε πὼς ἔρχονται ἀπὸ τοὺς ζεστοὺς τό-
πους, ἀπὸ τὴν Ἀφρική. Ταξίδεψαν πολλές μέ-
ρες, πέρασαν ἀπὸ θάλασσες γιὰ νὰ μᾶς ἔρθουν.

Τοὺς εἶπε καὶ πόσο ὠφέλιμα μᾶς εἶναι. Πὼς
τρῶνε χιλιάδες χιλιάδων κουνούπια καὶ μύγες
καὶ μᾶς γλυτώνουν ἀπ' αὐτὰ τὰ βρωμερὰ ἔντομα.

Ὕστερα τοὺς εἶπε πὼς τὰ χελιδόνια φέρνουν
τὴν ἀνοιξη, τὸν Εὐαγγελισμό τῆς Παναγίας, τὴν
Ἐθνικὴ ἑορτὴ, τὴ Λαμπρὴ μὲ τὰ κόκκινα αὐγά,
τὴν ὑγεία καὶ τὴ χαρὰ.

94. ΤΟ ΑΕΡΟΠΛΑΝΟ

Σὰν ἓνα πελώριο πουλί, μὲ ἀνοιχτὲς τὶς γυα-
λιστερές του φτεροῦγες στὸν ἥλιο, πετοῦσε ἓνα
ἀεροπλάνο στὸν ἀέρα ἓνα μεσημέρι ἐπάνω ἀπὸ
τὸ χωριό.

Ὁ κόσμος βγῆκε στὶς θύρες καὶ στὰ παρά-
θυρα καὶ μὲ μαντήλια τὸ χαιρετοῦσε.

Ἀσφαλῶς κάποιο τολμηρὸ Ἑλληνόπουλο τὸ
ὀδηγοῦσε μὲ χέρι σταθερό, ποὺ μπορούσε καὶ νὰ
τὸ χαμηλώνη ὡς τὴν κορφή τοῦ πιὸ ψηλοῦ καμπα-
ναριοῦ καὶ ὕστερα νὰ τὸ ἀνεβάξη ψηλά. Τόσο ψη-
λά, ποὺ μόλις νὰ φαίνεται σὰν ἓνα σημάδι στὸν
οὐρανό.

— Τὸ ἀεροπλάνο ἔχει καταργήσει πιά τὴν ἀπό-
σταση, εἶπε ὁ κύρ Πέτρος στὸν πατέρα του, ποὺ
ἦταν καθισμένος στὸν ἥλιο.

Ὁ κύρ Πέτρος εἶχε ταξιδέψει πολλές φορές

μέ αεροπλάνο και ἤξερε τί ἔλεγε. Ἀπὸ ψηλά οἱ πεδιάδες και οἱ κοιλάδες φαίνονται σάν ἓνα πολύχρωμο χαλί, πού τὸ στολίζουν ἀπὸ δῶ τὰ δάση μέ βαθυπράσινο χρῶμα και ἀπὸ κεῖ τὰ ποτάμια μ' ἀσημένια σειρήτια.

— Τὴν πιὸ μεγάλη πόλη, ἐξακολούθησε ὁ κύρ Πέτρος, τὴν περνᾶ τὸ αεροπλάνο γιὰ μιὰ στιγμή. Κι ἐνῶ γιὰ νὰ πᾶς ἀπὸ τὸν Πειραιᾶ στὴν Κέρκυρα θέλεις εἴκοσι δυὸ ὥρες μέ τὸ πλοῖο, μέ τὸ αεροπλάνο πᾶς γιὰ μιάμιση ὥρα ἀπὸ τὴν Ἀθήνα. Ἔτσι γρήγορα πᾶς και στὰ Ἰωάννινα, στὴ Θεσσαλονίκη, στὴν Κρήτη, στὴ Ρόδο και σ' ἄλλες πόλεις τῆς πατρίδας μας. Τὸ αεροπλάνο ἐξυπηρετεῖ σπουδαῖα τὶς ἀνάγκες τοῦ ἀνθρώπου.

— Ἀπὸ τὰ παλιὰ χρόνια εἶχε ὁ ἀνθρωπος τὴ φλογερὴ ἐπιθυμία νὰ πετάξῃ στὸν ἀέρα, εἶπε ὁ Κωστάκης.

Και διηγήθηκε τότε στὸν παπποῦ τὸ μῦθο, πού ἄκουσε κάποτε στὸ σχολεῖο, γιὰ τὸ Δαίδαλο και τὸν Ἴκαρο.

95. Ο ΔΑΙΔΑΛΟΣ ΚΑΙ Ο ΙΚΑΡΟΣ

Ὅταν κάποτε βασίλευε στὴν Κρήτη ὁ Μίνως, ἔφθασε ἐκεῖ ἀπὸ τὴν Ἀθήνα ἓνας περίφημος τεχνίτης, ὁ Δαίδαλος, μέ τὸ γιό του Ἴκαρο.

Ὁ Δαίδαλος ἔχτισε γιὰ τὸ Μίνωα ἓνα θαυμάσιο παλάτι, μέ ὠραῖες τοιχογραφίες, ἀγάλματα, στύλους ψηλούς, πού ἄλλο ὅμοιο δέν ὑπῆρχε σ' ὅλη τὴ χώρα. Ὁ Μίνως εὐχαριστήθηκε πολὺ γι' αὐτό. Μὰ ὅταν ὁ Δαίδαλος, ὕστερα ἀπὸ πολὺν

καιρό ζήτησε νά γυρίση στήν πατρίδα του, δέν τόν ἄφηνε νά φύγη. Γιατί φοβόταν μήπως χτίση καί ἄλλου κανένα παλάτι ὠραιότερο ἀπό τὸ δικό του ἢ καί παρόμοιο. Τόν κράτησε λοιπὸν στήν Κρήτη καί τοῦ ἔκαμε βασιλικές τιμές. Ἔδωσε ὁμως καί αὐστηρές διαταγές, κανένα πλοῖο νά μὴ δεχτῆ νά πάρη μαζί του μήτε τὸ Δαίδαλο μήτε τὸν Ἴκαρο, πού ἔδειχνε πῶς θὰ γίνη μεγαλύτερος τεχνίτης ἀπὸ τὸν πατέρα του. |

Ἰολόκληρα μερόνυχτα καθόταν καί σκεφτόταν ὁ Δαίδαλος πῶς θὰ γλύτωνε ἀπὸ τὸν περιορισμὸ καί πῶς θὰ ξανάβλεπε τὴν ἀγαπημένη του πατρίδα. |

Ἐνα πρωὶ κάλεσε χαρούμενος τὸ γιό του καί τοῦ ἔδειξε δυὸ ζευγάρια μεγάλα φτερά σάν μεγάλου πουλιοῦ, καί τοῦ εἶπε :

— Ὁ Μίνως ἐξουσιάζει τὴ γῆ καί τὴ θάλασσα. Τὸν ἀέρα ὁμως δέν τὸν ἐξουσιάζει. Θὰ φύγωμε ἀπὸ τὴν Κρήτη πετώντας. |

Τοῦ φόρεσε τὰ δυὸ φτερά, τοῦ τὰ στερέωσαν τοὺς ὠμους καί τοῦ ἐξήγησε πῶς θὰ τὰ μεταχειρίζεται στὸν ἀέρα.

— Πρόσεξε καλά, τοῦ εἶπε. Τὰ φτερά, παιδί μου, εἶναι κολλημένα μὲ κερί. Νά μὴν πηγαίνης πολὺ ψηλά καί σοῦ λιώσῃ ὁ ἥλιος τὸ κερί. Μήτε πολὺ χαμηλά, μήπως τὰ κύματα σοῦ βρέξουν τὰ φτερά καί δέν μπορέσης νά τὰ κινήσῃς μ' εὐκολία.

Χαρούμενος ὁ Ἴκαρος πέταξε πρῶτος. Τὸν ἀκολούθησε ὁ πατέρας του.

— Πετᾶμε σάν πουλιά, ὅπου θέλομε! φώναξε ὁ Ἴκαρος. |

Κι από τὸν ἐνθουσιασμό του πετοῦσε πότε ἔμπρός, πότε πίσω. Κάποια στιγμή ἀνέβηκε σὰν ἀετὸς πολὺ ψηλὰ καὶ χάθηκε στὰ σύννεφα.

— Ἴκαρε, παιδί μου, μὴν κάνης τρέλες! τοῦ φώναξε ὁ πατέρας του.

Ὁ Ἴκαρος ὅμως δὲν ἄκουε. Τώρα κατέβαινε χαμηλά, ὡς τὰ κύματα, γιὰ νὰ δῆ μὲ χαρὰ τὰ νησιὰ τοῦ Αἰγαίου. Ὑστερα ἀνέβαινε πάλι ψηλά.

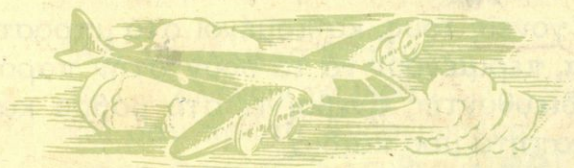
Κάποια στιγμή, ποὺ ὁ Δαίδαλος γύρισε νὰ κοιτάξῃ, δὲν εἶδε πουθενὰ τὸν Ἴκαρο.

— Συμφορὰ μου! φώναξε. Χάθηκε τὸ παιδί μου!

Γύρισε πίσω, ἔκανε γύρους ἐπάνω ἀπὸ τὸ μέρος ἐκεῖνο. Πουθενὰ δὲν ἦταν ὁ Ἴκαρος. Στὸ τέλος ἀντίκρισε σκόρπια φτερὰ στὰ κύματα. Καὶ σὲ λίγο εἶδε καὶ τὸ ἴδιο τὸ παιδί του νεκρὸ στὸ ἀκρογιάλι ἐνὸς νησιοῦ.

Κατεβαίνει μὲ δάκρυα στὸ νησί. Ἀγκαλιάζει τὸ ἄψυχο σῶμα τοῦ Ἰκάρου καὶ μὲ βαθιὰ θλίψη τὸ θάβει ἐκεῖ κοντά. Ἀπὸ τότε τὸ νησί ἐκεῖνο πῆρε τὸ ὄνομα Ἰκαρία καὶ τὸ πέλαγος ὀνομάστηκε Ἰκάριο πέλαγος.

Ἡ φτερά του ὁ Δαίδαλος λένε πῶς τὰ πέταξε στὴ θάλασσα. Καὶ λένε ἀκόμα πῶς δὲν ξαναφάνηκε πουθενὰ.

Β Τί ώραία πού είναι σήμερα στολισμένο τὸ σχολεῖο!

Ἡ εἴσοδος του στεφανωμένη γύρω - γύρω με μυρτιές καὶ δάφνες καὶ μιὰ μεγάλη γαλανόλευκη σημαία ὑπερήφανα κυματίζει στὴν κορυφή. Β

Μέσα ἢ μεγάλη αἴθουσα καταστόλιστη ἀπὸ πρασινάδες καὶ πολλές - πολλές σημαιοῦλες. ΒΑ

Στοὺς τοίχους κρέμονται οἱ εἰκόνες τῶν ἡρώων μας. Ὅλοι στεφανωμένοι με μυρτιές καὶ δάφνες.

Στὸ βάθος τῆς αἴθουσας εἶναι σηκωμένο ἓνα πλατὺ βάθρο. Ἀριστερὰ καὶ δεξιὰ του κρέμονται ἀπλωμένες στὸν τοῖχο δυὸ μεγάλες γαλανόλευκες.

Ἐπάνω σ' αὐτὸ τὸ βάθρο θ' ἀνέβουν ἓνα - ἓνα τὰ παιδιὰ ν' ἀπαγγεῖλουν τὰ ποιήματά τους.

Ἐκεῖ θὰ γίνῃ καὶ ἡ μικρὴ παράσταση ἀπὸ τὰ παιδιὰ καὶ ἀπὸ κεῖ θὰ μιλήσῃ καὶ ὁ διευθυντὴς τοῦ σχολείου.

Τέλος ἦρθε ἡ ὥρα ν' ἀρχίσῃ ἡ γιορτὴ.

Ὁ κόσμος ἔχει μαζευτῆ. Τὰ παιδιὰ φοροῦν τὶς ώραίες φορεσιές τους καὶ κρατοῦν ὅλα στὸ χέρι ἀπὸ μιὰ σημαιοῦλα.

Ὁ Κωστάκης καὶ ἡ Ἐλενίτσα καμαρώνουν τὶς στολές τους. Β

οἱ γονεῖς τους, καθισμένοι στὰ μπροστινὰ καθίσματα, περιμένουν νὰ τὰ δοῦν στὴν παράσταση. Β

Ὁ διευθυντὴς ἀνεβαίνει στὸ βάθρο καὶ λέει:

«Ἀγαπητά μου παιδιὰ,

» Σήμερα ἔχει μεγάλη γιορτὴ τὸ ἔθνος μας. Μιὰ

του Εὐαγγελισμοῦ, γιατί σάν σήμερα ὁ ἄγγελος
εἰδοποίησε τὴν Παναγία, ὅτι θὰ γεννήσῃ τὸ Χρι-
στό μας. **Κ**αὶ ἄλλη, γιατί σάν σήμερα τὸ 1821 ση-
κώθηκαν οἱ σκλαβωμένοι πρόγονοί μας καὶ χτύ-
πησαν τοὺς τυράννους. Δέκα χρόνια πολέμησαν
σκληρά, ἔχυσαν τὸ αἷμα τους, θυσιάστηκαν, γιὰ
νὰ μπορέσουν νὰ δώσουν στὸ ἔθνος μας τὴν
ἐλευθερία του καὶ νὰ φυλάξουν τὴν πίστη του. Δὲν
πρέπει νὰ ξεχάσωμε ποτὲ τὴ θυσία τους καὶ δὲν
πρέπει νὰ παύσωμε ποτὲ νὰ λατρεύωμε καὶ μεῖς
τὴν ἐλευθερία καὶ γι' αὐτὴν νὰ θυσιαζόμεσθε.
Γιατὶ μόνο ἔτσι ἡ πατρίδα μας θὰ ζῆ καὶ θὰ ὑπε-
ρηφανεύεται γιὰ τὰ παιδιά της. Τώρα λοιπὸν ἄς
ἐορτάσωμε τὴ μεγάλη αὐτὴ μέρα, ὅπως ἀξίζει,
καὶ ἄς φωνάξωμε μὲ ὅλη μας τὴν καρδιά:

— Ζήτω ἡ Πατρίδα μας !»

— Ζήτω ! φώναξαν ὅλοι μὲ μιὰ φωνή **!**

Ἔπειτα τὰ παιδιά ἄρχισαν νὰ τραγουδοῦν τὸν
Ἑθνικὸ Ὕμνο. **Ἦ**λοι σηκώθηκαν ὄρθιοι καὶ τρα-
γούδησαν μαζί τὸν συγκινητικὸ Ὕμνο τοῦ ἐθνικοῦ
μας ποιητῆ Σολωμοῦ : **• /**

1 **9** Σὲ γνωρίζω ἀπὸ τὴν κόψη
τοῦ σπαθιοῦ τὴν τρομερή,
σὲ γνωρίζω ἀπὸ τὴν ὄψη,
ποὺ μὲ βία μετράει τὴ γῆ **!**

Ἄπ' τὰ κόκαλα βγαλμένη
τῶν Ἑλλήνων τὰ ἱερά,
καὶ σάν πρῶτα ἀνδρειωμένη,
χαῖρε, **•** χαῖρε, Ἐλευθεριά! **!**

Μετὰ τὸν Ἐθνικὸ Ὕμνο ἄρχισαν οἱ ἀπαγγελί-
ες. Τὰ περισσότερα παιδιὰ ἀνέβηκαν ἕνα-ἕνα μὲ
τὴ σειρὰ στὸ βᾶθρο καὶ εἶπαν τὸ ποίημα ποῦ εἶχαν
μάθει. Κάθε φορὰ ποῦ τελείωνε τὸ καθένα, οἱ ἄλ-
λοι χειροκροτοῦσαν καὶ φώναζαν: « Εὖγε!, εὖγε! ».

Τέλος ἔγινε καὶ ἡ παράσταση. ● Κωστάκης
καὶ ἡ Ἐλενίτσα μὲ τὶς ωραίες στολές τους ἔκαμαν
σὲ ὄλους εὐχάριστη ἐντύπωση. Καὶ τί ωραία ποῦ
ἔπαιζαν τὸ μέρος τους. ● οἱ τοὺς χειροκρότησαν
στὸ τέλος καὶ οἱ γονεῖς τους τ' ἀγκάλιασαν καὶ τὰ
φίλησαν.

Ἐπειτα εἶπαν καὶ ἄλλα τραγούδια καὶ στὸ τέ-
λος ἔκλεισαν τὴν ωραία γιορτὴ μὲ ἕναν ωραῖο ἐλ-
ληνικὸ χορὸ.

Χαρά Θεοῦ εἶναι τώρα τὴν ἀνοιξη ὁ κήπος τοῦ σχολείου. Καλοδουλεμένα ἄλλα, ὁμορφα καὶ περιποιημένα ἀπὸ τὰ χέρια τῶν παιδιῶν, μεγάλων καὶ μικρῶν, καὶ ἀπὸ τὴ φύση.

Πουλιὰ πετοῦν καὶ κελαηδοῦν, μέλισσες βουίζουν, σκαθάρια μὲ ὠραία χρώματα παντοῦ περπατοῦν, ἄλλα μικρὰ-μικρούτσικα κι ἄλλα πιὸ μεγάλα, ἀμέτρητα μυρμήγκια καὶ πολλὰ ἄλλα ἔντομα.

Ὅλα κινοῦνται, ὅλα ἐργάζονται.

Μερικὰ παιδιὰ τῆς τρίτης καὶ τῆς τετάρτης τάξεως εἶναι κοντὰ σὲ μιὰ τριανταφυλλιὰ γεμάτη τριαντάφυλλα, ἄλλα ἀνελεχτά, ἄλλα μισανοιχτά καὶ ἄλλα κλειστὰ ἀκόμη. Τὴν προσοχὴ τῶν παιδιῶν τράβηξαν κάτι πρασινωπὰ μαμούδια, ὄχι μεγαλύτερα ἀπὸ τὸ κεφάλι καρφίτσας, μαζεμένα σὲ κάποια φύλλα ζαρωμένα καὶ μαραμένα τῆς τριανταφυλλιᾶς.

— Τί εἶναι αὐτά, κύριε; ρωτᾷ ὁ Γιάννης.

— Αὐτὰ εἶναι μελίγκρες, εἶπε ὁ δάσκαλος. Κοιτᾷτε πῶς ἔκαμαν τὰ φύλλα! Τοὺς ρούφηξαν ὄλο τὸ χυμὸ μὲ τὴ μυτερὴ προβοσκίδα τους.

— Κι αὐτὰ ἐκεῖ τὰ κόκκινα σκαθαράκια, μὲ τίς ἐφτὰ μαῦρες βουλίτσες, τί κάνουν; ρώτησε ὁ Κωστάκης.

— Ὅπου δῆτε μελίγκρες, προσέξετε νὰ δῆτε, πῶς ἐκεῖ εἶναι καὶ τέτοια σκαθαράκια. Τὰ λένε παπαδίτσες καὶ τῶνε τίς μελίγκρες. Βλέπετε κι αὐτὰ τὰ μυρμήγκια, πῶς ἀνεβαίνουν στὴν τριανταφυλλιὰ; Ἐρχονται γιὰ τίς μελίγκρες! Ἀλλὰ δὲν

έρχονται για να τις φάνε. Έρχονται για να τις άρμέξουν.

— Να τις άρμέξουν; ρώτησαν μ' άπορία τὰ παιδιά.

— Ναι. Όπως έμεις άρμέγομε τὰ ζῶα και τούς παίρνομε τὸ γάλα, έτσι και τὰ μυρμήγκια. Ζουλοῦν έλαφρά τὴν κοιλιὰ αὐτῶν τῶν έντόμων και από δυὸ τρυπίτσες τούς παίρνουν τὸ χυμό, πού τούς περισσεύει. Και τὸ περίεργο είναι, παιδιά, ότι τὰ μυρμήγκια παίρνουν μαζί τους αὐτές τις μελίγκρες και τις φέρνουν σὲ μέρος, όπου είναι άφθονη τροφή από τρυφερά φύλλα και λουλούδια.

— Γιατί τὸ κάνουν αὐτὸ τὰ μυρμήγκια; ρώτησε ὁ Δῆμος.

— Γιατί τούς άρέσει πολὺ ὁ γλυκὸς χυμός.

— Και δέν μποροῦν μόνα τους νὰ ρουφήξουν χυμὸ από τὰ λουλούδια;

— Όχι. Τὰ μυρμήγκια δέν έχουν, όπως οἱ μύγες, οἱ μέλισσες κι άλλα έντομα, προβοσκίδα νὰ ρουφῶν τὸ χυμὸ τῶν λουλουδιῶν. Οἱ παπαδίτσες, παιδιά, συνέχισε ὁ δάσκαλος, κυνηγοῦν πολὺ τις μελίγκρες και είναι ώφέλιμες στὸν κηπουρό. Λένε, πὼς τέσσερες παπαδίτσες μποροῦν νὰ καθαρίσουν σὲ μιὰ έβδομάδα ὀλόκληρο ένα καρποφόρο δεντράκι από τις μελίγκρες. Τὰ μυρμήγκια κυνηγοῦν τις παπαδίτσες. Προσπαθοῦν νὰ δαγκάσουν τὰ λεπτὰ ποδαράκια τους. Μὰ εκείνες χώνονται μέσα στὸ λείο και σκληρὸ κέλυφος τους κι έτσι τὰ μυρμήγκια δέν μποροῦν νὰ τούς κάμουν τίποτε.

Μιά άλλη συντροφιά παιδιών τρέχει χαρούμενη νά πῆ στ' άλλα παιδιά κάτι, πού έξακρίβωσε.

— Τά μυρμήγκια μιλοῦν καί συνεννοοῦνται μεταξύ τους.

— Πῶς τὸ εἶδατε, παιδιά ; ρώτησαν τ' άλλα.

— Βάλαμε στὸ χορτάρι ἕνα κομμάτι ζάχαρη σὲ μέρος, πού νά μποροῦν νά τὸ δοῦν τὰ μυρμήγκια.

Ἦρθε λοιπὸν ἕνα μυρμήγκι, τὸ ἐξέτασε μὲ μεγάλη προσοχή. Κι ὅταν βεβαιώθηκε πῶς ἦταν κάτι καλὸ, ἐπειδὴ δὲν μποροῦσε νά τὸ μεταφέρῃ μόνο του, ἔτρεξε γρήγορα νά βρῆ άλλα μυρμηγκάκια. Ὅταν τὰ βρῆκε, κουνούσε τὶς κεραίες του βιαστικά καὶ ἀγγιζε τὶς κεραίες τῶν ἄλλων. Σὲ λίγα λεπτά ἦρθαν τὰ μυρμήγκια στὴ ζάχαρη. Ἄλλα τὴν τραβούσαν, ἄλλα τὴν ἔσπρωχναν κι ἔτσι γρήγορα - γρήγορα τὴν πῆραν στὴ φωλιά τους.

— Ὅσοι ἀσχολήθηκαν καὶ ἀσχολοῦνται μὲ τὰ ἔντομα, λέει ὁ δάσκαλος, ἔχουν γράψει πολὺ ωραία καὶ περίεργα πράγματα, πού εἶδαν ἀπὸ τὴ ζωή τους. Ἐξακρίβωσαν καὶ ποιά εἶναι τὰ βλαβερὰ στὴ γεωργία. Πρέπει λοιπὸν νά τὰ μάθουμε ὅλα αὐτὰ τὰ βλαβερὰ ἔντομα, γιὰ νά τὰ πολεμοῦμε.

“Αλλά παιδιά παρατηροῦν μὲ προσόχῃ τὸν ἀνθόκηπο, τὸ δεντρόκηπο, τὸ λαχανόκηπο, τὰ φυτῶρια καὶ τὰ σπορεῖα.

Σὲ μιὰ γωνιὰ τοῦ σχολικοῦ κήπου εἶναι βαλμένα στὴ σειρά, τὸ ἓνα κοντὰ στὸ ἄλλο, καμιὰ εἰκοσαριά ξύλινα μεγάλα κουτιά, σὰν σπιτάκια. Ὅσο τὰ παιδιά πλησίαζαν, ἓνα δυνατὸ βούισμα χτυποῦσε τ’ αὐτιά τους καὶ ὅταν ἦρθαν κοντά, ^ἤεἶδαν καὶ τὶς μέλισσες, πού τριγύριζαν τὶς κυψέλες τους. Ἐνα πλῆθος ἀπ’ αὐτὰ τὰ ξανθὰ ἔντομα πήγαιναν κι ἔμπαιναν κι ἔβγαιναν στὶς πορτίτσες τῶν ξυλίνων σπιτιῶν τους. Ὅλη τὴν ὥρα γινόταν αὐτό. Μὰ ἐκείνες πού ἔρχονταν βάραιναν ἀπὸ τὸ φόρτωμα, ἐνῶ ἐκείνες πού ἔβγαιναν ἦταν ἄδειες.

— Δέτε, δέτε, εἶπε ὁ δάσκαλος πλησιάζοντας ἐκεῖ, ὅσες ἔρχονται πῶς ἔχουν τὰ πόδια τους φορτωμένα μὲ κίτρινη σκόνη καὶ πῶς τὸ στόμα τους εἶναι γεμάτο μέλι. Πετοῦν ἀπὸ λουλούδι σὲ λουλούδι. Ἐκεῖ χώνονται καὶ γεμίζουν τὸ στόμα τους μ’ αὐτό. Τὴν ἴδια στιγμή μὲ τὰ πόδια τους, πού μοιάζουν σὰν φτυαράκια, μαζεύουν τὴ γύρη, δηλαδή τὴν κίτρινη ἐκείνη σκόνη τοῦ λουλουδιού. Καὶ ἅμα φορτωθοῦν καλά, πετοῦν πάλι καὶ γυρίζουν στὴν κυψέλη τους. Γιὰ δέτε ἐκεῖ, σ’ ἐκείνη τὴν ἀνθισμένη μηλιά τί γίνεται!

“Ὅλοι κοίταξαν τὴν ἀνθισμένη μηλιά, πού ἦταν λίγο πιὸ πέρα. Ἀλήθεια πλῆθος πολὺ ἀπὸ μέλισσες πετοῦσαν στοὺς ἀνθούς της.

— Καὶ τί τὸ κάνουν τὸ φόρτωμά τους, ποὺ φέρουν στὴν κυψέλη; ρώτησε ὁ Κωστάκης.

— Θὰ σᾶς δείξω ἀμέσως, ἀποκρίθηκε ὁ δάσκαλος. Πλησιάστε ἐδῶ.

“Ὅλοι πλησίασαν γύρω σ’ ἓνα ἀπὸ τὰ σπιτάκια. Ὁ δάσκαλος ἔπιασε καὶ ἄνοιξε τὸ σκέπασμά του.

— Νά! εἶπε ὁ δάσκαλος.

“Ὅλοι κοίταξαν μὲ περιέργεια, ἐνῶ ὁ δάσκαλος ἐξακολούθησε:

— Αὐτὴ εἶναι ἡ κερήθρα. Ὅλες αὐτὲς οἱ τρυπίτσες ποὺ ἔχει, θὰ γεμίσουν μέλι. Οἱ μέλισσες ξέρουν καὶ φτιάνουν μὲ μεγάλη τέχνη αὐτὲς τὶς κερήθρες. Βγάζουν ἀπὸ τὴν κοιλιὰ τους γύρω σὰν ἰδρώτα μιὰ οὐσία καὶ μ’ αὐτὴ πλάθουν καὶ χτίζουν.

Αὐτὴ ἡ οὐσία εἶναι τὸ κερὶ. Νά, λοιπόν, παιδιὰ, τὸ ἐργοστάσιο ποὺ βγάζει τὸ κερὶ. Τὸ μοσχομυρωδάτο κερὶ, ποὺ ἀνάβομε καὶ κρατοῦμε τὴ Λαμπρὴ καὶ χαϊρόμαστε τὴν ἀνάσταση τοῦ Χριστοῦ μας. Νά τὸ ἐργοστάσιο ποὺ βγάζει τὸ μέλι, τὴν πιὸ γλυκιά καὶ θρεπτικὴ τροφή μας. Τὸ μέλι, ποὺ βάζομε στὶς μελόπιτες καὶ στοὺς λουκουμάδες, στὰ μελομακάρονα καὶ στὶς δίπλες καὶ στὰ διάφορα γλυκίσματα τῶν Χριστουγέννων καὶ τῆς Λαμπρῆς.

Τὶς καημένες τὶς μελισσοῦλες!

Τίποτε δὲν μᾶς γυρεύουν, παρὰ μόνον μιὰ καλοφτιαγμένη κυψέλη. Γιὰ νὰ βοσκήσουν, μποροῦν νὰ πᾶνε καὶ πολὺ μακριά. Ἀκόμα καὶ σ’ ἐκεῖνο ἐκεῖ ἀντικρὺ τὸ βουνό. Ὅταν ἀνθίξῃ σ’ ἐκεῖνες τὶς πλαγιὰς τὸ θυμάρι, πετοῦν ἐκεῖ καὶ βόσκουν σ’ αὐτό. Τὸ μέλι, τὸ θυμαρίσιο, εἶναι τὸ πιὸ μοσχομύριστο. Γι’ αὐτὸ καὶ τὸ μέλι Ὑμηττοῦ εἶναι τὸ πιὸ ξακουστό.

— Τί πολλές πού είναι ! εἶπε ὁ Κωστάκης.

— Κάθε κυψέλη, ἀποκρίθηκε ὁ δάσκαλος, ἔχει πάνω-κάτω δέκα χιλιάδες μέλισσες. Καί γιά νά ξέρετε, αὐτές ἔχουν μιὰ μονάχα μητέρα.

— Μιὰ μητέρα ὅλες ; ρώτησε ἡ Ἐλενίτσα.

— Ναί, ἀποκρίθηκε ὁ δάσκαλος. Ὅταν ἡ κερήθρα εἶναι ἔτοιμη, μπαίνει ἡ μητέρα τους σέ κάθε μία ἀπ' αὐτές τίς τρυπίτσες καί γεννᾷ ἀπό ἓνα αὐγό. Σέ λίγες ἡμέρες, ἀπό τὸ αὐγὸ αὐτὸ βγαίνει μιὰ ἄσπρη κάμπια. Ἡ κάμπια αὐτὴ πάλι σέ λίγο καιρὸ μεταμορφώνεται καί γίνεται μιὰ μέλισσα, καθὼς ὅλες. Νά, κοιτᾶτε αὐτές ἐδῶ, πού ἔτοιμάζονται γιά τὸν πρῶτο περίπατο τῆς ζωῆς τους. Αὐτὴ εἶναι ἀκόμη μουδιασμένη, μόλις βγήκε ἀπὸ τὸ κελί της. Τώρα δέτε την, δοκιμάζει τὰ φτερά της. Ἄπ ! πάει, πέταξε. Σέ λίγο θὰ γυρίση φορτωμένη.

Ὅλες ἀγαποῦν τὴ μητέρα τους πάρα πολὺ καί τὴν ἀκοῦν ἀμέσως σέ ὅ,τι πῆ καί μὲ μεγάλη προθυμία. Τὴν ὀνομάζομε βασίλισσα, γιὰ εἶναι μεγαλύτερη καί ὠραιότερη, καί αὐτὴ δίνει ὅλες τίς διαταγές. Ποιές μέλισσες θὰ πᾶνε γιά μέλι ἔξω στὰ λουλούδια, ποιές θὰ μείνουν νά καθαρίσουν τὴν κυψέλη, ποιές θὰ ταΐσουν καί θὰ περιποιηθοῦν τίς νεογέννητες κάμπιες καί ποιές θὰ φυλάξουν σκοποὶ στὴν πόρτα νά μὴν ἔρθη κανένας ἐχθρός.

— Καί τί θὰ κάνουν, ἂν ἔρθη κανένας ἐχθρός ; ρώτησε ἡ Ἐλενίτσα.

Χύνονται ἐπάνω του καί τὸν κεντρώνουν μὲ τὸ φαρμακερὸ κεντρί τους, ἀπάντησε ὁ δάσκαλος.

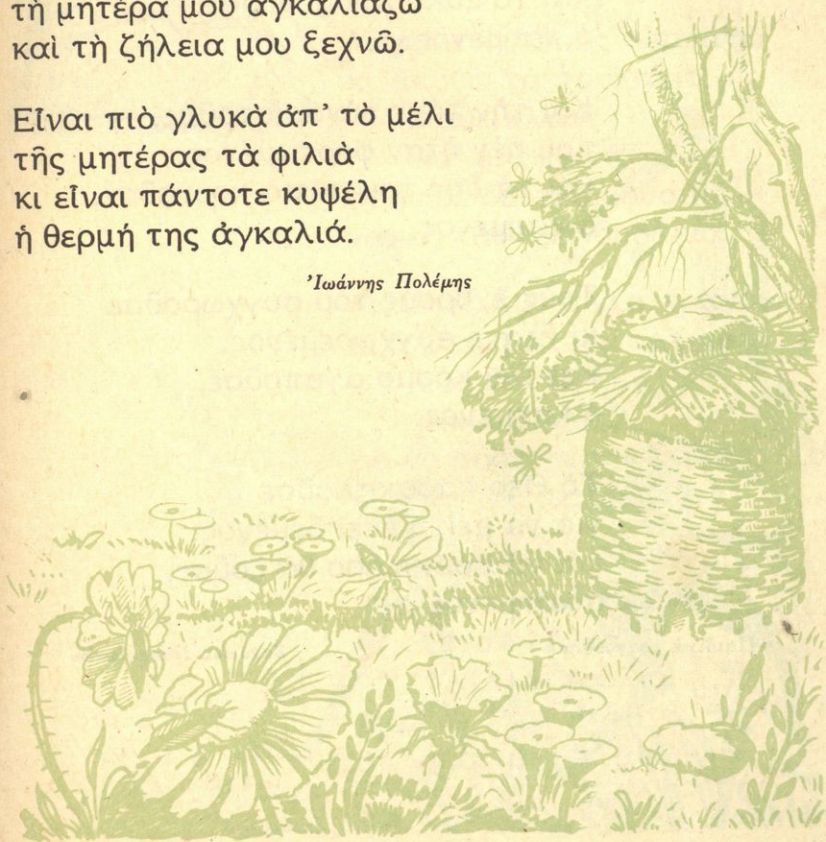
99. Η ΚΥΨΕΛΗ

Τί ζωή εὐτυχισμένη
κάν' ἢ μέλισσα ἐκεῖ !
μὲς στὸ μέλι πάντα μένει
μὲς στὸ μέλι κατοικεῖ.

Τὴν κυψέλη της κοιτάζω,
τὴν ζηλεύω καὶ πονῶ,
τὴ μητέρα μου ἀγκαλιάζω
καὶ τὴ ζήλεια μου ξεχνῶ.

Εἶναι πιὸ γλυκὰ ἀπ' τὸ μέλι
τῆς μητέρας τὰ φιλιὰ
κι εἶναι πάντοτε κυψέλη
ἢ θερμὴ της ἀγκαλιά.

Ἰωάννης Πολέμης

Στὸ λιβάδι ξεχασμένος
 ἕνας γάιδaros βοσκοῦσε.
 Τίποτ' ἄλλο δὲν ζητοῦσε,
 ὁ καημένος.

Τὸ χορτάρι του μασοῦσε
 κι ἦταν τρισευτυχισμένος,
 καὶ τὸ ξύλο λησμονοῦσε,
 ὁ καημένος. **ο**

Καὶ τὴν τύχη εὐχαριστοῦσε,
 πὺ δὲν ἦταν φορτωμένος,
 καὶ τὰ δύο του αὐτιά κουνοῦσε,
 ὁ καημένος. **α**

Τοὺς ἐχθροὺς του συγχωροῦσε
 κι ἦτανε συγχωρεμένος,
 καὶ τὸν κόσμον ἀγαποῦσε,
 ὁ καημένος.

Τὸ Θεὸ παρακαλοῦσε
 γιὰ νὰ μείνη ἐκεῖ δεμένος,
 καὶ νὰ βόσκη ὅσο θὰ ζοῦσε,
 ὁ καημένος. **μ**

« Παιδικὰ τραγούδια »

Ζαχαρίας Παπαντωνίου

101. ΤΟ ΑΗΔΟΝΙ

Μέσα στὸ δάσος περπατῶ
κι ἀκούω τὰ πουλάκια.

Κάθε κλωνί
καὶ μιὰ φωνή,
σὲ κάθε δέντρο μουσική,
χαρὲς καὶ τραγουδάκια.

Μὰ ἐκεῖ, πὺ ἀλλὰ τραγουδοῦν
κι ἄλλα κρατοῦν τὸ ἴσιο,
ἓνα πουλι
μικρὸ λαλεῖ,
σὰ νὰ τοὺς λέη: « Σωπᾶστε σεῖς!
ἐγὼ θὰ τραγουδήσω ».

Σώπασαν ὅλα... Τὸ μικρὸ
πουλι τ' ἀποστομώνει.

Εἶχαν λαλιά
τ' ἄλλα πουλιά.
Μὰ ἓνα ἦταν μοναχὰ
ἀπ' ὅλα τους τ' ἀηδόني!

Μεγάλο Σάββατο. Ὁ Κωστάκης καὶ ἡ Ἐλενίτσα, καθαροὶ καὶ ἀλλαγμένοι, ἔπεσαν νωρὶς νὰ κοιμηθοῦν, γιὰ νὰ σηκωθοῦν τὰ μεσάνυχτα νὰ πᾶνε στὴν Ἀνάσταση.!

Τὰ μεσάνυχτα ἀκούστηκαν οἱ καμπάνες.

Τὰ παιδιὰ πετάχτηκαν ἀμέσως καὶ ἐτοιμάστηκαν. Πῆραν τὶς ἄσπρες λαμπάδες τους, τὶς στολισμένες μὲ χρυσὲς κι ἀσημένιες κορδελίτσες, καὶ μὲ τὸν παππού, τὴ γιαγιά καὶ τοὺς γονεῖς τους πῆγαν στὴν ἐκκλησία. Οἱ μητέρες τους εἶχαν ἔτοιμη τὴ μαγειρίτσα, τὰ κόκκινα αὐγά καὶ στολισμένο τὸ τραπέζι. Ἐξω ἀπὸ τὴν ἐκκλησία ἔχουν φτιάξει μιὰ ξύλινη μικρὴ ἐξέδρα στολισμένη μὲ μυρτιές καὶ δάφνες γύρω-γύρω. Ἡ νύχτα ἦταν πολὺ γλυκιὰ καὶ ζεστή. Ὅλοι στάθηκαν ἔξω, κοντὰ στὴν ἐξέδρα.

Δὲν ἐπέρασε πολλὴ ὥρα καὶ νὰ, ἀκούστηκε ἀπὸ μέσα ἡ φωνὴ τοῦ παπᾶ: « Δεῦτε, λάβετε φῶς! »

Οἱ λαμπάδες, ἡ μιὰ μὲ τὴν ἄλλη, ἄρχισαν ν' ἀνάβουν, ὥσπου ἔφτασε τὸ φῶς στὰ παιδιὰ. Πῆρε λοιπὸν πρῶτος ὁ Κωστάκης ἀπὸ ἓνα ἄλλο παιδάκι, ποὺ στεκόταν δίπλα, πῆρε ἀπὸ τὸν Κωστάκη ἡ Ἐλενίτσα, ἀπὸ τὴν Ἐλενίτσα ὁ πατέρας της, ἀπὸ τὸν πατέρα τῆς Ἐλενίτσας ὁ πατέρας τοῦ Κωστάκη καὶ ἀπ' αὐτὸν ἡ γιαγιά, ἀπὸ τὴ γιαγιά οἱ μητέρες καὶ τελευταῖος ὁ παππούς.

Ὁλος ὁ τόπος ἔφεξε καὶ ὄλα τὰ πρόσωπα φωτίστηκαν εὐχαριστημένα καὶ γελαστά.

Σὲ λίγο βγῆκε ὁ παπᾶς μὲ τὸ διάκο καὶ τοὺς ψάλτες καὶ ἀνέβηκαν στὴν ἐξέδρα. Ἐψαλαν, εἶπαν

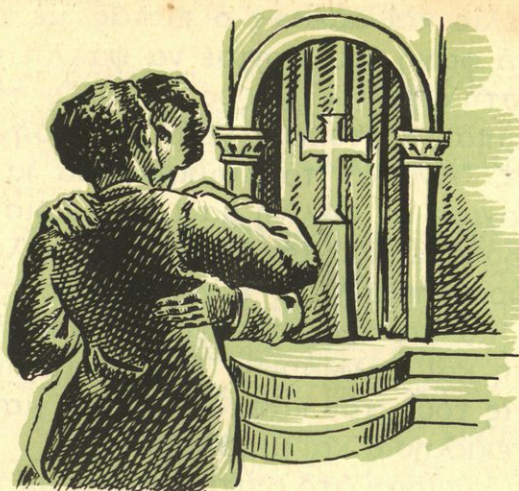
τὸ Εὐαγγέλιο καὶ ἀμέσως ὁ παπᾶς, μὲ τὴ βαριά καὶ γλυκιά φωνή του, ἄρχισε νὰ ψάλλῃ τὸ « Χριστὸς ἀνέστη ». ~~Ο~~ Ινεωκόρος τράβηξε τὸ σχοινί καὶ οἱ καμπάνες χτυποῦν γρήγορα - γρήγορα καὶ χαρούμενα. Ἄναψαν τὰ λαμπρόφωτα κι ὅλος ὁ κόσμος ἄρχισε νὰ ψάλλῃ μαζί τὸ « Χριστὸς ἀνέστη »! ἀνεβοκατεβάζοντας τὶς ἀναμμένες λαμπάδες τους. Τί ὠραία πού ἦταν, τί χαρμόсуна, τί εὐτυχημένα! Ὅλα τὰ πρόσωπα εἶχαν ὁμορφῆναι ἀπὸ ἀγαλλίαση καὶ καλωσύνη. Ἐπειτα τὰ παιδιὰ μὲ τοὺς γονεῖς τους, τὸν παπποῦ καὶ τὴ γιαγιά μπῆκαν στὴν ἐκκλησία καὶ μετάλαβαν.

Ὅταν γύρισαν στὸ σπίτι, ἀναψαν μὲ τὶς ἀναμμένες λαμπάδες τους τὸ καντηλάκι, πού ἦταν μπροστὰ στὰ εἰκονίσματα, λέγοντας « Χριστὸς ἀνέστη ».

Τὰ παιδιὰ φίλησαν τὸ χέρι τοῦ παπποῦ, τῆς γιαγιάς, τοῦ πατέρα καὶ τῆς μητέρας τους καὶ ἐκεῖνοι φίλησαν τὰ παιδιὰ, δίνοντάς τους τὶς καλύτερες εὐχές. Ὑστερα κάθισαν ὅλοι στὸ λαμπροστολισμένο τραπέζι. Τσοῦγκρισαν αὐτὰ κόκκινα καὶ τὸ πιὸ γερὸ αὐτὸ ἐβγήκε τοῦ παπποῦ. Ὅλοι φώναξαν : « Ζήτω τοῦ παπποῦ ! » καὶ ὁ παπποῦς εἶπε : « Νὰ μοῦ ζήσετε, παιδιὰ μου, καὶ πάντα χαρούμενοι ! »

Ὑστερα ἔψαλαν ὅλοι μαζί τὸ « Χριστὸς ἀνέστη », εἶπαν χρόνια πολλὰ κάνοντας τὸ σταυρὸ τους καὶ ἔφαγαν τὴ νόστιμη μαγειρίτσα.

Τὸ πρωὶ τῆς Λαμπρῆς ὁ κύρ Δημήτρης σηκώθηκε καὶ ἐτοίμασε τὸ ἀρνί. Τὸ ἔψησαν στὴν αὐλή καὶ ὅλοι γύρισαν τὴ σούβλα μὲ τὴ σειρά. Ὡς τὸ ἀπόγευμα δὲν ἄκουες τίποτε ἄλλο ἀπὸ τραγούδια καὶ μουσικὰ ὄργανα.

103. Η ΗΜΕΡΑ ΤΗΣ ΛΑΜΠΡΗΣ

Χριστός ανέστη! Νέοι, γέροι και κόρες,
όλοι, μικροί, μεγάλοι, έτοιμαστήτε
μέσα στές έκκλησίες τές δαφνοφόρες
μέ τὸ φῶς τῆς χαρᾶς συμμαζωχτήτε!
Ἄνοιξετε ἀγκαλιές εἰρηνοφόρες
ὀμπροστά στοὺς Ἅγίους και φιληθῆτε
φιληθῆτε γλυκά χεῖλη μέ χεῖλη,
πέστε Χριστός Ἄνέστη! ἔχθροί και φίλοι.

Λάμπει τὸ ἀσήμι, λάμπει τὸ χρυσάφι,
ἀπὸ τὸ φῶς πὸ χύνουνε οἱ λαμπάδες
κάθε πρόσωπο λάμπει ἀπ' τὸ ἀγιοκέρι,
ὁπὸ κρατοῦνε οἱ Χριστιανοὶ στὸ χέρι.)

« Ἄπαντα »

Διονύσιος Σολωμός

Μιά άνοιξιάτικη μέρα, τὰ παιδιὰ τοῦ σχολείου βγήκαν ἐκδρομὴ μὲ αὐτοκίνητα στὸν ἀπέραντο κάμπο.

Πέρασαν ἀνάμεσα ἀπὸ περιβόλια, ἀπὸ καταπράσινα σπαρμένα χωράφια καὶ τέλος ἔφτασαν σ' ἓνα χωριό, πού βρισκόταν κοντὰ στὴ θάλασσα.

Ὁ δάσκαλος καὶ τὰ παιδιὰ τοῦ χωριοῦ δέχτηκαν τοὺς ἐκδρομεῖς μὲ χαρὲς στὴ μεγάλη πλατεία τοῦ χωριοῦ, κάτω ἀπ' τὰ μεγάλα καὶ γέρικα πλατάνια.

Οἱ ἐκδρομεῖς μπῆκαν πρῶτα-πρῶτα στὴν ἐκκλησία τοῦ χωριοῦ καὶ προσευχήθηκαν. Ἐπειτα τὰ παιδιὰ τῶν δύο σχολείων ἄρχισαν τὶς γνωριμίες μεταξύ τους, ἐνῶ οἱ διδάσκαλοι συζητοῦσαν γιὰ διάφορα ζητήματα.

Ἀπ' τὴν πλατεία φαινόταν πιὸ πέρα μιὰ ἀπέραντη καταπράσινη πεδιάδα, πού ἔφτανε ὡς τὴ θάλασσα.

Σὲ μιὰ στιγμή ὁ διευθυντὴς τοῦ σχολείου, κοιτάζοντας τὴν καταπράσινη πεδιάδα, ρώτησε τὸ δάσκαλο τοῦ χωριοῦ:

— Σ' αὐτὴ τὴν πεδιάδα γίνεται ἡ καλλιέργεια τοῦ ρυζιοῦ;

— Σ' αὐτὴν, ἀπάντησε ὁ δάσκαλος. Αὐτὴ ἡ ἐσοδειὰ ἄλλαξε τὴ ζωὴ τοῦ χωριοῦ μας.

— Γι' αὐτὴν ἤρθαμε στὸ χωριό σας, εἶπε ὁ διευθυντὴς, καὶ σὰς παρακαλοῦμε πολὺ τὸ ἀπόγεμα, πού θὰ ἐπισκεφθοῦμε τὴν πεδιάδα, νὰ πῆτε στὰ παιδιὰ κάτι σχετικὸ μὲ τὴν ὀρυζοκαλλιέργεια.

— Πολὺ εὐχαρίστως, ἀπάντησε ὁ δάσκαλος τοῦ χωριοῦ. Εἶναι μιὰ εὐκαιρία νὰ μάθουν τὰ παιδιά, πῶς ὁ τόπος μας κατόρθωσε ὄχι μόνο νὰ μὴν ἀγοράζη ρύζι ἀπὸ τὶς ξένες ἀγορές, ἀλλὰ νὰ ἔχη καὶ περίσσειμα ἀπὸ ρύζι ἐκλεκτὸ καὶ νὰ πουλάη ἀρκετὸ μάλιστα στὸ ἐξωτερικόν.

Τὰ παιδιά ἔφαγαν τὸ φαγητό τους στὸν ἐλαφρὸ ἴσκιο, πού ἔριχναν τὰ πλατάνια. Ἔπειτα χόρεψαν καὶ ἔπαιξαν διάφορα παιγνίδια.

Ὁ Κωστάκης καὶ ἡ Ἐλενίτσα λαχταροῦσαν πότε θὰ ἔρθη ἡ ὥρα νὰ μάθουν γιὰ τὴν καλλιέργεια τοῦ ρυζιοῦ, πού ἦταν νεοφερμένη στὴν πατρίδα μας.

105. ΣΤΗΝ ΚΑΤΑΠΡΑΣΙΝΗ ΠΕΔΙΑΔΑ

Τὸ ἀπόγευμα οἱ ἐκδρομεῖς μὲ τοὺς δασκάλους τους καὶ μὲ τὰ παιδιά καὶ τὸ δάσκαλο τοῦ χωριοῦ ξεχύθηκαν στὴν καταπράσινη πεδιάδα, πού φτάνει ὡς τὴ θάλασσα καὶ εἶναι ὅλη σπασμένη μὲ ρύζι.

Ὁ δάσκαλος τοῦ χωριοῦ ἀνέβηκε σ' ἓνα ὕψωμα καὶ γύρω του μαζεύτηκαν ὅλα τὰ παιδιά ἀνυπόμονα νὰ μάθουν γιὰ τὸ ρύζι. Ὁ δάσκαλος ἄρχισε:

— Παιδιά,

ἐδῶ καὶ δυὸ χρόνια ἡ καταπράσινη αὐτὴ πεδιάδα, πού βλέπετε μπροστά σας, ἦταν μιὰ ἀχρηστὴ ἀρμυρὴ ἔρημος. Τὸ χῶμα τῆς ἦταν σκληρὸ καὶ ἄγονο. Μερικὰ βοῦρλα φύτεωναν ἐδῶ καὶ κεῖ καὶ τίποτε ἄλλο. Οὔτε δέντρα, οὔτε ἀμπέλια. Τὰ

λίγα άρνάκια του χωριού δέν εύρισκαν τίποτε νά φάνε. Ούτε άγριόχορτα δέν μπορούσαν νά φυτρώσουν. Χρόνια τώρα ή θάλασσα πλημμύριζε την περιοχή αυτή. Το χώμα της δηλητηριάσθηκε από το άλάτι, πού άφηνε ή θάλασσα, και ή ζωή των χωρικών ήταν σκληρή.

— Βρεθήκαμε σε τόπο άχρηστο, έλεγαν οί χωρικοί. Είμαστε φτωχοί από το άλάτι. Άλλά ποιός μπορεί νά τά βάλη με τή θάλασσα;

Μιά μέρα όμως ό άγροφύλακας είδε νά έρχεται στην έρημη και άρμυρή πεδιάδα μας ένα αυτοκίνητο. Κατέβηκαν τρεις άνθρωποι. Περπατούσαν πάνω - κάτω και μιλούσαν σε ξένη γλώσσα.

Γονάτισαν και άρχισαν νά σκάβουν τή γη. Ένας άπ' αυτους έτριψε το χώμα ανάμεσα στα δάχτυλά του και ύστερα το δοκίμασε στο στόμα του. Ένας άλλος έβγαλε από τή σάκα του κάτι μικρά κουτάκια και τά γέμισε με χώμα. Ό τρίτος φαινόταν σαν Έλληνας, έτσι έδειχνε το σώμα του και ή φορεσιά του.

• Την ήμέρα εκείνη οί ξένοι έφυγαν. Γρήγορα όμως ξαναγύρισαν στο χωριό μας. Ήταν Άμερικανοί με το διερμηνέα τους. Όταν οί χωρικοί μαζεύτηκαν στην πλατεία, οί ξένοι τους έξηγησαν πώς ή άγωνα και άρμυρή πεδιάδα μας θα μπορούσε νά μάς δίνη μεγάλη έσοδεία ρυζιού.

Στην άρχή κανείς δέν πίστεψε σε ό,τι άκουσε. Όταν όμως άρχισαν μερικοί τή δοκιμαστική καλλιέργεια, βεβαιώθηκαν πώς ήταν αυτό δυνατό.

Έτσι έγιναν εδώ οί ορυζώνες, πού βλέπετε γύρω σας.

106. Η ΠΡΩΤΟΜΑΓΙΑ

Αὔριο εἶναι Πρωτομαγιά. Οἱ ἀνθόκηποι εἶναι στὶς δόξες τους. Οἱ γλάστρες εἶναι γεμάτες καὶ ἀνθισμένες. Οἱ τριανταφυλλιές, οἱ βιολέτες, οἱ γαρυφαλιές, ὅλα φορτωμένα ἀνθούς, εὐωδιάζουν.

Τὰ παιδιά εἶναι στὸν κήπο καὶ καμαρώνουν τὰ λουλούδια του.

Ἡ Ἐλενίτσα ἐτοιμάζει ἕνα στεφάνι ἀπὸ τριαντάφυλλα καὶ ὁ Κωστάκης ἀπὸ βιολέτες καὶ γαρύφαλα. Πλέκουν τὰ λουλουδένια στεφάνια καὶ σιγοτραγουδοῦν τὰ τραγούδια τοῦ Μάη.

— Καὶ τοῦ χρόνου, παιδιά! ἀκούστηκαν δυὸ γε-

λαστές φωνές. Ήταν οί μανούλες τῶν παιδιῶν, πού παρακολουθοῦσαν ἀπό τὸ παράθυρο.

Τὸ πρωὶ τῆς Πρωτομαγιάς τὰ παιδιά μαζεύτηκαν στὸ σχολεῖο, ἕτοιμα γιὰ νὰ πᾶνε περίπατο στὴν ἐξοχή. Τὰ παιδιά τῆς πρώτης εἶχαν μιὰ καλὴ ιδέα. Ἐκαμαν ἀπὸ τὴν παραμονὴ στεφάνια ἀπὸ τριαντάφυλλα καὶ γαρύφαλα καὶ τὰ πρόσφεραν σ' ὅλες τὶς τάξεις νὰ τὰ κρεμάσουν. Πῆγαν ὅλα μαζὶ καὶ στὴν τρίτη τάξη. Πρόσφεραν ἐκεῖ ἕνα ὠραῖο στεφάνι καὶ εὐχήθηκαν:

— Καὶ τοῦ χρόνου μὲ ὑγεία καὶ πρόοδο.

Ἔπειτα τὰ παιδιά τῆς τρίτης χειροκρότησαν τὰ καλὰ μικρὰ παιδάκια καὶ ὁ δάσκαλος τότε τοὺς εἶπε:

Λουλούδια μᾶς χαρίζετε παιδάκια,
στῶν λουλουδιῶν τὴν ὀμορφὴ γιορτῆ,
λουλούδια σεῖς, τί ἄλλο ἀπὸ ἀνθάκια
εἶναι γεμάτη ἡ ἀθῶα σας ψυχὴ;

Κι ἐμεῖς εὐχῆς σᾶς δίνουμε τρανές,
νὰ βρῆτε λουλουδένια τῆ ζωῆ,
νὰ ζήσετε ζωὴ μὲς στὶς χαρές,
κάτω ἀπὸ τοῦ Θεοῦ μας τῆ στοργή.

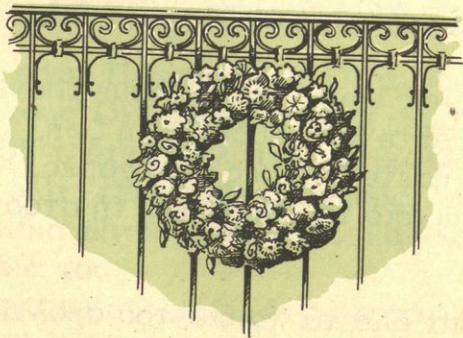
Ἐπειτα ὅλα τὰ παιδιά τοῦ σχολεῖου, κρατώντας τὰ φαγητά τους, ξεκινοῦν τραγουδώντας τὰ τραγούδια τοῦ Μᾶη.

Γέλια καὶ τραγούδια γεμίζουν οἱ δρόμοι, οἱ πεδιάδες καὶ οἱ πλαγιές τῆς ἐξοχῆς.

Παντοῦ ἀντικρίζουν τὴν πλούσια βλάστηση τοῦ δάσους. Στὴν ἀναπνοὴ τῶν παιδιῶν φτάνει ἓνα γλυκὸ ἄρωμα, ποὺ βγαίνει ἀπὸ τ' ἀμέτρητα ἀγριολούλουδα.

Κρυμμένα τὰ πουλάκια μέσα στὰ φουντωτὰ κλαδιὰ τῶν δέντρων τοῦ δάσους κελαηδοῦν τὴν ἀνοιξη. Τὸ ρυάκι χάνεται μουρμουρίζοντας μέσα στὰ θεόρατα πλατάνια. Ἐπάνω στὰ γέρικα πλατάνια σκαρφαλώνει ὁ κισσὸς καὶ ἡ ἀγράμπελη. Στὸ κρυσταλλένιο νερὸ τῆς πηγῆς σβήνουν τὰ παιδιὰ τῆ δίψα τους.

Τὰ παιδιὰ μάζεψαν λουλούδια στὴν ἐξοχή, ἔπλεξαν στεφάνια καὶ γύρισαν τὸ βράδυ στὰ σπίτια τους, μὲ χαρούμενα τραγούδια καὶ φορτωμένα ἀπὸ μυρωδάτα ἀγριολούλουδα.

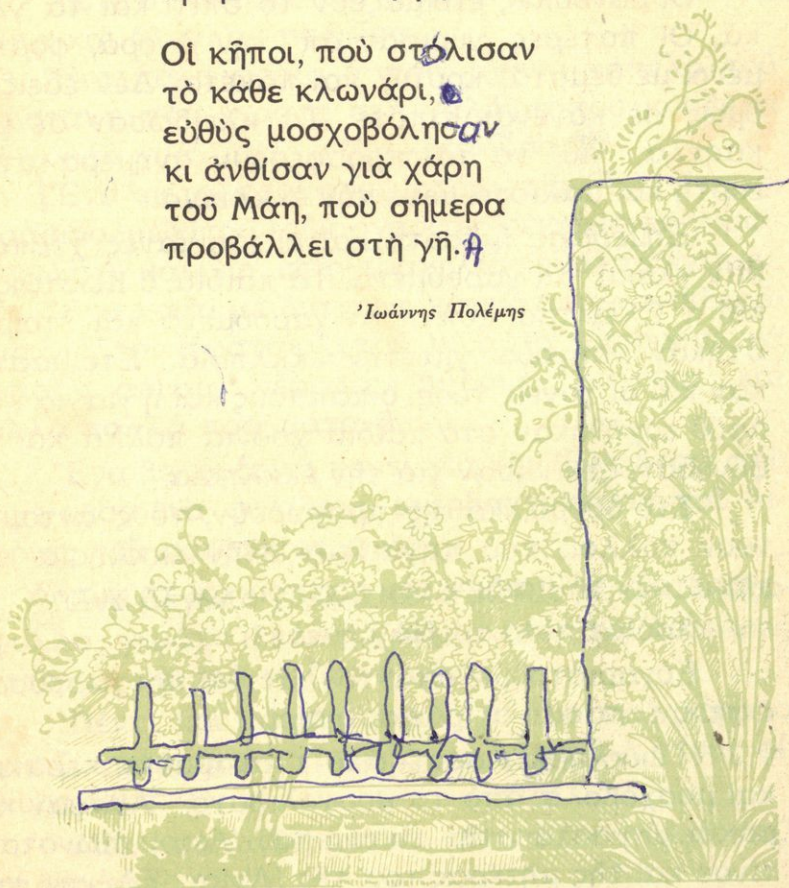

107. ΠΡΩΤΟΜΑΓΙΑ

Λουλούδια ἄς διαλέξωμε
καὶ ρόδα καὶ κρίνα
κι ἔλατε νὰ πλέξωμε
στεφάνια μ' ἐκείνα
στὸ Μάη, πὺ σήμερα
προβάλλει στὴ γῆ.

Οἱ κῆποι, πὺ στόλισαν
τὸ κάθε κλωνάρι, ●
εὐθὺς μοσχοβόλησαν
κι ἀνθίσαν γιὰ χάρη
τοῦ Μάη, πὺ σήμερα
προβάλλει στὴ γῆ. ♪

Ἰωάννης Πολέμης

† Ἦρθε ἡ ἑορτὴ τοῦ Ἁγίου Κωνσταντίνου καὶ τῆς Ἁγίας Ἐλένης.

Ἀπὸ τὴν παραμονὴ γίνονται προετοιμασίες, γιὰτὶ γιορτάζει ὁ Κωστάκης, ἡ Ἐλενίτσα, ὁ παπποὺς καὶ ἡ γιαγιά. †

Οἱ μανούλες ἐτοιμάζουν τὸ σπίτι καὶ τὰ γλυκά. Οἱ πατέρες γύρισαν ἀπ' τὴν ἀγορά, φορτωμένοι μὲ δέματα, κουτιά καὶ πακέτα. † Δὲν ἔδειξαν ὅμως σὲ κανέναν τίποτε. Τὰ κλείδωσαν σὲ μιὰ κασέλα, γιὰ νὰ τὰ προσφέρουν ἀνήμερα στὴν ἑορτὴ καὶ μάλιστα μετὰ τὴν ἐκκλησία.

Ξημέρωσε ἡ ἑορτὴ καὶ οἱ καμπάνες χτυποῦσαν γλυκά καὶ χαρούμενα. Τὰ παιδιά, ὁ Κωστάκης καὶ ἡ Ἐλενίτσα, ξύπνησαν χαρούμενα καὶ ἐτοιμάστηκαν γρήγορα γιὰ τὴν ἐκκλησία. Ἐτοιμάστηκαν καὶ οἱ γονεῖς τους, ὁ παπποὺς καὶ ἡ γιαγιά καί, ἀφοῦ εὐχήθηκαν στὰ παιδιά χρόνια πολλὰ καὶ τὰ φίλησαν, ξεκίνησαν γιὰ τὴν ἐκκλησία.

Στὸ δρόμο, καθὼς προχωροῦν, τοὺς ἀνταμῶνουν πολλοί, ποὺ πηγαίνουν στὴν ἐκκλησία καὶ χαιρετοῦν τὰ παιδιά, τὸν παπποῦ καὶ τὴ γιαγιά :

— Χρόνια πολλὰ ! Νὰ ζήσετε !

— Εὐχαριστοῦμε, ἀπαντοῦσαν καὶ προχωροῦσαν ὥσπου ἔφτασαν στὴν ἐκκλησία.

Ἡ ἐκκλησία λάμπει ἀπὸ τ' ἀναμμένα κεράκια καὶ μοσχοβολᾷ ἀπὸ τὸ μοσχολίβανο. Ἄναψαν κεράκια μπροστὰ στὴν εἰκόνα τοῦ Ἁγίου Κωνσταντίνου καὶ τῆς μητέρας του, τῆς Ἁγίας Ἐλένης, καὶ

49

ἀσπάζτηκαν τὴν εἰκόνα, κάνοντας τὸ σταυρὸ
τους.

Οἱ εἰκόνες ἦταν στολισμένες με τριαντάφυλλα.

Ὁ ψάλτης ἔψαλλε με τὴ λυγερὴ καὶ ἀπαλὴ φωνή του καὶ ὁ παπὰς θυμιάτιζε στὴν Ὁραία Πύλη.

Μετὰ τὴ λειτουργία γύρισαν στὸ σπίτι, ὅπου εἶπαν τὰ χρόνια πολλὰ ὁ ἕνας στὸν ἄλλο.

Τότε ὁ πατέρας τοῦ Κωστάκη ἄνοιξε τὴν κασέλα καὶ ἔβγαλαν τὰ δῶρα:

Ἕνα πολὺ ὠραῖο ἄσπρο ψάθινο καπέλο τοῦ Κωστάκη, ποὺ ἔγραφε στὴ γαλάζια του κορδέλα με χρυσὰ γράμματα: « Ναυκρατούσα » *

Ἕνα μεταξωτὸ | φορεματάκι τῆς Ἐλενίτσας, πράσινο, με κίτρινες μαργαρίτες κεντημένες γύρω-γύρω στὰ μανίκια, στὴν τραχηλιά καὶ στὸ γύρο του.

Ἕνα κουτὶ με διάφορα χρωματισμένα σιδεράκια γιὰ τὸν Κωστάκη, ποὺ μ' αὐτὰ μπορούσε νὰ φτιάξη σπίτια, γέφυρες, μύλους, βαγόνια καὶ ἄλλα πολλὰ πράγματα. P

Ἕνα βελουδένιο κουτὶ γιὰ τὴν Ἐλενίτσα, ποὺ εἶχε μέσα ἕνα ψαλιδάκι, μιὰ δαχτυλήθρα καὶ βελόνες τοῦ ραψίματος. ραβω

Ἕνα μεγάλο χρωματιστὸ βιβλίο με ὠραῖο ἐξώφυλλο, γεμάτο εἰκόνες χρωματιστές καὶ διάφορες ἱστορίες καὶ γιὰ τὰ δυὸ παιδιὰ.

Πέντε κουτιὰ με μπογιές σ' ὅλα τὰ χρώματα γιὰ ζωγράφισμα, νὰ μοιράσουν τὰ παιδιὰ στοὺς φίλους τους.

Μιὰ μπάλα δερμάτινη νὰ παίξουν ὅλοι μαζί στὸ μεγάλο ἀλώνι.

Δυὸ καραμούζες, πολλές ὠραίες χρωματιστὲς ζωγραφιῆς καὶ ὀχτῶ μπαλόνια χρωματιστά.

Ἔστερα ἔβγαλε μιὰ ὠραία κίτρινη ποδίτσα· με γαλάζια φιογκάκια στοὺς ὠμους καὶ στὴ ράχη, τὸ δῶρο γιὰ τὴ Βασιλικούλα, κι ἓνα ζευγάρι κόκκινα πέδιλα ὀλοκαίνουργα γιὰ τὸ Φῶτη.

Ἐπειτα ἔβγαλε ὠραίες παντοῦφλες γιὰ τὸν παπποῦ καὶ ἓνα ζευγάρι τῆς γιαγιάς τσόχινες, με πολύχρωμα κεντήματα.

Καθὼς κοιτοῦσαν τὰ ὠραία δῶρα, ἄρχισαν νὰ ἔρχωνται ἐπισκέψεις.

Ἦρθαν οἱ φίλοι τῶν παιδιῶν με τοὺς γονεῖς τους. Ἡ Ἀγγελικούλα, ἡ Σοφούλα, ἡ Ἀνθούλα, ὁ Μῆτσος, ὁ Νίκος, ὁ Γιώργος, ὁ Δῆμος, ἡ Βασιλικούλα καὶ ὁ Φῶτης καὶ ἔφεραν μάλιστα καὶ γλυκίσματα.

†— Χρόνια πολλά, Κωστάκη!

— Χρόνια πολλά, Ἐλενίτσα!

— Νὰ ζήσετε!

— Νὰ ζήση ὁ παπποῦς καὶ ἡ γιαγιά σὰς!

— Νὰ σὰς ζήσουν! ἔλεγαν στοὺς γονεῖς τους.

μοίραζο

Τότε τὰ παιδιὰ ἔφεραν καὶ ἔδειξαν τὰ δῶρα τους|καὶ μοίρασαν καὶ τὰ δῶρα στοὺς φίλους τους. Ὅλοι πῆραν κάτι. Ἄλλος μπογιές, ἄλλος ζωγραφιῆς, ἄλλος καραμούζα, ἄλλος μπαλόνη.

Ἡ Βασιλικούλα πῆρε τὴν ὠραία τῆς ποδιά καὶ ὁ Φῶτης τὰ κόκκινα πέδιλα.

Ὅλη ἡ σάλα γέμισε χαρούμενες φωνές.

Στὴν αὐλή, δίπλα στὴ βρύση, κάτω ἀπὸ τὴ μεγάλη ἀχλαδιά, ἦταν στρωμένο ἓνα μακρὸ-μακρὸ

τραπέζι. Έκει κάθισαν και οι προσκεκλημένοι, έφαγαν όλοι μαζί και διασκέδασαν.

Έπειτα τα παιδιά μαζεύτηκαν κάτω από το δροσερό υπόστεγο και έπαιξαν με τα καινούργια παιχνίδια τους και καμάρωναν τα δώρα τους.

+ Η Βασιλικούλα φόρεσε την καλή ποδιά, πού της χάρισε ή Έλενίτσα, και ήταν όλο καμάρι. Φίλησε πολλές φορές την Έλενίτσα και της είπε πάλι :

— Σ' ευχαριστώ, Έλενίτσα μου, να ζήσης χίλια χρόνια.

Και ό Φώτης φόρεσε τα πέδιλά του και είπε :

— Ευχαριστώ, Κωστάκη μου. ●

Έπειτα κοίταξαν τα δώρα ένα - ένα. Μά πιό πολú τους άρεσε τó μεγάλο εκείνο βιβλίο, γιατί είχε μέσα ένα σωρό παραμύθια, καθώς και κείνα πού έλεγε ή γιαγιά στα δυό ξαδερφάκια.

Είχε και τίς εικόνες της πεντάμορφης με τα ώραια γαλανά μάτια και τα χρυσά μαλλιά, τού βασιλόπουλου με τó μακρύ σπαθί του και πολλές - πολλές άλλες χρωματιστές ζωγραφιές.

ΚΑΛΟΚΑΙΡΙ

Καλοκαίρι, Θεοῦ χαρά!

Τὰ δέντρα εἶναι γεμάτα με ώριμα φρούτα. Ἡ θάλασσα γαλήνεψε τώρα καὶ ἔχουν ἀρχίσει τὰ μπάνια καὶ οἱ περίπατοι με τὶς βάρκες.

Οἱ ἐξοχὲς γέμισαν ἀπὸ γέλια καὶ χαρὲς. Ὁ θερισμὸς εἶναι στὶς δόξες του καὶ προχωρεῖ κανονικὰ τὸ ἀλώνισμα.

Ἀφθονία ἀπὸ ντομάτες, ἀγγούρια, μελιτζάνες, βερίκοκα, ροδάκινα, σταφύλια, σταφίδες, ἀχλάδια, σύκα, πεπόνια, καρπούζια. Τὰ φρούτα αὐτὰ πρέπει νὰ τὰ τρῶμε γινωμένα καὶ πολὺ καθαρὰ, ἂν θέλωμε νὰ ἔχωμε καλὴ ὑγεία.

Οἱ ἀσθενικοὶ καὶ οἱ κουρασμένοι ἄνθρωποι πρέπει νὰ πηγαίνουν τὸ καλοκαίρι στὰ ψηλὰ δασωμένα καὶ δροσερὰ βουνά, γιὰ νὰ ξεκουραστοῦν καὶ ν' ἀποχτήσουν νέες δυνάμεις.

Ὁ τραγουδιστὴς τοῦ καλοκαιριοῦ, ὁ τζίτζικας, γεμίζει τὸν ἀέρα με τὰ ἀτέλειωτα τραγούδια του.

Οἱ γεωργοὶ θερίζουν καὶ ἀλωνίζουν. Σκουπίζουν τὸν τίμιο ἰδρώτα ἀπὸ τὸ μέτωπό τους καὶ τραγουδοῦν χαρούμενα τραγούδια.

Καὶ οἱ θερίστριες, με τὰ μαντήλια τους τὰ λευκά, θερίζουν με τὰ δρεπάνια τους τὸ σιτάρι, τὸ κριθάρι, τὴ σίκαλη, τὴ βρώμη καὶ τραγουδοῦν χαρούμενες. Ἄλλοι δένουν τὸ σιτάρι χερόβολα καὶ ἔπειτα μεγάλα δεμάτια καὶ τὰ κουβαλοῦν δίπλα στ' ἀλώνια, ὅπου κάνουν μεγάλες θημωνιές. Κάνουν τὸ σιτάρι ἢ τὸ κριθάρι θημωνιές, γιὰ νὰ μποροῦν νὰ τὸ σκεπάσουν εὐκόλα, ἂν ξεσπᾶση καμιὰ

11
ἀπὸ τὶς ξαφνικὲς μπόρες τοῦ καλοκαιριοῦ, πού
δροσίζουν καὶ φέρνουν ἀνακούφιση στὴν πλάση.

Κατὰ τὸ καλοκαίρι εἶναι εὐχάριστες οἱ ἐκδρο-
μὲς στὰ παραθαλάσσια μέρη καὶ στὰ ψηλὰ βουνά.

Κοντὰ στὴ θάλασσα θὰ χαρῆ ὁ ἄνθρωπος καὶ
θ' ἀπολαύση τὶς ὁμορφιές της.

Στὰ βουνὰ θὰ χαρῆ ἄλλοῦ τὶς δασωμένες καὶ
ἄλλοῦ τὶς γυμνὲς πλαγιές τους. Ἄλλοῦ τὶς σου-
βλερὲς βουνοκορφές. Ἄλλοῦ τὶς ψηλὲς ἢ χαμη-
λὲς ραχοῦλες μὲ τὶς κρύες βρυσοῦλες, πού αἰώνια
ζοῦν ἐκεῖ στὴ μναξιὰ καὶ δροσίζουν τὸν τόπο.

Καὶ στὰ λιβάδια βασιλεύει ἡ χαρὰ τὸ καλο-
καίρι. Ἐκεῖ οἱ βοσκοὶ κουρεύουν τὰ πρόβατα, κά-
νουν τὰ τυριά, τὰ βούτυρα καὶ χαίρονται τὶς χάρες
τοῦ βουνοῦ. //

110. ΣΤΟ ΒΟΥΝΟ ΚΑΙ ΣΤΗ ΣΤΑΝΗ

Μιά καλοκαιριάτικη μέρα ὁ κύρ Δημήτρης
ἐϋπνήσε τὸν Κωστάκη καὶ τὴν Ἐλενίτσα πολὺ
πρῶι καὶ οἱ τρεῖς ἀνέβηκαν σιγὰ στὸ βουνό.
Ἐκεῖ τοὺς εἶχε καλέσει στὴ στάνη του νὰ τοὺς φι-
λοξενήσῃ ὁ μπαρμπα - Χρίστος, ὁ ξακουσμένος
πρωτοσέλιγγας.

Πόσο εὐχάριστη ἦταν ἐκείνη ἡ διαδρομὴ!
Περνοῦσαν ἀνάμεσα ἀπὸ πανύψηλα ἔλατα καὶ
ἀπὸ καταπράσινες λαγκαδιές. Ἀπὸ τὰ τρυφερὰ
βλαστάρια τῶν θάμνων στάλαζε ἡ πρωινὴ δρο-

σιά. Τὰ κουδούνια τῶν προβάτων μαζί με τὸ κελὰ ἡ
δημα τῶν πουλιῶν ταίριαζαν μιὰ ὑπέροχη καὶ εὐ-
χάριστη μουσική.

Ὁ τσέλιγγας, μαζί με τὴ χαριτωμένη κόρη του,
τὴ Διαμάντω, περίμεναν πιὸ πέρα ἀπὸ τὴ στάνη
τοὺς καλεσμένους, γιὰ νὰ τοὺς προφυλάξουν ἀπὸ
τὰ τσοπανόσκυλα.

— Καλῶς τους, εἶπε ὁ μπαρμπα-Χρίστος, ὅταν
εἶδε τὸν κύρ Δημήτρη καὶ τὰ παιδιά νὰ πλη-
σιάζουν.

— Καλῶς σὰς βρήκαμε, ἀπάντησε ὁ κύρ Δη-
μήτρης.

— Μὲ δροσιὰ ἦρθατε. Φαίνεται ξύπνησαν γρή-
γορα τὰ παιδιά, συνέχισε ὁ μπαρμπα-Χρίστος.

— Ξυπνήσαμε πολὺ πρῶι, ἀπάντησαν μὲ μιὰ
φωνὴ τὰ παιδιά.

Ὁ μπαρμπα-Χρίστος πῆρε στὴν ἀγκαλιά του
τὸν Κωστάκη, ἡ Διαμάντω πῆρε τὴν Ἐλενίτσα καὶ
ὄλοι μαζί βάδιζαν γιὰ τὶς καλύβες.

— Μέεεε! μέεεε! μέ! ἀκούονταν τὰ βελάσματα
τῶν προβάτων ποὺ ἔβοσκαν στὰ γύρω λιβάδια.

Κάθε τσοπάνης, ἀκουμπισμένος στὴν ἀγκλίτσα
του, φύλαγε ἕνα κοπάδι πρόβατα. Τὸν βοηθοῦσε
καὶ ἕνας μεγάλος σκύλος.

— Χούμ! χούμ! χούμ! ἀντηχοῦσαν οἱ βραχνὲς
φωνὲς τῶν σκύλων ἀπὸ τὶς ραχοῦλες καὶ τὰ ψη-
λώματα.

Μακριὰ ἀκούεται ἡ γλυκιὰ φλογέρα κάποιου
τσοπάνη, ποὺ τὴ συνόδευαν ταιριασμένα τὰ ἄρμο-
νικὰ κουδούνια τῶν προβάτων.

Πλησιάζουν τώρα στὶς καλύβες. Σὲ μιὰ πε-

διάδα είναι μερικές πέτρινες στρουγγες. Έκεί οι τσοπάνηδες άρμέγουν τὰ πρόβατα και γεμίζουν κάτι μεγάλους κάδους, που τούς λένε καρδάρες, με τὸ παχύτατο γάλα.

Ἀπὸ μιὰ μεγάλη καλύβα βγαίνει μιὰ καθαρο-ντυμένη νοικοκυρά, πρόσχαρη και γεμάτη καλοσύνη.

— Καλῶς ὠρίσατε..., εἶπε ντροπαλὰ και χαιρέτησε τὸν κύρ Δημήτρη, φίλησε τὸν Κωστάκη και τὴν Ἐλενίτσα και ὄλοι μαζί μπῆκαν σὲ μιὰ εὐρύχωρη καλύβα.

Ἦταν κατακάθαρη και ἔλαμπε ἀπὸ νοικοκυροσύνη. Μαλακές μάλλινες κουβέρτες με ὠραία χρώματα ἦταν στρωμένες. Ἐκεί ξεκουράστηκαν, ἔφαγαν και κοιμήθηκαν τὸ μεσημέρι.

Τὸ ἀπόγευμα ἐπισκέφθηκαν τὸ « Τυροκομεῖο ». Ἦταν ἓνα πολὺ μεγάλο ἰσόγειο σπίτι, που χρησίμευε και γιὰ ἀποθήκη τῆς στάνης. Σὲ δυὸ μεγάλα καζάνια ἔβραζαν τὸ γάλα και τὸ ἀνακάτευαν με μεγάλες ξύλινες κουτάλες. Ἐπειτα τὸ ἔπηζαν τυρί. Τὸ ἔβαζαν σὲ μεγάλα τυρόπανα και τὸ κρεμούσαν γιὰ νὰ στραγγίση τὸ νερό.

Τὸ νερὸ που ἔβγαине ἀπὸ τὸ τυρί τὸ ἔβραζαν και ἔβγαζαν ἀπ' αὐτὸ μυζήθρα.

Πιὸ πέρα, μέσα σ' ἓναν κάδο στενὸ και ψηλό, χτυποῦσαν μ' ἓνα ξύλο μακρὺ τὸ γάλα, που ἦταν μέσα, και ἔβγαζαν τὸ βούτυρο. Πιὸ πέρα ἔπηζαν τὸ γιαούρτι.

Τὰ παιδιὰ χόρτασαν ἀπὸ φρέσκο τυρί, ἀπὸ φρέσκη μυζήθρα και βουνίσιο γιαούρτι.

— Εὐλογία Θεοῦ εἶναι, παιδιά, τὰ πρόβατα, εἶπε ὁ κύρ Δημήτρης. Μᾶς δίνουν τὸ γάλα, τὸ τυρί, τὸ βούτυρο, τὸ μαλλί, τὸ κρέας, τὰ δέρματα, τὸ λίπασμα.

— Ἐθσαυρὸς εἶναι, συμπλήρωσε ὁ τσέλιγγας. Τὰ ἔχει εὐλογήσει ὁ Θεός. Δοξασμένο νὰ εἶναι τὸ ὄνομά Του.

Τὸ βραδάκι ὁ κύρ Δημήτρης καὶ τὰ παιδιά ἀποχαιρέτισαν τὸν φιλόξενο τσέλιγγα, τὴν καλὴ καὶ φιλόξενη γυναικούλα του καὶ τὴ χαριτωμένη κορούλα του, τὴ Διαμάντω, καὶ γύρισαν στὰ σπίτια τους.

111. ΟΙ ΒΑΣΙΛΕΙΣ ΠΕΡΝΟΥΝ ΑΠΟ ΤΟ ΚΕΦΑΛΟΧΩΡΙ

Ἦταν μιὰ μέρα ὄμορφη, ποὺ προμηνούσε τὴ χαρὰ καὶ τὸν ἐνθουσιασμό.

Στὴν αὐλὴ τοῦ σχολείου τὰ παιδιά ἦταν ὅλα μαζεμένα καὶ ντυμένα μὲ τ' ἄσπρα τους γιορτινὰ φορέματα. Κρατοῦσαν ὅλα τὶς γαλανόλευκες σημαιοῦλες τους, ποὺ τὶς φύλαγαν γιὰ κάθε ἐθνικὴ ἑορτὴ. Μιλοῦσαν ζωηρά.

Ἀπὸ χτὲς ὁ διευθυντὴς τοῦ σχολείου τοὺς εἶχε δώσει τὴ χαρούμενη εἶδηση, πὼς οἱ Βασιλεῖς θὰ περνοῦσαν ἀπὸ τὸ δημόσιο δρόμο, ποὺ πηγαίνει πρὸς τὸ Κεφαλοχώρι. Τὰ παιδιά θὰ κατέβαιναν στὴ διασταύρωση νὰ χαιρετίσουν τὸ Βασιλιά, τὴ Βασίλισσα καὶ τὸν Διάδοχο.

Τὰ παιδιά χαρούμενα ξεκίνησαν. Ὅταν ἔφτασαν στὸ ὠρισμένο μέρος, παρατάχτηκαν στὴ γραμμὴ καὶ περίμεναν μὲ καρδιοχτύπι. Ἦταν ἐκεῖ μα-

ζεμένοι και πολλοί χωρικοί με τον πρόεδρο της κοινότητας.

Το αυτοκίνητο έφτασε και σταμάτησε. Μεγάλη χαρά άστραψε δια μιᾶς στὰ πρόσωπα τῶν παιδιῶν, πὺ κοιτοῦσαν περίεργα. Μ' ἐνθουσιασμό και συγκίνηση ζητωκραύγαζαν οἱ μεγάλοι.

Οἱ Βασιλεῖς κατέβηκαν ἀπὸ τὸ αυτοκίνητο με τὸν Διάδοχο. Ὁ διευθυντῆς τοῦ σχολείου προσφώνησε τοὺς Βασιλεῖς και τὰ παιδιά ἔψαλαν τὸν Ἐθνικὸ Ὑμνο.

Ἡ Ἐλενίτσα πρόσφερε στὴ Βασίλισσα μιὰ ὠραία ἀνθοδέσμη ἐκ μέρους τοῦ σχολείου και τοῦ χωριοῦ και τῆς φίλησε τὸ χέρι. Ἡ Βασίλισσα τῆς χაίδεψε τὰ μαλλιά, τὴν φίλησε και χαιρέτισε ὄλα τὰ παιδιά μ' ἓνα θερμὸ χαιρετισμό. Πατρικὰ χαιρέτισε τὰ παιδιά κι ὁ Βασιλιάς με τὸν Διάδοχο.

Ἦταν αὐτὴ μιὰ μεγάλη στιγμή πὺ ἔζησαν τὰ παιδιά και οἱ χωρικοί. Οἱ Βασιλεῖς μπῆκαν πάλι στὸ αυτοκίνητο κι ἔφυγαν συνοδευόμενοι ἀπὸ τὶς χαρούμενες ζητωκραυγὲς ὄλων.

Σε μιὰ μικρὴ πόλη τῆς Λυδίας, στὴ Μικρὰ Ἀσία, ζοῦσε στὰ παλιὰ χρόνια μιὰ ὀμορφὴ κόρη, ποὺ τὴν ἔλεγαν Ἀράχνη. Ἀπὸ μικρὴ ἡ Ἀράχνη εἶχε μείνει ὄρφανή. Τὸ ὄνομά της ἦταν ξακουστό, ὄχι μόνο γιὰ τὴν περίφημη ὀμορφιά της, ἀλλὰ καὶ γιὰτὶ ξεπερνοῦσε ὅλες τὶς γυναῖκες, ἀκόμη καὶ τὶς νεράιδες, στὴν ὑφαντικὴ τέχνη.

Ἦταν μάλιστα μιὰ διάδοση, πὼς τῆς εἶχε διδάξει τὴν ὑφαντικὴ τέχνη καὶ τὸ κέντημα ἡ ἴδια ἡ θεὰ Ἀθηνᾶ, ἡ θεὰ τῆς σοφίας. Αὐτὸ ὅμως δὲν τὸ παραδεχόταν μὲ κανένα τρόπο ἡ Ἀράχνη. Πολὺ συχνὰ ἔλεγε θυμωμένα :

— Δὲν ἔμαθα ἐγὼ τὴν τέχνη μου ἀπὸ τὴ θεὰ Ἀθηνᾶ. Ἄν θέλῃ ἡ θεὰ, ἄς ἔρθῃ νὰ μετρηθῇ μαζί μου.

Ἡ Ἀθηνᾶ ἄκουσε τὰ ὑπερήφανα λόγια τῆς Ἀράχνης καὶ θύμωσε. Μεταμορφώθηκε σὲ μιὰ γριούλα μὲ κάτασπρα μαλλιά καὶ μπῆκε στὸ φτωχόσπιτο τῆς Ἀράχνης.

— Κόρη μου, λέει στὴν Ἀράχνη, ἔμαθα τὰ ὑπερήφανα λόγια σου καὶ σὲ συμβουλεύω, σὰν γιὰ ποὺ εἶμαι, νὰ εἶσαι ταπεινὴ ἀπέναντι στὴ θεὰ, νὰ ζητήσης μάλιστα συγχώρηση γιὰ τὰ ὑπερήφανα λόγια σου.

Τρέμοντας ἀπὸ τὸ θυμὸ της ἡ Ἀράχνη πέταξε τὴ σαῖτα της καὶ λέει στὴ γριά :

— Τὶς συμβουλές, γερόντισσα, νὰ τὶς φυλάξῃς γιὰ τὴν κόρη σου. Ἄν θέλῃ ἡ θεὰ, ἄς ἔρθῃ νὰ μετρηθῇ μαζί μου !

Σὰν ἄκουσε αὐτὰ τὰ λόγια ἡ κόρη τοῦ Δία, ἡ Ἄθηνᾶ, ἔχασε τὴν ὑπομονή της.

— Ἡ Ἄθηνᾶ εἶναι ἐδῶ, κοπέλα μου! φώναξε δυνατὰ καὶ στάθηκε μπροστὰ στὴν Ἀράχνη μὲ τὴν ἀληθινὴ θεϊκὴ μορφή της.

Οἱ νεράιδες καὶ οἱ ἄλλες γυναῖκες, ποῦ ἔτυχε νὰ βρεθοῦν μπροστὰ, γονάτισαν ἀμέσως καὶ προσκύνησαν τῇ θεᾷ. Μόνο ἡ Ἀράχνη δὲν κουνήθηκε ἀπὸ τὴ θέση της.

Σὲ λίγο ἡ Ἄθηνᾶ καὶ ἡ Ἀράχνη κάθισαν μπροστὰ στοὺς ἀργαλειούς. Ἡ Ἄθηνᾶ ὕφαινε καὶ κεντοῦσε τὸ βράχο τῆς Ἀκροπόλεως τῶν Ἀθηνῶν καὶ τὸν ἀγῶνα της μὲ τὸν Ποσειδῶνα. Ὁ Ποσειδῶν χτυποῦσε μὲ τὴ θεόρατη τρίαινά του τὸ βράχο, ἀπ' ὅπου ἀνάβλυζε νερό. Ἡ Ἄθηνᾶ χτυποῦσε μὲ τὸ κοντάρι της τὸ ἄκαρπο ἔδαφος καὶ φύτευσε ἡ ἐλιά. Ὀλόγυρα οἱ δώδεκα θεοί, μὲ τὸ Δία στὴ μέση, γεμάτοι ἀπὸ θεϊκὸ μεγαλεῖο, παρακολουθοῦσαν τὴ διαμάχη τῆς Ἀθηνᾶς μὲ τὸν Ποσειδῶνα.

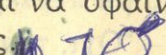
Ἡ Ἀράχνη ^{καὶ} πάλι ὕφαινε καὶ κεντοῦσε ὠραίες εἰκόνες, στὶς ὁποῖες ὅμως προσπαθοῦσε νὰ περιπαίζη τοὺς θεοὺς, καὶ μάλιστα τὸ Δία, τὸν ὁποῖο κεντοῦσε ἄλλοτε μεταμορφωμένο σὲ ταῦρο, ἄλλοτε σὲ κύκνο καὶ ἄλλοτε σὲ χρυσὴ βροχή.

Ἡ Ἄθηνᾶ δὲν μπόρεσε νὰ βρῆ κανένα ψεγάδι στὴν τέχνη τῆς Ἀράχνης· τὴν ἐξώργισε ὅμως ἡ ἀσέβειά της πρὸς τὸν πατέρα τῶν θεῶν καὶ τῶν ἀνθρώπων καὶ τρέμοντας ἀπὸ τὸ θυμὸ της χτύ-

πησε στο μέτωπο τὴν Ἀράχνη μὲ τὴ σαΐτα τῆς.

Κάτι σὰν τρέλα ἔπιασε τὴν Ἀράχνη ἀπ' τὸ θεϊκὸ ἐκεῖνο χτύπημα καὶ ἀπελπισμένη τύλιξε στὸ λαιμὸ τῆς θηλειὰ μ' ἓνα σχοινὶ καὶ κρεμάστηκε.

Ἡ θεὰ τὴ λυπήθηκε, τὴν κατέβασε ἀπὸ τὴ θηλειὰ, τὴν ράντισε μ' ἓνα μαγικὸ ὑγρὸ στὸ μέτωπο καὶ ἐξαφανίστηκε.

Ἀπὸ τότε ἡ ἀνόητη καὶ φαντασμένη Ἀράχνη μεταμορφώθηκε σ' ἓνα μικρούτσικο καὶ ἄσχημο ἔντομο, ποὺ ἐξακολουθεῖ νὰ κρέμεται καὶ νὰ ὑφαίνει πάντοτε τὸ λεπτὸ καὶ τεχνικὸ πανὶ τῆς.

113. Η ΚΑΤΑΣΤΡΟΦΗ ΤΩΝ ΕΝΤΟΜΩΝ

† Μιὰ μέρα ὁ πατέρας τοῦ Κωστάκη γύρισε στὸ σπίτι ἀπὸ τὴν ἀγορά, φορτωμένος δέματα, κουτιά καὶ πακέτα.

Ὁ Κωστάκης καὶ ἡ Ἐλενίτσα ἔτρεξαν καὶ τοῦ πῆραν μερικὰ κουτιά ἀπὸ τὰ χέρια. Ὁ κύρ Δημήτρης ἔφερε ἀπὸ τὴν ἀγορὰ δῶρα καὶ γλυκίσματα γιὰ ὄλους, καὶ τὰ χάρισε στὸν καθένα.

Ὕστερα ἀνοίξε ἓνα μακρὺ κουτὶ καὶ ἔβγαλε ἀπὸ μέσα ἓνα παράξενο ἐργαλεῖο, σὰν μικρὸ κανονάκι, καὶ εἶπε :

— Νά, καὶ ὁ ἐχθρὸς τῶν ἐντόμων.

Ὅλοι κοίταξαν μὲ μεγάλη περιέργεια αὐτὸν τὸν πράσινο τενεκεδένιο σωλήνα, ποὺ πίσω του

εἶχε ἓνα ξύλινο χέρι καὶ ἔμπρὸς του μιὰ τρυπίτσα μικρὴ καὶ ἓνα τενεκεδένιο κουτάκι κολλημένο ἐπάνω.

— "Α ! ἡ τρόμπα ! φώναξαν τὰ παιδιὰ.

— Ἡ καταστροφή τῶν ἐντόμων ! εἶπε ὁ πατέρας.

Καὶ ἀμέσως γέμισε τὸ ἐργαλεῖο μὲ « Ντι ντι τί », πού εἶχε φέρει σ' ἓνα μπουκάλι. Ἐξω ἀπὸ τὸ μπουκάλι ἦταν γραμμένα κάτι ξένα γράμματα.

— Φλίτ εἶναι αὐτό, πατέρα ; ρώτησε ὁ Κωστάκης μὲ περιέργεια.

— Ὅχι, παιδί μου, εἶναι ἓνα νέο ἀμερικάνικο φάρμακο, ἀνώτερο ἀπὸ τὸ φλίτ. Λέγεται « ντι ντι τί » καὶ σκοτώνει ὅλα τὰ ἔντομα. Ἀκόμη καὶ μικρὰ ζῶα, ὅπως τὰ ποντίκια.

Καὶ ἀμέσως ἄρχισε νὰ ραντίζη παντοῦ. Ἐβγαινε ἀπὸ τὴ μικρὴ μπροστινὴ τρυπίτσα μπουχός, σὰν μικρὸ συννεφάκι, καὶ ὅπου ἦταν καμιὰ μύγα, ἔπεφτε εὐθὺς κάτω ψόφια.

Μύριζε ὅμως λιγάκι σὰν βενζίνη ἢ νέφτι.

— Δὲν μυρίζει ὠραία, εἶπε ἡ Ἐλενίτσα.

— Ὅχι καὶ πολὺ ὠραία, ἀποκρίθηκε ὁ κύρ Δημήτρης, ἀλλὰ δὲν βλάπτει καθόλου σὲ μᾶς.

— Καλύτερα λίγη τέτοια μυρωδιά, εἶπε ἡ μητέρα της, παρὰ ἡ ἐνόχληση ἀπὸ τὶς βρωμερὲς μύγες.

† — Πρέπει ὅλες οἱ νοικοκυρὲς, εἶπε πάλι ὁ πατέρας τοῦ Κωστάκη, νὰ πάρουν ἀπόφαση, νὰ πολεμήσουν αὐτὸν τὸν κακὸ ἐχθρό, τὴ μύγα.

— Τόσο κακὸ κάνει ; ρώτησε ὁ Κωστάκης †

Ναί, παιδί μου. Αὐτὴ κουβαλᾶ στὰ πόδια της καὶ στὰ φτερά της ὅλες τὶς ἀρρώστιες τοῦ κόσμου. Κάθεται στὸ τραπέζι καὶ τρῶς ἡσυχὰ τὸ φαγητό σου. Ἔρχεται ἐκεῖ ἡ μύγα, κάθεται λίγο στὸ ψωμί σου καὶ πετᾷ πάλι. Ἐπάνω στὸ ψωμί σου, ποῦ κάθισε, ἄφησε χίλια μικρόβια. ~~Ἐξου τρῶς τὸ ψωμί καὶ τὰ μικρόβια,~~ χωρὶς νὰ ξέρης τίποτα, μπαίνουν στὸ στομάχι σου. Σὲ λίγες μέρες ἀρρωσταίνεις καὶ ἡ μητέρα σου σκέπτεται στενοχωρημένη: «Ποῦ τὴν κόλλησε αὐτὴ τὴν ἀρρώστια τὸ παιδί μου;»

Καὶ ὁ γιατρὸς λέει:

— Τὶς ἀρρώστιες τὶς μεταδίδουν οἱ μύγες, τὰ κουνούπια καὶ τὰ διάφορα ζώφια. Σκοτώνετε τοὺς φοβεροὺς ἐχθροὺς, τὰ ἔντομα καὶ τὰ ζώφια.

— Καὶ τὰ κουνούπια; Ἄλλος αὐτὸς τρομερὸς ἐχθρὸς τοῦ ἀνθρώπου, εἶπε τώρα ὁ πατέρας τῆς Ἐλενίτσας. Ἄς εἶναι μικρούτσικα· κάνουν μεγάλο κακό, σὰν νὰ ἦταν θηρία. Δὲν εἶναι ποῦ μᾶς πίνουν τὸ αἷμα καὶ μᾶς χαλοῦν τὸν ὕπνο, ὅταν μᾶς τσιμποῦν, ἀλλὰ μᾶς δίνουν καὶ μιὰ τρομερὴ ἀρρώστια: τὸν ἐλώδη πυρετό. Ἀπὸ τὸν ἐλώδη πυρετὸ ἢ ἐλονοσία, ὅπως τὸν λένε, πόσες χιλιάδες Ἕλληνες καὶ Ἑλληνόπουλα ὑπόφεραν ἄλλοτε! Τώρα εὐτυχῶς λιγότεψαν τὰ κρούσματα τῆς ἐλονοσίας, γιὰτὶ τὰ θαυμάσια αὐτὰ ἐντομοκτόνα μᾶς ἦρθαν ἄφθονα ἀπ' τὸ ἐξωτερικό. Γι' αὐτὸ πρέπει νὰ σκοτώνωμε ~~μὲ προθυμία~~ τὰ κουνούπια καὶ νὰ προφυλαγώμα-

στε στο κρεβάτι μας με κουνουπιέρες.

— Καί δέν πρέπει ποτέ νά ξεχνάμε, γιά τήν καθαριότητα καί τήν υγεία μας, τούς δέκα μεγάλους κανόνες, εἶπε ὁ πατέρας τοῦ Κωστάκη.

— Ποιούς, πατέρα; ρώτησε ὁ Κωστάκης.

— Ἀντί νά σᾶς τούς πῶ ἐγώ, νομίζω πῶς πρέπει νά τὸ συζητήσετε στό σχολεῖο σας καί νά τούς βρῆτε μέ τὰ ἄλλα παιδιά.

Τὴν ἄλλη μέρα ἡ τάξη εἶχε συζήτηση γύρω ἀπὸ αὐτὸ τὸ θέμα καί βρῆκαν δέκα ὑγιεινοὺς κανόνες. Μπορεῖτε καί σεῖς νά κάμετε τὸ ἴδιον;

114. Ο ΨΑΡΑΣ

Ψάρια! φρέσκα ψάρια! ακούστηκε ο ψαράς από τὸ δρόμο.

~~Τρέχα~~ Τρέχα, Ἐλενίτσα, καὶ φώναξέ τον, εἶπε ἡ μητέρα τῆς Ἐλενίτσας.

Κοντός, κόκκινος, μὲ παλιὰ ρούχα, ξυπόλητος, μὲ γυρισμένα τὰ πανταλόνια καὶ μ' ἓνα σκοῦρο μαντήλι γύρω στὸ λαιμό του, ὁ ψαράς κρατοῦσε ἓνα πανέρι γεμάτο ψάρια.

— Θὰ πάρετε ψάρια, μικρούλα μου; ρώτησε μὲ τὴ χοντρή του φωνή.

— Πέρασε στὴν αὐλή, εἶπε ἡ Ἐλενίτσα.

— Τί ψάρια ἔχεις; ρώτησε ἡ μητέρα τῆς Ἐλενίτσας.

— Νὰ πάρης μπαρμπούνια, κυρία, λέει ὁ ψαράς, εἶναι πολὺ φρέσκα.

Δὲν εἶχε ἀκόμα καλὰ-καλὰ ἀκουμπήσει τὸ πα-

Σ
νέρι και νά και ή γάτα, πού πλησίασε νά τά επι-
θεωρήση.

— Ψίτ, ψίτ, Λουλούκα, τής έκαμε ή Έλενίτσα,
και τήν έδιωξε.

Στό πανέρι ήταν λογιών - λογιών ψάρια.

Είχε μπαρμπούνια μεγάλα κόκκινα, τσιπούρες
σταχτόμαυρες με άσημένια κοιλιά, λιθρίνια τριαν-
ταφυλλένια, σαφρίδια με τó χρυσό γαζι στό πλάι
τους. Τά μάτια τους μαύριζαν, τά σπάραχνά τους
κοκκίνιζαν, μοσχοβολούσαν θάλασσα.

Έβαλε στό ζυγαριά του και ζύγισε κάμποσα
μπαρμπούνια.

Η μητέρα τής Έλενίτσας τά έβαλε σέ μιá λε-
κάνη, πλήρωσε τόν ψαρά και, άμα έφυγε εκείνος,
είπε :

— Έλα, Έλενίτσα, νά τά καθαρίσωμε!

115. ΣΤΗΝ ΚΟΥΖΙΝΑ

Πήγαν μαζί στόν κουζίνα. Η μητέρα τής Έ-
λενίτσας πήρε ένα ψάρι στό χέρι, τó κράτησε
άπό τήν ούρά και είπε :

— Έτσι θά τó ξύσης με τó μαχαίρι, νά βγοῦν τά
λέπια. Με προσοχή, νά μην κοπής.

Σύνω
Η Έλενίτσα πήρε τó ψάρι και άρχισε νά τó
ξελεπίζη.

— Γιατί τά έχουν τά λέπια, μητέρα ; ρώτησε.

— Είναι τó φόρεμά τους, άποκρίθηκε ή μητέρα
της. Γλιστροῦν έτσι εύκολα στό νερό.

— Νά το, τó καθαρίσα ! είπε σέ λίγο ή Έλενί-
τσα, δείχνοντάς το.

— Τώρα νά κόψης τὰ πτερύγια του, ἔτσι, ἔδειξε ἡ μητέρα της.

Ἡ μητέρα τὰ ἔκοψε καὶ ἡ Ἐλενίτσα εἶπε;

— Τὸ καημένο, πῶς θὰ κολυμποῦσε γρήγορα-γρήγορα μέσα στὴ θάλασσα μὲ τὰ τέσσερα πτερύγια του.

— Καὶ μὲ τὴν οὐρά του, ποὺ τὴν ἔχει σὰν τιμόνι, πρόσθεσε ἡ μητέρα.

Καὶ σὲ λίγο εἶπε:

— Κοίταξε τώρα, θ' ἀνοίξω τὴν κοιλιὰ του. Κοίτα τὸ στομάχι του καὶ τὰ ἔντερά του.

— Τί τρῶνε, μητέρα; ρώτησε ἡ Ἐλενίτσα.

— Τὸ μπαρμποῦνι τρῶει μικρὰ ζουζουνάκια, ποὺ χώνονται στὸ βυθὸ τῆς θάλασσας. Βουτᾶ λοιπὸν τὸ στόμα του μέσα στὸν ἄμμο καὶ ψάχνει. Γι' αὐτὸ ἔχει καὶ βουρκο πολλές φορές στὰ ἐντόσθιά του.

— Γιὰ δές, μητέρα, κάτω ἀπὸ τὸ σαγόνι του!

— Ἄ, αὐτὰ εἶναι τὰ μουστάκια του. Τώρα νά, θὰ βγάλω καὶ τὰ σπάραχνά του, βλέπεις;

Καὶ λέγοντας αὐτὰ τράβηξε τὰ κόκκινα σπάραχνα, σὰν μικρὰ στρογγυλά χτενάκια.

— Αὐτὰ εἶναι τὰ πνεμόνια τους, εἶπε. Μ' αὐτὰ ἀναπνέει ἀέρα μέσα ἀπὸ τὸ νερό.

Ἦστερα, καθὼς καθάριζε ἓνα ἄλλο, εἶπε:

— Ἄ, γιὰ δές, αὐτὸ ἔχει καὶ αὐγά. Δές! αὐτὸ τὸ ἄσπρο πράγμα, ποὺ βλέπεις, εἶναι χιλιάδες μικροῦσικα αὐγά κολλημένα μαζί τὸ ἓνα μὲ τὸ ἄλλο.

— Τόσο μικρούλια;

— Ναί, ἀπ' αὐτὰ βγαίνουν ψαράκια μικρούλια σὰν τὸ κεφάλι τῆς καρφίτσας καὶ σιγά-σιγά μεγαλώνουν.

Ἄφου τὰ καθάρισαν καλὰ ὄλα, τὰ ἔπλυναν με ἄφθονο νερὸ καὶ ἔριξαν ἐπάνω ἄρκετὸ ἀλάτι. Ὑστερα ἡ μητέρα τὰ ἔβαλε μέσα στὸ φανάρι καὶ τὸ ἔκλεισε καλὰ, γιατί ἡ γάτα δὲν ἦταν καθόλου ἥσυχη. Ἄφου ἔφαγε τὰ ἐντόσθια, πού τῆς ἔριξαν, γύριζε ὀλοένα ἐκεῖ στὰ πόδια τους νιαουρίζοντας ἀδιάκοπα.

— Θὰ ἐτοιμάσωμε τώρα νὰ βράσωμε τὰ φασολάκια, εἶπε ἡ μητέρα, καὶ τὰ ψάρια θὰ τὰ τηγανίσωμε, ὅταν πλησιάσῃ τὸ μεσημέρι. γιὰ νὰ εἶναι ζεστὰ στὸ τραπέζι.

Ὑστερα ἔπλυναν καὶ οἱ δυὸ τὰ χέρια τους, ἔβγαλαν τὶς ποδιές τῆς κουζίνας καὶ πῆγαν μέσα νὰ συγυρίσουν τὸ σπίτι.

Ἡ Ἐλενίτσα γεμάτη εὐχαρίστηση ἔλεγε ἀπὸ μέσα της :

— Πόσο θὰ εὐχαριστηθῆ ὁ πατέρας τὸ μεσημέρι, πού θὰ τοῦ πῶ, ὅτι βοήθησα τὴ μητέρα!

116. Η ΓΩΝΙΑ ΤΟΥ ΜΕΤΑΞΟΣΚΩΛΗΚΑ

Ὁ Κωστάκης τὸ κουτί με τὸν κουκουλόσπορο, πού τοῦ εἶχε δώσει ὁ κύρ Θάνος στὴν πόλη, τὸ ἔφερε στὸ δάσκαλό του. Κι ἐκεῖνος τὸν ταχτοποίησε σὲ μιὰ γωνιὰ τοῦ σχολείου, σὲ ράφια, πού τὴν ὀνόμασαν «Γωνιὰ τοῦ μεταξοσκώληκα». Ἡ γωνιὰ αὐτὴ τραβοῦσε κάθε μέρα τὰ παιδιά.

Κάθε μέρα, ἀπὸ τότε πού βγῆκαν τὰ σκουληκάκια ἀπὸ τὰ αὐγά, τὰ παιδιά τοὺς κουβαλοῦ-

7 — = 44 μεταβολή
σαν μουρόφυλλα κι αυτά έτρωγαν άχόρταγα και
μεγάλωναν. Μὲ μεγάλη περιέργεια παρακολου-
θοῦσαν, ὅσα παιδιά δὲν εἶχαν δεῖ ἄλλη φορά
μεταξοσκώληκα, τὸ μέγλωμά του και τις ἄλλα-
γές του.

Και νὰ τί ἔγραψαν στήν ἔκθεσή τους :

« Πλησίαζαν οἱ μέρες τῆς ἀλλαγῆς. Οἱ μετα-
ξοσκώληκες σήκωναν τὸ κεφάλι και ἔμεναν ἀκί-
νητοι 24 ὥρες. Και τότε ἔσκαζε τὸ δέρμα τους κι
ἔβγαιναν ἀπὸ μέσα μεγαλύτεροι. Ἀμέσως ξανάρ-
χιζαν τὸ φαγητό. Κάθε μέρα μεγάλωναν και πιὸ
πολύ, ὥσπου ἔγιναν σκουλήκια χοντρά σάν τὸν
δείχτη τοῦ χεριοῦ μας. Εἶχαν περάσει πέντε ἡλι-
κίες μέσα σὲ τριάντα δυὸ μέρες. Κι ἕνα πρωὶ μερι-
κὰ σταμάτησαν νὰ τρῶνε.

— Θέλουν κλαδί, νὰ πλέξουν τὸ κουκούλι τους,
ἔλεγαν τὰ παιδιά.

Πήγαμε σὲ μιὰ πλαγιά τοῦ βουνοῦ και φέ-
ραμε ρεῖκια και θυμάρια. Ὅσα σκουλήκια εἶχαν
πιὰ τελειώσει τὸ φαγητὸ και τὸ μέγλωμα σκαρ-
φάλωναν στὰ κλαδιά. Πῆρε τὸ καθένα τῆ θέση
του ἀνάμεσα στὰ κλωναράκια κι ἄρχισε νὰ πλέκη
τὸ κουκούλι, ἕνα σπιτάκι δίχως θύρα και παράθυρα.

Πέρασαν ὀχτῶ μέρες κι ἕνα πρωὶ σὲ μερικά
κουκούλια εἶδαμε ν' ἀνοίγωνται κάποιες στρογ-
γυλές τρυπίτσες κι ἀπὸ τὴν κάθε μιὰ νὰ προβάλλη
ἕνα κεφαλάκι. Σὲ λίγο βγῆκαν πεταλοῦδες. Τὰ
σκουληκάκια δὲν ὑπῆρχαν πιὰ. Οἱ πεταλοῦδες
γέννησαν κάτι κίτρινα μικρούλικα αὐγά, τὸν
κουκουλόσπορο, κι ὕστερα ψόφησαν »

117. Ι Ο Μ Ε Τ Α Ξ Ο Σ Κ Ω Λ Η Κ Α Σ

- Μικρὲ μεταξοσκώληκα,
τί θέλεις νὰ σοῦ στείλω ;
- Θέλω τῆς ἄσπρης τῆς μουριᾶς
νὰ φάω ἐγὼ τὸ φύλλο.
- Τώρα τί θές ; Τὸ σῶμα σου
δὲν εἶναι πιά μικρούλι.
- Θέλω ἡσυχία καὶ κλαδί,
νὰ πλέξω τὸ κουκούλι.
- Μὲς στὸ χρυσὸ κουκούλι σου,
πές μου, τί κάνεις τώρα ;
- Μιὰ πεταλούδα γίνομαι
καὶ θά 'βγω κάποιαν ὥρα.

« Τραγουδιστῆς τῶν παιδιῶν »

Στέλιος Σπεράντσας

118. ΞΥΠΝΑΕΙ ΜΕ ΤΗΝ ΑΥΓΟΥΛΑ

Ξυπνάει με την αύγουλα
 κι άπάνω εὐθύς πετιέται,
 πλένεται, συγυριέται
 και βγαίνει στην αὐλή.

Χρυσή νοικοκυρούλα
 ἔχει δουλειές νὰ κάμη
 και πρέπει νὰ προκάμη
 νὰ μὴ σταθῆ στιγμή.

Τ' ἄνθη της νὰ ποτίση,
 τις κότες νὰ ταΐση,
 τὸ σπίτι νὰ σκουπίση
 νὰ φτιάξῃ τὸ φαί. *Αδ*

Τὰ ρούχα ν' ἀέριση,
 παντοῦ νὰ συγυρίση
 νὰ ράψῃ, νὰ κεντήση,
 γεμάτη προκοπή.

Ὅμως τόσο μικρούλα
 πῶς ὅλα τὰ προφταίνει;
 Σὲ τόσους κόπους μπαίνει
 παιδάκι τόσο δά;

Δὲν εἶναι μοναχούλα,
 βοηθάει τὴ μητέρα
 κι ἔτσι τὰ βγάζουν πέρα
 οἱ δύο τους μιὰ χαρά. *Ω*

Ἀπὸ μέρες τώρα γίνονταν ἐτοιμασίες στὸ σχολεῖο, γιὰ τὴν ἐορτὴ τῶν ἐξετάσεων. Ἡ μεγάλη αὐλὴ τοῦ σχολείου εἶναι ὀλοκάθαρη καὶ σηματοστολισμένη. Ἔχει στηθῆ ἐκεῖ μιὰ πρόχειρη σκηνὴ καὶ μπροστά της εἶναι τὰ καθίσματα.

Στὰ πρῶτα καθίσματα κάθεται ὁ παπὰς τῆς ἐνορίας, ὁ δήμαρχος καὶ ἄλλοι ἐπίσημοι. Οἱ δασκαλοὶ καὶ οἱ δασκάλισσες ὑποδέχονται μὲ χαρὰ τοὺς γονεῖς τῶν παιδιῶν καὶ τοὺς τοποθετοῦν στὰ καθίσματα.

Στὴ μεγάλη αἴθουσα τοῦ σχολείου εἶχε ὀργανωθῆ ἡ ἔκθεση τοῦ σχολείου. Ὅταν τελειώσῃ ἡ ἐορτὴ, ὅλος ὁ κόσμος θὰ περάσῃ νὰ τὴν ἐπισκεφθῆ.

Ὅταν γέμισε ἡ αὐλὴ ἀπὸ κόσμο, ἄρχισε ἡ ἐορτὴ.

Μιὰ ὁμάδα παιδιῶν ἔψαλε μιὰ ὠραία προσευχή. Ἄλλη μιὰ ὁμάδα ἀπάγγειλε ποιήματα, ἄλλη ἔπαιξε κωμωδίες καὶ δραματάκια. Οἱ μικρὲς τάξεις ἔκαμαν γυμναστικὴ καὶ παιγνίδια.

Ἐνὰ παιδί τῆς πέμπτης ἀποχαιρέτισε μὲ ὠραία λόγια τὰ παιδιά τῆς ἕκτης, ποὺ τελείωναν τὸ σχολεῖο, καὶ ἕνα παιδί τῆς ἕκτης ἀπάντησε μὲ λόγια συγκινητικά.

Ὁ Κωστάκης καὶ ἡ Ἐλενίτσα καὶ πολλὰ ἄλλα παιδιά συγκινήθηκαν καὶ ἔκλαψαν. Θυμήθηκαν ὅτι τὰ παιδιά τῆς ἕκτης ἀγαποῦσαν πάντοτε τοὺς μικροὺς καὶ τοὺς βοηθοῦσαν καὶ τοὺς πρόσεχαν στίς ἐκδρομὲς καὶ ὅπου ἀλλοῦ χρειαζόταν.

Ἐπειτα ἡ Ἐλενίτσα ἀπάγγειλε τὸ ποίημα:

ΑΠΟΧΑΙΡΕΤΙΣΜΟΣ

Τοῦ χωρισμοῦ μας τώρα
ἐσήμανεν ἡ ὥρα.
Μὲ παράπονο σοῦ λέει
ἡ ψυχούλα μας καὶ κλαίει :

— Σχολειὸ ἀγαπημένο,
σχολειὸ μας τιμημένο,
θὰ μείνης στὴν ψυχὴ μας
ὡς τὴ στερνὴ πνοή μας.

Ποτὲ δὲν σὲ ξεχνοῦμε,
ποτὲ δὲν λησμονοῦμε,
Χριστὸς καὶ ἡ πατρίδα
τιμόνι μας κι ἐλπίδα !

Κι ὁ Κωστάκης συμπλήρωσε :

Καὶ στῆς ζωῆς τὸ δρόμο τὸ γοργὸ
ἔσένα θὰ ἴχωμε, σχολειό μας, ὄδηγὸ
καὶ τὸν Χριστό μας πάντα τιμονιέρη,
μὲς στὸ λιμάνι τῆς γαλήνης νὰ μᾶς φέρη.

Τέλος ἔψαλαν τὰ παιδιὰ τὸν Ἐθνικὸ Ὕμνο,
πέρασαν μὲ τὴ σειρὰ καὶ φίλησαν τὸ χέρι τοῦ
δασκάλου τους καὶ ἡ γιορτὴ μαζὶ μὲ τὴ σχολικὴ
περίοδο τελείωσαν. |

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΦΘΙΝΟΠΩΡΟ

	Σελ.
1. 'Η Αύγούλα	5
2. 'Ο Κωστάκης και ἡ 'Ελενίτσα	7
3. 'Ανοιξε τὸ σχολεῖο	9
4. Ξαναγυρίζω στὸ σχολεῖο (<i>ποίημα</i>)	11
5. Τὸ σχολεῖο τοῦ Χωριοῦ	12
6. Τὸ μικρὸ σχολεῖο (<i>ποίημα</i>)	15
7. 'Η καθαριότητα εἶναι μισὴ ἀρχοντιά	16
8. Τὸ πρῶτο μάθημα	17
9. 'Ο γυρισμὸς ἀπὸ τὸ σχολεῖο (<i>ποίημα</i>)	20
10. Μιὰ ἄλλη προσευχή	21
11. 'Η ζωὴ στὴν ἐξοχή	22
12. Μαθαίνουν κολύμπι	26
13. *'Αλλα παιγνίδια	29
14. 'Η ὁμορφὴ χώρα	36
15. Τὸ φθινόπωρο	38
16. Τί ἔμαθαν τὰ παιδιά γιὰ τὸ τζίτζικα	41
17. Τὰ παιδιά εἶδαν φίδι γιὰ πρώτη φορὰ	43
18. Τὰ παιδιά εἶδαν τὸ σκαντζόχοιρο	48
19. 'Ο τρύγος	50
20. Τὸ τσιριτρὸ (<i>ποίημα</i>)	52
21. Τὸ πάτημα τῶν σταφυλιῶν	53
22. 'Η γιορτὴ τοῦ πατέρα	55
23. Στὴν ἐκκλησία	57
24. 'Η Κυριακὴ (<i>ποίημα</i>)	61
25. 'Η ἑορτὴ τῆς Σημαίας μας	62
26. 'Η Σημαία (<i>ποίημα</i>)	63
27. Μιὰ ὁμιλία γιὰ τὴ Σημαία μας	64
28. *'Επισκέψεις	66
29. 'Η φθινοπωρινὴ 'Εθνικὴ 'Εορτὴ	70
30. *'Εμπρὸς (<i>ποίημα</i>)	73
31. Οἱ νικητὲς τοῦ Σαράντα (<i>πατριωτικὸς διάλογος</i>)	74
32. Πῶς πῆρε τὸ ὄνομα ἡ 'Αθήνα μας	78
33. Τὰ πρωτοβρόχια	81
34. 'Η σπορά	84
35. Στὸ περιβόλι τοῦ κύρ Γιάννη	86
36. 'Ο στάβλος	88

	Σελ.
37. Ἡ κούνια	89
38. Ὁ πατέρας τοῦ Κωστάκη	91
39. Ἡ καμπάνα τοῦ χωριοῦ (ποίημα)	92
40. Τὸ πέσιμο τῶν φύλλων	94
41. Τὸ κυνήγι	95
42. Τὸ θάρρος τοῦ σπουργίτη	97
43. Μιά χαριτωμένη οικογένεια	98
44. Τὰ γατάκια (ποίημα)	100
45. Κάρο φορτωμένο	101
46. Μιά ἐκδρομὴ στὸ Κεφαλοχώρι	103
47. Ἡ θυσία τῆς Ἰφιγένειας	105
48. Ὁ δεκάλογος τοῦ σχολείου	108
49. Οἱ παροιμίες γιὰ τὸ φθινόπωρο	110

ΧΕΙΜΩΝΑΣ

50. Χειμῶνας (ποίημα)	113
51. Ὁ χειμῶνας	114
52. Ἀλκυονίδες ἡμέρες	115
53. Δήμητρα καὶ Περσεφόνη	116
54. Οἱ τρεῖς ἀδελφοῦλες	119
55. Ἡ ἑλιά (ποίημα)	121
56. Ὁ Συνεταιρισμὸς τοῦ Χωριοῦ	122
57. Ἡ ἐργασία	124
58. Ὁ ταχυδρόμος	126
59. Ὁ Λαθούρης βρίσκει τὸν ἀφέντη του	129
60. Κοντὰ στὸ τζάκι	131
61. Ἀπὸ τὴ λυγαριά καὶ τὸ ἄχυρο χρυσάφι	133
62. Τὸ ναυτόπουλο	136
63. Τὸ ναυτόπουλο (ποίημα)	138
64. Χριστούγεννα	139
65. Τὰ κάλαντα τῶν Χριστουγέννων	140
66. Ἡ γιορτὴ στὸ σχολεῖο	142
67. Τὸ προσκύνημα τῶν Μάγων	144
68. Χριστούγεννα (ποίημα)	148
69. Τί εἶπε ὁ δάσκαλος γιὰ τὴ βασιλόπιτα	149
70. Ἡ κλώσσα.	151
71. Ἡ κλώσσα εἶναι καλὴ μητέρα	153
72. Πετεινὸς (ποίημα)	155
73. Οἱ παροιμίες τοῦ χειμῶνα	156
74. Χιόνι στὸ χωριὸ	158
75. Χιονοπόλεμος (ποίημα)	159

	Σελ.
76. Τὰ παιδιά πηγαίνουν στην πολιτεία	160
77. Πόσο διαφορετική ήταν ἡ πόλη	161
78. Ὡραίο φῶς	162
79. Στὸ δημόσιο κῆπο	164
80. Τὸ ραδιόφωνο	165
81. Τὸ τηλέφωνο	166
82. Στὸ λιμάνι τῆς Χώρας	168
83. Καράβι ἀνοίγει τὰ φτερά (<i>ποίημα</i>)	170
84. Στὸ μηχανουργεῖο	171
85. Ἡ φανέλα τοῦ στρατιώτη	172
86. Οἰκονομία	174
87. Ἡ ἑορτὴ τῆς Μητέρας	175
88. Ἡ μανούλα (<i>ποίημα</i>)	177

ΑΝΟΙΞΗ

89. Ἀνοιξιὰτικὴ αὐγὴ (<i>ποίημα</i>)	179
90. Ἡ Ἀνοιξη	180
91. Στὸ καλὸ, γεροχειμῶνα (<i>ποίημα</i>)	182
92. Τὰ δέντρα ἀνθίζουν	183
93. Τὰ χελιδόνια	185
94. Τὸ ἀεροπλάνο	188
95. Ὁ Δαίδαλος καὶ ὁ Ἴκαρος	189
96. Ἡ Ἐθνικὴ Ἑορτὴ	192
97. Στὸν κῆπο τοῦ σχολείου	195
98. Τὰ μελίσιχα	198
99. Ἡ κυψέλη (<i>ποίημα</i>)	201
100. Ὁ καημένος (<i>ποίημα</i>)	202
101. Τὸ ἀηδόνι (<i>ποίημα</i>)	203
102. Ἀνάσταση	204
103. Ἡ ἡμέρα τῆς Λαμπρῆς (<i>ποίημα</i>)	206
104. Μία ἀνοιξιὰτικὴ ἐκδρομὴ	207
105. Στὴν καταπράσινη πεδιάδα	208
106. Ἡ πρωτομαγιά	210
107. Πρωτομαγιά (<i>ποίημα</i>)	213
108. Ἡ ἑορτὴ τοῦ Κωστάκη καὶ τῆς Ἑλενίσσας	214

ΚΑΛΟΚΑΙΡΙ

109. Τὸ καλοκαίρι	219
110. Στὸ βουνὸ καὶ στὴ στάνη	220
111. Οἱ Βασιλεῖς περνοῦν ἀπὸ τὸ Κεφαλοχώρι	223

	Σελ.
112. Ἡ Ἀράχνη καὶ ἡ θεὰ Ἀθηνᾶ.....	225
113. Ἡ καταστροφή τῶν ἐντόμων.....	227
114. Ὁ ψαράς.....	231
115. Στὴν κουζίνα.....	233
116. Ἡ γωνιά τοῦ μεταξοσκώληκα.....	234
117. Ὁ μεταξοσκώληκας (ποίημα).....	236
118. Ξυπνάει μὲ τὴν αὐγούλα (ποίημα).....	237
119. Ἡ ἑορτὴ τῶν ἐξετάσεων.....	238

ΕΙΚΟΝΟΓΡΑΦΗΣΙΣ Κ. ΘΕΤΤΑΛΟΥ

Ἐπιμελητὴς ἐκδόσεως Β. ΣΦΥΡΟΕΡΑΣ (ἀπ. Δ.Σ. ΟΕΔΒ 1378|3-3-64)

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ ΚΑΤΑ ΣΥΛΛΟΓΑΣ

1. Ἐκ τῆς Συλλογῆς Β. Πετρούνια - Φ. Κολοβού

	Σελ.
1. Ἡ Αὐγούλα	5
2. Ὁ Κωστάκης καὶ ἡ Ἐλενίτσα	7
3. Τὸ πρῶτο μάθημα	17
4. Ὁ γυρισμὸς ἀπὸ τὸ σχολεῖο (<i>ποίημα I. Πολέμη</i>)	20
5. Ἡ ζωὴ στὴν ἐξοχὴ	22
6. Μαθαίνουν κολύμπι	26
7. Ἄλλα παιγνίδια	29
8. Τὸ φθινόπωρο	38
9. Τί ἔμαθαν τὰ παιδιά γιὰ τὸν τζιτζικα	41
10. Τὰ παιδιά εἶδαν φίδι γιὰ πρώτη φορὰ	43
11. Τὰ παιδιά εἶδαν τὸν σκαντζόχοιρο	48
12. Ὁ τρύγος	50
13. Τὸ τσιριτρὸ (<i>ποίημα Ζ. Παπαντωνίου</i>)	52
14. Τὸ πάτημα τῶν σταφυλιῶν	53
15. Ἡ γιορτὴ τοῦ πατέρα	55
16. Στὴν ἐκκλησία	57
17. Ἡ Κυριακὴ (<i>ποίημα Ἡ. Τανταλίδου</i>)	61
18. Ἡ ἑορτὴ τῆς Σημαίας μας	62
19. Ἡ Σημαία (<i>ποίημα I. Πολέμη</i>)	63
20. Μιὰ ὁμιλία γιὰ τὴ Σημαία μας	64
21. Ἐπισκέψεις	66
22. Οἱ νικητὲς τοῦ Σαραντα (<i>πατριωτικὸς διάλογος</i>)	74
23. Πῶς πῆρε τὸ ὄνομα ἡ Ἀθήνα μας	78
24. Τὰ Πρωτοβρόχια	81
25. Ἡ σπορὰ	84
26. Στὸ περιβόλι τοῦ κύρ Γιάννη	86
27. Ὁ στάβλος	88
28. Ἡ κούνια	89
29. Οἱ παροιμίαι γιὰ τὸ φθινόπωρο	110
30. Ὁ Χειμῶνας	114
31. Ἄλκυονίδες ἡμέρες	115
32. Δήμητρα καὶ Περσεφόνη	116
33. Ἡ ἐργασία	124
34. Ὁ ταχυδρόμος	126
35. Ὁ Λαθούρης βρῖσκει τὸν ἀφέντη του	129
36. Χριστούγεννα	139
37. Τὰ κάλαντα τῶν Χριστουγέννων	140
38. Ἡ γιορτὴ στὸ σχολεῖο	142
39. Τί εἶπε ὁ δάσκαλος γιὰ τὴ βασιλόπιτα	149

	Σελ.
40. 'Η κλώσσα	151
41. 'Η κλώσσα είναι καλή μητέρα	153
42. Πετεινός (ποίημα Γ. Βιζυηνοῦ)	155
43. Οἱ παροιμίες τοῦ χειμῶνα	156
44. Οἰκονομία	174
45. 'Η ἑορτὴ τῆς Μητέρας	175
46. 'Η "Ανοιξη	180
47. Στὸ καλὸ, γεροχειμῶνα (ποίημα)	182
48. Τὰ δέντρα ἀνθίζουν	183
49. Τὰ χελιδόνια	185
50. 'Η 'Εθνικὴ 'Εορτὴ	192
51. Τὰ μελίτσια	198
52. 'Η κυψέλη (ποίημα 'Ι. Πολέμη)	201
53. 'Ο καημένος (ποίημα Ζ. Παπαντωνίου)	202
54. Τὸ ἀηδόνι (ποίημα 'Αγγ. Βλάχου)	203
55. 'Ανάσταση	204
56. 'Η ἡμέρα τῆς Λαμπρῆς (ποίημα Δ. Σολωμοῦ)	206
57. Μιὰ ἀνοιξιὰτικὴ ἐκδρομὴ	207
58. Στὴν καταπράσινη πεδιάδα	208
59. 'Η Πρωτομαγιά	210
60. Πρωτομαγιά (ποίημα 'Ι. Πολέμη)	213
61. 'Η ἑορτὴ τοῦ Κωστάκη καὶ τῆς 'Ελενίτσας	214
62. Τὸ καλοκαίρι	219
63. Στὸ βουνὸ καὶ στὴ στάνη	220
64. 'Η 'Αράχνη καὶ ἡ θεὰ 'Αθηνᾶ	225
65. 'Η καταστροφὴ τῶν ἑντόμων	227
66. 'Ο ψαρὰς	231
67. Στὴν κουζίνα	232
68. Ζυπνάει μὲ τὴν Αὐγούλα (ποίημα)	237
69. 'Η ἑορτὴ τῶν ἐξετάσεων	238

2. 'Εκ τῆς Συλλογῆς Σ. Σπεράντσα - Α. Μεταλλινού

1. "Ανοιξε τὸ σχολεῖο	9
2. Ξαναγυρίζω στὸ σχολεῖο (ποίημα Σ. Σπεράντσα)	11
3. Τὸ σχολεῖο τοῦ Χωριοῦ	12
4. Τὸ μικρὸ σχολεῖο (ποίημα Σ. Σπεράντσα)	15
5. 'Η καθαριότητα εἶναι μισὴ ἀρχοντιά	16
6. Μιὰ ἄλλη προσευχὴ	21
7. 'Η ὁμορφὴ χώρα	36
8. Φθινόπωρο (ποίημα Σ. Σπεράντσα)	40
9. 'Η φθινοπωρινὴ 'Εθνικὴ 'Εορτὴ	70
10. 'Εμπρὸς (ποίημα Κ. Παλαμᾶ)	73

	Σελ.
11. Ἡ βροχούλα (ποίημα Σ. Σπεράντσα)	82
12. Ὁ πατέρας τοῦ Κωστάκη	91
13. Ἡ καμπάνα τοῦ χωριοῦ (ποίημα Ἀλ. Φωτιάδη)	92
14. Τὸ πέσιμο τῶν φύλλων	94
15. Τὸ κυνήγι	95
16. Τὸ θάρρος τοῦ σπουργίτη	97
17. Μιά χαριτωμένη οἰκογένεια	98
18. Τὰ γατάκια (ποίημα Σ. Σπεράντσα)	100
19. Κάρο φορτωμένο	101
20. Μία ἐκδρομὴ στὸ Κεφαλοχώρι	103
21. Ἡ θυσία τῆς Ἰφιγένειας	105
22. Ὁ δεκάλογος τοῦ σχολείου	108
23. Χειμῶνας (ποίημα Σ. Σπεράντσα)	113
24. Οἱ τρεῖς ἀδερφοῦλες	119
25. Ἡ ἑλιά (ποίημα Κ. Παλαμᾶ)	121
26. Ὁ Συνεταιρισμὸς τοῦ Χωριοῦ	122
27. Κοντὰ στὸ τζάκι	131
28. Ἀπὸ τὴ λυγαριά καὶ τὸ ἄχυρο χρυσάφι	133
29. Τὸ ναυτόπουλο	136
30. Τὸ ναυτόπουλο (ποίημα Ἡ. Τανταλίδη)	138
31. Τὸ προσκύνημα τῶν Μάγων	144
32. Χριστούγεννα (ποίημα Τέλου Ἀγρα)	148
33. Χιόνι στὸ χωριὸ	158
34. Χιονοπόλεμος (ποίημα Σ. Σπεράντσα)	159
35. Τὰ παιδιὰ πηγαίνουν στὴν πολιτεία	160
36. Πόσο διαφορετικὴ ἦταν ἡ πόλη	161
37. Ὁραῖο φῶς	162
38. Στὸ δημόσιο κήπο	164
39. Τὸ ραδιόφωνο	165
40. Τὸ τηλέφωνο	166
41. Στὸ λιμάνι τῆς Χώρας	168
42. Καράβι ἀνοίγει τὰ φτερά (ποίημα Ἰ. Πολέμη)	170
43. Στὸ μηχανουργεῖο	171
44. Ἡ φανέλα τοῦ στρατιώτη	172
45. Ἡ μανούλα (ποίημα Σ. Σπεράντσα)	177
46. Ἀνοιξιιάτικη αὐγὴ (ποίημα Γ. Δροσίνη)	179
47. Τὸ ἀεροπλάνο	188
48. Ὁ Δαίδαλος καὶ ὁ Ἴκαρος	189
49. Στὸν κήπο τοῦ σχολείου	195
50. Οἱ Βασιλεῖς περνοῦν ἀπὸ τὸ Κεφαλοχώρι	223
51. Ἡ γωνιά τοῦ μεταξοσκώληκα	234
52. Ὁ μεταξοσκώληκας (ποίημα Σ. Σπεράντσα)	236

2000

Τὰ ἀντίτυπα τοῦ βιβλίου φέρουν τὸ κάτωθι βιβλιοσήμον, εἰς ἀπόδειξιν τῆς γνησιότητος αὐτῶν.

Ἐντίτυπον στερούμενον τοῦ βιβλιοσήμου τούτου θεωρεῖται κλεψίτυπον. Ὁ διαθέτων, πωλῶν ἢ χρησιμοποιοῦν αὐτὸ διώκεται κατὰ τὰς διατάξεις τοῦ ἄρθρου 7 τοῦ Νόμου 1129 τῆς 15)21 Μαρτίου 1946 (Ἐφ. Κυβ. 1946, Α' 108).

024000018165

ΕΚΔΟΣΙΣ Δ', 1964 (V) - ΑΝΤΙΤΥΠΑ 365.000 - ΣΥΜΒΑΣΙΣ 1211/10 - 3 - 64

ΕΚΤΥΠΩΣΙΣ - ΒΙΒΛΙΟΔΕΣΙΑ : "ΕΚΔΟΤΙΚΟΣ ΚΟΣΜΟΣ, ΓΙΑΝΝΕΛΗΣ - ΝΙΚΟΔΗΜΟΣ,, Α. Ε.